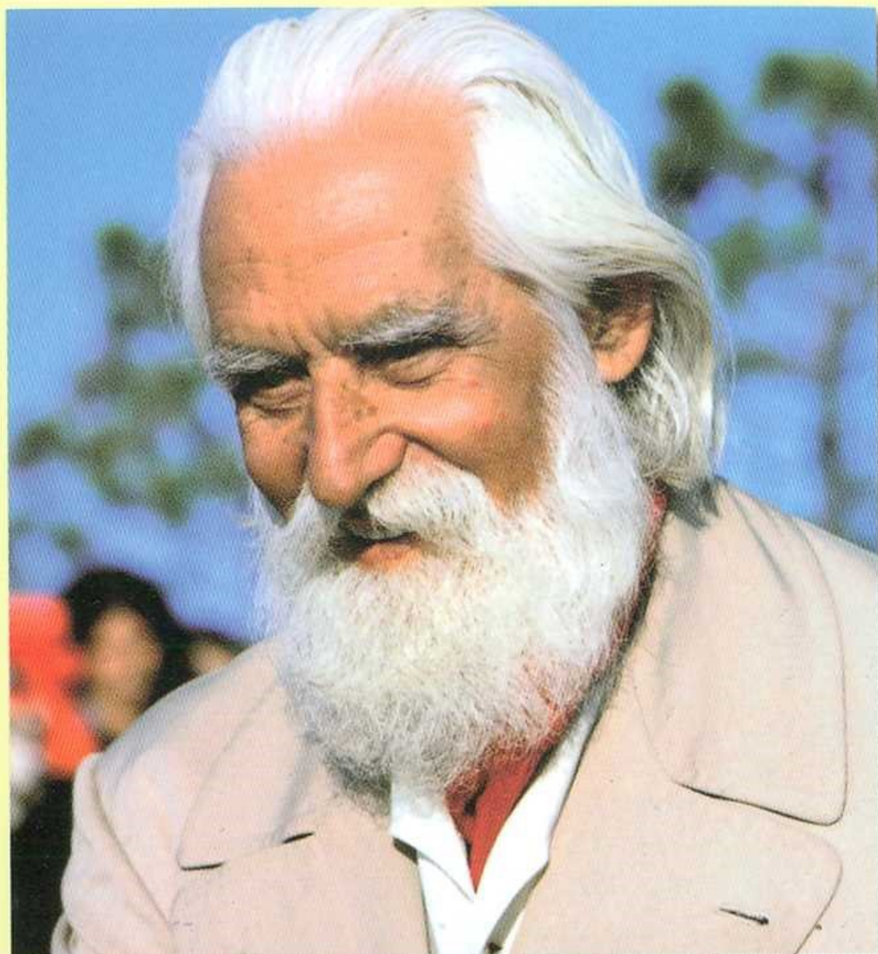
Omraam Mikhaël Aïvanhov

Pentru a deveni o carte vie

Elemente de autobiografie 1

EDITURA PROSVETA

Omraam Mikhaël Aïvanhov

PENTRU A DEVENI O CARTE VIE

Elemente de autobiografie 1

Cuvânt înainte

Dacă vă vorbesc despre mine, nu o fac pentru ca viața mea să vi se pară interesantă, originală sau mai ştiu eu cum. O fac pentru a vă transmite ce m-a învățat ea şi ca acest lucru să vă fie de folos. Dacă nu, la ce bun? Nu cunoşti o ființă interes interesâdu-te doar de evenimentele pe care le-a trăit, ci înțelegând cum le-a trăit şi ce înțelepciune a dobândit din experiențele sale. Această înțelepciune este ca o chintesență a vieții ei, ceva care este ea însăşi dar, în acelaşi timp, mult mai mult decât ea; şi cu această chintesență îi luminează şi îi hrăneşte pe cei care vin în preajma ei.

...Cuvintele mele sunt o hrană pe care v-o dau, sunt frânturi din inima mea, din sufletul meu; sunt viața mea, sunt sângele meu, nu pot face altfel. Când vă vorbesc, viața mea e cea pe care o respirați, o atingeți.

Omraam Mikhaël Aïvanhov

Maestrul Omraam Mikhaël Aïvanhov a ținut prima sa conferință publică pe 31 ianuarie 1938 la Paris şi a

vorbit pentru ultima oară pe 28 septembrie 1985, la Bonfin (Fréjus). Între aceste două date au fost repertorizate aproximativ 4500 de conferințe, expuneri sau simple comentarii fie stenografiate, fie înregistrate pe bandă magnetică sau pe casete video. «A vorbi liber»... Maestrul pare să-şi fi însuşit în mod special această frumoasă expresie a limbii franceze, care înseamnă a improviza un discurs. «Ca să simt nevoia să vă vorbesc, spunea el, subiectul trebuie să-mi apară dintr-o dată, ca o inspirație, o sugestie care îmi vine de altundeva... Mă leg la Cer şi devin ca o antenă, primesc îndrumări privind subiectele despre care trebuie să vă vorbesc astăzi, nu în altă zi, ci astăzi».

El spunea, de asemenea: «Dacă n-aş fi pe un podium, de la al treilea sau al patrulea rând nu m-ați mai vedea. Dar nu-mi place să fiu pe un podium. Atunci vă privesc, cerând în cugetul meu: Arată-mi, Doamne, un mijloc de a coborî către prietenii mei... Şi caut cărărui ca să mă apropii de voi». Aceste cărărui, care au fost multe şi variate, luau uneori forma unor scurte confidențe atunci când, abordând subiecte de ordin general, amintirea unor experiențe personale, a unor evenimente din viața sa îi reveneau spontan în minte: povestindu-le, el ne revela nu numai preocupările, dorințele lui, ci şi aspecte nebănuite ale sensibilității sale.

Aceste amintiri care urcau din adâncul ființei lui îl luau uneori pe Maestru prin surprindere, în asemenea măsură încât i se întâmpla să se scuze sau să găsească în umor un fel de portiță de scăpare, căci era, într-adevăr, extrem de rezervat şi de o mare pudoare. Dar era, în acelaşi timp, foarte simplu, foarte spontan şi, prin aluziile pe care le făcea, aşa, în treacăt, la ce a trăit

- aluzii care nu depăşeau trei sau patru minute - împărtăşea fratern cu noi ceva. Iar dacă i se întâmpla să fie locuit de prezențe care ni-l făceau dintr-o dată inaccesibil, impenetrabil, ca un pisc pe care îl zăreşti în depărtare, învăluit într-un nimb de lumină, era conştient de asta şi atunci ne vorbea despre el, pentru că vorbindu-ne despre el, ne vorbea, în acelaşi timp, despre noi.

Era absolut necesar să-i asigurăm acestei cărți un minimum de ordine şi de coerență. Dar despre toate faptele care sunt relatate în ea cronologic, de multe ori Maestrul nu ne-a vorbit decât la distanță de luni sau chiar de ani. El nu a avut cu siguranță niciodată intenția să lase o autobiografie şi aceste pagini nu sunt decât o simplă încercare de a o realiza.

Editorii

Cap. 1 - Misterioasele căi ale destinului

Aveam cincisprezece ani... Ca mulți adolescenți, simțeam în mine o mulțime de aspirații către ceva măreț, eroic. Ce nu-ți imaginezi la această vârstă? îți salvezi patria, porneşti în ajutorul popoarelor asuprite, faci o descoperire datorită căreia o boală până atunci incurabilă va putea fi vindecată, devii cel mai mare poet sau cel mai mare muzician, o trezeşti pe Frumoasa din pădurea adormită... Eu nu prea ştiam ce vreau să fac, doream doar să fie ceva măreț, să fie nobil, să fie frumos, fără să pot da un nume acestui ideal sau lucrului care mi-ar fi îngăduit să-l realizez. Ceea ce vedeam, dimpotrivă, ca foarte real, erau toate obstacolele ce se ridicau în fața mea. De la moartea tatălui meu, cu câțiva ani înainte, trăiam cu familia în condiții foarte precare. Câte calități mi-ar fi trebuit ca să mă pot smulge din astfel de condiții! Dar nu găseam în mine niciuna din aceste calități - sau atât de puține! Mai mult, nu-mi plăcea şcoala, mă plictiseam la ore şi aveam un comportament care o îngrijora şi o mâhnea pe mama mea. Distanța dintre ce eram şi idealul pe care îl purtam în inimă mi se părea de nestrăbătut şi mă simțeam sfâşiat lăuntric.

În acea perioadă, tocmai descoperisem nişte cărți de spiritualitate hindusă despre reîncarnare şi karmă (*Cf. Omul spre victoria destinului său,* Col. Izvor nr. 202, cap. VIII: «Reîncarnarea») şi mă întrebam: «Oare ce-am putut să fac în existențele mele anterioare ca să merit o asemenea pedeapsă şi să trebuiască să înfrunt atâtea greutăți, să suport atâtea lipsuri? Oare ce fărădelegi am comis?» Chiar dacă mă plictiseam la şcoală, eram dornic să învăț pentru a putea înfăptui lucruri mărețe, dar mă

simţeam lipsit de capacităţile pe care aş fi vrut atât de mult să le am şi toate drumurile păreau să se închidă în faţa mea. Nu vedeam nicio ieşire şi eram convins că sunt singurul răspunzător pentru asta. Aş fi avut nevoie să fiu luminat, îndrumat, dar nu cunoşteam niciun adult căruia să mă destăinui, nici măcar mama mea nu era persoana potrivită. Mama era o femeie excepţională, de o mare înţelepciune, dar această înţelepciune îi venea din iubire; ea nu avea multă ştiinţă de carte şi nu putea răspunde la neliniştile mele, nici la întrebările pe care mi le puneam. De fapt, avem nevoie de un ghid spiritual şi abia doi ani mai târziu aveam să-l întâlnesc pe Maestrul Peter Deunov (A se vedea *Auprès du Maitre Peter Deunov. Eléments d'autobiographie 2,* chap. I: «L'émerveillement d'une rencontre»).

Citind, însă, cărţile de spiritualitate hindusă, învăţasem că, atunci când nu ai privilegiul de a întâlni un Maestru în planul fizic, dacă ştii să te legi la fiinţele excepţionale care există în anumite locuri de pe pământ, poţi fi ajutat. Multe dintre aceste fiinţe excepţionale - spuneau acele cărţi - trăiesc în Himalaya şi, prin prezenţa, prin gândurile lor, se străduiesc să-i conducă pe oameni pe calea luminii. Aceasta a fost pentru mine o mare revelaţie şi din acel moment am început să mă concentrez asupra lor, să mă leg la ele.

Am acceptat astfel, încă din adolescenţă, ideea că există pe pământ fiinţe extrem de evoluate şi că, chiar dacă nu le puteam întâlni în fizic, aveam un mijloc de a ajunge la ele prin gând. Îmi imaginam că aceste fiinţe, atât de înţelepte şi de luminoase, consimţeau să-mi dăruiască din înţelepciunea şi din lumina lor. Şi poate, într-adevăr, asta s-a şi întâmplat: când au văzut că sufeream atât de mult din cauza imperfecţiunilor mele,

că doream atât de mult să mă schimb în bine, probabil că le-a fost milă de mine şi au acceptat să mă ajute. În fiecare zi îmi imaginam că sunt cu ele, printre ele, dar şi că participam la munca lor. Nu ştiu de unde îmi venea acest impuls. Ce era acel ceva pe care îl purtam în mine şi mă sfătuia? Când reuşeam să mă leg cu adevărat la acele ființe, nu mă mai simțeam singur. Aveam certitudinea că aparțin şi altei familii, o familie spirituală, şi chiar dacă nu o cunoşteam, trăiam cu ea.

Treizeci de ani mai târziu, pe când eram deja de ceva vreme în Franța, nişte prieteni mi-au vorbit de o clarvăzătoare care locuia la Zürich. Fiind conştient de realitatea unei lumi pe care nu o vedem, dar cu care putem intra în legătură, am încercat întotdeauna să studiez fenomenele de clarviziune, de mediumnitate, la persoanele care posedă în mod natural acest dar. Am întâlnit, aşadar, un anumit număr de astfel de persoane, dar această clarvăzătoare din Zürich m-a impresionat în mod deosebit.

În cursul anului 1945 am fost invitat în Elveția şi am hotărât să profit de această şedere pentru a mă duce până la Zürich, să o consult. Cum nu vorbea decât germana, am căutat un interpret. M-am adresat proprietarei hotelului la care stăteam. Mi-a spus că fiica ei, care ştia bine franceza, m-ar însoți bucuroasă şi atunci am mers împreună cu ea. Clarvăzătoarea era deja foarte în vârstă şi, în clipa în care am văzut-o, m-a frapat culoarea şi finețea pielii ei (*Cf. În duh şi în adevăr*, Col. Izvor nr. 235, cap. IX: «Pielea, organ al cunoaşterii»). Pielea feței acestei femei îmi spunea că este o sfântă şi asta mi-a dat imediat încredere. Ea mi-a luat întâi mâna - deşi mi-a mărturisit, după aceea, că era un gest pe care îl făcea doar din obişnuință: nu în mână vedea, ci

direct în planurile subtile. Apoi se adresă fetei care mă însoțea: «Spuneți-i domnului că aparține unei familii regale». Am exclamat: «Dar nu e cu putință! Ştiu cine este tatăl meu, ştiu cine este mama mea, nu există nimic regesc în familia noastră». Ea a zâmbit şi a repetat: «Spuneți-i domnului că aparține unei familii regale, mă va înțelege mai târziu» (*Cf. La pédagogie initiatique,* (Euvres complètes, t. 29, chap. V: «Soyez parfaits comme votre Père céleste est parfait», pârtie IV). Şi, într-adevăr, am înțeles mai târziu că familia regală căreia îi aparțineam nu se afla în planul fizic, ci în planul spiritual.

Ea continuă: «Veniți dintr-o țară balcanică, tatăl dumneavoastră a murit când aveați opt ani şi, după moartea lui, ați trăit în foarte mare sărăcie. Aveați un frate mai mic şi, pentru a vă putea creşte pe amândoi, mama dumneavoastră s-a recăsătorit cu un bărbat care avea deja un copil şi împreună au mai avut încă trei copii. În ciuda greutăților materiale, ați studiat mult. Sunteți în Franța de opt ani. Aparțineți unui învățământ spiritual fondat de un Maestru pe care îl văd acolo, în spatele dumneavoastră. Are părul alb,, barbă albă şi acum a părăsit pământul...» Aşadar, era adevărat, Maestrul părăsise pământul! în acea perioadă războiul abia se terminase şi nu puteam primi nicio veste din Bulgaria, dar avusesem anumite senzații, nişte vise care mă neliniştiseră. Iar acum, această clarvăzătoare îmi aducea confirmarea: Maestrul plecase.

Ea povesti mai departe: «Când a văzut că cel pe care l-a trimis în Franța îi continua opera, că putea conta pe el, a plecat.

Sunteți moştenitorul lui, a făcut din dumneavoastră moştenitorul lui... Iar acum, fiți atent la ce vă spun. În

următorii ani veți avea de înfruntat mari încercări, primejdii de moarte vă pândesc, veți avea accidente, dar veți scăpa din toate. Apoi veți merge în India, unde veți avea întâlniri extrem de importante, veți trăi evenimente excepționale. Misterul reginei din Saba vă va fi revelat». Am fost surprins: cum putea această femeie simplă şi fără prea multă ştiință de carte să vorbească despre misterul reginei din Saba? Şi mi-a mai spus multe alte lucruri despre care am să vă vorbesc poate cândva. Tot ce a văzut din trecutul meu era adevărat, iar ce mi-a prezis s-a împlinit sau e pe cale să se împlinească.

Dar să ne întoarcem la prima frază pe care a rostit-o: că aparțineam unei familii regale. Dacă aş fi avut ambiția să comand, să conduc, să mă impun celorlalți, condițiile în care mă născusem şi crescusem n-ar fi fost, evident, cele mai favorabile. Dar cum adevărata mea ambiție era să devin doar regele propriului meu regat, adică stăpân pe mine însumi, aceste condiții au fost cele mai bune, chiar dacă nu am fost imediat conştient de asta.

Nimeni nu ajunge pe pământ cu conştiința clară a ceea ce este, a ceea ce vine să facă aici şi de ce. Mult timp, nici pentru mine, nimic n-a fost limpede. A te încarna înseamnă a cădea în materie, iar materia este o putere care pune stăpânire pe suflet în asemenea măsură, încât aproape că îi răpeşte memoria. Se ştie că vechii greci îşi reprezentau lumea de dincolo ca pe un pământ traversat de diferite fluvii, printre care Lethe - cuvânt care înseamnă «uitare». Ei credeau că sufletele, după moarte, beau din apa lui Lethe, ca să uite evenimentele vieții lor pământeşti. Şi tot din aceste ape beau şi în momentul în care se reîncarnează. Un ecou al acestei credințe îl găsim într-una din cărțile lui Platon,

Republica, unde el explică faptul că destinul unui suflet care vine să se încarneze este determinat de ceea ce a trăit acesta în existențele sale anterioare; înainte de a coborî, el are cunoştință de ce îl aşteaptă, fie pentru că i-a fost impus, fie pentru că a avut posibilitatea să aleagă; dar în clipa în care coboară, această cunoaştere îi este luată căci, şi de astă dată, trebuie să bea din apa lui Lethe şi uită tot.

Acesta nu este, evident, decât un mod metaforic de a prezenta lucrurile, dar asta e realitatea: la început, sufletul care se încarnează nu ştie nimic despre destinul care îl aşteaptă; chiar pentru sufletele foarte evoluate, acest lucru rămâne ascuns. Dar, încet-încet, ele îşi amintesc şi asta le deosebeşte de celelalte, care sunt condamnate pentru totdeauna să nu ştie de ce şi cum au venit pe pământ şi ce trebuie să facă aici. Da, contrar a ceea ce afirmă unii, nimeni nu se naşte cu o conştiință clară a predestinării sale. Foarte de tânăr, desigur, te poți simți atras într-o direcție sau alta, dar rămâne ceva destul de vag. Trebuie ani şi ani de cercetări, de studii şi chiar de suferințe ca să ajungi să-ți cunoşti adevărata vocație (*Cf. La izvorul cristalin al bucuriei,* Col. Izvor nr. 242, cap. VI: «Ca peştele în apă»).

Aşadar, abia după mulți ani şi multe încercări am înțeles cum se dezvăluie sensul unui destin şi aş vrea ca ceea ce am înțeles să vă folosească şi vouă, ca să puteți rezolva mai bine problemele cu care vă confruntați zi de zi. Câte oprelişti, câte greutăți pe care le întâmpinăm au doar rostul de a ne obliga să o luăm pe singurul drum pe care ne vom putea împlini predestinarea de fii şi fiice ale lui Dumnezeu! O mare înțelepciune domneşte asupra tuturor destinelor şi trebuie să acceptăm acest adevăr pentru a nu ne agrava suferințele. Inteligența

cosmică nu are niciodată intenția să ne strivească, dar prin lucrurile pe care ni le dăruieşte, ca şi prin cele de care ne lipseşte, ea ne pune în situații în care suntem obligați să exprimăm, să dăm tot ce e mai bun în noi.

Întrucât nu vedeam nicio ieşire în exterior, a trebuit să caut în mine şi să lucrez neîncetat cu gândul, cu imaginația şi cu voința. Tot ce am reuşit să obțin după aceea, ceea ce am devenit, acum ştiu că le datorez acestor limitări, acestor lipsuri care mi-au fost impuse. Pentru fiecare ființă, destinul are un limbaj special pe care ea trebuie să se străduie să-l interpreteze. Fiecare piedică, fiecare obstacol de care m-am lovit m-a obligat să caut ceea ce aveam nevoie în lumea sufletului şi spiritului. Şi vreau să vă dăruiesc acum şi vouă tot ce am descoperit.

După mulți ani am înțeles că, într-adevăr, condițiile exterioare nu sunt hotărâtoare. Sau, mai precis, ele nu sunt hotărâtoare decât în sensul că ne obligă să lucrăm asupra noastră. Când nu poți merge înainte şi nu vrei nici să dai înapoi, nu-ți rămâne decât să cobori în tine însuți, ca un pescuitor de perle care coboară în adâncurile oceanului. Sau, dacă nu, trebuie să te avânți foarte departe, foarte sus, până ajungi la stele. Vă pot spune, acum: datorită tuturor obstacolelor pe care le-am întâlnit, am pescuit multe perle şi m-am avântat până la stele. Nu trebuie să te resemnezi în fața sărăciei, nu trebuie să te resemnezi în fața lipsurilor, nu trebuie să te laşi paralizat de greutăți, ci să le simți doar ca pe nişte imbolduri pentru a pomi în căutarea adevăratelor bogății.

Căile destinului sunt întotdeauna misterioase. Contrar aparențelor, ele m-au pus în condițiile cele mai bune. Dar ce ştii, la cincisprezece ani, despre căile

destinului? Şi, mai ales, cum aş fi putut şti atunci că, înainte de a coborî pentru a mă încarna, am acceptat eu însumi aceste condiții? Da, căci acum ştiu: le-am acceptat.

Dunărea
ROMÂNIA
Dunărea
Varna
MAREA NEAGRĂ
Iskar
IUGOSLAVIA
Sofia
BULGARIA
Vitoşa
Musala
Skopje
Mănăstirea Rila
MACEDONIA
TURCIA
GRECIA
Muntele Pelister
Lacul Ohrid
Lacul Prespa
ALBANIA
MAREA EGEE
MAREA MARMARA
TURCIA

Cap. 2 - O copilărie în munții Macedoniei

M-am născut în Macedonia (*Adică actuala Republica Macedonia, care, între 1878 și 1912, a făcut parte din Bulgaria*), într-un sătuc din Baba Pianina (Muntele Baba) la poalele vârfului Pelister, nu departe de frontiera greacă. M-am născut prematur, către luna a opta, într-o noapte geroasă de iarnă (*Pe 31 ianuarie 1900*), într-o casă greu de încălzit, şi la început toți au crezut că nu voi supraviețui. Se pare, însă, că nu numai că n-am plâns, ci chiar că zâmbeam...

În acea perioadă - şi mai ales într-un colț pierdut de munte - evident că nu existau, ca în zilele noastre, clinici cu tot ce trebuie pentru copiii prematuri. Am rămas cu o mare sensibilitate la frig, dar am supraviețuit şi, de mai multe ori, mama mi-a povestit cu câtă bucurie m-a primit familia noastră. «Când ai fost botezat, n-am să uit niciodată - spunea ea - cu câtă ardoare am cântat colinde. După ceremonie, tatăl tău i-a servit cu vin pe toți cei prezenți, iar preotul s-a îmbătat! El susținea că nu i se mai întâmplase niciodată aşa ceva şi deducea din asta că nu vei fi un copil ca toți ceilalți». Chiar a făcut, pare-se, profeții despre mine.

Mama mi-a destăinuit, de asemenea, că atunci când m-a zămislit şi tot timpul cât m-a purtat în pântec, gândul ei, dorința ei a fost să mă consacre lui Dumnezeu. Consacrând un copil lui Dumnezeu, o mamă - precum şi un tată, desigur - nu fac neapărat din acesta o ființă excepțională, dar imprimă în el un semn: ei gravează în materia lui psihică mici canale care vor atrage mai uşor asupra lui curenți de forțe benefice şi vor devia curenții nocivi. V-am spus întotdeauna că adevărata educație a unui copil începe înainte de

naştere (Cf. *O educaţie care începe înainte de naştere,* Col. Izvor nr. 203). Iată de ce, mama trebuie să fie conştientă de influenţa pe care o are asupra copilului ei cu mult înainte de naşterea lui, încă de când îl poartă în pântec. Nu este de-ajuns să iubească deja acel copil, ea trebuie să înveţe să folosească puterea iubirii. Gândindu-se la copil, ea îşi poate înălţa iubirea până la regiunile sublime, pentru a culege de acolo elementele necesare dezvoltării lui fizice şi psihice şi a le revărsa în el.

Într-o familie, momentul în care copilul face primii paşi este întotdeauna un eveniment. Cu mine s-a petrecut un lucru puţin ciudat. Tot mama mi l-a povestit. Aveam vreo opt luni. La acea vârstă, copiii nu merg în picioare. Ori eu, într-o zi, m-am ridicat şi am început să merg. Nu numai cei din familia mea, ci şi vecinii care veneau pe la noi mă priveau uluiţi. Ei exclamau: «Este extraordinar, merge în picioare! Merge!» Şi iată că au sosit la noi acasă şi două femei din sat de care toată lumea se temea, fiindcă se spunea că puteau să deoache. Să fie oare ele cu adevărat cauza faptului că a doua zi m-am îmbolnăvit atât de tare încât era aproape să mor? Aşa mi s-a spus. Bunica m-a îngrijit şi a reuşit să mă salveze, dar apoi foarte greu am ajuns să merg normal. Şi astfel, după ce fusesem atât de precoce, am mers în picioare mai târziu decât toţi ceilalţi copii.

Cum să interpretezi acest lucru? Gândindu-mă din nou la el, după ani, am înţeles că acest episod aparent inexplicabil din copilăria mea anunţa faptul că va trebui să trec într-o zi printr-o o încercare cumplită, care mă va paraliza un timp în activităţile mele, dar că apoi îmi voi putea continua drumul. Şi aşa s-a şi întâmplat. Adesea, unele evenimente din viaţa unui copil anunţă ce

va avea el de înfruntat în viața adultă. Într-un fel, sunt prevestiri cărora nu li se acordă întotdeauna suficientă atenție.

În acel sat al copilăriei mele, viața era grea. Părinții mei erau săraci şi fără prea multă ştiință de carte, dar foarte dârzi şi foarte morali. Pe tatăl meu îl vedeam foarte rar, întrucât, pentru a-şi putea întreține familia, a trebuit să se ducă să caute de lucru în altă parte (*Deşi Maestrul n-a făcut niciodată o legătură explicită, probabil această absență a tatălui său, obligat să-şi părăsească familia pentru a-i asigura traiul, a fost cea care i-a inspirat mai târziu această analogie: „în unele țări sărace, oamenii merg să caute de lucru în străinătate, căci dacă ar rămâne acasă, n-ar reuşi să câştige destui bani pentru a-şi hrăni familia. Ei îşi iubesc familia şi totuşi o părăsesc şi o părăsesc tocmai pentru că o iubesc; dacă n-ar părăsi-o, ea ar muri de foame.*

Atunci de ce nu mergeți şi voi în străinătate pentru a câştiga bani, ca să vă hrăniți familia? Veți spune: «Să mergem în străinătate... dar în cazul nostru nu este nevoie!» Ştiu, dar «străinătatea» despre care vă vorbesc aici este lumea divină; în lumea divină, acolo trebuie să mergeți în fiecare zi prin rugăciune, meditație, ca să aduceți aur pentru cei pe care îi iubiți. Acest aur este puritatea, este armonia, lumina, bucuria... Eu vă părăsesc în fiecare zi câteva minute, câteva ore, pentru a mă duce în străinătate să strâng aur pe care mă întorc apoi să vi-l împart. De ce să nu acceptați, măcar pentru o clipă, să vă părăsiți familia şi prietenii? Pentru că îi iubiți, chipurile! Nu, nu îi iubiți sau nu îi iubiți cum trebuie. Îi lăsați să moară de foame, pentru că sunteți incapabili să le hrăniți inima, sufletul, nu este, deci, iubire». Nota

editorului). Se întorcea, bineînțeles, acasă, din când în când, dar pentru perioade foarte scurte, fiindcă nu putea să plece prea mult timp de la fabrica de cărbune pe care o înființase într-o pădure din apropiere de Varna, la malul Mării Negre. Iar Varna, mai ales în acele vremuri, era departe de satul nostru.

Tatăl meu era deci cărbunar, o meserie care nu se bucură de prea multă considerație, dar care e plină de semnificații, căci este legată de foc, focul sacrificiului. Să te sacrifici înseamnă să fii ca o bucată de lemn mort pe care îl pui pe foc. Înainte de a arde, această bucată de lemn este lipsită de strălucire, nefolositoare. Dar din clipa în care acceptă să intre în foc pentru a-l hrăni, devine ea însăşi foc, lumină, căldură, viață, frumusețe (Cf. *Connais-toi toi-même - Jnani yoga,* Œuvres complètes; 1.17; chap. V: «Le sacrifice»).

Întrucât tatăl meu era mai mult absent, pe mine m-a educat în special mama. Dar ea era foarte ocupată, mai ales că, la cea mai mică ocazie, nu pregeta să dea fuga pentru a ajuta vreo rudă sau o vecină care apela la ea. Eu o ajutam puțin acasă şi la câmp, dar nu îmi cerea să fac mare lucru.

Într-o zi, bineînțeles, a trebuit să încep să mă duc la şcoală. Şi dacă ați fi văzut ce şcoală... Atât de sărăcăcioasă! Un soi de baracă din lemn şi chirpici, cu geamurile deseori sparte, care erau înlocuite cu întârziere, iar aerul intra pe sub uşă. Încă de la începutul anotimpului rece, care venea devreme în acea regiune, în fiecare zi, fiecare copil trebuia să aducă cel puțin un lemn de foc pentru sobă. N-o să vă spun cum mergea soba aceea... şi ce fum scotea. Seara, cu rândul, doi sau trei copii trebuiau să rămână după ore ca să facă ordine, să măture, să spele.

Acea şcoală avea o singură clasă şi, evident, nu exista decât un învățător care să se ocupe de elevi, toți de vârste diferite, îmi amintesc de trestia lungă cu care îi lovea peste mâini sau în cap pe cei care erau neatenți sau gălăgioşi. Metodele lui nu erau deloc cele mai bune. Pentru a pedepsi un copil, îl punea să stea mult timp în genunchi afară, pe nisip sau pietriş, cu mâinile ridicate. Uneori îl închidea cu porcii, în cocina de lângă şcoală.

La acea vreme, unii părinți încă acceptau cu greu să-şi dea copiii la şcoală. Ei ar fi preferat ca aceştia să lucreze acasă sau la câmp şi să îngrijească de animale. De aceea, seara, imediat ce ajungeau acasă, şi în timpul vacanțelor, copiii trebuiau să îndeplinească tot felul de îndatoriri. Necesitatea de a participa la viața colectivă avea avantajul că deveneau foarte devreme conştienți de apartenența la o comunitate. Nimic - sau aproape nimic - nu-i punea pe săteni la adăpost de capriciile naturii şi niciunul dintre ei nu se putea gândi la siguranța şi la binele lui, fără să se gândească la siguranța şi la binele tuturor; erau obligați să se ajute între ei. Dacă, mai târziu, am avut întotdeauna respect pentru muncă şi pentru efortul fizic, datorez acest lucru anilor petrecuți în satul nostru, precum şi exemplelor pe care le-am avut în jurul meu. Ce curajoşi erau aceşti oameni! îmi amintesc de o vecină al cărui soț plecase şi el să caute de lucru în străinătate şi se întorcea acasă încă şi mai rar decât tatăl meu. Ea nu se plângea niciodată, iar dacă o întrebai, răspundea: «Nu vă faceți griji, am tot ce-mi trebuie. Mulțumesc».

Trăiam înconjurat de afecțiune, într-o atmosferă plină de căldură, dar îmi era tot timpul frig şi în mine stăruia cel mai adesea o tristețe nelămurită, ce decurgea, fără îndoială, dintr-un aspect al Lunii cu

Saturn în tema mea astrală, precum şi din împrejurările naşterii mele. În timp ce era însărcinată cu mine, mama se afla încă sub şocul unui eveniment tragic şi mâhnirea ei pătrunsese în mine. Îmi amintesc că nu mă jucam cu ceilalți copii, îi priveam de departe, nu mă prindeam în horele lor, nu cântam cu ei şi, fără motiv aparent, mă cuprindea dintr-o dată o disperare de neînvins. Mai târziu am învățat să neutralizez aceste stări, dar a fost foarte greu. A trebuit să lupt atât de mult, încât nu ştiu prea bine ce predomină acum în mine, veselia sau tristețea. Fără îndoială, nici una, nici alta. Să zicem că tristețea şi sobrietatea sunt pentru mine, iar bucuria şi veselia sunt pentru ceilalți. Dacă m-ați putea surprinde când sunt singur acasă, poate că nu l-ați recunoaşte pe cel ce s-a aflat în fața voastră cu câteva ore mai devreme.

Însă chiar dacă eram pe-atunci un copil mai degrabă trist, timid şi singuratic, făceam năzbâtii, aşa cum fac toți copiii: nu ascultam de mama, mă luam la harță cu băieții din sat, şterpeleam fructe din grădinile vecinilor; şi, mai ales, cum nu eram conştient de pericolul pe care îl reprezenta acest lucru, îmi plăcea să fac focul oriunde vedeam ceva de ars. Atunci, bineînțeles că mama trebuia să mă pedepsească. Dar niciodată nu se mânia şi niciodată nu m-a lovit. Îmi spunea: «Uite ce se va întâmpla dacă faci aşa... Şi uite ce se va întâmpla dacă faci altminteri... Acum ai de ales». Şi termina adesea cu această zicală: «Krivdina do pladnina, pravdina do veknina», care înseamnă: ce e strâmb nu durează decât până la prânz; ce e drept, corect, durează o veşnicie. La vârsta mea de-atunci, această frază nu prea avea efect asupra mea: binele, răul, veşnicia, ce poți înțelege din ele la cinci sau şase ani? Dar cât

trebuie să mă fi impresionat aceste cuvinte, de vreme ce încă vă mai vorbesc despre ele, după optzeci de ani! M-au marcat mai mult decât dacă aş fi primit câteva palme, pe care uneori le-aş fi meritat. Însă chiar dacă nu înțelegeam ce sunt binele, răul şi veşnicia, iubirea pe care o punea mama în cuvintele ei mă mişca atât de profund încât adesea îmi dădeau lacrimile. Dar eram prea mândru ca să îi arăt cât eram de impresionat.

Mama îmi mai spunea: «Când ai ceva de făcut, acordă-ți tot timpul de care e nevoie ca să-l faci corect de prima dată. Nu te zori. Grăbindu-te vei câştiga poate câteva minute, dar apoi cât timp vei pierde ca să repari!» Din păcate nu eram o fire răbdătoare şi, mai târziu, am avut deseori ocazia să constat câtă dreptate avea.

Am păstrat multe amintiri foarte frumoase şi despre bunica. Atunci când vecinii mă prindeau culegând fructe din pomii lor şi mă fugăreau din grădină în grădină, la ea căutam adăpost. Sigur că ea nu încuraja micile mele furtişaguri, dar mă ocrotea, mă consola. Ajungeam la ea neliniştit, cu răsuflarea tăiată, şi nu înțelegeam cum de ghicea întotdeauna ce se întâmplase. «Ah - îmi spunea ea când mă vedea - iar ai făcut o poznă... Dar de unde ştii, Baba? - O văd în ochii tăi. Vei fi pedepsit şi mama ta are dreptate. Dar până atunci, vino de te ascunde aici».

Bunica era atât de blândă! Niciodată nu m-a certat. Mama era, evident, mai severă. Când făceam năzbâtii, ştia unde să vină să mă caute; iar eu nu înțelegeam cum de-a putut să ghicească. Ea mă lua acasă şi, după ce eram certat şi pedepsit, mă întorceam la bunica, să aflu mângâiere. De aceea, o bunică a rămas întotdeauna pentru mine, de atunci, cea care îşi alină nepoțeii după ce i-au pedepsit părinții. «Vino, puiule - spune ea - ia şi

mănâncă mărul ăsta». La o bunică se găsesc întotdeauna mere pentru a împăca un copil. Bunica îl sărută pe copilul care plânge şi îl linişteşte... N-am s-o uit niciodată pe bunica şi vreau să fac ca ea. Când văd că «părinţii» voştri, entităţile din lumea invizibilă, v-au certat şi v-au pedepsit, vă las să vă refugiaţi la bunica, adică la mine. Am şi eu întotdeauna mere, smochine, prune sau alune puse de-o parte, ca să vi le dau...

Viaţa nu e crudă, dar e dreaptă şi pentru fiecare greşeală pe care o faci, aplică o sancţiune. Puteţi foarte bine să nu ştiţi ce greşeală aţi comis şi viaţa nu vă dă explicaţii. Aşa că e posibil să suferiţi ani de zile, fără să înţelegeţi de ce. Iar eu îmi petrec timpul explicându-vă ce trebuie să faceţi şi să nu faceţi ca să nu vă puneţi în situaţia de a primi lovituri. Ţineţi voi oare mereu cont de ce vă spun? Asta e altă problemă. Aşadar, eu sunt ca o bunică ce se străduieşte să vă uşureze încercările. Dar şi acest lucru îl înţelegeţi voi oare?

Deseori mă duceam la bunica şi ca să-mi spună poveşti. Şi ce conţineau acele poveşti? Lupte între puterile luminii şi cele ale întunericului: regi drepţi şi buni atacaţi de regi răi şi cruzi, magi albi care trebuiau să dezlege vrăjile făcute de magi negri şi să-i elibereze pe cei care le căzuseră victimă. Şi ce bătălii se porneau! Toate forţele naturii luau parte la aceste lupte şi, la sfârşit, întotdeauna binele învingea răul, lumina învingea întunericul. Îmi plăceau atât de multe aceste poveşti! Ele au lăsat în mine urme foarte adânci. Sunt sigur că dacă ar fi să uit tot ce am învăţat mai târziu din cărţi, mi-ar rămâne pentru totdeauna în amintire aceste povestiri pe care mi le depăna bunica despre înfruntările dintre bine şi rău şi despre triumful binelui. Printre

aceste poveşti istorisite de bunica, era şi una care, în ciuda vârstei mele fragede, m-a impresionat mult.

Erau odată într-un sat doi fraţi pe care îi lega o mare afecţiune. Unul era căsătorit şi avea copii, celălalt rămăsese neînsurat. Viaţa lor era grea: creşteau animale, cultivau pământul şi n-aveau nicio clipă de răgaz. Când tatăl lor muri, ei îşi împărţiră cinstit moştenirea.

După un timp, fratele care era căsătorit îşi zise: «Nu este drept. Eu am nevastă şi copii, Dumnezeu e bun şi dacă mă îmbolnăvesc, am soţia alături, copiii vor creşte şi, când voi fi bătrân, se vor ocupa de mine. În timp ce fratele meu, bietul de el, e singur, cum o să se descurce? Ah, trebuie să fac ceva pentru el!» Şi se duse noaptea pe furiş şi deşertă câţiva saci de grâu în hambarul fratelui său, apoi se culcă la loc şi dormi liniştit. Dar iată că şi celălalt frate cugeta, la rândul-i: «Eu sunt singur, sunt liniştit, în timp ce fratele meu, cu toată familia lui, câte griji! Toţi acei copii de hrănit, de educat... Aici ceva nu e cum trebuie.

Bietul de el, trebuie să-l ajut». El urcă în pod, umplu cu grâu mai mulţi saci şi, cu băgare de seamă, ca să nu fie văzut, se duse şi-i răsturnă în hambarul fratelui său». Ce surpriză, a doua zi, pentru cei doi fraţi, când descoperiră că rezervele lor de grâu nu se împuţinaseră! Fiecare îşi spunea: «Oare am visat, oare am dus acel grâu sau nu?» Şi unul, şi celălalt se hotărâră să o ia de la început noaptea următoare, dar, a doua zi dimineaţă, aceeaşi constatare: nivelul grâului era la fel ca în ajun. Şi, iar, întrebările: «Dar ce se întâmplă? Am visat? La noapte trebuie să o iau de la capăt... Şi lucrurile merseră aşa un timp, până când, oricât s-au ferit, până la urmă, într-o noapte s-au

întâlnit: «Ah, tu erai...?» «Aşadar, tu ai...!» Ei s-au îmbrățişat, au plâns de emoție, iar fratele căsătorit i-a spus fratelui neînsurat: «Ascultă, e în casă loc şi pentru tine, vino să locuieşti cu noi, vom trăim împreună». Aşa au făcut şi au fost foarte fericiți. Îi ceream deseori bunicii să-mi spună această poveste.

Şi alți membri ai familiei mele, bărbați şi femei foarte în vârstă, care erau de o mare înțelepciune, de o mare profunzime, l-au marcat mult pe copilul care eram. Unii nu ştiau nici măcar să scrie şi să citească, fiindcă nu fuseseră niciodată la şcoală, dar erau capabili să dea cele mai bune sfaturi, iar cuvintele, gesturile lor erau atât de cumpătate! Atitudinea lor mă impresiona mult; îi priveam atent şi cu ce bucurie îi primeam când veneau la noi în vizită! Ca şi bunica, ei ştiau multe poveşti în care se înfruntau forțele binelui şi răului. Şi întotdeauna binele, lumina erau cele care ieşeau învingătoare. Nu mă săturam de acele istorisiri; de fiecare dată când veneau acele rude, le ceream să-mi povestească ceva, iar ei o făceau cu atâta răbdare! Unul dintre ei mi-a rămas în mod deosebit în amintire: în chema Mihail.

Când mă gândesc acum, din nou, la aceste rude, am impresia că au fost puse acolo pentru a întipări foarte de timpuriu bunică ce se străduieşte să vă uşureze încercările. Dar şi acest lucru îl înțelegeți voi oare?

Deseori mă duceam la bunica şi ca să-mi spună poveşti. Şi ce conțineau acele poveşti? Lupte între puterile luminii şi cele ale întunericului: regi drepți şi buni atacați de regi răi şi cruzi, magi albi care trebuiau să dezlege vrăjile făcute de magi negri şi să-i elibereze pe cei care le căzuseră victimă. Şi ce bătălii se porneau!

Toate forțele naturii luau parte la aceste lupte şi, la sfârşit, întotdeauna binele învingea răul, lumina învingea întunericul. Îmi plăceau atât de multe aceste poveşti! Ele au lăsat în mine urme foarte adânci. Sunt sigur că dacă ar fi să uit tot ce am învățat mai târziu din cărți, mi-ar rămâne pentru totdeauna în amintire aceste povestiri pe care mi le depăna bunica despre înfruntările dintre bine şi rău şi despre triumful binelui. Printre aceste poveşti istorisite de bunica, era şi una care, în ciuda vârstei mele fragede, m-a impresionat mult.

Erau odată într-un sat doi frați pe care îi lega o mare afecțiune. Unul era căsătorit şi avea copii, celălalt rămăsese neînsurat. Viața lor era grea: creşteau animale, cultivau pământul şi n-aveau nicio clipă de răgaz. Când tatăl lor muri, ei îşi împărțiră cinstit moştenirea.

După un timp, fratele care era căsătorit îşi zise: «Nu este drept. Eu am nevastă şi copii, Dumnezeu e bun şi dacă mă îmbolnăvesc, am soția alături, copiii vor creşte şi, când voi fi bătrân, se vor ocupa de mine. În timp ce fratele meu, bietul de el, e singur, cum o să se descurce? Ah, trebuie să fac ceva pentru el!» Şi se duse noaptea pe furiş şi deşertă câțiva saci de grâu în hambarul fratelui său, apoi se culcă la loc şi dormi liniştit. Dar iată că şi celălalt frate cugeta, la rândul-i: «Eu sunt singur, sunt liniştit, în timp ce fratele meu, cu toată familia lui, câte griji! Toți acei copii de hrănit, de educat… Aici ceva nu e cum trebuie.

Bietul de el, trebuie să-l ajut». El urcă în pod, umplu cu grâu mai mulți saci şi, cu băgare de seamă, ca să nu fie văzut, se duse şi-i răsturnă în hambarul fratelui său». Ce surpriză, a doua zi, pentru cei doi frați, când descoperiră că rezervele lor de grâu nu se

împuținaseră! Fiecare își spunea: «Oare am visat, oare am dus acel grâu sau nu?» Şi unul, şi celălalt se hotărâră să o ia de la început noaptea următoare, dar, a doua zi dimineață, aceeaşi constatare: nivelul grâului era la fel ca în ajun. Şi, iar, întrebările: «Dar ce se întâmplă? Am visat? La noapte trebuie să o iau de la capăt... Şi lucrurile merseră aşa un timp, până când, oricât s-au ferit, până la urmă, într-o noapte s-au întâlnit: «Ah, tu erai...?» «Aşadar, tu ai...!» Ei s-au îmbrățişat, au plâns de emoție, iar fratele căsătorit i-a spus fratelui neînsurat: «Ascultă, e în casă loc şi pentru tine, vino să locuieşti cu noi, vom trăim împreună». Aşa au făcut şi au fost foarte fericiți. Îi ceream deseori bunicii să-mi spună această poveste.

Şi alți membri ai familiei mele, bărbați şi femei foarte în vârstă, care erau de o mare înțelepciune, de o mare profunzime, l-au marcat mult pe copilul care eram. Unii nu ştiau nici măcar să scrie şi să citească, fiindcă nu fuseseră niciodată la şcoală, dar erau capabili să dea cele mai bune sfaturi, iar cuvintele, gesturile lor erau atât de cumpătate! Atitudinea lor mă impresiona mult; îi priveam atent şi cu ce bucurie îi primeam când veneau la noi în vizită! Ca şi bunica, ei ştiau multe poveşti în care se înfruntau forțele binelui şi răului. Şi întotdeauna binele, lumina erau cele care ieşeau învingătoare. Nu mă săturam de acele istorisiri; de fiecare dată când veneau acele rude, le ceream să-mi povestească ceva, iar ei o făceau cu atâta răbdare! Unul dintre ei mi-a rămas în mod deosebit în amintire: în chema Mihail.

Când mă gândesc acum, din nou, la aceste rude, am impresia că au fost puse acolo pentru a întipări foarte de timpuriu în sufletul meu ceva bun, frumos şi

mai ales adevărat. Chiar şi acum trăiesc în acele poveşti, pe care mi le repetau oricât de des i-aş fi rugat: trăiesc acea luptă dintre lumină şi întuneric, dintre forțele binelui şi forțele răului şi ştiu că binele sfârşeşte într-o zi prin a învinge. «Pravdina do veknina», cum spunea mama. Cu această înțelepciune am fost eu hrănit.

Chiar dacă nu are vârsta la care să înțeleagă, ce poate fi mai important pentru un copil decât să audă că lumina învinge întotdeauna întunericul? Lucrul acesta se înregistrează în el, căci totul se înregistrează. De aceea le recomand părinților să fie vigilenți, să-şi protejeze copiii aflați la o vârstă fragedă, veghind ca niciun adult să nu poată lăsa, prin cuvintele şi purtarea sa, urme întunecate în sufletul lor.

Abia după câțiva ani am asistat, la Varna, la o piesă de teatru în care se înfruntau binele şi răul, întruchipați de îngeri şi demoni. De mai multe ori în timpul piesei, un înger mare venea singur în fața scenei şi rostea de fiecare dată această unică frază: «Vetchna istina, vetchna edinstina; vetchno e samo dobroto i krassotata». Ceea ce înseamnă: «Veşnic adevăr, veşnică unitate; doar binele şi frumusețea sunt veşnice». Actorul care juca acest rol purta un minunat costum cu aripi mari, dar cel mai impresionant era felul în care rostea această frază. Nu striga, dar vocea lui vibra cu o asemenea intensitate, încât te înfiora. Mult timp, această frază mi-a răsunat în minte ca un ecou la tot ce învățasem în mica mea copilărie: «Vetchna istina, vetchna edinstina...» Şi acum mă trec fiori când mi se întâmplă să le rostesc. Tot ce vă spun în conferințele mele de ani de zile este bazat pe această certitudine că numai binele şi frumusețea sunt veşnice. Nu uitați niciodată asta şi puteți repeta, şi voi, aceste cuvinte.

Am păstrat multe alte amintiri despre bunica. Într-o perioadă şi într-o ţară în care medicamentele, aşa cum le ştim noi astăzi, erau ca şi inexistente, oamenii recurgeau mai ales la plante. Iar bunica era în stare să vindece tot felul de boli. Tot timpul era ocupată cu prepararea diferitelor leacuri. Aproape în fiecare zi se ducea să culeagă plante ale căror proprietăţi le cunoştea. Uneori le fierbea înainte de răsăritul soarelui, murmurând nişte formule. Apoi turna acea fiertură într-un hârdău pe care îl umpluse cu apă la o anumită temperatură şi îi cerea bolnavului să se cufunde în ea, iar acesta ieşea de acolo complet refăcut.

Ea prepara, de asemenea, o mixtură din vin şi usturoi, pe care o lăsa afară peste noapte. Uneori o vedeam ducându-se sub un nuc cu o sticlă de vin, în gâtul căreia introducea câteva radicele vii de la copac. Apoi punea cu grijă dopul la sticlă şi o îngropa. După câteva săptămâni o dezgropa. Radicelele absorbiseră vinul, iar sticla era plină cu un suc negricios pe care ea îl dădea unor bolnavi să-l bea. Celor care aveau icter le recomanda să-şi bea propria urină, luând, desigur, unele măsuri de prevedere.

Ea credea foarte mult şi în puterea stelelor. Noaptea, când cerul era senin, se întâmpla să-l pună pe câte un bolnav să se întindă sub bolta înstelată, iar ea se aşeza lângă el şi se ruga. În unele nopţi, dădea îngrijiri lângă un pârâu. Apa, foarte curată, curgea pe pietricele albe, iar bunica folosea acele pietricele, în timp ce rostea formule rituale.

Mama moştenise de la propria-i mamă cunoaşterea plantelor, pe care le folosea pentru ceaiuri şi băi şi avea, şi ea, un adevărat har de vindecătoare. I se întâmpla să ţină îndelung mâna pe plexul solar al unui bolnav, căci

armonizând curenții care traversează această regiune a corpului, ea reuşea să refacă multe lucruri în organism. Alteori se concentra asupra ombilicului. Şi cu câtă iubire se apropia de bolnav pentru a-l atinge şi a-i îndepărta suferința. Într-o zi - pe-atunci eram încă foarte mic - am întrebat-o: «Mamă, cum faci ca să vindeci? Ce-i faci bolnavului?» Ea mi-a răspuns: «Când sunt lângă el, uit de toate, încep prin a-L invoca pe Dumnezeu, puterea Lui, iubirea Lui, apoi îmi pun tot sufletul ca el să se vindece». Spunea că ea este slabă, că doar iubirea este atotputernică şi că iubirea era cea care lucra prin ea. Ea era acolo, ca o copilă care ține în mână un fir prin care trece un curent puternic. Asta era mama când oferea îngrijire: îi era de-ajuns să țină bine firul. În copilărie şi în adolescență aş fi putut să mor de douăzeci de ori şi întotdeauna ea a fost cea care m-a smuls din ghearele morții.

Acum, dacă ar fi să vă povestesc şi despre toate «medicinile» pe care le-am văzut practicate în acel sătuc din Macedonia, ați fi uimiți.

Cineva avea un furuncul, un abces: se lua, de exemplu, o smochină foarte coaptă şi se aplica pe locul bolnav, în timp ce i se spunea entității care era cauza acelui rău: «Vino şi mănâncă, e pentru tine». La scurt timp, răul trebuia să plece de la persoana respectivă şi nu mai rămânea decât să se arunce smochina.

Pentru a trata bronşitele sau pneumoniile, se puneau la prins doi sau trei litri de lapte, cu zeamă de lămâie. Apoi se scotea zerul şi se încălzea laptele închegat, care era aplicat pe pieptul bolnavului. Şi în acest caz, laptele brânzit trebuia să servească drept hrană entităților care provocaseră răul, iar când acestea erau sătule, plecau.

Dacă cineva suferea de tulburări mintale, se credea că este victima spiritelor întunecate. Atunci se făcea o turtiță, în care se punea o mare cantitate de miere. Apoi erau aduşi muzicanți şi spiritele răufăcătoare erau invitate să mănânce. În sfârşit, oamenii luau pâinea şi, cântând şi recitând formule de exorcizare, ieşeau din sat în convoi şi aruncau acea pâine cât mai departe cu putință. Spiritele aveau atunci să se repeadă la pâine şi să elibereze persoana: oamenii scăpau de «locuitorii» nepoftiți trimițându-i în altă parte. Asemenea practici vi se par cu siguranță foarte ciudate. Dar citiți Evangheliile, în care se povesteşte cum a trimis Iisus în porci demonii pe care îi scosese din trupul unui posedat: porcii s-au aruncat apoi în mare.

Aceste practici, care datează din timpuri străvechi, dăinuie încă în locurile unde s-au păstrat unele medicini tradiționale. Ele se bazează pe cunoştințe foarte sigure. Dar eficiența acestor metode depinde, evident, de calitățile morale şi de experiența celui care le aplică. Fără aceste calități morale şi această experiență, «vindecătorul» riscă să fie el însuşi atacat.

Unele tulburări erau puse pe seama magiei negre, un fel de farmece făcute împotriva persoanei. Şi, în astfel de cazuri, am văzut femei luând cu un vătrai cărbuni aprinşi, pe care îi aruncau într-o oală cu apă curată, rostind: «Aşa cum se stinge acest cărbune, aşa să se stingă gândurile şi sentimentele rele îndreptate împotriva cutărui bărbat sau cutărei femei». Ele repetau de trei ori gestul şi formula, apoi spălau cu acea apă ochii persoanei sau îi dădeau să bea din ea o înghițitură. Se întâmpla chiar să folosească ele însele aceste metode, pentru a se proteja.

Când murea cineva, se obişnuia să i se pună pe trup o rămurică de busuioc, care trebuia, zice-se, să împiedice spiritele rele să pătrundă în el. Şi e, de asemenea, de ştiut că în acea perioadă, în Balcani, credința în vampiri era foarte răspândită, îmi amintesc că am auzit de o persoană sau alta, decedată de un timp, că a devenit vampir şi că bărbați s-au dus în taină noaptea să-i dezgroape cadavrul, pentru a-i înfige o țepuşă în inimă. Se vorbea şi de vârcolaci. Cum stăteau, de fapt, lucrurile chiar n-am idee, eram mult prea mic pentru a înțelege ceva din aceste poveşti Şi nu puneam întrebări. Dar îmi făcusem obiceiul să ascult şi să observ tot ce se petrecea în jurul meu şi, chiar dacă nu înțelegeam mare lucru, ceea ce am văzut şi auzit mi-a rămas întipărit în minte.

E greu să te pronunți asupra felului în care vor evolua unii copii care la început par, mental, rămaşi în urmă pentru vârsta lor. Perioadele în decursul cărora spiritul reuşeşte să pătrundă în această locuință care este pentru el un corp fizic diferă în funcție de ființă. Unii părinți se îngrijorează văzându-i pe copiii lor că înțeleg greu, că sunt visători, absenți, mai ales dacă nu obțin rezultate bune la şcoală. Dar nu te poți pronunța cu certitudine asupra dezvoltării unui copil înainte de sfârşitul adolescenței, căci se întâmplă ca brusc să se declanşeze ceva şi să recupereze întârzierea.

Eu am fost unul din aceşti copii, în aparență retardat. Până la vârsta de opt ani trăiam în nori, pluteam parcă în afara corpului. Aparent, eram adormit, nu se petrecea nimic, dar în mine se petreceau multe lucruri: lumea invizibilă mi se dezvăluia, cu flintele care o locuiau - nu numai entitățile angelice, ci şi spiritele naturii. Mama mi-a povestit mai târziu că mi se

întâmpla atunci să prevestesc evenimente care aveau să se întâmple şi toţi se mirau, dar eu nu-mi mai amintesc nimic din toate acestea. Nu prea ştiu ce credeau despre mine oamenii din sat, dar în ciuda năzbâtiilor pe care le mai făceam uneori, simțeam că mă priveau într-un fel aparte şi că mă îndrăgeau.

Exista pe-atunci un obicei înduioşător: în dimineața de Anul Nou, copiii de vârstă mică erau trimişi la casele şi pe străzile din vecinătate să ureze un an fericit, întrucât copiii, în inocența, în puritatea lor, nu pot aduce decât lucruri bune. În acea dimineață, fiecare copil ținea în mână o rămurică de corn, uneori împodobită cu panglici. Ei trebuiau să intre în case şi să-i atingă cu acea rămurică pe toți membrii familiei, facându-le urări de sănătate, de reuşită, de belşug, urări pentru vite, pentru recolte... Oamenii le mulțumeau şi le dădeau fructe, bomboane, cozonac, drept pentru care, în acea dimineață, copiii purtau câte o trăistuță uneori aproape cât ei de mare, ca să aibă unde pune toate aceste daruri.

Şi eu, când eram mic, m-am dus să urez an fericit prin vecini. Nu ştiu cum au descoperit oamenii că le puteam aduce binecuvântări, dar erau multe familii care o rugau pe mama să mă trimită dimineața foarte devreme, înaintea celorlalți copii. Aşa că mă trezea, mă îmbrăca... şi era un chin pentru mine, fiindcă îmi era somn şi trebuia să ies în frig, în zăpadă - ştiți, iernile în munții Macedoniei nu sunt ca iernile de pe Coasta de Azur! Dar mă duceam. Pe jumătate adormit, intram în case pentru a atinge toată familia cu rămurica mea şi îngânam cuvintele pe care mama mă pusese să le învăț pe dinafară şi cărora nu le înțelegeam sensul. Era un obicei foarte frumos.

Da, cred că mi-am petrecut o parte din copilărie întrucâtva în afara corpului, într-un soi de vis cu ochii deschişi. La şcoală nu eram prea atent, dar iată că într-o zi s-a întâmplat şi ceva straniu. Învățătorul ne-a citit povestea facerii lumii din cartea *Genezei: «La început a făcut Dumnezeu cerul şi pământul...»* şi dintr-o dată, am avut un fel de revelație. Trebuie să fi avut şase ani, nu mai mult, şi abia dacă înțelegeam ce se spunea, dar fiecare cuvânt s-a întipărit, pe loc, atât de adânc în mine, încât am ştiut aproape imediat acest text pe de rost. Învățătorul, părinții mei, toți erau uimiți. Şi cu câtă mândrie repetam dinaintea lor ce a făcut Dumnezeu în prima zi, în a doua zi, în a treia zi... Ce se întâmplase ca, dintr-o dată, să țin minte atât de uşor acest text? Apoi, m-a impresionat episodul Potopului: dispariția pământului sub ape, Noe adăpostindu-se în corabie, împreună cu familia şi cu o pereche din fiecare specie de animale. Cu toate acestea, povestea facerii lumii e cea care a produs asupra mea cea mai puternică impresie. Acum nu o mai ştiu pe de rost, totul mi s-a şters demult din minte, dar ea a continuat să mă preocupe, am studiat-o îndelung, am meditat asupra ea şi uneori v-am comentat-o (Cf. *Cherchez le Royaume de Dieu et sa Justice;* Coli. Synopsis, partie II, chap. 1: «Au commencement Dieu créa le ciel et la terre»).

S-ar zice că în copilărie se produc câteva scurte momente de iluminare şi ce ai trăit atunci revine mult mai târziu sub altă formă. Tot aşa, destinul de mai târziu al ființelor trebuie căutat în gusturile şi înclinațiile pe care le-au manifestat acestea când erau mici.

Prima mea amintire precisă datează de pe la vârsta de patru ani: mă revăd adunând fire. De îndată ce

zăream un capăt de ață sau de sfoară, îl culegeam. Şi ce făceam cu ele? Nimic, mă mulțumeam să-l iau şi să-l pun undeva. Era, aparent, o pasiune destul de inofensivă... până în ziua când am provocat imense stricăciuni. Mi se întâmpla s-o privesc uneori pe una din rudele noastre cum lucrează la un război mare de țesut. Şi iată că într-o zi m-am aflat singur în încăperea unde era instalat acel război, cu toate firele colorate frumos rânduite pe el. Nu ştiu ce mi-a venit, dar acele fire m-au fascinat într-atât, încât am vrut să le am şi pe ele şi le-am tăiat cu foarfecă... Când m-au găsit în mijlocul mormanului de fire, s-a iscat panică. Şi acum îi văd cum alergau cu toții încoace şi-ncolo şi nu înțelegeam de ce îşi fac atâta sânge rău.

De unde îmi venea această nevoie de a aduna fire? Ce vedeam în firele acelea? Oare, la acea vârstă, aveam deja intuiția faptului că, de la vegetație şi până la corpul nostru fizic, firele formează textura viului? Copacii cu rădăcinile, trunchiul, ramurile lor nu sunt decât o îmbinare de fire. Tot aşa, corpul nostru este constituit din fire, plase, filamente: muşchii noştri, nervii, vasele sanguine sunt fire. Iar cromozomii, care sunt purtătorii factorilor determinând ai eredității, sunt tot fire.

Merită să te ocupi de această problemă a firelor. Carnea din care suntem cu toții făcuți este un țesut constituit din fire de diferite calități. Dacă trupul se îmbolnăveşte, e din cauză că «țesătorul» nu a folosit un fir suficient de rezistent şi acesta se rupe des. Atunci el uneşte cele două capete cu un nod, dar firul se rupe din nou. Aşa că sunt noduri peste tot. Şi de ce depinde rezistența acestor fire? De calitatea gândurilor şi sentimentelor pe care le nutreşte țesătorul. Căci gândul şi sentimentul țes şi ele fire. Gândul merge de la dreapta

la stânga, sentimentul de la stânga la dreapta şi împreună țes fapte. Faptele: ele sunt țesătura, iar corpul fizic nu este decât materializarea acestor fapte. Da, corpul fizic nu este decât o țesătură materializată. Şi după felul țesăturii - grosieră sau fină, elastică sau casantă - recunoaştem calitățile mentale şi afective ale țesătorului.

Natura lucrează cu fire şi întreaga lume lucrează, şi ea, cu fire. De la hainele noastre şi până la telefon, la aparatele de radio, la calculatoare etc., câte fire întrețesute! Şi relațiile umane oare ce sunt? Fire pe care fiecare le întinde între sine şi ceilalți şi pe care i se întâmplă să le mai şi taie, lucru care trebuie făcut cu discernământ (Cf. *L'amour et la sexualité,* (Euvres complètes, 1.14, chap. XXVI: «La question des liens»). Căci dacă există, într-adevăr, unele fire pe care este bine să le întinzi, sunt altele pe care e preferabil să le tai. Ce este libertatea? Capacitatea pe care o are fiecare ființă de a şti de cine şi de ce trebuie să se lege precum şi de cine şi de ce trebuie să se rupă. Forța care leagă este iubirea; iar cea care dezleagă este înțelepciunea.

Ar mai fi încă atâtea lucruri de spus despre fire! Ce este o baghetă magică? (Cf. *Cartea magiei divine,* Col. Izvor nr. 226, cap. III: «Bagheta magică») Un fir care leagă lumea de jos cu lumea de sus. Şi ce sunt razele soarelui? Fire pe care acesta le trimite până la noi, ca să ne putem înălța până la el.

În ziua în care am început să reflectez la acest gust aparent inexplicabil pe care l-am manifestat, copil fiind, pentru fire, m-am întrebat de ce nu mă interesau decât firele, nu şi acele: firul şi acul merg totuşi împreună, dar nu, acele nu-mi spuneau nimic. Am găsit răspunsul transpunând şi interpretând acest comportament în

planul psihic şi în cel spiritual. Nu căutam acele, pentru că acul reprezintă principiul masculin; ori, principiul masculin, principiul activ, voluntar, îl aveam. Îmi trebuia deci principiul feminin, îmi trebuiau materia, firele, pentru a putea face țesături, a crea figuri, imagini. Iar acum, după mulți ani de muncă, am şi firele, Dumnezeu mi-a îngăduit să le găsesc.

În acel sat din Macedonia în care mi-am petrecut primii ani, din pământ țâşneau izvoraşe, în mai multe locuri. Şi unul era chiar lângă casa noastră. De când îl descoperisem, mă simțeam atras tot timpul spre el. Aveam patru ani, cinci ani... Prin puritatea, prin limpezimea apei sale, cu siguranță acel izvor îmi vorbea şi stăteam lângă el ore în şir. Îl priveam cu iubire. Eram captivat, fascinat de toate acele mici picături de cristal pe care le vedeam țâşnind din pământ. Nu mă puteam smulge de lângă ele. Mai că aş fi uitat să mă întorc acasă şi nu-mi plăcea când mama mă striga sau venea după mine.

Aceste imagini ale apei şi senzațiile pe care le resimțeam privind-o mi-au rămas de-atunci întipărite în suflet. În clipa în care văd o apă limpede, curată, mă cuprinde o emoție nedesluşită. Şi-atunci mi-ar plăcea să fiu poet, să vorbesc despre apă, despre limpezimea izvoarelor, despre cântecul pâraielor şi al cascadelor, despre picăturile de ploaie sau de rouă de pe frunze şi flori, mai ales când cade pe ele o rază de soare şi apar, una după alta, culori la fel de pure ca cele ale prismei. Şi să mi se mai spună după aceea că nimic nu dovedeşte existența lui Dumnezeu! Dacă n-ar exista decât apa, nu ar fi asta deja o dovadă de netăgăduit? Şi când într-o cupă de cristal văd o apă care este ea însăşi cristal, mi se pare că aud o muzică... (Cf. *Les fruits de*

l'Arbre de Vie - La tradition kabbalistique, Œuvres complètes, t. 32, chap. X: «A propos d'une coupe d'eau») Atunci iau cu gândul această apă, o înalț foarte sus, dincolo de vârfurile celor mai înalți munți, o țin în bătaia soarelui, a aerului, şi o beau.

Apa este o fiică a lui Dumnezeu, de aceea îi vorbesc, o binecuvântez şi ea e fericită. Ştiu că va transmite mesajele pe care i le încredințez. Da, căci prin natura ei, apa este receptivă, totul se înregistrează în ea. Este un minunat mesager. Adesea, când mă opresc dinaintea unui lac, unui râu, unei fântâni sau când privesc un cristal, care este un fel de apă încremenită, simt această apă ca pe o prezență ce dăinuie în mine de dinainte de primii mei ani. Ca şi când, în vieți trecute, aş fi studiat îndelung proprietățile apei, puterea apei, semnificația apei, tot ce reprezintă ea în univers.

Chiar şi acum, acel izvoraş al copilăriei mele este cu mine, în mine, şi mi se întâmplă să-l privesc aşa cum îl priveam atunci, cu aceeaşi încântare. Ceea ce am primit acolo a fost, cu siguranță, un fel de impregnare. Apoi, toată viața am trăit cu amintirea acelui izvor, imaginea lui m-a însoțit şi m-a întărit în toate încercările.

Atunci când, după ani, am ținut la Paris prima mea conferință (Pe 29 ianuarie 1938), am început cu imaginea izvorului (Cf. *A doua naştere - Iubire, înțelepciune, Adevăr,* Opere complete, vol. 1, cap. I: «A doua naştere»). Poate că era tot o reminiscență a izvoraşului copilăriei mele. Iată de ce, conferința aceea a atras după ea altele. A fost ea însăşi un izvor. De îndată ce apa curge, apare viața: ierburi, copaci, animale, oameni (Cf. *Destăinuirile focului şi ale apei,* Col. Izvor nr. 232, cap. IV: «Apa, civilizația»).

Să nu vă mire aşadar că mă ocup în continuare de apă, că vă vorbesc deseori despre apă. Despre apă, dar şi despre foc...

Căci, la fel de mult ca apa, îmi plăcea să privesc focul şi, de câte ori puteam, îl aprindeam. Eram fascinat de acele flăcări care dansau şi făceam experiențe: mă uitam cum devorează hârtia, lemnul, cârpele... Era mai bine să nu mi se lase chibrituri la îndemână. De câte ori nu a trebuit să vină mama să stingă un foc pe care îl aprinsesem, imprudent. Îi speriasem şi pe vecini, căci de cum zăream nişte lemn pe undeva, mă cuprindea dorința de a-l arde, doar ca să văd focul. Era pentru mine o privelişte minunată, mă bucuram să-l contemplu şi nu înțelegeam de ce toată lumea alerga cu găleți de apă ca să-l stingă şi nici de ce mă pedepsea mama.

Într-o zi am dat foc chiar la hambarul părinților. Mă gândeam: «Nu sunt decât vechituri acolo». Aveam şase ani şi ştiam deja că lucrurile vechi trebuie arse! Dar când am început, în sfârşit, să-mi dau seama de primejdie, mi-am luat picioarele la spinare şi am alergat, ca de obicei, direct la bunica. Văzând fumul şi aerul meu speriat, ea a înțeles tot. Evident, am fost din nou pedepsit.

Între timp, viața m-a învățat că trebuie să fii extrem de prudent cu focul. În anumite condiții, el se aprinde şi se întinde cu o asemenea repeziciune, încât nu mai este cazul să-l contempli. Acum câțiva ani am fost la Florența; eram cu doi prieteni, soț şi soție, şi mă bucuram la gândul de a admira splendide monumente, de a vizita toate muzeele... Mergeam cu maşina pe un drumeag pustiu, pe dealurile de deasupra oraşului, când am văzut un foc ce se aprinsese la câțiva metri, în hățişuri. Poate că un automobilist aruncase un rest de

ţigară aprins. Pompierii ar fi făcut foarte mult până în acel loc destul de greu accesibil şi trebuia acționat repede. Nu trecea nicio maşină şi nu puteam să dăm alarma. Atunci le-am spus prietenilor. «Trebuie neapărat să stingem acest foc, altfel riscă să coboare până în oraş». După mult timp şi multe eforturi, am reuşit. Nu ştiu dacă noi, în acea zi, am salvat Florența, dar eram bucuros, îmi spuneam: «Iată, am putut, în sfârşit, să repar una din greşelile din copilăria mea!»

Dar, de fapt, nevoia de a aprinde focul nu m-a părăsit niciodată, căci fiecare vine pe lume cu anumite tendințe, de care nu poate scăpa. Le poate doar transpune în alt plan, în alt domeniu, dându-le o expresie mai spirituală. Să zicem, dacă vreți, că sunt un incendiator înnăscut, dar am învățat să nu mă mai folosesc de foc pentru a arde grămezi de lemn mort sau hambare vechi. Acum mă strădui să aprind alte focuri: în inimi şi-n suflete. Da, vreau să aprind în voi un foc de nestins, focul iubirii divine, ca el să vă lumineze, să vă încălzească şi să vă însuflețească.

Mi-am început aşadar prima conferință cu imaginea izvorului, dar în acea primă conferință am comentat şi pasajul din *Evanghelia după Ioan* în care Iisus îi spune lui Nicodim: *«De nu se va naşte cineva din apă şi din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu»* A te naşte din apă şi din Duh, adică din apă şi din foc, din iubire şi din înțelepciune. Voi vedeți apa, vedeți focul şi pentru că le vedeți, credeți că le cunoaşteți. Nu, când le veți înțelege ca simboluri ale celor două principii, masculin şi feminin, care sunt cele două principii ale creației, când veți aprofunda relațiile în care se află unul cu celălalt, când le veți da adevărata dimensiune - dimensiunea psihică, spirituală, magică, cosmică - doar

atunci le veți cunoaşte, nu înainte (*Op.cit., cap.1: «Apa şi focul, principii ale creației»*).

Când îmi aduc aminte de copilărie, revăd şi pădurile de brad şi plopii înalți de lângă casa noastră. Ce mult îmi plăcea să mă cațăr în acei plopi! Urcam cât de sus puteam şi rămâneam acolo ore în şir. Aveam senzația că sunt o pasăre şi, mai ales, eram fericit să văd priveliştea până departe în zare. N-aş spune chiar că acest lucru îmi dădea un sentiment de superioritate, dar îmi plăcea să constat că eu vedeam de sus ceea ce ceilalți nu puteau vedea de jos. Şi când mama avea nevoie de mine, mă striga, iar eu atunci «vrrr», îmi dădeam drumul pe trunchi. Şi cum, adesea, de când începea să fie cald, nu purtam cămaşă, pielea de pe pântecul meu începuse să arate ca pielea de elefant.

Chiar şi acum mi se întâmplă să mă simt ca acel copil care se cățăra în copaci pentru a vedea lucrurile de sus, până foarte departe. Nu am niciuna din capacitățile datorită cărora cineva e recunoscut ca om de ştiință şi un timp am regretat acest lucru. Aş fi vrut să fiu astronom, botanist, chimist, fizician... şi sunt doar un copil care se cațără în copaci. Dar de acolo, de sus, am cel mai bun punct de vedere: observ lucruri pe care ceilalți nu se ştie când le vor vedea, de jos. Doar punctul de vedere mă interesează, punctul de vedere din vârf. De acolo de unde mă aflu, văd realitatea lucrurilor. Alții sunt mai inteligenți şi mai capabili decât mine, dar au rămas în locuri de unde nu pot avea această vedere de sus.

Dacă mă aflu aici, în fața voastră şi vă vorbesc, nu este pentru că sunt cu mult mai inteligent sau mai învățat decât voi. Nu. Este din cauza acestui punct de vedere la care am reuşit să mă ridic, punctul de vedere

din vârf, la care mă strădui să vă aduc după mine. Vă aşez alături pe o ramură, dar iată că ați luat cu voi un ferăstrău şi începeți să tăiați ramura pe care stați şi cădeți. Odată ajunşi la pământ, începeți să faceți un întreg raționament filozofic pentru a explica motivul acestei căzături şi găsiți de îndată vinovatul: familia, cei apropiați, societatea, guvernul etc.

Iar eu, data următoare, trebuie să consum din nou timp şi energie pentru a vă ridica pe altă ramură. De ce vă încăpățânați să lucrați atât de des împotriva voastră înşivă?

În 1964, m-am reîntors în satul meu natal (*Macedonia făcea parte pe-atunci din Republica Federală Iugoslavia*). După cincizeci şi şapte de ani de când plecasem, mi-am regăsit o parte din familie: veri, verişoare... şi copiii şi nepoții celor pe care îi cunoscusem. Ei s-au repezit cu toții să mă îmbrățişeze. Şi cum nu ştiau ce cadou să-mi facă, mi-au dat lucrul cel mai prețios pentru ei: sticle de rachiu. Nu ştiu dacă ați băut vreodată aşa ceva. Este o țuică extrem de tare. Iar eu, care nu beau niciodată alcool!... Am gustat puțin cu ei, ca să le fac plăcere, dar când nu eşti obişnuit, te arde îngrozitor pe gât. Văzând că mă strâmb, au râs de acest văr care nu suporta un alcool atât de savuros pentru ei. Apoi m-au invitat la o nuntă. Ce mai petrecere! O petrecere cum încă se mai fac în aceste țări, cu costume tradiționale atât de colorate şi cântece şi dansuri populare. Am filmat tot. Şi pe urmă, ce masă! Trebuia să fiu mereu atent să nu mi se umple din nou farfuria... şi nici paharul!

Această revedere a fost însoțită, bineînțeles, de multă emoție, căci am regăsit-o pe mama mea, pe care nu putusem să o revăd de la plecarea mea din Bulgaria,

în 1937. Mi s-au povestit despre familia noastră multe lucruri pe care nu le ştiam şi am fost bucuros să aflu că avusesem un bunic care construise cândva drumuri prin țară. Ce meserie frumoasă, să construieşti drumuri! Am regăsit-o şi pe verişoara pe care o văzusem lucrând la războiul ale cărui fire le tăiasem. Era cu soțul ei, erau foarte în vârstă şi le-am dat cadouri, ca să mă ierte pentru neajunsul pe care li-l pricinuisem cândva.

După atâția ani, voiam să urc şi pe Muntele Pelister pe care, în copilărie, nu-l vedeam decât de departe. Voiam mai ales să merg prin pădurile acelea de brad, despre care auzisem spunându-se că sunt cele mai frumoase din lume. Aş fi vrut să cred asta, dar nu eram sigur că este aşa. Lumea îi cunoaşte pe bulgari, cu mândria lor, care îi face să exagereze frumusețea şi importanța țării lor! îmi amintesc că am văzut cândva, la Sofia, țărani dansând în cerc şi cântând: «Nu e oraş mai mare ca Sofia (*Capitala Bulgariei din 1879. Pe la 1930, populația sa era de aproximativ 350.000 de locuitori*)... Nu e râu mai adânc ca Iskar (*Afluent al Dunării, care trece la 8 km de Sofia*)... Nu e munte mai înalt ca Vitoşa (*Masiv muntos care domină Sofia și atinge 2230 m*)».

Aşadar, cu câteva rude şi prieteni care cunoşteau bine potecile, am urcat pe Muntele Pelister. În țările pe care le-am vizitat (India, Ceylon, Statele Unite, Suedia, Norvegia) am văzut multe păduri de brad; brazii erau poate mai înalți şi mai groşi, dar cu siguranță nu atât de frumoşi. Culoarea lor, trunchiurile lor semețe, dispunerea ramurilor, forma acelor, parfumul cu care umpleau aerul şi tot ce emana din ei, ce minunăție! Şi chiar pietrele şi muşchiul de la rădăcină. E cu adevărat de nedescris. Trebuie să fii acolo ca să ai cât de cât o idee. Ce mult mi-ar plăcea să mă întorc acum pe

Muntele Pelister şi să stau câteva zile în acele păduri! Brazii sunt copacii în mijlocul cărora mă simt cel mai bine.

Firele, apa, focul, copacii, iată ce mă atrăgea cel mai mult în copilărie şi, gândindu-mă la asta mai târziu, mi-am dat seama că, în fond, nu m-am schimbat. Aceste gusturi pe care le aveam atunci doar le-am aprofundat, ele au devenit conştiente, iar firele, apa, focul, copacul au ajuns să ocupe un loc esențial în filozofia mea.

Mai sunt multe alte lucruri pe care le-am văzut sau le-am trăit între patru şi şapte sau opt ani şi care au rămas în mine la fel de vii de parcă abia s-au întâmplat. Îmi amintesc în special de anumite senzații care, atunci când le-am analizat mai târziu, mi-au apărat ca nişte intuiții a ceea ce avea să fie viața mea, a direcției în care voiam să mă îndrept, a alegerilor pe care aveam să le fac. Şi voi, dacă vă priviți retrospectiv viața, veți descoperi că ceea ce ați devenit, alegerile pe care le-ați făcut, preocupările şi gusturile pe care le aveți acum îşi au toate originea în mica voastră copilărie.

Cap. 3 - La Varna, pe țărmul Mării Negre

În acel colțişor de Macedonie unde îmi trăiam primii ani, învățam spontan să mă deschid în fața naturii. Munții din jur, cu atmosfera lor atât de pură, copacii înalți, râul, izvoraşul pe care îl contemplam cu orele au lăsat în mine urme de neşters. Dar într-o zi, pe neaşteptate, a trebuit să părăsim în grabă acel loc şi a fost sfâşietor.

În acea vreme, granița dintre Macedonia şi Grecia nu era prea sigură, de-o parte şi de alta atacurile se înmulțeau. Într-o seară, oamenii au văzut o trupă de soldați greci îndreptându-se spre satul nostru; o parte din locuitori au fugit şi s-au pus la adăpost cum au putut. Noi, cu mama, cu câțiva membri ai familiei noastre şi cu nişte vecini, am petrecut noaptea lângă râu, ascunşi printre ierburi şi copaci, şi de-acolo zăream satul în flăcări. Aveam şapte ani şi nu voi uita niciodată acea noapte. A doua zi nu am mai găsit decât dărâmături şi cadavrele bărbaților care încercaseră să apere satul. Nu mai rămăsese nimic din casa noastră. Mama a hotărât atunci să mergem la tatăl meu, la Varna.

Varna, mai ales pe-atunci, nu era un oraş prea mare şi totuşi, ce diferență față de sătucul pe care tocmai îl părăsisem! Totul era nou pentru mine. Am locuit în cartierul turcesc de la marginea oraşului. Era un cartier mizer, cu străduțe foarte murdare, care urcau şi coborau şi care, atunci când ploua, se transformau în râuri de noroi. Iama, după ce ningea, pământul era înghețat şi urcatul acelor pante îți cerea mult efort. Ca să nu întârzii la şcoală trebuia să plec de-acasă foarte din timp.

Tatăl meu alesese acel cartier fiindcă îi era mai comod pentru negoțul lui cu cărbune de lemn: toate afacerile, vânzările şi achizițiile se făceau acolo. Şi, pe moment, nu găsise un loc mai bine situat şi mai confortabil unde să putem sta. Specificul caselor acelui cartier era că aveau toate în interior uşițe prin care se putea trece la vecin şi de la vecin la alt vecin... Nu se ştie până unde se putea ajunge aşa şi, în acest fel, oameni căutați de poliție reuşeau să scape. Am trăit aşadar acolo, în mijlocul familiilor de turci, ne întâlneam zi de zi şi de aceea am învățat să vorbesc puțin turceşte. Acum, Varna a devenit un oraş foarte modem, care atrage turişti din toată lumea datorită plajelor sale, şi bineînțeles că acel cartier s-a schimbat complet.

Sufeream că trebuise să-mi părăsesc sătucul, pe bunica şi toate acele rude în vârstă pe care le iubeam mult, dar eram fericit să fiu din nou cu tata. Şi el era fericit, de aceea era foarte îngăduitor cu mine. De exemplu, avea obiceiul să lase câțiva bănuți pe o masă, ştiind că am să-i iau şi am să mă duc să-mi cumpăr înghețată sau bomboane. Mama nu era de acord şi îi reproşa acest lucru, spunându-i că nu era cea mai bună educație...

Încet-încet am început să mă obişnuiesc cu copiii din cartier; nu semănau cu copiii pe care îi cunoscusem în satul meu, erau mult mai agresivi şi mai şmecheri. Când eşti mic, nu prea îți alegi tovarăşii de joacă, te-nsoțeşti cu copiii din vecini şi, de multe ori, nici părinții nu prea pot face mare lucru. N-aveți idee printre ce băieți am crescut. M-am trezit antrenat în harțe care ar fi putut sfârşi rău: băieții bulgari contra băieților turci, pentru că, evident, reproduceam la nivelul nostru ostilitățile adulților. Şi cum eu eram cam naiv, cam

visător, tovarăşii mei se foloseau de mine. Plecam «în expediție», cum spuneau ei, şi se întâmpla să facem unele stricăciuni. În clipa în care adulții soseau în goană, furioşi, ceilalți o luau la sănătoasa, în timp ce eu rămâneam țintuit locului. Nu găseam nimic de spus când mi se puneau întrebări şi deseori eram aspru pedepsit. Nu ştiu de ce nu mă disculpam niciodată. Iar apoi, mama, care până la urmă afla de incident, mă pedepsea şi ea.

Aşa că, într-o zi, considerând că eram victima prea multor nedreptăți, m-am hotărât să plec de-acasă. Ca să mă duc unde? N-aveam habar. Am plecat, aşadar, şi am luat-o către gară. Acolo am început să mă uit la călători, cum vin şi pleacă. Era ceva nou pentru mine şi foarte interesant. Dar, după câteva ore, am început să-mi dau seama ce înseamnă să fii singur, departe de casă şi de părinți. Mai întâi am hotărât că nu voi mânca. Dar se lăsa noaptea: unde aveam să dorm? în apropierea gării am găsit o baracă; era goală şi puteam să mă întind. Dar soarele o încălzise atât de tare peste zi, încât aerul era înăbuşitor şi am plecat în căutarea unui alt adăpost. N-am găsit nimic şi până la urmă m-am întins pe un snop de paie uitat pe-acolo. Mă simțeam liber Şi eram mulțumit. Mă gândeam: «Da, acum părinții n-o să mă poată găsi. Ei nu mă înțeleg... ei bine, vor fi pedepsiți, voi fi răzbunat». Ştiam că la dispariția mea, mama avea să fie cuprinsă de îngrijorare, dar pentru prima oară resimțeam plăcere la ideea de a o face să sufere. Apoi, obosit, fiindcă mersesem ore în şir, şi înfometat, am adormit.

A doua zi dimineață, am fost trezit de câteva uşoare lovituri de picior. Era un funcționar de la gară. Mirat să găsească acolo, în paie, un băiat adormit, m-a întrebat:

«Ce cauți aici? De ce dormi aici? N-ai casă? - Am plecat de la părinți. - Cum? Ai plecat de la părinți? întoarce-te repede acasă, dacă nu, chem jandarmii». M-am ridicat şi m-am îndepărtat, cu capul plecat. Ajuns acasă, am fost primit cu exclamații: «în sfârşit, iată-te! Unde ai fost? Te-am căutat peste tot... » Şi am înțeles, din expresia mamei, prin ce spaimă trecuse. Acum nu mai eram deloc mândru. Această fugă de acasă n-a avut nicio consecință gravă, dar ceea ce mi se întâmplase m-a făcut să reflectez: am înțeles că nu mi-ar fi nicăieri mai bine ca la părinții mei şi n-am mai făcut altă tentativă.

Dar continuam să-mi urmez tovarăşii. Ei căutau mereu noi aventuri şi nu duceau lipsă de idei. Într-o zi, au hotărât că vom merge să luăm drapelul care flutura pe frontonul legiunii turce de la Varna. De fapt, noi nu ştiam mare lucru despre dominația pe care imperiul otoman o exercita de secole asupra Bulgariei, dar înțelesesem foarte bine că bulgarii nu-i considerau prieteni pe turci. Aşa că iată mica noastră trupă în drum spre locul cu pricina, pentru a da jos drapelul... Şi am reuşit! Evident, am fost reperați foarte repede şi au venit jandarmii. Ca de obicei, tovarăşii mei au fugit şi m-am trezit singur cu steagul!

Să dai jos drapelul unei legații străine, în special cel al legației turce era, desigur, o faptă gravă şi jandarmii m-au dus la postul de poliție. Pe vremea aceea ei se deplasau călare. Şi ne-am pornit, eu pe jos, ducând drapelul, încadrat de doi jandarmi pe cai. Aşa am traversat oraşul şi toți trecătorii se opreau să ne privească. Când am ajuns la postul de poliție, eram, evident, puțin neliniştit, mă întrebam ce aveau să-mi facă; tot eu voi fi cel pedepsit şi poate chiar maltratat. Dar îi vedeam pe jandarmi şoptindu-şi la ureche, ba unii

chiar îmi zâmbeau puțin. Eu aşteptam... În sfârşit, după ce mi-au vorbit aspru şi m-au pus să promit că nu mai fac, mi-au spus că pot să mă întorc acasă. Poate că, la urma urmei, erau mândri de ceea ce tovarăşii mei şi cu mine îndrăzniserăm să facem, în ciuda vârstei noastre fragede.

Într-o zi am început să înțeleg că trebuie să mă îndepărtez de acei băieți şi chiar dacă m-am mai lăsat încă antrenat uneori, n-au mai reuşit niciodată să mă atragă în aventurile lor criminale: furturi, agresiuni... Au mai încercat încă mult timp dar, din fericire, ceva în mine mă oprea, simțeam că nu trebuie să-i mai urmez. Vă povestesc, din când în când, năzbâtiile pe care le făceam, dar asta nu e nimic pe lângă ce aş fi putut face dacă aş fi rămas cu ei. Într-un fel sau altul, acei băieți au sfârşit cu toții prost, în închisoare şi chiar asasinați ori împuşcați.

Desigur, puterea influențelor nu trebuie neglijată, dar influențele nu sunt absolut hotărâtoare. Dacă cineva se lasă antrenat la rele, e pentru că poartă deja în el elemente care îl atrag oarecum magnetic în acea direcție. Iată de ce, aşa cum v-am spus adesea, este atât de important ce sădeşte mama în copil în timpul sarcinii, prin gândurile şi sentimentele sale. Şi apoi, mai este şi exemplul, iar cel pe care mi-l dădeau părinții mei era cel mai bun. Din acest punct de vedere am fost foarte privilegiat.

În acea perioadă nu duceam lipsă de nimic, dar trăiam în continuare foarte modest. Lângă părinții mei, care erau atât de cinstiți, de integri, învățam că trebuie să munceşti, să suporți, să trudeşti, să lupți. Aşa că eram mereu gata să accept să fac eforturi Şi mă miram văzând că unii din camarazii mei erau crescuți altfel.

Tocmai datorită educației pe care am primit-o, am putut să trec mai târziu cu bine prin mari încercări; într-un fel, eram pregătit pentru asta şi nu clacam - în asemenea măsură încât, atunci când situația se îmbunătățea, nu-mi venea să cred. De îndată ce apărea o uşurare, o ameliorare, îmi puneam întrebări: găseam că nu e tocmai normal.

Când mă gândesc din nou la educația pe care am primit-o, binecuvântez Cerul că m-a făcut să mă nasc într-o familie care mi-a inoculat o asemenea concepție despre viață: ştiam deja că încercările şi greutățile sunt inevitabile şi tot ce era un pic mai luminos, mai uşor, devenea pentru mine o adevărată binecuvântare. Ce surpriză să văd că ceilalți nu numai că nu se bucurau, ci tot găseau motiv să se plângă în situațiile în care eu eram atât de fericit şi de recunoscător! Tata era preocupat de viitorul meu, avea planuri mari pentru mine, dar deşi muncea din greu, nu-mi spunea niciodată că este important să reuşesc ca să câştig bani - şi nici mama. Cel puțin din acest punct de vedere, n-am avut de suportat presiuni, ca atâția alți copii, pe care părinții îi hărăzesc, de la cea mai fragedă vârstă, unor profesii lucrative şi «nobile», repetându-le că trebuie să se pregătească pentru ele. Iar aceşti copii nici nu apucă bine să manifeste o tendință idealistă, că părinții îi şi readuc la realitate. Părinții mei mă lăsau să mă dezvolt liber.

Nu trecuseră nici doi ani de când părăsisem Macedonia şi interior nu mă schimbasem încă foarte mult. Eram tot cam adormit, cam visător şi între cei doi părinți mă simțeam ocrotit. Apoi s-a născut fratele meu mai mic şi eram foarte fericiți. Dar iată că, pe neaşteptate, tatăl meu a făcut o boală gravă şi a murit.

Şocul violent pe care l-am resimţit atunci m-a trezit la realitate. A fost o conştientizare cumplită. Mama mea, sfâşiată de durere, s-a îmbolnăvit, iar la durerea ei se adăuga îngrijorarea profundă că are de crescut doi copii!

În acele vremuri, majoritatea femeilor nu aveau, propriu-zis, o meserie; mama, care nu se pricepea deloc la afaceri, nu era nici pe departe capabilă să se ocupe de întreprinderea tatălui meu, astfel că aceasta mergea spre ruină. Mulţi dintre cei care îi datorau bani au făcut în aşa fel încât să nu plătească, în timp ce alţii, cărora nu li se datora nimic, au început să ceară. Am pierdut aproape tot şi a trebuit să ne mutăm din casa în care locuiam, într-o casă încă şi mai mică şi mai inconfortabilă, din acelaşi cartier. După aceea, câţiva ani mai târziu, am putut avea o bucată de teren lângă parcul de deasupra plajei; priveliştea era minunată şi am construit acolo o căsuţă cu materiale vechi de la cealaltă casă, pe care trebuiserăm s-o demolăm. Dar deocamdată trăiam într-o casă insalubră, mama era bolnavă şi abia aveam ce mânca. Eram conştient de gravitatea situaţiei, dar aveam opt ani, ce puteam să fac? Cu ajutorul unei vecine o îngrijeam pe mama şi mă ocupam de frăţiorul meu.

După un timp, pentru a ne putea creşte, pe fratele meu şi pe mine, mama a acceptat să se recăsătorească. A fost o căsnicie foarte nefericită şi situaţia noastră n-a făcut decât să se înrăutăţească. Îmi amintesc de nişte pantofi găuriţi şi de hainele vechi, cumpărate de la negustorii ambulanţi şi care nu erau întotdeauna pe măsura mea. Uneori noaptea visam că găsesc câţiva bănuţi sau că cineva îmi dăruieşte un briceag minunat cu mai multe lame. Dar când mă trezeam a doua zi, ce dezamăgire! Nici urmă de bănuţi sau de briceag!

Evident, mă duceam la şcoală, dar adesea fără să fi luat micul dejun, căci eram prea săraci. De aceea, în timpul orelor, aproape mereu dormitam. Şi aveam doar un caiet, mama nu putea să-mi cumpere cărți. Aşa că, în recreație, citeam repede, o dată sau de două ori, lecțiile din cărțile colegilor care acceptau să mi le împrumute. Când eram ascultat, îmi trebuia mult timp ca să-mi amintesc ce citisem la repezeală. La început tăceam, iar colegii râdeau, în timp ce profesorul se plimba prin clasă, aşteptând să reuşesc, în sfârşit, să scot câteva cuvinte. După un timp, văzând că tac în continuare, mă trimitea la loc şi abia atunci deschideam, în sfârşit, gura... Profesorii nu ştiau că, dacă îmi trebuia atât de mult timp ca să răspund, era din cauza felului ciudat în care îmi învățam lecțiile. Au conchis aşadar că eram o fire înceată şi s-au obişnuit să mă aştepte.

Să studiez în aceste condiții nu putea fi decât dăunător pentru sistemul meu nervos, pe care îl forțam. Şi cum să mă intereseze materii pe care le învățam atât de prost? De aceea nu-mi plăcea şcoala şi, când mă gândesc din nou la acei am de colegiu, îmi amintesc foarte puțin din ce am învățat acolo. Îmi amintesc mai multe despre câțiva profesori şi de câteva evenimente trăite cu colegii.

Era în timpul războiului din 1914 - 1918, majoritatea profesorilor noştri trebuiseră să plece pe front, aşa că aveam suplinitori, care veneau pentru un timp să facă ore cu noi. Într-un an am avut succesiv doi profesori de matematică. Primul, de când păşea în clasă, stârnea un vacarm asurzitor: elevii începeau să râdă, să glumească... Degeaba făcea tot ce putea ca să restabilească liniştea: striga, gesticula, amenința...

degeaba. Se ducea chiar după director, dar odată ce pleca directorul, zarva şi râsetele izbucneau iar. Şi totuşi, era de treabă şi mi-era milă de el, nu înțelegeam de ce colegii mei erau atât de cruzi. Într-o zi am fost chiar atât de indignat, încât, în lipsa lui am luat cuvântul pentru a le reproşa atitudinea. Au acceptat să-şi schimbe purtarea şi, o zi sau două, a fost mai bine. Apoi a început din nou harababura. În realitate, s-ar fi zis că prin felul lui de-a fi, profesorul însuşi provoca aceste reacții la elevi: era ceva în el care declanşa vacarmul şi ilaritatea.

Într-o zi a plecat şi în locul lui a venit un omuleț care intra în clasă încet, fără măcar să ne privească. Dar imediat ce apărea, elevii se aşezau în linişte la locurile lor şi nu se mai mişcau; el punea catalogul pe catedră şi începea lecția cu o voce domoală. Niciodată nu se mânia, niciodată nu amenința, niciodată nu pedepsea. Cunoştea perfect materia pe care o preda, nu ezita niciodată şi elevii nu puteau decât fie atenți. Acest lucru m-a impresionat mult şi acel omuleț aparent neînsemnat, care, exterior, nu avea nimic excepțional, mi-a rămas în amintire. Nu numai cunoştințele, ci şi prezența lui, ceva ce emana din el inspira respect elevilor şi chiar şi celorlalți profesori. Nu găseam explicație, nu înțelegeam, dar constatam şi asta îmi dădea de gândit.

Recunosc că n-am fost întotdeauna fără cusur, nu dădeam întotdeauna dovadă de înțelegere față de profesorii mei. Mi se întâmpla şi mie să râd de ei. De când există profesori şi elevi, elevii îi iau în râs pe profesori; foarte rar de față cu ei, desigur, dar când se adună mai mulți în recreații, le imită gesturile, felul de a vorbi, ticurile, mersul.

Aveam în special un profesor de religie care era ținta tuturor bătăilor de joc. Doamne, cât era de caraghios! îl vedeai mereu cu aceleaşi haine uzate, peticite, pe care nu le schimba niciodată, şi cu aceeaşi pălărie, cu aceeaşi umbrelă, care nu mai aveau nicio culoare. Şi ce încălțări!... Când asculta un elev, îl chema lângă el şi-i punea, de pildă, o întrebare despre un patriarh biblic: Avraam... Isaac... Iacov... Dacă băiatul nu ştia să răspundă, mai întâi îi vorbea îndelung, cu blândețe, cu calm, ca şi când voia să-l ajute să găsească răspunsul... sau începea să povestească ceva despre cu totul alt subiect; iar apoi, când celălalt se aştepta mai puțin, îi trăgea o lovitură zdravănă cu linia peste mână. Şi cum îi cunoşteam cu toții metodele, elevul ascultat era precaut, ştia ce îl aşteaptă dacă nu răspunde corect. Dar degeaba era precaut, într-un moment sau altul se lăsa luat prin surprindere şi jap! primea lovitura de linie. De câte ori nu ne-am bătut joc de acel profesor! De câte ori nu l-am imitat!

Într-o zi, un îmblânzitor de şerpi a fost invitat la noi la şcoală să facă o demonstrație. Era îmbrăcat complet în galben şi ducea cu el saci plini cu şerpi, care erau toți veninoşi; pentru a ne dovedi acest lucru, el le punea dinainte câte o vietate, pe care unul din şerpi o muşca, iar animalul murea aproape pe loc. Apoi scotea dintr-un sac câțiva şerpi, pe care îi lăsa să se târască pe estradă... Îi domina cu privirea - şi această privire era cu adevărat formidabilă. Îşi apropia fața foarte mult de ei, fixându-i intens, iar şerpii se trăgeau înapoi. Eram, şi noi, fascinați şi înspăimântați... Dar la puțin timp după aceea, am aflat că acel om murise, muşcat de unul din şerpii lui. M-am gândit mult timp la el. Ce greşeală făcuse? Mă impresionase în asemenea măsură cu

privirea aceea şi cu capacitatea lui de a domina. Avusese oare un moment de neatenţie?

În 1909, Blériot, acest pionier francez al aviaţiei, realizase prima traversare a Canalului Mânecii. Vestea despre această performanţă extraordinară a ajuns, evident, până în Bulgaria... Aşa că, ce febră a cuprins liceul în ziua în care, la puţin timp după aceea, am aflat că Blériot urma să vină să facă o demonstraţie de zbor la Varna! Profesorii ne-au însoţit pe terenul unde aceasta urma să aibă loc - acelaşi teren pe care mai târziu, familia mea a primit autorizaţia să-şi construiască o altă casă. N-am uitat niciodată cu ce curiozitate şi cu ce emoţie colegii mei şi cu mine am privit avionul desprinzându-se de pământ şi ridicându-se în aer.

Îmi plăcea mult să mă plimb pe malul mării. Era o privelişte nouă pentru mine. Nu ştiu cum o mai fi acum, dar pe atunci acele ţărmuri de mare erau minunate. Tot acolo se afla şi cimitirul unde fusese înmormântat tatăl meu. O însoţeam pe mama, când se ducea să se roage la mormântul lui: ea aducea ulei şi aprindea o candelă. Cimitirul acela avea ceva aparte: era plantat cu pomi fructiferi şi nu-mi aduc aminte să fi mâncat vreodată fructe mai gustoase decât cele pe care le culegeam din acei copaci. Uneori mă duceam singur şi, măcar acolo, nimeni nu mă învinuia că fur fructe.

Poate vă gândiţi: «Să mănânci fructe din copacii care cresc într-un cimitir, ce oroare!» Dar voi de unde credeţi că vin fructele pe care le mâncaţi? De mii de ani, câte generaţii de fiinţe umane s-au succedat pe pământ?... Şi unde credeţi că le sunt trupurile?... Întregul pământ nu este decât un cimitir. Oriunde mergem, păşim pe cadavre şi cea mai mare parte a hranei noastre creşte pe

cadavre. Dar iată că plantele sunt mari alchimişti, ele transformă tot. Fie că li se dau îngrăşăminte chimice, resturi sau cadavre, fac din ele flori şi fructe. Şi dacă acum îmi place atât de mult să privesc piersicii, prunii, caişii etc., când sunt încărcaţi cu fructe coapte, e pentru că mă gândesc la această lucrare de transformare pe care sunt capabili să o facă şi vreau să realizez şi eu această lucrare în mine, pentru a da fructe minunate, Parfumate şi gustoase. Aşa că mă apropii de ei, le vorbesc şi îi rog să mă ajute să ajung ca ei. Amintiţi-vă să faceţi şi voi asta, din când în când.

Mama mă lăsa să umblu nestingherit prin Varna şi aceasta era pentru mine ocazia să întâlnesc diferiţi oameni. Ţiganii erau pe atunci numeroşi în Bulgaria, iar femeile ghiceau. Într-o zi, am trecut pe stradă pe lângă una dintre ele şi m-a oprit. Îmi spuse că aveam mulţi duşmani. Vă închipuiţi, la nouă ani! Am întrebat-o, mirat: «Dar de ce? Ce-am făcut?» Ea adăugă că aveam şi mulţi prieteni. Apoi s-a uitat în palma mea şi a declarat că vedea o fată drăguţă, dar grasă, trupeşă, care mă iubea. Din nou am întrebat-o, mirat: «Da' chiar aşa de grasă?» Atunci mi-a spus că tocmai în acea dimineaţă căzuse de pe măgar şi asta o împiedica să vadă bine. Apoi mi-a întins şi ea mâna, ca să-i dau câţiva bănuţi! Cât despre bulgari, ei încearcă mai degrabă să ghicească viitorul în zaţul de cafea şi îmi aduc aminte de o femeie din Varna pe care toţi vecinii o invitau la o cafea, ca să le cerceteze apoi fundul ceştii.

În centrul Varnei se înalţă un turn cu un orologiu în vârf. Când bătea orele, se auzea aproape în tot oraşul. Acolo îşi găsise adăpost pe-atunci un om amărât, pe care toată lumea îl cunoştea, în trecut, fusese un dirijor destul de cunoscut, dar în urma unor încercări grele, îşi

pierduse minţile. Trăia în cea mai mare sărăcie şi nu făcea altceva decât să îngâne câte o melodie sau să zâmbească, cu un aer tâmp. Îl auzeai repetând: «El dă, dă, dă...» Era blând, inofensiv şi niciodată nu se mânia pe copiii care se luau uneori după el pe stradă, batjocorindu-l. Adulţilor însă le era, evident, milă de el şi îi aduceau mâncare şi îmbrăcăminte; dar el le dădea altora, pe care îi considera mai nenorociţi decât el. Nu păstra aproape nimic, aşa încât, până la urmă majoritatea renunţaseră să-l mai ajute.

Mi se întâmpla să mă duc să-l văd pe acel om. Uneori îl găseam stând pe contragreutatea orologiului şi cântând. Îmi amintesc, mai ales, cum cânta *La Paloma* şi acest cântec avea asupra mea un efect aproape magic, eram copleşit de emoţii romantice, chiar mistice. Înţeleg că anumite genuri de muzică îi pot face pe oameni exagerat de sentimentali. Chiar şi acum, când aud pe cineva cântând *La Paloma* - cu vocea ori la un instrument - îl revăd pe acel biet nebun şi zilele copilăriei urcă în mine din adâncuri. Era atât de bun, atât de generos! întrucât fusese dirijor, cunoştea şi un mare număr de opere. Aşa că îl rugam să-mi cânte anumite arii din *Trubadurul,* din *Aida* etc. şi datorită lui am învăţat multe despre muzică. El închidea ochii, căutând inspiraţia, chipul i se însenina şi începea să cânte... Abia punând câte ceva în gură, adăpostit în condiţii mizere, fără saltea sau pătură în timpul iernii, era îngheţat de frig. Îl vedeam tremurând şi nu-l puteam ajuta, eram prea mic, iar noi eram, la rândul nostru, atât de săraci! Şi apoi, e adevărat, împărţea aproape tot ce i se dădea. Dar cânta; aşa că mă duceam la el şi intram în comuniune cu sufletul lui.

Mai era şi acel cerşetor bătrân care stătea de obicei la intrarea bisericii Sfânta Treime. Mergeam, din când în când, însoţit de un prieten, să vorbesc cu el. Ne povestea o mulţime de lucruri frumoase şi, de aceea, în ciuda faptului că era murdar, cu Părul, barba şi mustăţile zbârlite, ne făcea plăcere să-l ascultăm. Într-o zi ne-am spus că nu-l puteam lăsa pe acest om simpatic într-o situaţie atât de jalnică: trebuia să facem ceva pentru el.

Eu cunoşteam o doamnă care, prin poziţia ei, putea să intervină pe lângă administraţia publică. Ea a fost, de altfel, cea care a tradus în bulgară, printre altele, cărţile astronomului francez Camille Flammarion. M-am dus, aşadar la ea, împreună cu prietenul meu, pentru a-i prezenta cazul; ea a promis să facă ceva. Şi aşa, în scurt timp, cerşetorul se afla adăpostit, curat şi bine îmbrăcat, într-un azil din oraş, unde nu mai ducea lipsă de nimic, şi eram foarte mulţumiţi de fapta noastră bună. Ce mare ne-a fost, aşadar, surprinderea să descoperim într-o zi că fugise de la azil, ca să se întoarcă să cerşească la intrarea în biserică! Şi, în plus, ce lecţie pentru noi, care crezuserăm că va fi o fericire pentru el să nu mai trebuiască să cerşească pentru a trăi!

Este important ca, încă de mici, copiii să se poată deschide către lume, să înmagazineze cât mai multe impresii cu putinţă, căci tocmai aceste experienţe făcute foarte de timpuriu le îmbogăţesc capacitatea de a-i înţelege pe ceilalţi şi viaţa în general. Veghind, desigur, ca ei să nu se pună în pericol, părinţii trebuie de asemenea să-i facă să devină conştienţi de ce se întâmplă în jurul lor. Copiii merg la şcoală, unde încep să dobândească un bagaj de cunoştinţe. Este necesar,

dar e insuficient. Este important şi ca ei să-şi poată hrăni inteligenţa şi sensibilitatea, intrând în contact cu un număr cât mai mare de fiinţe umane.

Evident, nu mă ocupam tot timpul cu ajutorarea celor nefericiţi. Mă îndepărtasem de şnapanii din cartier, pe care simţisem că e primejdios să-i frecventez, dar n-aveam nevoie de ei ca să tulbur liniştea vecinilor, îmi veneau destule idei pentru asta şi, dacă tot făceam năzbâtii, preferam să le fac de unul singur. Aţi avut în Franţa un mare chimist, Berthollet, care, plecând de la clor, a pus la punct o formulă explozivă numită «sarea lui Berthollet». Am reuşit să mi-o procur şi cu câtă plăcere făceam explozii! Nu provocam nicio stricăciune, dar aceşti explozibili făceau un zgomot îngrozitor şi vecinii ieşeau, alarmaţi, din toate casele. Nu îi aşteptam, fugeam repede să mă ascund. Ceea ce nu era foarte curajos, dar dacă nu o luam la goană, n-ar fi rămas nici urmă de mine.

Până să mă întorc acasă, bineînţeles că vecinii se duseseră deja la mama. De câte ori n-au venit la ea să se plângă de mine! îi spuneau: «Fiul dumneavoastră este un derbedeu, un şnapan». Iar ea răspundea: «Ba nu, nu e un băiat rău, nu îl cunoaşteţi. O să vedeţi, se va schimba şi va face lucruri foarte bune». Uneori mă pedepsea, desigur, dar o luam de la capăt... De ce simţeam o asemenea nevoie să produc explozii care îi zgâlţâiau pe oameni? Mi s-a povestit că, după mulţi ani, locuitorii cartierului încă îşi mai aminteau de ele.

N-am făcut niciodată vreo prostie ireparabilă, dar ştiu ce înseamnă să fii un copil ale cărui energii nu sunt canalizate. De aceea, atunci când părinţii vin la mine să-mi vorbească despre problemele pe care le au cu copiii lor - şi asta se întâmplă des - le spun că nu au neapărat

de ce să se îngrijoreze. Este de datoria lor să găsească pentru copii activități care să le permită să-şi orienteze mai bine energiile. Chiar dacă este mai puțin solicitant, părinții nu trebuie să-şi dorească să aibă copii atât de cuminți şi de ascultători, care sunt întotdeauna de acord cu ei, căci această cumințenie şi această supunere nu sunt adesea decât o expresie a pasivității, iar aceşti copii, care nu vor face mai târziu nimic rău, nu vor face, poate, nici nimic bun. Există chiar cazuri când copiii Şi adolescenții total pasivi se dovedesc mai târziu a fi criminali primejdioşi.

Pe copii nu trebuie să-i constrângi, să-i îngrădeşti; trebuie să-i supraveghezi, trebuie să-i pedepseşti dacă e necesar, dar, mai ales, să le arăți că pot mai mult, că îi consideri capabili de mai mult. Aşa proceda mama. Încrederea pe care o avea în mine m-a influențat cu siguranță şi i-am rămas pentru asta extrem de recunoscător. Pentru a se îndrepta, copiii au nevoie ca măcar o persoană să le arate că are încredere în ei.

Desigur, mi-a lipsit un tată, aş fi avut nevoie să simt o autoritate. Mama mea era puternică, dar forța nu îi venea din voință, îi venea din iubire şi din simțul sacrificiului. Iubirea şi nu voința ei a fost cea care m-a educat, prin iubire se impunea în fața mea. Atitudinea ei mă mişca întotdeauna şi mi-era ruşine de ea. Îmi dădeam seama de necazurile pe care i le pricinuiam şi-mi venea să mă arunc la picioarele ei şi să-i cer iertare. Nu o făceam pentru că eram prea orgolios, dar pe urmă plângeam îndelung. Luam deciziile corecte, mă hotărâm să mă schimb în bine, dar cât era de greu!

Într-o zi, mergând pe strada care ducea către parcul din Varna, am zărit un negustor ambulant care vindea broşuri şi cărți ieftine. M-am oprit şi privirea mi-a căzut

pe o broşură care povestea viața sfântului Atanasie. Am răsfoit-o şi am fost încântat: bineînțeles că nu înțelegeam nimic din controversele teologice în care fusese amestecat, dar am descoperit un om extraordinar, care reuşise să iasă învingător din atâtea încercări. Voiam să cumpăr acea broşură, dar costa o leva. O leva era nimica toată, dar pentru mine, care nu aveam bani, era enorm. Atunci m-am rugat: «O, Doamne, fa să găsesc o leva ca să cumpăr această broşură!» Şi iată că, mai mergând puțin pe stradă, deodată am văzut pe jos o leva. Am luat-o repede şi cu ce bucurie m-am dus să cumpăr broşura! Am citit-o, am recitit-o şi mi-a plăcut atât de mult, încât m-am hotărât să devin şi eu un sfânt. Am început prin a mă căi pentru toate păcatele... care găseam că sunt foarte mari! Câteva zile m-am purtat cum trebuie, dar, evident, această perioadă de «sfințenie» n-a durat prea mult...

Altă dată, am împrumutat de la biblioteca şcolii *Pildele* lui Solomon. Cum şi de ce m-a atras acest titlu, n-am idee. Am deschis-o şi am citit: *«Ascultă, fiul meu, învățătura tatălui tău şi nu lepăda îndrumările maicii tale»*. Am fost tulburat. Pentru un copil, ce este scris în această carte e greu de înțeles, dar acele cuvinte trebuie că trezeau în mine ceva chiar dincolo de înțelegere şi aduceau cu ele reminiscențe din trecut.

Pentru prima dată luam contact cu înțelepciunea. Citeam şi reciteam acea carte, pe care nu mai voiam s-o duc înapoi la bibliotecă. O găseam atât de prețioasă, că nimeni în afară de mine nu părea demn să o aibă. Până la urmă, am dus-o totuşi înapoi, într-o zi, dar deocamdată, o țineam. O citeam mereu cu aceeaşi emoție, îmi regretam amarnic greşelile, plângeam cerându-I iertare lui Dumnezeu, îi promiteam să mă

cumințesc. Evident, din nou, această stare de spirit favorabilă n-a durat prea mult şi nu înțelegeam de ce e atât de greu să te schimbi în bine. Dar o conştientizare se făcuse, totuşi. *Pildele* erau încă la mine, mă întorceam adesea la ele şi măcar câtva timp reuşeam să mă port cum trebuie.

O să pară, desigur, surprinzător faptul că această carte a putut să joace un rol atât de important în educația unui copil, dar aşa a fost. După mulți ani, am descoperit *Amphitheatrum Sapientiae aeternae (Amfiteatrul înțelepciunii eterne)* al lui Kunrath care, făcând asupra *Pildelor* un comentariu inspirat de Cabală, descoperă în ele analogii cu procesul obținerii pietrei filozofale. M-am cufundat aşadar, din nou, în această carte şi am făcut în ea descoperiri foarte interesante, dar ele nu mi-au şters din amintire emoțiile pe care mi le treziseră primele mele lecturi.

Ceva mai târziu - asta se întâmpla în vacanța şcolară - nişte muncitori, care îl cunoscuseră bine pe tata şi care rămăseseră prieteni de familie, m-au luat cu ei în pădurea unde făceau cărbune de lemn. Trebuie să fi avut vreo doisprezece ani. Am stat acolo o lună. Mă uitam cum fac cărbunele şi uneori îi ajutam. Îmi construiseră o căsuță din lemn şi chiar şi o scară, ca să mă pot urca în copacul de lângă ea. Într-o zi, unul dintre ei mi-a dat să citesc Evangheliile. Le citeam pentru prima oară şi am făcut-o cu foarte multă atenție. În jurul meu era atâta linişte, atâta pace!

N-am să uit niciodată acea pădure imensă, cu copaci falnici. Acolo puteam citi în tihnă Evangheliile, tovarăşii mei de joacă nu mai veneau după mine ca să mergem împreună să ne hărțuim cu copiii turci din cartier şi nu îmi mai era gândul la explozii. La acea

vârstă, ce m-a impresionat cel mai mult în Evanghelii au fost minunile pe care le făcea Iisus: cum vindeca bolnavii, alunga duhurile necurate etc. Şi mă întorceam mereu la povestea acelui demonizat, pe care nimeni nu-l putea domoli: degeaba îl legau în lanțuri, el reuşea să rupă lanțurile, alerga peste tot dezbrăcat şi dormea în morminte. Şi iată că soseşte Iisus. El îl întreabă: *«Care îți este numele?»* Iar omul răspunde: *«Legiune»*, căci, spune Evanghelia, în el intraseră mai mulți demoni. Iisus ordonă atunci demonilor să iasă din el şi iată că, dintr-o dată, demonizatul, eliberat, îşi recapătă judecata: el acceptă să-şi pună haine şi se aşează, domolit, la picioarele lui Iisus.

Cât de mult m-a frapat această imagine! Un om care, cu câtva timp înainte se purta ca un smintit şi care, dintr-o dată, îşi recapătă judecata. Mi-l închipuiam atât de limpede, aşezat acolo, cu chipul liniştit, cu o altă lumină în ochi şi privindu-l pe Iisus cu iubire. De ce eram atât de impresionat? Pentru că, într-un fel, mă identificam cu el... Înțelege, dacă poți, ce se petrece în sufletul unui copil!

Din clipa în care deveneam conştient de greşelile mele, mă consideram cel mai mare nelegiuit. De aceea eram aşa tulburat de povestea acelui om, pe care Iisus l-a salvat în mod miraculos. Aş fi vrut atât de mult să facă acelaşi lucru şi cu mine! Şi atunci plângeam, plângeam şi ceream să fiu şi eu eliberat de «demonii» mei. Uneori mi se părea că sunt acel demonizat liniştit, domolit, aşezat la picioarele lui Iisus... Această impresie a durat un timp şi, chiar dacă a lăsat, probabil, în mine urme adânci, ea s-a estompat puțin: nu m-am transformat atât de repede pe cât doream.

Evident, mergeam cu mama la biserică. Dar poate că slujbele nu prea sunt făcute pentru copii, mai ales dacă nu li se explică nimic. Atunci ei se plictisesc şi, mai târziu, nu păstrează în amintire decât această plictiseală şi câteva scene pitoreşti. Îmi plăcea sărbătoarea Crăciunului, datorită cântecelor şi luminilor, dar eram, bineînțeles, mult mai interesat de felul în care era sărbătorită prima zi a anului.

În dimineața zilei de întâi ianuarie, o întreagă mulțime se aduna pe plajă. Preoții, cu episcopul în frunte, erau de asemenea prezenți, pentru o slujbă. Dar scopul acestei adunări nu era numai religios. Preoții şi episcopul urcau într-o barcă, iar în alte bărci, lângă ea, stăteau aşezați bărbați. Erau înfofoliți în paltoane groase, dar dedesubt aveau pe ei doar chiloții. Preoții se rugau şi cântau... Ca întotdeauna în Biserica ortodoxă, ceremonia dura foarte mult... La sfârşit, episcopul arunca în mare o cruce de lemn, iar bărbații, dându-şi repede jos paltoanele, săreau în apă după ea. Se întreceau s-o găsească, fiindcă primul care reuşea avea dreptul la o răsplată: el străbătea apoi oraşul, ținând în mâini un vas, pe care noi îl numim *kotelce*, adică «olicică» (*kotel* înseamnă «oală»). Cu acea oală, în general de aramă, învingătorul traversa oraşul şi fiecare îi dădea o monedă.

Dacă nu avea loc pe mare, aceeaşi ceremonie se desfăşura pe lacuri sau pe râuri. Această tradiție avea cu siguranță la origine un rit de purificare. Nu ştiu dacă s-a păstrat, dar sunt amintiri frumoase.

Îmi plăcea şi sărbătoarea Paştilor, care în religia ortodoxă durează trei zile. Ea era precedată de o altă tradiție: la sosirea primăverii fiecare îşi agăța de îmbrăcăminte doi ciucuraşi, unul roşu, celălalt alb. V-

am explicat într-o zi sensul simbolic al acestui obicei, căruia nimeni nu-i cunoaşte originea (Cf. *Secretele cărţii naturii,* Col. Izvor nr. 216, cap. IX: «Roşul şi albul»).

Iar în dimineaţa de Paşte, biserica era plină; preotul aprindea o lumânare, a cărei flacără o trecea oficiantului de lângă el, care aprindea, la rându-i, lumânarea vecinului său şi aşa mai departe... Privind aceste lumânări care se aprindeau unele de la altele, ai fi zis că focul s-a pus în mişcare... până când întreaga biserică se umplea cu o mulţime de flăcărui. Era aşa de frumos! Dar apoi începea slujba, care era atât de lungă! Erau şi cântece, desigur, dar mai ales, preotul citea la nesfârşit texte extrase din Vechiul şi din Noul Testament, precum şi rugăciuni; le citea cu o voce tot timpul foarte monotonă şi devenea plictisitor! Era măcar atent la ce citea?...

Iar eu eram, evident, acolo cu copiii de vârsta mea. Aşteptam cu nerăbdare să se termine, căci singurul lucru care ne interesa pe noi, copiii, erau ouăle pe care le aveam în buzunare.

Trebuia să fim atenţi să nu spargem coaja acestor ouă fierte tari, pe care ni le dăduseră mamele noastre şi pe care le vopsiserăm în toate culorile, căci, ieşind de la biserică, ne prindeam într-un joc care ne plăcea mult. Fiecare lua în mână un ou şi se ducea să-l ciocnească de oul pe care îl ţinea alt copil. Şi ce zarvă se isca!... Cu ce plăcere scoteam ouăle din buzunare şi le ciocneam unele de altele! învingător era, desigur, acela care putuse să-şi păstreze cel mai mult timp oul intact.

Ei da, eram copii şi, de Paşte, copiii se distrează cu ouă colorate. Dar dacă li s-ar explica măcar ce înseamnă acele ouă, ei ar putea să înceapă să se familiarizeze cu această mare carte care e natura, iar sărbătoarea învierii

ar deveni pentru ei altceva decât nişte ceremonii cărora le aşteaptă cu nerăbdare sfârşitul (Cf. *Ce este un fiu al Domnului?,* Col. Izvor nr. 240, cap. VIII: «Crăciunul şi Paştele: două pagini ale cărţii naturii» şi *Piatra filozofală - de la Evanghelii la tratatele alchimice,* Col. Izvor nr. 241, cap. XI: «Regenerarea materiei: crucea şi creuzetul»).

Trebuie să spun că, la acea vreme, nu religia a contribuit cel mai mult la educaţia mea, ci mai degrabă mama, datorită purtării, exemplului ei. Avea o viaţă atât de grea! Dar niciodată nu se văita şi când i se întâmpla să plângă, făcea în aşa fel încât să nu fie văzută. Eu am văzut-o deseori plângând, dar nu ştia că o văd. Şi dacă în acel moment o vecină, de exemplu, venea să-i vorbească despre greutăţile ei, îşi ştergea repede de pe faţă urmele propriei mâhniri, o asculta cu răbdare cum îi relatează o situaţie care era mult mai puţin dureroasă decât a ei şi reuşea, prin vorbele sale bune, să-i redea curajul şi încrederea. Mama m-a învăţat prima ce e iubirea. Mi se întâmplă uneori să mă simt strivit sub un munte de greutăţi, dar, din iubire, chiar dacă aş fi pe moarte, mi-aş ascunde suferinţa. Şi tocmai această iubire îmi îngăduie să trec peste orice. Iubirea are întotdeauna ultimul cuvânt şi ea mă readuce la viaţă. Iubirea, ea este adevărata forţă. Mama era înţeleaptă dar, mai ales, avea iubire.

Într-o zi când urma să ies în oraş, mi-a spus: «Mănâncă mai întâi această pâine pe care am făcut-o pentru tine». Ea deschise cuptorul şi scoase o pâiniţă rotundă pe care mi-o dădu. Avea un gust foarte bun dar mai ales, după ce am mâncat-o, nu mi-a mai fost foame toată ziua şi am fost plin de energie. La întoarcere am întrebat-o ce pusese în pâinea aceea. Ea mi-a răspuns:

«Am pus în ea toată iubirea mea. Făcând-o, m-am rugat să te sature şi să-ţi dea forţe». De aceea le sfătuiesc pe mame să gătească ele însele - şi cât mai des cu putinţă - hrana pentru copilaşii lor, punându-şi în ea toată iubirea.

Tot în iubirea ei găsise mama izvorul unei activităţi neobosite. Ea era mereu gata să facă un serviciu altcuiva, nu se oprea niciodată. Dacă îi spuneam: «Dar, mamă, aşază-te, stai liniştită, odihneşte-te», ea îmi răspundea: «Nu pot. Dacă mă odihnesc, mă îmbolnăvesc». Şi când era bolnavă, ca să se vindece, se ridica din pat. Din copilărie am văzut-o făcând aşa, era filozofia ei. Când am revăzut-o în Iugoslavia, în 1964, nu se schimbase. Era înconjurată de numeroşi membri ai familiei, mult mai tineri, dar tot ea se ridica şi se ducea după ce era nevoie, pentru a-i servi pe ceilalţi... I-am atras atenţia că, prin această purtare, îi făcea pe toţi din jurul ei leneşi, că nu era o educaţie bună, şi ea mi-a răspuns: «Nu pot să fac altfel». Şi credeţi-mă că, dacă apoi toată viaţa, am privit femeia cu cel mai mare respect, mamei mele îi datorez acest lucru.

După incendierea satului meu natal, am plecat aşadar cu mama la Varna, la tatăl meu, dar el a murit doi ani mai târziu şi, de atunci, trăiam în mare sărăcie. Bineînţeles că eram nefericit, bineînţeles că am suferit, dar am învăţat de la mama să nu mă revolt şi nu îi invidiam pe ceilalţi copii, aflaţi într-o situaţie mai bună, care veneau la şcoală mâncând cornuri, în timp ce eu nu pusesem nimic în gură de dimineaţă. Era ca şi cum, undeva în mine, se afla ceva care depăşea înţelegerea mea de copil, ca şi cum, la acea vârstă, ştiam deja că lucrurile trebuiau să fie aşa. Când reflectez acum la asta, mă gândesc că acele condiţii atât de grele care mi-

au fost impuse erau cele mai prielnice formării caracterului meu. Nu puteam beneficia nici de cea mai mică superioritate prin poziția socială a familiei mele. Eu trebuia să fac eforturi, pentru a-mi dovedi de ce eram în stare. Acum ştiu limpede de ce am avut această copilărie.

Când ai fost crescut în sărăcie, chiar în cele mai mari lipsuri, apoi, toată viața vei şti să înțelegi ce îndură oamenii cărora le este foame. Noi spunem, în Bulgaria: *Sittyatt ne viarva na gladnyatt*: sătulul nu crede celui flămând. Şi dacă ajungi într-o zi să te bucuri de condiții mai bune, te simți întotdeauna față de săraci ca şi cum le-ai datora ceva. Averea, poziția socială nu mă impresionează, dimpotrivă: mi se întâmplă să fiu foarte aspru cu cei care cred că aceste avantaje exterioare le pot atrage simpatie şi considerație, în timp ce, îndărătul aparentei lipse de însemnătate a ființelor, caut virtuți ascunse. Când eşti menit să luminezi într-o zi suflete, să le hrăneşti, e mai bine să fi învățat foarte devreme să le recunoşti valoarea, uitând de criteriile valabile în societate: originea familială, averea, rangul, prestigiul Profesional. Față de adevăratele valori ale sufletului şi ale spiritului, acestea contează atât de puțin!

Cap. 4 - Uceniciile

Sunt copii cărora nu le place şcoala pentru că se plictisesc în clasă, dar care au o pasiune pentru lectură şi găsesc ceea ce îi interesează mai degrabă în alte cărți decât în manualele şcolare. Eu am fost unul din acei copii. Între doisprezece şi cincisprezece ani, am citit o mulțime de cărți, în special romane. Era plăcerea mea cea mai mare şi, la acea vreme, nu aveam nicio altă ambiție, nu voiam decât să citesc şi mă vedeam foarte bine făcând asta toată viața.

În Bulgaria poate nu aveam mulți scriitori mari, dar se găseau în traduceri autori din toată lumea. Nu ştiu cum mai este astăzi, dar în acei ani, bulgarii traduceau mult şi în felul acesta am citit atâtea opere ale unor scriitori englezi, americani, germani, ruşi etc. şi am început să mă familiarizez cu literatura franceză: Victor Hugo, Balzac, Alexandre Dumas, Jules Verne, Eugene Sue... N-am citit doar două sau trei romane, ci aproape toate operele lor. Găseam aceste cărți la biblioteca liceului ori a oraşului sau îmi erau împrumutate.

La liceu continuam să împrumut cărțile colegilor, pentru a mă uita peste lecție înainte de oră. Acum, că mă obişnuisem, găseam că este absolut suficient. Îi priveam chiar cu oarecare dispreț şi milă pe elevii care petreceau atâta timp învățând lecțiile pe dinafară. Ei luau nota cea mai mare, deşi nu erau întotdeauna cei mai inteligenți, şi nu voiam în niciun caz să le semăn. Oare chiar merita să faci atâtea eforturi pentru a obține o notă bună? Căci vedeam bine că nu învățau întotdeauna lecțiile pentru că îi interesa materia, ci pentru a fi primii.

Adesea, în timp ce profesorii țineau lecțiile, eu făceam în aşa fel încât să citesc alte cărți - şi nu numai romane, ci biografii, lucrări istorice, teatru, poezie. Şi odată ajuns acasă, continuam să citesc. De aceea, când eram ascultat la oră, mi se întâmpla să menționez fapte, să dau explicații care nu se găseau în cărțile după care ar fi trebuit să studiez. Dar, cum ceea ce spuneam se referea totuşi la acelaşi subiect, profesorii, întrebându-se de unde scosesem ce povesteam, îmi dădeau cel mai adesea nota 3, care, în şcolile din Bulgaria, corespundea la vremea aceea notei medii. Cea mai mare notă era 6.

Eram extrem de dornic să învăț, dar în felul meu. Şi când un adolescent hotărăşte singur ce să învețe, lucrul acesta poate avea rezultate neaşteptate. Într-o zi am dat peste o carte de chimie şi mi-am pus în minte să fac experiențe. Casa în care locuiam avea o anexă, care fusese cândva un grajd. Îmi plăcea locul acela, pentru că în el crescuse un curmal chinezesc şi, cu anii, crengile lui s-au dezvoltat atât de mult, încât au ieşit pe fereastră. Acolo mi-am instalat eu «laboratorul», cu încuviințarea mamei. Am insistat atât de mult, încât, până la urmă mi-a cumpărat câteva eprubete. Odată am preparat un fel de cloroform, pentru că ideea de a adormi oamenii mă tenta: îmi imaginam tot ce aş putea face în timp ce ei ar dormi! Dar era greu să pun în aplicare acest plan şi am renunțat repede la el.

Adevărul e şi că, fără îndoială, nu prea eram capabil să înțeleg explicațiile din cartea pe care o găsisem. Aşa că, într-o zi, trebuie că am greşit dozajul sau poate am amestecat substanțe care nu trebuiau amestecate... şi totul a sărit în aer! S-au produs stricăciuni şi m-am ars destul de serios pe față. În ce stare era mama, să nu mai

vorbim... Dar cum m-a îngrijit! Datorită îngrijirilor ei, din fericire, a apărut destul de repede o nouă piele.

În acea perioadă aveam un prieten de vârsta mea, care era pasionat de mecanică: construia motoare, recuperând de ici, de colo, tot felul de piese din garajele oraşului şi acele motoare funcţionau. Mă uitam la el cum lucrează şi îmi plăcea mult ce făcea. Numai că pe mine nu mă interesa să construiesc motoare; eu eram chimist... Halal chimist!

Nimic nu mă interesa mai mult, pe-atunci, decât să fac experienţe - şi asta în diferite domenii. Citeam broşuri despre practicile hinduse, al căror autor sublinia cât este de important să-ţi dezvolţi voinţa. Foarte bine, m-am hotărât să-mi dezvolt voinţa, întrucât consideram că nu am îndeajuns. Şi am început să fac câteva exerciţii. Apoi, într-o zi, pentru a-i arăta unui coleg de ce eram în stare, am luat un cuţit foarte ascuţit, am întins mâna şi l-am înfipt în partea umflată de la baza degetului mare. Sângele a ţâşnit, am simţit că pălesc, dar nu m-am clintit. Colegul meu era uluit, se uita la mâna mea însângerată şi nu ştia ce să creadă. Reuşisem să-l impresionez, asta e sigur, dar ceea ce făcusem era cu adevărat prostesc.

Tot atunci am început să încerc diferite meserii. Îmi plăcea, eram foarte curios să văd la ce şi cum lucrează oamenii. Dar, evident, stagiile nu durau prea mult: câteva zile sau câteva săptămâni, căci făceam asta mai ales în vacanţele şcolare. Adesea, când mă plimbam, mă opream în faţa atelierului unui fierar. Eram impresionat văzând cum lovea puternic cu ciocanul într-o bucată de fier înroşit, pentru a-i da o formă, apoi o cufunda în apă rece, ca forma să se întărească. Cum eram în continuare atras de foc, l-am rugat să mă angajeze. Mă punea să

suflu din foaie pentru a înteți focul. Şi când el lovea cu ciocanul, loveam şi eu. Ieşeau scântei şi eram încântat. Uneori acele scântei cădeau pe picioarele mele goale, căci nu purtam sandale, şi îmi ieşeau băşici... Dar eram prea mândru ca să mă plâng şi trebuia să continui să-mi exersez voința!

Ştiți cât primeam pentru munca mea? Echivalentul a douăzeci de centime pe zi, dar la acea vreme, douăzeci de centime era mult şi eram fericit să-i duc acei bani mamei mele. Ea nu mi-ar fi cerut niciodată să muncesc, făceam asta de bunăvoie. Şi în decursul acelor ore petrecute la fierar, privind focul studiam, reflectam.

Altă dată m-am angajat într-o fabrică de bomboane (Cf. *Destăinuirile focului şi ale apei,* Col. Izvor nr. 232, cap.VI: «Lucrarea fierarului»). Am fost mirat să aflu că patronul îți dădea voie să mănânci cât vrei - şi atunci ce multe am mâncat în prima zi! Ceilalți muncitori mă priveau zâmbind şi mă întrebam de ce. Ştiau ei că nu va dura mult şi, într-adevăr, pofta mi-a trecut foarte repede. Când te-ai îndopat cu bomboane o zi sau două, eşti atât de scârbit că, luni de zile, nu te mai atingi nici măcar de una. Iată, desigur, de ce patronul le dădea voie muncitorilor să mănânce, în timp ce, dacă le-ar fi interzis, fiecare ar fi luat poate câte zece în fiecare zi şi până la urmă s-ar fi dus saci întregi.

Am lucrat şi la un croitor. Dar acolo chiar nu mi-a plăcut. Singurul lucru bun în meseria asta e postura «aşezat turceşte», cu picioarele încrucişate, cam ca yoghinii în poziția lotusului. Dar adormeam, pentru că nu găseam cusutul deloc pasionant: nu mai termini! Şi apoi mă mai şi înțepam la degete, îmi curgea sânge şi dacă aş fi pătat țesătura, aş fi fost tras de urechi. Atunci mi-am zis că nu era o muncă potrivită pentru mine şi,

după o zi, am abandonat, spre marea dezamăgire a patronului, care se gândea să facă din mine un adevărat croitor. Dar să coşi o zi întreagă, asta lasă totuşi urme. Am învățat să pun ață în ac, să fac nodul şi de atunci ştiu să cos un nasture sau un tiv.

Am lucrat la un tâmplar. Apoi într-o fabrică de țigări... ziua-ntreagă răsuceam țigări! Am fost angajat şi într-o fabrică de creioane pastel. Acolo, cum îmi plăcea mult rapiditatea în muncă, am pus la punct câteva manevre datorită cărora îi întreceam pe toți ceilalți muncitori şi patronul m-a răsplătit.

Nu-mi mai amintesc de restul «meseriilor» mele. A, ba da! în timpul războiului din 1914-1918 - atunci eram ceva mai mărişor - am lucrat o vară într-un serviciu administrativ. Toate scrisorile ce trebuiau expediate, eu le scriam. Dar cum era o muncă sedentară şi era cald, mă cuprindea o dulce moțăială...

Vedeți, am făcut de mic multe experiențe şi era fără îndoială necesar, trebuia să trec prin asta. Ştiu, uneori vă gândiți că în Fraternitate sunt departe de toate, ocrotit, şi că, prin urmare, nu-mi dau seama de condițiile grele în care pot trăi oamenii. În realitate, mi-am dat seama de asta înaintea voastră şi mai bine decât cei mai mulți dintre vol. Nu numai că am cunoscut sărăcia, dar am trăit în mijlocul unor oameni care erau, şi ei, foarte sărmani. Am putut vedea cum trudesc şi ce lucru de preț e să ai câțiva bănuți pe care i-ai câştigat cu sudoarea frunții.

Eram, de asemenea, foarte curios să analizez impresiile pe care le resimțeam plimbându-mă pe străzile Varnei sau prin parcul de deasupra mării. Deveneam conştient că, dacă ființa umană este dotată cu cinci simțuri, este important ca ea să le dezvolte,

pentru a se îmbogăți cu senzații şi emoții diverse. Aşa că, şi în această privință, exersam. Eram cât se poate de atent la tot ce vedeam, auzeam, simțeam. Miresmele, de pildă, ce bogăție! Celui care n-a descoperit parfumul tuberozelor şi al iasomiei îi lipseşte ceva.

Perceperea unei întregi lumi subtile în jurul meu mă deschidea către poezie. La acea vreme, am citit multe poeme şi Pe unele dintre ele le învățam pe dinafară. Simțeam că ele îmi deschid calea către adevărurile sufletului - şi încă mult mai bine decât ce auzeam la biserică. După atâția ani, oare aş mai putea încă să recit câteva versuri? Da, poate...

Lazurna urna moiata duşa,
Lazurna urna v 'immorteli beli
Spi neinata duşai.

Ceea ce înseamnă:

O urnă de azur este sufletul meu,
O urnă de azur în care, învăluit în imortele albe,
Doarme sufletul ei.

Adică sufletul iubitei lui. Este atât de poetic!

Apoi, într-o zi, am început să scriu şi eu poezii, pe care le dădeam colegilor să le citească. Ce vreți, un creator vrea întotdeauna să-şi arate creațiile. Erau impresii mistice, viziuni, profeții. Am scris caiete întregi de poeme, până când am început să simt că acest gen de poezie îmi lua din forțe: mă făcea prea sensibil şi, deci, vulnerabil. Am înțeles că adevărata poezie trebuia s-o găsesc în mine, s-o trăiesc în viața mea (Cf. *Creație artistică şi creație spirituală,* Col. Izvor nr. 232, cap. IV: «Proză şi poezie»). Ce s-a întâmplat cu acele caiete, nu ştiu. Văd că ați fi curioşi să le citiți. Dar poate că am să

încerc să compun pentru voi un mic poem... măcar patru sau cinci versuri.

Ar fi multe de spus în privința poeziei şi a efectelor pe care le poate produce ea asupra sensibilității adolescenților. Nerval, Baudelaire, de pildă, sunt poeți geniali, care au reuşit să surprindă realități extrem de subtile şi să le exprime în operele lor. Dar unele din aceste percepții pe care ei le traduc cu atâta talent, îi atrag pe cei care le citesc în regiunile crepusculare ale planului astral. Că aceste regiuni au o anumită frumusețe, că sunt seducătoare şi favorizează reveria, că te ajută să scapi de vulgaritatea lumii materiale, asta e adevărat. Dar este primejdios să zăboveşti în ele, căci întunecă mentalul, paralizează voința, ceea ce este nociv pentru adolescenți, al căror caracter este în formare.

O tânără studentă îmi povestea într-o zi că avea în programa de examen poeți suprarealişti şi că nu înțelegea nimic din ei. Îmi lipsesc cu siguranță anumite elemente pentru a mă pronunța în această privință, dar mi-a dat să citesc poeme de Tristan Tzara şi e adevărat, dintr-un anumit punct de vedere este ceva incomprehensibil. Totuşi, deşi incomprehensibil, din clipa în care am început să citesc, am înțeles că pătrundeam în regiunile întunecate şi haotice ale subconştientului: imaginile folosite erau evidente pentru mine. Când eşti familiarizat cu limbajul simbolurilor, totul este foarte clar, deci şi foarte instructiv pentru cei care vor să studieze subconştientul. Dar eu nu numesc asta poezie şi este chiar primejdios pentru cei foarte tineri să se aventureze în această lume tenebroasă. V-am vorbit deja despre acest subiect când am prezentat cele două aspecte - inferior şi superior - ale sefirei *Iesod?*

Adesea, când eşti tânăr şi te interesează personaje care s-au remarcat prin câte un talent deosebit, vrei să le semeni. Citisem că Balzac bea enorm de multă cafea, pentru a putea sta treaz noaptea, când îşi scria romanele; atunci, când beam şi eu cafea - şi beam multă, ca să pot citi până târziu - mă identificam cu Balzac. Aş fi vrut să semăn cu Jean Jaures, fiindcă avea darul vorbirii. Citisem, de asemenea, biografia marelui tragedian faima şi mi se părea că dacă aş face teatru, aş putea, ca el, să însufleţesc mulţimile. Doreşti atât de multe lucruri când eşti tânăr Şi nu ştii încă pentru ce eşti cu adevărat făcut!

Exact în acea perioadă aveam nişte colegi de clasă care se întruneau pentru a face teatru. Într-o zi mi-au propus să intru în trupa lor şi, astfel, am jucat un mic rol dintr-o piesă de Cehov. Personajul pe care trebuia să-l interpretez trecea drept tăcut, dar, de fapt, era un palavragiu! Eram, aşadar, acel palavragiu... Şi cred, de altfel, că este un rol pe care continui să-l joc. Văd că teatrul lui Cehov este apreciat în Franţa; este un autor care îmi place şi mie foarte mult. Este atât de inteligent, de original, mai ales în felul în care împleteşte unele aspecte comice cu aspecte dramatice din viaţă.

După câtva timp am simţit că nu prea eram făcut să învăţ roluri şi să le joc. Aşa că am părăsit acel mic grup, dar am rămas prieten cu ei şi îmi făcea multă plăcere să mă duc să-i văd jucând. Şi datorită faptului că am rămas legat de acei colegi, am început să mă interesez de jocul actorilor. La Varna exista, bineînţeles, un teatru şi eram atât de tentat să asist la reprezentaţii! Cum nu aveam bani, făceam în aşa fel încât să mă strecor fără să plătesc. N-aveam conştiinţa faptului că fac ceva rău. Când eşti tânăr şi îţi place teatrul şi filmul şi nu ai bani,

nu înveţi moralitatea aşa, dintr-o dată. Întotdeauna am reuşit să trec neobservat şi atunci, ce plăcere pentru mine să-i urmăresc pe toţi acei actori! Atunci când puteam, mă duceam să asist la reprezentaţii mai multe seri la rând; vedeam, aşadar, aceeaşi piesă, dar asta nu mă plictisea, dimpotrivă. De la o seară la alta, constatam că jocul actorilor nu producea aceleaşi efecte, chiar dacă rosteau mereu acelaşi text.

Aceasta a fost perioada în care, mergând la teatru, am început că devin conştient de puterea cuvântului: am înţeles că, de fapt, cuvintele sunt un fel de recipiente pe care trebuie să le umpli cu propria-ţi viaţă. Îmi dădeam seama că unii actori se străduiau foarte tare să impresioneze spectatorii cu jocuri de fizionomie, cu gesturi, cu hohote sau cu tremolouri în glas, dar, în realitate, nu produceau niciun efect. În timp ce alţii, fără nicio gesticulaţie şi fără efecte în voce, îmi dădeau fiori. Era mai ales un actor armean, Şartuni, care mă uluia, era într-adevăr extraordinar. Din clipa în care apărea pe scenă, fie că vorbea sau tăcea, că privea spre public sau că stătea cu spatele, din el emana ceva viu, vibrant. Şi de cum deschidea gura, erai cuprins de emoţie.

Bineînţeles, pe-atunci fiind atât de tânăr, nu-mi putem explica acest fenomen. Mă mulţumeam să-l simt. Mai târziu am observat că acest lucru se petrecea şi cu alte persoane, precum şi cu mine. În unele zile, cel mai mic cuvânt rostit vibrează, rezonează şi îi impresionează pe cei cărora le este adresat, iar în alte zile, nici cele mai frumoase discursuri rostite cu voce sonoră nu produc niciun efect. Ce lume de reflecţii a reprezentat acest lucru pentru mine! Căci şi eu am drept unealtă cuvântul şi ştiu că nu voi fi cu adevărat auzit, decât dacă umplu toate cuvintele pe care le rostesc cu propria mea viaţă.

Această capacitate de a comunica viața depinde de plexul solar. Recitiți ce v-am spus despre pilda fecioarelor înțelepte şi fecioarelor fără minte şi veți înțelege. Da, untdelemnul cu care fecioarele trebuiau să-şi fi umplut candela este un simbol al acelui fluid conținut în plexul nostru solar (Cf. *Un nou înțeles al Evangheliilor,* Col. Izvor nr. 217, cap. IX: «Pilda celor cinci fecioare înțelepte şi a celor cinci fecioare nechibzuite»).

Evident, îmi plăcea mult şi filmul şi, tot ca la teatru, făceam în aşa fel încât să mă strecor în sală pe neobservate şi asistam deseori la a doua proiecție a filmului. Încercam acolo să am o altă existență decât a mea, care mi se părea atât de puțin interesantă, şi trăiam intens tot ce vedeam pe ecran. Mă identificam cu eroii, cu suferințele, cu bucuriile lor. Mi se păreau la fel de adevărați - ba chiar mai adevărați - decât cei pe care îi întâlneam în viață. Poate de aceea, după atâția ani, am avut o reacție care încă mai trezeşte în mine remuşcări, atunci când îmi aduc aminte de ea.

Văzusem la Paris filmul *Podul de pe râul Kwai,* care tocmai ieşise pe ecrane. Or, într-o zi, când am luat metroul, m-am pomenit, din întâmplare, în acelaşi vagon cu actorul Sessue Hayakawa, care juca în acest film rolul generalului Japonez. Era aşezat în fața mea... Atunci nu ştiu ce mi-a venit, dar văzându-l, dintr-o dată nu mai era bărbatul pe care îl aveam dinaintea ochilor, ci personajul dur, inflexibil, pe care îl interpretase. Nu m-am putut abține şi l-am străfulgerat cu privirea. El evident că a văzut acea privire, a simțit-o şi s-a tulburat: nu mai ştia ce să facă, era aproape paralizat. Iar eu continuam să-l fixez... După câteva momente, metroul a sosit în stația unde trebuia să cobor şi-am plecat. E

greu de explicat, dar, într-un fel eram satisfăcut că am putut să-mi exprim astfel sentimentul de indignare pe care mi-l inspirase personajul generalului japonez.

Iar a doua zi, ce aud? Una din surorile noastre mi-a relatat cum, cu o seară înainte, Sessue Hayakawa fusese invitat la o serată cu alți artişti şi nimeni n-a înțeles de ce părea atât de abătut: a stat de-o parte şi n-a rostit un cuvânt. Atunci m-am gândit: «Doamne, Dumnezeule, poate eu sunt cauza! De ce trebuia să-l privesc aşa?» Eram cu adevărat mâhnit. Mi-a părut rău mai ales că n-am vorbit cu el, măcar să-l fi felicitat pentru talentul lui de actor, care mă făcuse pentru o clipă să-l identific cu personajul pe care îl interpretase. Nu mai eram, totuşi, acel adolescent puțin visător, căruia i se întâmpla uneori să confunde realitatea cu ficțiunea. Acela a fost momentul în care am înțeles cu adevărat că trebuie să-mi supraveghez privirea.

După mulți ani, am aflat cu surprindere că Sessue Hayakawa renunțase la tot. Deşi la acea vreme obținea mari succese şi era extrem de bogat, s-a călugărit şi trăia retras într-o mănăstire budistă din Japonia.

Mi-ar fi cu neputință să enumăr toate cărțile pe care le-am citit în acei ani. Citeam aproape tot ce găseam şi, într-o zi, am dat peste *Chiromanția* lui Desbarolles. M-a pasionat şi am început să studiez toate mâinile cu putință. Opream şi oamenii pe care îi întâlneam pe stradă, ca să mă uit la mâinile lor. Fără să mă pricep prea bine şi aruncând o privire fugară, făceam preziceri. Nu ştiu cum se întâmpla, dar după spusele persoanelor în cauză, aceste preziceri se adevereau. Din ziua în care am avut mai multe cunoştințe, n-am mai prezis nimic.

Altă dată am găsit o carte care explica puterile gândului şi felul în care le poți dobândi. Atunci am

început să exersez şi în această direcție, experimentând pe prietenii mei. Fără ca ei să ştie, mă amuzam concentrându-mă asupra lor, pentru a-i sugestiona: unuia îi ordonam să-şi scoată basca, altuia să caute un obiect pe jos sau să oprească un trecător pe stradă. Erau experiențe pe care le făceam aşa, de probă.

Când mă duceam să mă plimb în parcul de deasupra mării, se întâmpla să nu găsesc niciun loc liber pe-o bancă, pentru a mă aşeza. Atunci mă trăgeam puțin deoparte, mă concentram asupra cuiva care stătea jos, gândind: «Hai, hai! Sus, ridică-te!» După câteva secunde, acesta se scula şi pleca; iar eu, candid, inocent, ocupam locul liber de pe bancă! Într-o zi, zărind un prieten în fața mea pe stradă, m-am concentrat asupra piciorului său drept, ca să nu mai poată înainta. El s-a oprit lângă un copac şi s-a sprijinit de trunchi; atunci, ca şi cum treceam pe-acolo din întâmplare, m-am apropiat. «O, Mikhaël - îmi spuse - nu ştiu ce-am pățit, nu mai pot merge. - Nu te îngrijora, sigur o să-ți treacă» - i-am răspuns eu, fără să-i spun, desigur, că eu eram cauza. Şi m-am concentrat din nou pentru a-i elibera piciorul.

Uneori, stând la o oarecare distanță, începeam să privesc intens pe cineva. Acesta nu ştia că îl privesc şi voiam doar să văd dacă va avea vreo reacție care să arate că simțea ceva. Eram foarte bucuros când îl vedeam cum întoarce capul la stânga şi la dreapta, pentru a descoperi de unde vine acel soi de chemare pe care o primea. Era un ioc... Bineînțeles că de foarte multă vreme am renunțat la el, dar mi s-a întâmplat uneori pe stradă, în metrou sau în altă parte, să privesc anumite persoane fără ca ele să observe, pentru a le trimite raze de lumină, a întipări ceva bun în ființa lor.

Încă mai fac asta câteodată şi constat că unele sunt influențate şi reacționează. Ele nu ştiu ce este, dar simt ceva. În timp ce altele rămân indiferente.

Între timp, situația materială a familiei mele continua să se înrăutățească. Era evident că cel puțin o persoană profita de lipsa de experiență în afaceri a mamei mele pentru a face lucruri necinstite, dar nu reuşeam să aflăm cine. Atunci, într-o zi, m-am concentrat foarte intens, gândindu-mă: «Trebuie să cunoaştem, în sfârşit, vinovatul... Vreau ca cel care ne pricinuieşte rău să se trezească mâine că i-a paralizat un braț!» Şi, a doua zi, nu vă voi spune cine din anturajul nostru avea într-adevăr un braț paralizat. Ce surpriză pentru mine!

Din momentul în care ai învățat să-ți stăpâneşti gândul şi să-l concentrezi, e uşor să reuşeşti anumite lucruri, care majorității oamenilor li se par extraordinare. Găsisem cărți despre hipnoză şi m-am hotărât, şi de astă dată, să fac experimente pe prietenii mei. Simțeam că unii aveau un temperament mai degrabă mediumnic şi atunci îi alegeam pe ei pentru aceste experimente. Îi puneam să se aşeze şi îi priveam fix... După ce adormeau, îi trimiteam în spațiu. La întoarcere îi întrebam ce au văzut.

Apoi am vrut să le demonstrez prietenilor existența corpului eteric, acel dublu al corpului fizic care îi dă sensibilitatea. Când mă invitau - şi deseori erau şi părinții de față - mi se întâmpla să-l întreb pe unul dintre ei, pe o fată, de pildă, dacă accepta s-o adorm. Mă concentram pentru a o cufunda într-un somn hipnotic, apoi făceam deasupra ei câteva pase magnetice pentru a-i îndepărta corpul eteric, pe care îl trimiteam într-o cameră învecinată. Şi atunci începea demonstrația. Îi

înțepam uşor brațul cu un ac. Ea nu reacționa: în mod vizibil nu simțea nimic. Apoi mă duceam în camera învecinată şi acolo, cu acelaşi ac, înțepam uşor corpul eteric pe care îl îndepărtasem. Şi iată că ea scotea un țipăt. Toți prietenii mei erau uluiți, iar eu eram foarte mândru că am putut să le demonstrez existența corpului eteric. Am reluat de mai multe ori experiența în fața lor. Într-o zi am făcut demonstrația pe un coleg, dar la sfârşit n-am reuşit decât cu foarte mare greutate să-l readuc în corp. Atunci mi s-a făcut atât de frică, încât am renunțat la aceste experimente.

Dar continuam unele exerciții. Pe atunci eram extrem de timid. Dacă trebuia, de pildă, să mă duc la un magazin, mă plimbam mai întâi încoace şi-ncolo pe trotuar, înainte de a îndrăzni să intru, iar când în sfârşit mă hotărâm, nu ştiam cum să cer ce vreau, abia îngăimam ceva. Cât despre fetele pe care nu le cunoşteam, nu putem nici măcar să le răspund când îmi vorbeau, iar dacă surorile mele, totuşi mult mai mici decât mine, aduceau acasă colege de clasă, mă închideam în camera mea până când plecau.

Într-o zi, am hotărât că această situație nu mai putea continua, era o boală şi trebuia să mă tratez. Am procedat prin autosugestie. Îmi fixam privirea asupra unui punct strălucitor, repetându-mi că trebuia să pierd această timiditate şi imaginându-mă cum acționez sigur pe mine. Trebuie că mă hipnotizam singur, într-un fel, pentru că până la urmă adormeam. Aşa mi-am învins timiditatea. Dar acum, când am o altă cunoaştere, nu recomand această metodă, care dăunează echilibrului nervos, mai ales când e practicată la o vârstă atât de fragedă.

Pentru a mă aventura în această explorare a lumii psihice şi a puterilor gândului, aş fi avut nevoie de îndrumare. Din păcate nu aveam pe nimeni care să mă sfătuiască şi să mă lămurească asupra a ceea ce e bun sau rău. Dar într-o noapte, când mă culcasem, mi s-a întâmplat ceva ce n-am putut uita niciodată: mi-au apărut deodată două personaje. Nu dormeam, dar poate că nu eram nici complet treaz. În acea stare dintre somn şi veghe le-am văzut, aşadar, apărând dinaintea mea: unul avea o statură impresionantă, inspira forță, putere, dar chipul îi era dur, privirea întunecată, cruntă. Celălalt dimpotrivă, întruchipa frumusețea, blândețea, radia şi privirea lui exprima imensitatea iubirii divine... Am avut, direct şi instantaneu, certitudinea că aveam de făcut o alegere între aceste două ființe: eram impresionat de puterea celui dintâi, dar în inima, în sufletul meu, eram înspăimântat, fiindcă simțeam în el ceva necruțător. Atunci m-am lăsat atras ce cel care avea chipul bunătății, al sacrificiului, chipul lui Hristos. Apoi am adormit...

La trezire, nu reuşeam să înțeleg ce mi se întâmplase. Chiar mă îndoiam puțin de ceea ce văzusem. Dar, până la urmă, senzația cu care rămăsesem s-a impus cu claritate şi cred că acea zi a fost cea mai hotărâtoare din viața mea. Faptul de a fi ales ființa care manifesta iubire a determinat orientarea întregii mele existențe. După diferitele practici psihice pe care le exersasem - şi asta cu succes - aş fi putut mai târziu să folosesc puterile pe care le dobândisem pentru a răspunde la atacurile tuturor celor care hotărau să lupte împotriva mea şi să-mi facă rău. Trebuie să recunoaştem că uneori este tentant: când unii merg chiar prea departe, de ce să nu încerci să-i neutralizezi

şi să le dai o lecţie, atunci când ai mijloace să faci asta?... Din fericire, am fost întotdeauna conştient că ar fi cea mai proastă soluţie.

Da, acum când mă gândesc din nou la toate acele exerciţii cărora m-am dedicat atât de tânăr, mulţumesc Providenţei că m-a ajutat să aleg calea iubirii şi nu pe cea a puterii. M-a salvat şi faptul că nu eram deloc rău. Eram mai ales curios să cunosc, să fac experienţe. Ei, da, dar fără discernământ, fără cineva care să mă îndrume, cu capacităţile psihice pe care le aveam, lucrurile ar fi putut lua o întorsătură proastă. Nu trebuie să crezi că toţi cei care au sfârşit prin a se afunda în magia neagră au făcut-o conştient, cu bună ştiinţă. Asta se poate întâmpla, bineînţeles, dar cu siguranţă nu sunt mulţi oameni care să se hotărască, într-o bună zi, să devină magi negri şi să facă totul pentru a reuşi. Cei mai mulţi dintre ei poate n-au avut la început nicio intenţie rea, dar erau ignoranţi, imprudenţi, s-au încrezut prea mult în forţele şi mai ales în măiestria lor şi s-au lăsat duşi (Cf. *Cartea magiei divine,* Col. Izvor nr. 226, cap. I: «Revenirea la practicile magice şi pericolul lor»).

Experienţele pe care le-am făcut după aceea mi-au dovedit întotdeauna că cele mai bune soluţii, cele mai eficiente şi chiar cele mai economice... da, cele mai economice, sunt mereu cele ale iubirii. O forţă care nu este temperată de iubire produce daune. Şi, din nefericire, lumea este plină de asemenea forţe. Tocmai prin iubire şi, de asemenea, prin înţelepciune, căpătăm dreptul de a ne manifesta forţa. Pe cel care este doar puternic şi-atât, alţii, din lumea vizibilă sau invizibilă, încearcă imediat să-l facă să intre în slujba lor şi să-l exploateze, abătându-l de la calea divină.

Ce m-a mai salvat, la acea vreme, a fost conştiinţa faptului că aveam nevoie să fiu sfătuit, îndrumat (Cf. *Ce este un Maestru spiritual?,* Col. Izvor nr. 207, cap. II: «Necesitatea unui ghid spiritual»). Nu îmi închipuiam, aşa cum fac prea mulţi adolescenţi, că pot fi propriul meu stăpân. Aşa că mă străduiam cu îndârjire să rămân legat de toţi acei Iniţiaţi ce trăiau în Himalaya, pe care îi descoperisem în unele cărţi despre India, şi îi rugam să mă lumineze. În acelaşi timp continuam să merg la biserică... Adevărul e că mă duceam mai ales ca să aud cântările liturghiei ortodoxe, căci pe-atunci exista la catedrala din Varna o corală de o calitate excepţională. Nici măcar n-aveam Nevoie să ascult ce spune preotul, acele cântări îmi înălţau deja sufletul până la Cer.

Mai era Varna şi un pastor protestant, care avea un har extraordinar al vorbirii. Atrăgea mulţimile, iar eu, din curiozitate, mă duceam uneori să-l ascult, căci nu era doar bun vorbitor, predicile lui aveau profunzime. Dar repeta într-una: *«Dumnezeu aşa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat».* Până la urmă, repetarea la nesfârşit a acestei fraze a devenit pentru mine de nesuportat. Şi, mai ales, ce au înţeles oamenii din ea, de când o repetă? A o repeta nu explică nimic şi, tot auzind-o, n-o mai asculţi. Trebuie să cunoşti adevărurile Ştiinţei iniţiatice pentru a o înţelege şi a o interpreta (Cf. *Ce este un fiu al Domnului?,* Col. Izvor nr. 240, cap. V: «Dumnezeu aşa a iubit lumea încât pe fiul său cel unul-născut l-a dat...» şi cap. VII: «Omul Iisus şi Principiul cosmic al lui Hristos»).

Într-o zi, în cartierul în care locuiam a venit să se stabilească o familie de evrei. Tatăl era rabin. Ne întâlneam uneori pe stradă şi, încet-încet, am intrat în relaţie cu el. Când a înţeles ce lucruri mă interesau,

uneori mă mai invita pe la ei. Era un om foarte erudit, foarte profund şi îl întrebam despre tradiția şi mistica iudaică. Am învățat multe de la el. Tot de la el am auzit pentru prima oară numele lui Baal Shem Tov, care, în secolul al 18-lea, a fondat mişcarea hasidică în Polonia. Baal Shem Tov înseamnă Stăpânul (Baal) numelui (Shem) bun (Tov). Am mult respect, multă admirație pentru Baal Shem Tov. Nu i-am citit biografia decât cu mult mai târziu, când am călătorit în Israel (*în primăvara anului 1968*), unde are încă discipoli. Am fost chiar invitat într-o zi la una din întrunirile lor.

În cursul acestei călătorii în Israel am încercat să vizitez cât mai multe locuri menționate în Biblie. Voiam să simt ce lucruri s-au întâmplat acolo de-a lungul veacurilor şi care au fost atât de importante pentru destinul spiritual al omenirii. Desigur, prea mulți oameni au păşit de atunci, fără pic de respect, pe acel pământ, ca să mai poți regăsi atmosfera vremurilor biblice, cu acei patriarhi, cu acei profeți, cu Iisus. Urmele trecerii lor trebuie căutate în latura eterică a pământului.

La Hebron, am intrat în Mormântul patriarhilor şi, în acel loc plin de o linişte sfântă, am meditat îndelung. Speram să regăsesc aceeaşi atmosferă sacră la Meron, lângă Safed, unde voiam să mă reculeg la mormântul Rabinului Shimon Bar Yochai - cel la care ajunge tradiția, urmărind înapoi în timp originea Cabalei - şi la mormântul al fiului său, Eleazar. Locul e foarte frumos, pe munte, dar o întreagă mulțime participase la o sărbătoare care tocmai se termina şi am fost uluit să găsesc acolo un asemenea vacarm, o asemenea murdărie. Nu exista niciun loc în care să te aşezi şi să te reculegi. Erau oameni care mâncau, care scuipau, care

vomau, care tăiau animalele pentru jertfa; şi peste tot, mizerie, resturi. Venisem acolo pentru a intra în comuniune cu spiritul celui care a fost numit «Lampa sfântă» şi mă aflam în fața unei privelişti dezgustătoare. Atunci, în mânia şi indignarea mea, am cerut: «înger al aerului, înger al apei, curățați-mi toate acestea!» Şi după câteva ore a căzut o ploaie torențială. O asemenea furtună nu fusese prevăzută de meteorologi şi toată lumea era foarte mirată.

Înainte de a mă întoarce în Franța, am vrut să întâlnesc un cabalist foarte bătrân, despre care mi se vorbise. E singurul care m-a impresionat cu adevărat. Cu părul lui alb, cu barba lungă şi albă, cu trăsăturile minunat sculptate, avea un chip biblic, un chip de profet. Şi ce profunzime în privire! întrucât avea cunoştințe foarte vaste, am stat îndelung de vorbă amândoi. Apoi, la sfârşit, m-a binecuvântat, rostind câteva cuvinte a căror traducere este aproximativ următoarea: «Fie ca întreaga lume să vă urmeze! Fie ca întreaga lume să meargă alături de dumneavoastră!...» Şi chipul i s-a iluminat. Aceste cuvinte m-au mişcat şi m-au bucurat mult. Nu era doar o urare, ci o profeție, ca şi când ar fi văzut, ar fi simțit un viitor minunat... Iar acum mă gândesc adesea la acel bătrân cabalist şi aş vrea să mai trăiască foarte mult timp.

Toată copilăria şi adolescența am fost obsedat de nevoia de a învăța. Mă simțeam limitat, aş fi vrut să cunosc tot, să ştiu tot. Am citit, aşadar, fără măsură. De dimineața până seara şi uneori toată noaptea, citeam. În unele zile devoram şase sau şapte sute de pagini. Citeam şi mâncând, ca să nu pierd timp. Ca toate gospodinele din familiile bulgăreşti, mama avea obiceiul să pună în butoiaşe castraveciori, gogoşari şi țelină în

oțet. Iar eu mă duceam adesea şi luam murături din acele butoiaşe şi continuam să citesc ronțăind. Cum să nu-mi distrug creierul şi ficatul cu un astfel de regim?

Dar e adevărat că familia mea trăia într-o asemenea sărăcie, încât deseori nu avem aproape nimic de mâncare, ceea ce m-a determinat într-o zi să fac o experiență care m-a marcat profund. Aveam doar o bucată de pâine cu puțină brânză. Nu ştiu de ce am simțit nevoia să mestec îndelung, îndelung, fiecare dumicat... până ce îmi dispărea din gură, fără să trebuiască măcar să-l înghit şi iată că m-am simțit plin de energie pentru toată ziua. După aceea am repetat deseori experiența. Aşa am descoperit cât este de important felul de a mânca, tot aşa de important, dacă nu şi mai important, decât hrana însăşi. De aceea, de ani de zile vă vorbesc de o yoga a nutriției: vreau să înțelegeți că este esențial să-ți iei mesele în tăcere, concentrându-te asupra hranei, să mănânci încet, să mesteci bine şi să te opreşti din când în când, pentru a respira profund (Cf. *Yoga nutriției,* Col. Izvor nr. 204, cap. I: «Hrana, un act care priveşte întreaga ființă», cap. II: «Hrani yoga»).

Toate analizele pe care le fac, toate explicațiile pe care vi le dau astăzi despre nutriție îşi au originea în acea experiență pe care am făcut-o la cincisprezece ani, când trebuia să mă mulțumesc cu un minimum de hrană. Evident, după aceea am aprofundat şi îmbogățit acea experiență. Acum ştiu că a te hrăni este un proces care nu priveşte numai planul fizic, ci şi planul psihic şi pe cel spiritual.

La liceu, cursurile mă plictiseau din ce în ce mai mult. Mi se părea că toate cunoştințele pe care le primeam acolo formează un fel de văl între mine şi

anumite realităţi invizibile a căror revelaţie o aveam şi pe care voiam să continui a le descoperi. Aproape că nu mai studiam, dar cum aş fi fost totuşi foarte ofensat să pic la examene, cu câteva zile înainte încercam să recuperez timpul pierdut. Şi, procedând astfel, din nou îmi forţam foarte mult creierul, iar uneori eram pe punctul de a claca.

Atunci, într-o zi, am hotărât că nu se mai putea aşa şi că nu mai mă duc la liceu. Aveam cincisprezece ani şi când i-am comunicat mamei această decizie, spunându-i că preferam chiar să mă duc să muncesc şi să câştig bani pentru întreţinerea familiei, ea s-a îngrijorat, nu prea era de acord. Dar când a văzut cât eram de hotărât, n-a insistat.

Cap. 5 - Experiența focului

A fost nevoie de toată autoritatea Maestrului Peter Deunov, pe care l-am întâlnit doi ani mai târziu, ca să accept să mă întorc la liceu, apoi să merg la universitate. Dar, deocamdată eram liber... Mă duceam să muncesc ca să câştig câțiva bani, apoi îmi petreceam restul timpului citind. Citeam tot ce-mi pica în mână şi eram atunci foarte influențat - aşa cum poți fi la acea vârstă - de unii gânditori materialişti: Moleschott, Ernst Mach, Ludwig Büchner, Ernst Haeckel... Chiar dacă mai trăiam, ca în copilărie, anumite stări mistice, mă lăsam până la urmă cucerit de o concepție materialistă asupra universului şi ființei umane; şi e adevărat că, din punct de vedere strict intelectual, aceste teorii pot fi foarte convingătoare. Puțin câte puțin ajungeam să nu mai cred în nimic în afară de legile materiei.

Dar iată că într-o zi, din întâmplare, am găsit *Sufletul superior* al filozofului american Emerson. Nu era decât o broşurică, dar ea a avut asupra mea un efect indescriptibil: dintr-o dată în mine a țâşnit o lumină, am fost atins de o străfulgerare, atunci s-au scurs aşa de mulți ani, că n-am păstrat din acea lectură amintiri prea precise, am reținut doar ideea care m-a răscolit atunci atât de profund. Această idee e că tot ce există în univers este conținut în acel principiu pe care îl avem cu toții şi pe care Emerson îl numeşte Sufletul superior. Acest Suflet superior, care e în contact cu Cerul, care locuieşte în Cer, este o emanație a lui Dumnezeu însuşi. Coborând să ne încarnăm în materie, am pierdut conştiința acestui Suflet, a existenței lui în noi, dar dacă încercăm să îl cunoaştem, dacă ne identificăm cu el, ne apropiem de adevărata noastră ființă: conştiința noastră

se înalță, vibrațiile ei devin mai intense şi, într-o zi, ea se topeşte în conştiința Sufletului universal, devenim una cu Dumnezeu şi cu întreaga creație.

De ce această idee, că avem în noi o chintesență a tot ce există în univers, a avut asupra mea un efect atât de fulgerător? Fără îndoială pentru că ştiam deja asta: regăseam, dintr-o dată, amintirea a ceva ce se afla acolo, ascuns în adâncul ființei mele. Nu era o idee abstractă, era un lucru pe care îl trăiam intens. Şi întrucât universul era cuprins în mine, nu mai aveam nimic de cerut, trebuia doar să caut, să sap. Tot ce am învățat după aceea, tot ce am înțeles şi realizat, a avut drept punct de plecare acest adevăr, pe care l-am citit, către vârsta de şaisprezece ani, la Emerson. Trebuia să merg să explorez şi să readuc în conştiința mea această cunoaştere, aceste comori aflate în mine. Aşa încât, vorbindu-vă acum, vă dau frânturi din viața mea. Cu ceea ce simt, cu ceea ce gândesc, cu ceea ce respir, cu asta vă hrănesc.

E adevărat că, mai târziu, m-am întrebat totuşi, uneori, cum a putut acea broşurică, de-abia numărând douăzeci de pagini, să mă răscolească în asemenea măsură. Şi-atunci am avut revelația frumuseții. Da, am văzut adevărata frumusețe, frumusețea luminii, frumusețea culorilor, frumusețea vibrațiilor, frumusețea acestei structuri, a acestei armonii care este universul, frumusețea lui Dumnezeu, şi asta m-a marcat pentru totdeauna, în această frumusețe, care se confunda pentru mine cu ideea de Dumnezeu, voiam eu să trăiesc de-acum înainte. Nu mai puteam să ezit. Cum să te îndoieşti de ce trăieşti? Nu aveam timp să cuget jab ce trebuia să fac. Înainte de toate, nu era nimic de cugetat: trăiam în lumină şi, în jurul meu, oamenii, animalele,

pământul, copacii, stelele, totul se metamorfozase! Mi se întâmpla să merg fără să ştiu prea bine unde mă duc, cu această senzație că lumina impregna ființele şi lucrurile.

În acel moment, credeți-mă, nu reflectezi: ce e frumos e frumos, ce e luminos e luminos, ce e divin e divin; nu e nevoie de ani ca să-ți dai seama, conştientizarea este imediată. În acel moment, sufletul şi spiritul sunt cele care vorbesc, iar deciziile pe care eşti obligat să le iei sunt instantanee şi irevocabile. De aceea, viața mea nu putea apoi să se desfăşoare altfel decât s-a desfăşurat. Evident, dacă ai primit o străfulgerare cerească, asta nu te transformă subit. Nu, focul ceresc din noi nu ne face dintr-o dată atotştiutori, atotputernici, perfecți. El ne dă o viziune, ne înflăcărează sufletul şi inima, iar nouă ne revine îndatorirea să lucrăm cu el pentru a ne dezvolta la modul ideal.

Din tot ce am trăit în acea perioadă, unele aspecte le-am regăsit în scrierile marilor mistici precum Meister Eckhart, Ruysbroek, care era numit Admirabilul, Sfântul Francisc din Assisi, Sfânta Ecaterina din Siena, Sfânta Margareta-Maria Alacoque, Jakob Boehme, Sfânta Tereza de Avila, Sfântul Ioan al Crucii, Sfânta Tereza a Pruncului Iisus etc. Dintr-o dată eşti străfulgerat de lumină, simți, înțelegi. Acest lucru nu se explică; aceste stări de încântare, de extaz, pe care un suflet le poate trăi nu se explică şi ele nu au nimic de-a face cu nivelul intelectual al ființelor: Jakob Boehme era cizmar. Pentru că am cunoscut aceste stări, îi înțeleg pe adevărații mistici şi ştiu să le deosebesc fie unele stări care trec drept mistice şi care nu sunt de fapt decât isterie.

La puțin timp după această lectură din Emerson, m-am dus într-o zi să mă plimb pe dealurile din jurul Varnei, apoi m-am aşezat să meditez. Şi atunci ce s-a întâmplat? Am fost inundat dintr-odată de o asemenea lumină, am fost străbătut de curenți de-o asemenea forță, încât nu mai ştiam unde mă aflu, am fost dus cu totul... Dar cum în acel moment, într-un anume fel, organismul se apără, am căzut într-un fel de toropeală între leşin şi somn. Când mi-am revenit, totul era din nou ca înainte. După aceea am făcut multe eforturi pentru a regăsi acea stare de încântare, dar n-am mai reuşit niciodată; am trăit mai târziu alte stări asemănătoare, dar niciuna de o asemenea intensitate. Şi asta din fericire, desigur, căci este imposibil ca un organism uman să reziste la vibrații de o asemenea forță. Ce am trăit atunci a fost excepțional, o grație divină. Am ştiut dintr-o dată, ca într-o străfulgerare, ce înseamnă lumea divină, splendoarea ei, puterea ei.

Mă întreb dacă ați citit acest text de Emerson şi, dacă l-ați citit, ce efect a avut asupra voastră. Mi s-a întâmplat de mai multe ori să îl recomand anumitor persoane: acestea l-au găsit interesant, şi-atât, şi am fost surprins. Acea experiență pe care am trăit-o a fost aşadar experiența mea şi dacă vă vorbesc despre ea, nu o fac ca să vă impresionez, ci ca să deveniți conştienți de faptul că aveți şi voi un Suflet superior - alți filozofi îl numesc Eul superior. Deocamdată poate nu aveți conştiința existenței acestui Suflet în voi, dar dacă vă gândiți la el, dacă îl iubiți, dacă încercați să intrați în legătură cu el, dacă îl chemați în ajutor, puțin câte puțin îl veți simți apropiindu-se de vol. Dacă nu, ştiți, adevărata lui locuință este atât de departe, atât de sus, că nu se interesează de vol. Aveți greutăți, suferiți, dar

el nu se îngrijorează, nu suferă, e liniştit. Doar dacă vă întoarceţi către el, dacă îl chemaţi, îşi pleacă privirea către vol.

Veţi spune: «Dar cum e cu putinţă? Este sufletul meu şi nu face nimic pentru mine?» De ce vreţi să facă ceva pentru voi, când nu încercaţi măcar să ştiţi ce este el? Să fim bine înţeleşi: Sufletul despre care vă vorbesc este de altă natură decât acel principiu psihic care e numit în general suflet, dar care este, de fapt, corpul astral, corpul sentimentelor, emoţiilor, senzaţiilor, dorinţelor, pasiunilor (Cf. *De la om la Dumnezeu - sefiroţi şi ierarhii îngereşti,* Col. Izvor nr. 236, cap. III: «Ierarhiile îngereşti»); acest suflet, pe care îl putem numi inferior, împărtăşeşte viaţa noastră de zi cu zi, se agită, suferă, ţipă. Dar eu vă vorbesc aici de Sufletul vostru divin, care este lumină pură, care nu cunoaşte nici tulburarea, nici suferinţa, şi care este foarte departe, foarte sus; acest Suflet trebuie să încercăm noi să-l atingem. În ziua în care vom reuşi să ajungem la el, se va produce acelaşi fenomen ca cel numit în iubire «coup de foudre»* - iubirea la prima vedere. Două fiinţe se întâlnesc, iar în clipa în care se întâlnesc, se produce un fel de fulger şi gata, e ca şi cum sufletele lor se sudează. Asta nu are nimic de-a face cu o iubire care se naşte cu-ncetul; chiar dacă această iubire este solidă, durabilă, profundă, ea nu se compară cu acel «coup de foudre» (în limba franceză, textual: lovitură de trăznet/fulger (n.t.)), cu iubirea la prima vedere. Veţi spune că multe din aceste iubiri la prima vedere nu sunt decât foc de paie; da, desigur, dar eu vă vorbesc aici de întâlnirea care se face între două adevărate suflete pereche.

Trebuie să-ţi pregăteşti mult timp corpul fizic înainte de a te aventura în anumite experienţe

spirituale. De aceea, ani de zile, am fost obligat să fac o muncă asupra mea, pentru a fi capabil să primesc vibrațiile lumii divine fără a fi doborât. Căci sunt momente în care nu poți rezista la atâta frumusețe, la atâta lumină, la atâta iubire. Şi vă spun sincer, uneori, chiar şi acum, îți-e frică. Nu sunt sigur că trupul meu e capabil să suporte Puterea anumitor curenți. Se pot produce accidente, aşa cum se întâmplă cu cei care ating din greşeală un cablu de înaltă tensiune: sunt electrocutați, inima se opreşte. Oamenii nu ştiu ce înseamnă să intri dintr-o dată în contact cu puterea iubirii divine. Deşi există undeva în om ceva, un fel de transformator electric, care poate să scadă tensiunea, dacă nu iei măsuri de prevedere, poți muri străfulgerat.

Fiind prea tânăr şi, prin urmare, nu îndeajuns de format şi de structurat mental, n-am fost capabil imediat să interpretez acea străfulgerare divină pe care o primisem: ea mă străbătuse şi totul ardea în mine. Săptămâni, luni în şir, n-am avut altă dorință decât să continui să trăiesc în acest foc. De acum nu mai căutam decât cărțile care puteau să mă lumineze pe această nouă cale şi tot în acea perioadă mi-a căzut în mână o lucrare a lui Paracelsus, din care îmi amintesc doar că acesta revela faptul că, odată cu pierderea lichidului seminal, bărbatul pierde şi un element vital, o chintesență foarte prețioasă. Niciodată nu citisem şi nu auzisem aşa ceva şi atâția bărbați sunt mai degrabă îndemnați să-şi irosească această chintesență în plăcere! Am fost foarte impresionat de acest adevăr şi l-am luat în serios. N-am să vă spun ce am făcut atunci, ce hotărâre am luat, dar şi această descoperire a avut un rol hotărâtor în existența mea.

Numai că şi eu fusesem învățat că, pentru a putea domina instinctul sexual, ca şi celelalte instincte, trebuie să lupți, căci ele, instinctele, sunt adevărații duşmani ai omului, şi trebuie aşadar să te împotriveşti lor. O spuneau religia şi morala şi o spuneau chiar şi înțelepții. Şi atunci luptam şi eu, dar cu cât luptam mai mult, cu atât eram mai sfâşiat, mai dispersat, căci te extenuezi luptând mereu împotriva ta însuți, adică împotriva unui lucru pe care, de fapt, nu-l cunoşti. Atunci am căutat alte căi, i-am implorat pe prietenii mei cereşti să mă lumineze şi am înțeles că trebuie procedat altfel: să nu te lupți cu instinctele, ci să ai un înalt ideal şi să le pui în slujba acestui ideal. Căci instinctele sunt formidabile puteri ale vieții; dacă încerci să le distrugi, ori nu reuşeşti şi te epuizezi în această luptă, ori, dacă reuşeşti, nu este mai bine, fiindcă distrugi în acelaşi timp o parte din propria-ți viață (Cf. *Forța sexuală sau Balaurul înaripat,* Col. Izvor nr. 205, cap. III: «Forța sexuală; condiție a vieții pe pământ»).

De aceea, acum vă pot spune: înaltul ideal este un transformator de energii. Din clipa în care ne punem un ideal foarte înalt în inimă, în suflet, energiile noastre sunt obligate să treacă prin el şi el are grijă să le dea o altă direcție, şi anume o direcție către înalt. Înaltul ideal transformă aceste energii. Prin ce proces se face această transformare? Nu avem nevoie să ştim. Priviți: când mâncăm, nu avem nevoie să cunoaştem detaliile transformărilor care se produc mai întâi în gură, iar apoi în stomac și în intestine, dar simțim că am primit forțe. Şi cu înaltul ideal este la fel: dacă îl hrănim cu gândurile, cu sentimentele, cu dorințele, cu instinctele noastre, el le transformă, iar energiile produse prin această transformare susțin viața noastră psihică, viața

noastră spirituală... şi viața noastră fizică, de asemenea, căci în noi nimic nu este separat (Op. Cit. cap. IX: «Un transformator al energiei sexuale: înaltul ideal»).

Dar ce m-a ajutat atunci cel mai mult, ce m-a salvat, a fost faptul că iubeam frumusețea, acea frumusețe a lumii divine a cărei revelație tocmai o primisem. Pentru ea eram în stare să fac toate eforturile, să accept toate sacrificiile. Mă încredințam acelei frumuseți făcute din lumină, din puritate, pentru a mă pune la adăpost de tentații. Mai târziu am citit şi alte cărți de Paracelsus, căci a scris mult. M-am simțit întotdeauna foarte aproape de el în abordarea unui mare număr de subiecte. După ani, am vizitat casa Iui natală de la Einsiedeln, în Elveția. Am fost fericit să pot medita acolo îndelung pentru a intra în contact cu spiritul lui, căci a avut o mare influență asupra mea în tinerețe.

Apoi am mai găsit o carte (dar, de data asta, nu îmi mai aduc aminte nici titlul, nici autorul) care explica ce este aura, acel halou de lumină care îi înconjoară pe sfinți, pe mistici, pe marii Maeştri spirituali (Cf. *Aura, pielea noastră spirituală,* Broşura nr. 309). Cartea descria aura lui Buddha, atât de imensă încât se întindea pe mai multe leghe, şi îmi imaginam aceasta aură, de o splendoare de neînchipuit, în care se scăldau toate ființele din jurul lui. Îmi doream atât de mult să am şi eu, într-o zi, o astfel de aură! Atunci am hotărât să mă concentrez asupra luminii, precum şi asupra culorilor, care sunt rezultatul descompunerii luminii de către o prismă. Doar prisma ne poate da o idee despre adevăratele culori şi atunci, cu o prismă pe care o orientam după poziția soarelui, am început să studiez cele şapte culori, gama solară (Cf. *Les splendeurs de*

Tiphereth - Le soleil dans la pratique spirituelle, Œuvres complètes, 1.10, chap. XI: «Les esprits des sept lumières» et chap. XII: «Le prisme, image de l'homme»).

Culorile acționează asupra creierului şi, prin intermediul creierului, asupra întregului corp. Odată ce reuşeam să mă impregnez bine cu o culoare, puteam s-o vizualizez, să-mi imaginez că mă cufund în ea, că mă străbate. Descopeream că, de la roşu la violet şi de la violet la roşu, poți acționa asupra tuturor centrilor, asupra tuturor părților corpului şi, prin urmare, nu există niciun singur organ asupra căruia să nu acționeze cele şapte raze. Apoi, pentru a studia mai bine efectele culorilor, m-am hotărât să vopsesc geamurile de la camera mea. Am început cu roşul, apoi portocaliul etc. Meditam în acest spațiu, înconjurat de o lumină colorată, şi timp de câteva zile, observam cum acționează acea culoare asupra mea, apoi spălam tot şi treceam la altă culoare. N-am să vă spun ce credeau rudele şi vecinii despre experiențele mele... Dar eu continuam, imperturbabil. Cu violetul simțeam că ies din corp. Invitam prieteni pentru a vedea ce efect producea această culoare asupra lor: ei adormeau; iar florile se ofileau aproape imediat, violetul le ucidea...

Culorile sunt un domeniu atât de bogat! Nici măcar nu vă pot spune tot ce am descoperit, ce am simțit, ce am trăit atunci, concentrându-mă asupra culorilor. Mă impregnam cu ele, le făceam mai intense în mine şi în jurul meu, apoi le proiectam în spațiu. Îmi doream atât de mult ca aura mea să fie într-o zi la fel de întinsă, de vibrantă şi de pură ca cea a lui Buddha, a cărei descriere o citisem!

V-am vorbit deseori despre puterea aurei, dar nu sunt sigur că ați înțeles cu adevărat. Pentru a avea

acces la anumite locuri, trebuie să avem un permis de liberă trecere; imediat ce l-am obținut, porțile se deschid. În lumea invizibilă e la fel: pentru a pătrunde în anumite regiuni, avem nevoie de un permis de liberă trecere şi acest permis este aura, cu culorile din care e constituită. Gândiți-vă la asta. Obişnuiți-vă să vă concentrați asupra celor mai pure culori, impregnați-vă cu aceste culori şi veți simți într-o zi că intrați în armonia cosmică şi că luați contact cu ierarhiile celeste, iar fiecare vă va dărui virtuțile sale. Exercițiile cu culorile şi cu virtuțile care le corespund sunt o cheie a vieții spirituale.

De atunci, toată viața am continuat să mă bucur de culori - şi mai ales de culoarea hiacint, care are asupra mea un efect foarte puternic. Dar în aura mea simt în mod deosebit prezența galbenului auriu şi a violetului, iar unele persoane mi-au spus că le-au văzut. Chiar şi unii copii le-au văzut, da, copii; poate că ei încă n-au auzit de aură, dar au o formă de clarvedere şi mi-au spus, şi ei, că văd în jurul meu auriu şi violet. Acum, culoarea violetă face în asemenea măsură parte din mine încât, în fiecare noapte, când sunt pe punctul să adorm, o văd apărând. Nu fac nimic pentru asta, aşa se întâmplă şi adorm scăldat într-o lumină violetă, iar acest violet are o nuanță care nu există poate nicăieri în lumea fizică. De ce în acel moment îmi apare tocmai violetul? Nu ştiu, dar adorm într-o stare de bucurie extraordinară, datorită acelui violet.

Deşi eram în continuare atras de cărți, cu timpul deveneam din ce în ce mai conştient de faptul că nu citind voi găsi adevărata cunoaştere. Adevărata cunoaştere trebuia s-o caut în altă parte, iar pentru asta trebuia să-mi părăsesc corpul. Simțeam nevoia să merg

tot mai departe şi, în fiecare zi, ore în şir, făceam exerciţii de meditaţie, de concentrare. Din fericire, nu m-am simţit niciodată tentat să folosesc droguri - şi este adevărat că, în acea vreme, nici nu erau aşa de răspândite ca astăzi. Dar am folosit autosugestia: reuşeam să mă adorm şi, în timpul acestui somn foarte special, călătoream în spaţiu. N-aş şti să spun exact unde mă duceam, dar mă întorceam cu o limpezime, cu o intuiţie, cu certitudini pe care nimic nu mi le putea zdruncina. Asemenea experienţe sunt, într-adevăr, identice cu cele pe care le poţi face în timpul somnului.

Vi s-a întâmplat, desigur, să vă treziţi dimineaţa cu impresia că vă întoarceţi de foarte departe. Şi chiar dacă nu vă amintiţi ce aţi văzut sau auzit, simţiţi că aţi trăit acolo ceva care vă îmbogăţeşte înţelegerea. În acelaşi fel, adevărata cunoaştere, cunoaşterea iniţiatică, se capătă în înalt, în lumea invizibilă, şi în înalt am început eu să descopăr multe dintre adevărurile pe care vi le dezvălui astăzi. Dar aceste călătorii în invizibil nu erau pentru mine lipsite de primejdie, căci nu este de-ajuns să te avânţi, aşa, în spaţiu, trebuie să cunoşti cele două drumuri, pe cel de dus, dar şi pe cel de întors. Când mă gândesc la lipsa mea de experienţă de-atunci, îmi spun că am fost, cu siguranţă, protejat.

Înţelesesem, de asemenea, că doar puritatea ne permite accesul la regiunile superioare ale lumii invizibile. Şi cu asta a început pentru mine o altă aventură... Întrucât religiile au subliniat dintotdeauna puterea purificatoare a apei, am hotărât să-mi încep exerciţiile de purificare făcând băi. Descoperisem o carte a doctorului Kneipp (Sebastian Kneipp (1821-1877). Preot catolic german care a pus la punct o metodă de hidroterapie) şi, în «laboratorul» meu, unde creştea

curmalul chinezesc, am început să aplic unele dintre aceste metode, în special băile cu apă rece. Dar la mine aceste exerciții nu durau un sfert de oră sau o jumătate de oră, stăteam cu orele, aveam nicio măsură. De aceea, acum, când vă vorbesc despre necesitatea de a avea măsură în tot ce faci, ştiu despre ce vorbesc. Doamne, tare nu eram cumpătat! Şi iată cum, după ce am petrecut ore întregi în băile cu apă rece, m-am trezit la pat cu o pneumonie. Ca de obicei, mama a fost cea care m-a îngrijit.

Dar descoperisem şi eu un mijloc de a mă vindeca, pe care l-am folosit deseori după aceea. Când răceam, când aveam guturai, febră, aprindeam focul în soba cu lemne şi mă aşezam lângă el, îl priveam un timp şi adormeam acolo, cu un sentiment de recunoştință şi de iubire pentru acea căldură. Când mă trezeam, eram vindecat. Aşa am înțeles proprietățile vindecătoare ale focului de lemne: în ce fel energia vie a copacilor poate fi transformată în sănătate, în vigoare. Căci nu numai căldura are proprietatea de a vindeca, la ea se adaugă şi alte elemente conținute în lemnul care arde. Desigur, focul nu poate vindeca toate bolile, dar în preajma lui, nu numai că eliminam toxinele prin transpirație, dar primeam şi o adevărată transfuzie de energie.

Eram atât de fericit că renunțasem la şcoală, pentru a fi liber să mă consacru doar activităților care îmi plăceau! Mereu în căutare de noi exerciții de practicat, am găsit o carte de Yogi Ramacharaka despre respirație. În ea se explica în ce fel se fac acele exerciții, în ce ritm, şi m-am avântat în ele nebuneşte. Atunci am descoperit că respirația poate deveni o desfătare.

Oamenii încă nu ştiu ce bogății a pus Creatorul în aer. Nici eu nu mi-aş fi putut închipui vreodată acest

lucru, dacă nu l-aş fi experimentat. Dar într-o zi, pe când făceam o inspirație profundă, un foc a intrat deodată în mine. Da, am înghițit foc, un foc care mi-a pătruns până în plămâni; mi-a aprins întreaga ființă şi am aflat ce e extazul. Ce senzație de lumină şi de bucurie! Dar nu eram în stare să interpretez ce mi se întâmplase. Abia mai târziu, când am citit anumiți autori, am înțeles că aspirasem ceva ce venea foarte de sus, o flacără, o entitate, un spirit care a început să facă în mine o întreagă lucrare. Noi putem, fără îndoială, să atragem în noi Duhul Sfânt în mai multe feluri şi unul dintre ele este respirația (Cf. *Destăinuirile focului şi ale apei*, Col. Izvor nr. 232, cap. XVII: «Pogorârea Duhului Sfânt»).

Pot afirma că tot ce relatează unele lucrări despre această chintesență conținută în aer este adevărat. Această chintesență există, te poți hrăni cu ea. Este o experiență atât de intensă, încât abia poate fi suportată. Oare mă credeți?... Chiar dacă nu reuşiți încă să faceți această experiență, încercați măcar să respirați cu conştiința faptului că primiți viața divină, gândiți-vă că Duhul Sfânt poate coborî în voi prin intermediul aerului.

Duhul Sfânt este foc, dar el este vehiculat de aer şi îl poți atrage în tine prin respirație. Însă eu eram pe-atunci atât de tânăr şi de neştiutor, încât nu avem conştiința faptului că ceea ce intrase în mine şi îmi umpluse plămânii cu acel dulce foc era ceva foarte rar. Trăiam aproape în fiecare zi aceste momente de extaz şi credeam că oricine altcineva le putea, de asemenea, trăi. Nu-mi închipuiam că e o experiență atât de excepțională. N-am înțeles asta decât mai târziu, mai ales atunci când a trebuit să trec şi eu prin momente de gol şi de pustietate.

Aşa cum se întâmplă cu toţi misticii, aveam perioade în care îmi era uşor să intru în extaz - şi evident mă lăsam purtat cu totul de aceste stări, fără nicio reţinere. Dar apoi, când venea o perioadă mai aridă - ceea ce se întâmpla inevitabil - îmi era greu sa o accept, mă simţeam foarte abătut. Mă bucurasem în exces, jar apoi, aproape cădeam în depresie. Aşadar, şi în această privinţă a trebuit iar să învăţ măsura, căci chiar şi pentru a trăi stări de extaz, trebuie să înveţi măsura, iar acest lucru mi-a îngăduit mai târziu să înfrunt evenimente neprevăzute: aveam de rezervă în celule energiile pe care nu le cheltuisem. Pentru sănătatea psihică şi chiar fizică, o bucurie excesivă e la fel de dăunătoare ca o mare mâhnire.

Acea carte despre respiraţie a lui Yogi Ramacharaka explica, într-adevăr, rezultatele pe care le poţi obţine graţie exerciţiilor indicate, dar nu spunea nimic despre dereglările şi tulburările la care se expune, de asemeni, cel care le practică fără îndrumare şi fără ghid. Iar eu, care nu aveam pe nimeni ca să mă avertizeze asupra pericolelor, continuam şi de astă dată să practic fără măsură, zile întregi. Şi astfel, în timpul unuia din aceste exerciţii, am trezit fără să vreau forţa Kundalini (Cf. *Centri şi corpuri subtile - Aura, plexul solar, centrul Hara, chakrele...*, Col. Izvor nr. 219, cap. V: «Forţa Kundalini»). A fost o senzaţie cumplită, ca şi cum avea să-mi ardă creierul. De data asta, din fericire, am înţeles imediat în ce primejdie mă aflam şi am făcut eforturi uriaşe ca să adorm la loc această forţă - da, ce eforturi! - şi am reuşit.

Dacă o trezeşti prematur, forţa Kundalini exacerbează dorinţa sexuală. Am fost îngrozit de ceea ce simţeam şi atunci nii-am folosit toată concentrarea

gândului, întreaga voință pentru a o adormi. Forța Kundalini e foc, ea se poate trezi la ființe care nu sunt prea evoluate spiritual şi se poate trezi chiar accidental. Este o energie uriaşă, fulgerătoare, iar cel care nu s-a pregătit îndelung pentru această izbucnire ce se produce în el îşi poate Pierde mințile şi chiar viața. Trezirea prematură a lui Kundalini ar fi fost pentru mine cea mai mare nenorocire dacă nu aş fi fost Capabil să o adorm la loc. Ceva îmi spunea că, dacă mă străduiam să trăiesc mereu în lumină şi în puritate, la timpul potrivit ea avea să se trezească fără primejdie pentru mine.

La ora actuală, când ştiințele oculte sunt la modă, apar în librării multe cărți despre tantrism, dar ele prezintă metode primejdioase pentru un public pe care nimic nu l-a pregătit să-l înțeleagă şi să-l aplice. De aceea, vă spun şi vouă: fiți prudenți, nu vă lansați în experiențe care vă vor expune la grave tulburări fizice şi psihice (Cf. *Forța sexuală sau Balaurul înaripat,* Col. Izvor nr. 205, cap. V: «Pericolele tantrismului»). Dacă nu ai exersat îndelung stăpânirea de sine, dacă nu te-ai purificat, în loc să se îndrepte în sus, forța Kundalini coboară şi trezeşte alte chakre din planul astral inferior, chakre care nu sunt menționate în cărțile hinduse. Şi atunci se dezlănțuie tot ce este întunecat în om - nu numai instinctul sexual, ci pune stăpânire pe el şi dorința de a domina, de a distruge şi devine un adevărat demon.

Nu înțelepciunea caracterizează copilăria şi adolescența, nici măcar calitățile inimii - ele se dobândesc mai târziu - ci voința. Iar eu aveam un temperament extrem de voluntar. Îmi plăcea să fac mereu noi experiențe, pentru că aveam nevoie să mă depăşesc, să văd până unde pot merge. Nici măcar

conştiinţa primejdiilor - pe care o aveam totuşi câteodată - nu era suficientă pentru a mă opri. De aceea am continuat să fac exerciţii de respiraţie ore întregi, zi şi noapte: aveam nevoie să întreţin în mine acea senzaţie extraordinară de a trăi în foc.

Şi iată că într-o zi, pe când mă ocupam tot cu acele exerciţii de respiraţie, un prieten intră la mine pe neaşteptate. Îmi spuse că armata română se îndrepta spre Varna. I-am răspuns: «Ai făcut bine că m-ai înştiinţat, dar acum pleacă, lasă-mă». Şi mi-am reluat exerciţiile...

Ceea ce am de povestit acum necesită câteva explicaţii. De secole, ţările balcanice se aflau sub dominaţia Imperiului otoman. În 1912, Bulgaria, Serbia, Grecia şi Muntenegru s-au unit pentru a-i declara război, ca să-şi recapete independenţa. Ele au obţinut numeroase victorii: bulgarii au ajuns chiar până sub zidurile Constantinopolului. Când a fost vorba să împartă pământurile recucerite, între învingători a izbucnit un conflict: Bulgaria cerea anumite regiuni din Macedonia, pe care Grecia şi Serbia nu voiau să i le cedeze, şi atunci ea le-a atacat. Dar România le-a acordat ajutor şi, împreună, au obţinut victoria, învinsă, Bulgaria n-a putut păstra decât o foarte mică parte din Macedonia. Apoi armata română a intrat în câmpia Dobrogei (Mărginită la Est de Marea Neagră, Dobrogea este împărţită între România la Nord Bulgaria la Sud. Varna face parte din această regiune). Bulgarii, care nu se aşteptau la acest atac, au suferit mari pierderi: la Varna soseau trenuri întregi cu morţi şi răniţi. Era o privelişte îngrozitoare. Iar acum, aşadar, armata română ameninţa oraşul...

După plecarea prietenului meu, l-am căutat îndelung cu gândul pe generalul acelei armate care mărşăluia spre Varna... Când mi s-a părut că l-am găsit, m-am concentrat asupra lui cu o asemenea intensitate, încât scoteam flăcări, le simţeam ţâşnind din creierul meu, şi atunci, cu toată forţa de care eram în stare i-am dat ordin să-şi retragă armata... Două ore, trei ore mai târziu, nu mai îmi aduc aminte exact, acel prieten s-a întors, în culmea agitaţiei, să-mi spună că se întâmplase o minune: armata română făcuse stânga împrejur, Varna nu mai era ameninţată. Aşa că, în oraş, toată lumea cânta şi dansa. De unde putuse generalul român să primească ordinul de retragere? Nu se ştia. Şi chiar şi eu m-am gândit că a fost probabil hazardul.

Tocmai în cursul acestor experienţe, pe care le-am făcut când eram foarte tânăr, am primit lumina care m-a însoţit de atunci. Dar în aceste experienţe mă aventuram singur şi trăiam totul în exces. Ajunsesem aproape să nu mai dorm şi, din cauza situaţiei materiale atât de dificile a familiei noastre, mă obişnuisem să mănânc foarte puţin. Întrucât mă obişnuisem, îmi era de-ajuns, aproape că nu îmi mai era foame, dar în timpul zilei eram deseori somnolent şi nu ştiam de ce. Nu-mi dădeam seama că ar fi trebuit să mănânc mai mult pentru a fi ceva mai treaz şi mai prezent. Evident, trebuie să recunosc că dacă nu m-aş fi aflat în această stare vecină cu dedublarea - care ajunsese să fie starea mea obişnuită - din cauză că nu mâneam suficient, poate nu mi-ar fi fost atât de uşor să am acces la regiunile spirituale, unde am primit multe alte feluri de hrană.

Numai că, să fie limpede: nu sfătuiesc pe nimeni - şi mai ales nu pe cei tineri - să renunţe la a se hrăni, sub

pretextul de a accede la regiunile lumii invizibile; s-ar expune mai degrabă primejdiei de a cădea în dezechilibru, în loc să primească iluminarea. Mie aceste condiții mi-au fost impuse, nu am căutat aceste privațiuni, iar dacă vă vorbesc despre experiențele mele, e pentru a vă face să înțelegeți că şi din situațiile cele mai vitrege se poate scoate totuşi ceva bun. În ce vă priveşte, dacă destinul v-a aşezat în condiții în care nu aveți de suferit lipsuri de acest fel, nu faceți în niciun caz greşeala de a vi le impune.

Dar, evident, până la urmă s-a întâmplat ce trebuia să se întâmple. Cu atâta veghe, post, lecturi şi tot felul de exerciții prelungite exagerat, puțin câte puțin mi-am distrus sănătatea. Ajunsesem galben, ba chiar verde la față şi, în plus, atât de slab! Dar nu-mi puteam schimba viața: nu puteam face altceva decât să întrețin acea pălălaie, acel foc de nestins care mă devora. Toată lumea spunea că mi-am pierdut mințile. Da, desigur, îmi pierdusem vechea minte şi începeam să am o alta nouă, dar cu ce preț! Cu un efort de voință continuam să citesc, iar mama, disperată, mă amenința că-mi arde cărțile, considerând că ele erau de vină pentru tot răul. Ea venea să bată la uşa camerei mele, implorându-mă să mănânc şi să ies puțin la aer. Dar eu nu-i deschideam şi până la urmă pleca, întristată. Rămâneam închis în acea cameră care era împărăția mea. O încuiam cu cheia şi nimeni nu avea dreptul să pătrundă în ea.

În casa mizeră în care locuiam pe-atunci, această cameră avea, şi ea, un aspect destul de jalnic. Dar în această cameră am făcut eu ucenicia vieții spirituale. Din acest punct de vedere, în ciuda aparențelor, pot spune că am trăit acolo momentele cele mai

extraordinare şi mai fericite din viața mea. Mai târziu, desigur, am făcut alte experiențe, dar, într-un fel, eram pregătit pentru ele, în timp ce nimic nu mă pregătise să trăiesc, atât de tânăr, acea răscolire a întregii mele ființe. Lucrurile pe care le descoperi pentru prima oară lasă urmele cele mai profunde - cu atât mai profunde cu cât atunci era să mor.

Într-adevăr, într-o zi am făcut o febră atât de mare încât am început să delirez. Familia, prietenii, vecinii, toți se aşteptau să plec de pe acest pământ. Mama aducea medici care nu ştiau să mă trateze. Îmi dădeau medicamente care nu aveau asupra mea niciun efect. Iar eu, în toiul acestui delir, ceream cărți, cărți, să mi se aducă mereu cărți. Nu aveam dorința să trăiesc sau să mă vindec, nu. Nu mă gândeam decât să citesc toate bibliotecile de pe pământ. Toate aceste cărți pe care mi le aduceau, ceream să-mi fie puse lângă pernă, ca să le văd şi să le ating. Le citeam cu gândul; da, îmi imaginam că le citesc şi asta mă liniştea, delirul dispărea. Aşa că, într-un sfârşit, eu am fost cel care a găsit leacul. Cartea pe care voiam s-o văd mereu lângă mine, îmi amintesc, era… *Etica* lui Spinoza! Ce aşteptam de la această Carte pe care eram evident absolut incapabil s-o citesc? Eram pe moarte şi nu visam decât să citesc, era absurd! Dar este adevărat, cărțile au fost cele care m-au salvat; după ce aproape că m-au ucis, tot ele m-au salvat.

Cap. 6 - Până în inima trandafirului

Trandafirii care se cultivă în Bulgaria sunt cu totul deosebiți prin culoarea şi parfumul lor, prin petalele lor, atât de mari şi de catifelate, precum şi prin durata perioadei lor de înflorire. Acest lucru se datorează poate pământului și curenților telurici care trec prin acel loc (Istoricul grec Herodot scria deja, în secolul al V-lea î.Hr.: «în acea regiune cresc, în stare sălbatică, trandafiri care au fiecare şaizeci de petale şi al căror parfum întrece Parfumul celorlalți trandafiri»). În unele regiuni (În special în Kazanlăk), aerul miroase a trandafiri şi nu degeaba trandafirul bulgăresc este cunoscut în toată lumea. Foarte de timpuriu m-am simțit atras de trandafiri şi de parfumul lor: îi miroseam şi stăteam îndelung contemplându-i... Până în ziua în care am mirosit un trandafir al cărui parfum era atât de puternic, de îmbătător, că am ieşit din corp. M-am simțit proiectat în spațiu, unde am descoperit o întreagă lume de lumină, de frumusețe, de inspirație şi de bucurie. Din acel moment m-am străduit să repet această experiență.

Acela care e însuflețit de o dorință puternică găseşte spontan, instinctiv, mijloacele care să-i îngăduie să o împlinească. Aşa am simțit eu că trandafirii mă puteau ajuta în exercițiile de meditație. Din ce trecut îndepărtat, din ce cunoaştere tainic îngropată în mine îmi venea acest impuls, nu ştiu. Când era timpul să meditez, alegeam trandafirul a cărui prospețime, formă, culoare, mireasmă simțeam că mă vor purta foarte departe, foarte sus. Îl consideram o făptură vie, coborâtă din Cer, care se sacrifica pentru a-mi arăta drumul, şi îi ceream să mă învețe cum să obțin toate virtuțile pe care le

reprezintă în lumea spirituală. Trandafirii sunt frumoşi pe pământ, dar cu cât mai frumoşi sunt ei în înalt, în lumea invizibilă! Căci această entitate, care are un corp aici, jos, locuieşte de fapt în regiunile subtile. Contemplarea unui trandafir, starea de îmbătare în care mă cufunda parfumul lui mă smulgeau din lumea fizică. Traversam atunci planul eteric, străduindu-mă să nu mă opresc la el, apoi planul astral şi mental, fără a mă opri nici în ele. Şi ajungeam, în sfârşit în planul cauzal, unde găseam trandafirul, adevăratul trandafir, cel care este plăsmuit de entităţile de pe Venus, *Elohimii,* în sefira *Netsah,* a şaptea sefiră din Arborele cabalistic al Vieţii (Cf. *Viaţa psihică: elemente şi structuri,* Col. Izvor nr. 222, cap. III: «Mai multe suflete şi mai multe corpuri»).

Trandafirul este un dar pe care Venus l-a făcut Pământului. Veţi spune: «Dar cum au putut trandafirii să vină de pe planeta Venus? Condiţiile atmosferice care există acolo fac imposibilă orice viaţă!» O ştiu prea bine, dar pentru Ştiinţa iniţiatică, planetele nu sunt numai acele corpuri fizice, materiale, pe care le studiază astronomia. Pentru Ştiinţa iniţiatică, planetele sunt căi de trecere, intermediari între curenţii cosmici şi pământ. Prin intermediul planetelor, pământul primeşte curenţi, influenţe a căror sursă este Dumnezeu însuşi. De aceea, din timpuri străvechi, planetelor le sunt asociate calităţi şi virtuţi. Toate planetele sunt rezervoare de curenţi care traversează spaţiul şi care, în funcţie de natura lor, vin să se condenseze pe pământ într-un receptacul sau altul. Trandafirii sunt receptacule ale unor curenţi care vin din Venus, curenţii iubirii. Când ne apropiem de ei, primim această iubire. Iubirea care se întrupează în trandafiri: de ce să nesocotim un asemenea dar?...

Desigur, în aparență, un trandafir nu e mare lucru, dar, în realitate, el are puterea să ne pună în legătură cu lumea lui Venus, fie şi o singură petală este impregnată cu chintesența ei. Privind un trandafir, iubindu-l, îi transmitem din magnetismul nostru, iar el ne transmite, la rându-i, ceva: el ne leagă de locuitorii sferei lui Venus, care sunt mai evoluați decât cei ai Pământului. E simplu, este principiul magiei: un trandafir nu este Venus şi, în pofida frumuseții, a parfumului său, nu la el trebuie să ne oprim, ci să îl considerăm doar un intermediar între noi şi entitățile superioare. Aceste entități sunt cele care ne răspund prin trandafir, dezvăluindu-ne ce înseamnă iubirea, frumusețea, grația.

Prin obiectele terestre, noi intrăm în legătură cu esențele lumii spirituale. Atingând aurul, care este însuflețit de aceleaşi vibrații ca şi soarele, intrăm în comunicare cu spiritul soarelui. Mirosind şi atingând un trandafir, intrăm în contact cu Venus, care ne dăruieşte iubirea sa, iubirea spirituală, iar iubirea noastră devine mai poetică, mai pură, mai vastă, mai intensă. Câte lucruri n-am învățat atunci, meditând cu un trandafir! Mă legam la spiritul lui, îi vorbeam ca unei ființe vii. Îl rugam să-mi facă sufletul asemenea lui, să-l impregneze cu chintesența sa, ca să devină, şi el, o floare în grădina lui Dumnezeu şi să poată bucura entitățile celeste cărora le place să vină din când în când pe pământ. Căci entitățile celeste se bucură să descopere flori în calea lor: suflete pure şi luminoase. Şi se ocupă de ele, le ocrotesc, pentru a le face încă şi mai frumoase.

Fiindcă-l iubeam, trandafirul devenea viu. Aveam impresia că o făptură adormită tocmai se trezea în patul ei de petale şi îmi zâmbea. Da, ca-n poveşti. Căci

poveştile nu sunt doar istorisiri frumoase pentru copii, ele sunt expresia unor evenimente cât de poate de reale din viața interioară (Cf. *La izvorul cristalin al bucuriei,* Col. Izvor nr. 242, cap. XVI: «Să deschidem uşa visului»). Datorită elementelor subtile cu care sunt impregnați, trandafirii m-au pus foarte de timpuriu în contact cu prezențe care au rămas de atunci în mine. Mi s-a întâmplat să miros un trandafir după trei zile de post negru; vârtejuri de energie mă străbăteau şi îl simțeam pătrunzând în mine prin toți porii (Cf. *Yoga nutriției,* Col: Izvor nr. 204, cap. VII: «Postul: 2. Un alt mod de a te hrăni»).

Dacă deja la acea vreme, trandafirii mi-au făcut multe revelații, mi-au făcut încă şi mai multe după aceea. Atâtea lucruri mărunte pot ascunde altele mai mari! Dar pentru a le descoperi, nu trebuie să te opreşti doar la forme, trebuie să cauți mereu principiul, spiritul, dincolo de forme. Astfel, datorită trandafirilor, am învățat, puțin câte puțin, să percep mai bine în ce constă esența unei ființe vii, pentru a comunica mai bine cu ea. Şi aş vrea atât de mult să vă transmit şi vouă ce-am învățat!

Un trandafir ne apare mai întâi ca o formă, nişte culori, un parfum... Dar nu voiam să mă opresc la ele, căutam ce anume trezesc în mine această formă, aceste culori, acest parfum. E bine să ne facem un obicei: să fim conştienți de efectele pe care îl au asupra noastră ființele şi lucrurile, pentru a ne îmbogăți sensibilitatea şi înțelegerea. Dar asta încă nu-mi era de-ajuns şi mă concentram asupra forțelor, a inteligențelor care, plecând de la o structură, de la un model, au creat acea ființă vie numită trandafir. Iar apoi, am învățat să

lărgesc această preocupare la toate fiinţele şi obiectele pe care le întâlneam.

De ce n-aţi face şi voi ca mine? Vedeţi un cristal... o pasăre... un chip omenesc... Întrebaţi-vă care sunt puterile invizibile care au participat la formarea lui, ca el să fie ceea ce este. A căuta invizibilul dincolo de vizibil, nu există demers mai edificator, căci în invizibil se pregăteşte întotdeauna ceea ce se manifestă într-o zi în vizibil. Un prieten vine în întâmpinarea voastră: nu credeţi că aţi avea cu el contacte mai bogate, dacă aţi încerca să ghiciţi care sunt puterile care au vegheat la formarea chipului său, ori care i-au dat un anumit mers, o anumită voce?... Sunt atâtea lucruri de descoperit dincolo de ce vedem!

Trandafirul îmi mai spunea: «Nu numai că nu trebuie să te opreşti la aparenţa mea, ci trebuie să încerci să afli şi din ce chintesenţe sunt făcut, cum le prepar şi le distilez. Acela care ajunge să înţeleagă cum lucrez, va putea să facă aceeaşi lucrare asupra substanţelor care se află în el şi să le distileze, pentru a extrage din ele parfumuri ce înmiresmează atmosfera». Oare oamenii chiar le vor simţi? Poate nu imediat, dar până atunci, vor exista emanaţii psihice cu putinţă de perceput. N-aţi simţit niciodată că din unele fiinţe vicioase, perverse, se degajă ceva urât mirositor, în timp ce, în preajma altor fiinţe pure, pline de lumină şi de iubire, ţi se pare că simţi un parfum încântător?

Se poate întâmpla ca, atunci când mai multe persoane s-au strâns laolaltă pentru a se ruga, simplitatea inimii lor, ardoarea pe care o pun în rugăciuni să atingă anumite regiuni ale lumii spirituale, iar entităţile care locuiesc în ele răspund atunci Printr-un parfum de trandafiri. Tereza cea Mică - Sfânta Tereza

a Pruncului Iisus - ştia cu siguranță acest lucru, ea, care spusese că după moartea ei, va face să cadă pe pământ o ploaie de trandafiri... Îmi place mult Sfânta Tereza cea Mică.

Mi-e greu să exprim ce trezeşte în mine vederea unui trandafir. Am senzația că trăiesc cu el, că vibrez cu el, şi mă hrănesc cu ceva ce coboară din lumea divină. În aparență, e foarte mic, dar în mine e mare, căci aduce cu el atâtea lucruri! El îmi zâmbeşte şi îl privesc şi eu cu iubire, îi cer să pătrundă în mine pentru a trezi alți trandafiri în inima şi în sufletul meu, căci el are această putere. De aceea, aş vrea să le dau viitoarelor mame acest sfat: cât timp purtați copilul în pântec, căutați din când în când trandafiri - sau chiar unul singur - şi meditați în preajma lor, rugându-i să influențeze copilul care trăieşte în vol. Spiritele trandafirilor sunt entități care au acceptat să se întrupeze pe pământ pentru a ajuta ființele umane şi cu ce bucurie vor răspunde dorinței voastre!

Iar dacă mă adresez acum unui trandafir: «O, trandafir mult iubit, cine ți-a dat culoarea, parfumul?... De la cine ai primit învățătură?», el va răspunde: «Este o ființă pe care oamenii o văd în fiecare zi, o ființă ale cărei binecuvântări le primesc fără încetare, dar față de care nu au niciun pic de recunoştință. Eu sunt legat de Mama-Pământ, dar nu pământul mă face ceea ce sunt, ci soarele, izvorul vieții. El îmi dă culorile şi parfumul, şi tot el mă învață cum să răspândesc acest parfum». Un trandafir este tăcut şi totuşi atât de grăitor! Prin emanațiile sale, el ne transmite fără încetare acest mesaj: întoarceți-vă către soare şi deveniți ca mine. Dacă am putea măsura undele pe care le transmite

trandafirul, am fi uimiți de eforturile pe care le face pentru a ne influența.

Şi ce mister e trandafirul! Culoarea lui e cea a iubirii spirituale; forma lui, expresia armoniei perfecte; parfumul lui, cel al purității. Dar câți dintre cei care cresc trandafiri în grădina lor sau care își împodobesc casa cu buchete, bănuiesc cu adevărat ce reprezintă trandafirii? Oamenii nu apelează la ei decât pentru a înfrumuseța un loc sau pentru a seduce. De ce nu caută, prin ei, calea iubirii adevărate: iubirea care nu întemnițează, iubirea care eliberează?... Atingând o singură petală, putem ajunge la acele entități care au acceptat să se încarneze în trandafir pentru a ne inspira şi a ne deschide orizonturi nebănuite. Pentru o conştiință luminată, o simplă petală de trandafir devine punctul de plecare pentru cele mai mari realizări spirituale. În timp ce, fără conştiință, treci pe lângă lucrurile cele mai de preț şi asta te sărăceşte.

Îmi place să vorbesc despre trandafir, pentru că această floare este legată de atâtea lucruri profunde şi poetice pe care le-am trăit! Simt că entitățile care lucrează în el fac în continuare să se nască şi să se împlinească în mine însăşi ideea de frumusețe şi de perfecțiune. Le mulțumesc, le promit să fac, într-un fel sau altul, ceva pentru toți trandafirii de pe pământ, să le fac existența mai bună şi să contribui la slava lor, chiar dacă ei sunt deja slăviți în simbolul rozicrucian. Şi atunci, entitățile care se ocupă de ei sunt fericite, ele îşi spun: «Cineva vorbeşte despre noi, a observat că existăm». Altfel, nimeni nu observă că ele există. Trandafirul, da, îl vedem, dar acele inteligențe care l-au creat, care lucrează asupra lui, pe ele oamenii le ignoră.

Trebuie să aducem omagiu acestor entități care lucrează în întreaga natură şi să ascultăm ce au să ne spună.

De aceea, aplecându-mă asupra trandafirilor, nu le inspir doar parfumul, îi şi ascult. Şi ce îmi spun ei? Că aşteaptă ca un număr tot mai mare de ființe să-i înțeleagă şi să le tălmăcească gândurile, aşa cum fac eu în acel moment. Fiecare trandafir caută un tălmaci care să-i înțeleagă limbajul. «Ne-am consultat - îmi spune el - şi credem că vine vremea să fim mai bine înțeleşi». Aşadar, vedeți, trandafirii cred că eu le pot fi interpret şi îmi cer să-mi continui misiunea. Şi în această privință iarăşi, ceea ce vă spun nu e doar poezie, ci o realitate.

Mi se aduc adesea trandafiri, mi se pun trandafiri pe masă şi au fost de asemenea plantați trandafiri în grădina mea. Atunci mi se întâmplă ca celor care vin la mine în vizită, să le dau un trandafir sau chiar o singură petală care s-a desprins. Fac acest lucru conştient, încărcând acel trandafir sau acea petală cu energie spirituală. Cei care şi-au dezvoltat antenele simt că acel trandafir sau acea petală îi pot pune în legătură cu entitățile care au creat trandafirii. Da, chiar şi o singură petală, căci vibrațiile ei sunt vibrațiile acelor entități. Un obiect, oricât de minuscul ar fi, poate avea mari puteri, căci ceea ce contează este intensitatea gândului şi a sentimentului pe care le introduci în el şi nu mărimea acelui obiect. Atunci când vorbesc, pe masă, în fața mea, se află adesea unul sau mai mulți trandafiri şi toate cuvintele mele se înregistrează pe petalele lor. Unii dintre ei au culori atât de dulci, atât de delicate, încât nu pot să nu-i mângâi, ca şi cum ar fi obrăjorul unui copil.

Trandafirul reprezintă ceva atât de măreț, atât de prețios pentru mine încât, atunci când vreau să trimit

gânduri bune prietenilor mei, oriunde s-ar afla, le trimit adesea sub formă de trandafiri. Când îi vor primi? Asta depinde de fiecare. În momentul în care vor ajunge la ei, cu siguranţă nu vor şti ce este, nici de unde vine, dar dintr-o dată vor simţi în ei un licăr, un parfum, o pace, o bucurie.

Chiar şi acum, când văd trandafiri, se întâmplă să mă simt purtat înapoi în vremea în care am descoperit puterea pe care o au de a mă propulsa în regiunile spirituale. Mai târziu, ei au fost legaţi, pentru mine, de diferite evenimente. Aş putea menţiona multe dintre ele, dar iată unul care îmi revine imediat în amintire.

Se întâmpla la Bonfin, într-o zi în care mă concentrasem îndelung asupra Mamei divine: îi vorbisem, îi adresasem unele rugăminţi şi mă simţeam plin de prezenţa ei. Apoi, a trebuit să plec la Nisa, unde Fratele Jean (Unul din primii discipoli ai Maestrului: fost campion de automobilism, el era întotdeauna foarte bucuros să-l ducă oriunde era nevoie cu maşina) m-a dus cu maşina. La intrarea în oraş am mers mai greu, din cauza ambuteiajelor, apoi am ajuns, în sfârşit, pe *Promenade des Anglais* (Promenada englezilor - celebru bulevard din Nisa, construit în lungul coastei (n.t.)). Era luna august, era foarte cald şi am coborât geamul. Şi acolo era multă circulaţie şi, din când în când, eram obligaţi să ne oprim. O maşină în care se aflau mai multe persoane a oprit lângă a noastră şi în acea maşină am văzut o fată care îmi zâmbea... Apoi, brusc, ea a coborât şi s-a apropiat de maşina noastră. Era foarte drăguţă, chipul ei era pur, expresiv, inteligent, şi prin geamul lăsat, mi-a întins un trandafir. Continuând să zâmbească, a rostit în grabă câteva cuvinte într-un amestec de engleză şi franceză pe care nu l-am înţeles

prea bine, apoi s-a urcat repede înapoi în maşină. Am fost puţin surprins.

Maşinile s-au pus din nou în mişcare, dar tot trebuia să ne mai oprim, din când în când, şi acea fată continua să mă Privească, să-mi zâmbească. Bineînţeles că îi zâmbeam şi eu. Eram atât de fericit să primesc astfel un răspuns de la Mama divină! (Cf. *De la om la Dumnezeu - sefiroţi şi ierarhii îngereşti,* Col. Izvor nr. 236, cap. X: «Familia cosmică şi taina Sfintei Treimi»). Da, căci ştiam că prin acea fată, prin zâmbetul, prin privirile ei şi prin trandafirul pe care mi-l dăruise, Mama divină era cea care îmi răspundea. Dar de unde ştiam? Pentru că trandafirul, simbol al lui Venus, este o întrupare a eternului feminin, deci şi a Mamei divine. În mijlocul unui ambuteiaj, prin ce coincidenţă s-a aflat acea fată acolo, ca o mesageră, cu un trandafir în mână? Dacă ar fi fost cu un minut mai devreme sau cu un minut mai târziu, nu ne-am fi întâlnit.

Şi asta nu e tot, există şi o urmare. Câteva ore maţ târziu eram din nou la Bonfin. Ajuns în faţa uşii, ce văd? într-un ghiveci, un minunat trandafir, pe care cineva îl pusese acolo, anonim. Era tot răspunsul Mamei divine, care îmi dădea de înţeles că mă auzise. Atunci, cu câtă fervoare i-am mulţumit!

Nu vă spun niciun lucru pe care să nu-l fi experimentat eu însumi. Aspiraţia către această frumuseţe celestă care se afla în mine din adolescenţă m-a făcut să descopăr că, prin trandafiri, puteam să intru în contact cu entităţi spirituale şi acolo, în lumină, în imensitate, în splendoare, să simt bucurii pe care cred că nicio făptură omenească nu mi le-ar putea da. Nu pretind că e uşor să ajungi la această concepţie

despre iubire şi mai ales să o realizezi, dar este posibil. Cum se manifestă acest lucru? în diferite feluri...

Ezit întotdeauna să vă vorbesc de experiențe atât de intime, pentru că nu se ştie niciodată cum voi fi înțeles, nici dacă voi fi măcar crezut. Dar uneori, noaptea, mi se întâmplă să fiu trezit de senzația unor prezențe în camera mea. Aceste prezențe sunt făpturi eterice de o frumusețe de nedescris. Ele se află acolo, în jurul meu, şi cântă cu voci atât de melodioase, încât îmi simt întreaga ființă dilatându-se în spațiu. Ele mă privesc zâmbind, cu o imensă iubire. Şi le privesc şi eu. Sunt acolo, lângă mine, diafane dar reale, şi mereu la distanță. Ceea ce trăiesc atunci este atât de divin, atât de intens, încât nu simt decât nevoia de a le privi. De unde vin aceste făpturi? Cred că tot Mama divină mi le trimite pe cele mai frumoase şi mai pure fiice ale ei, fiindcă ştie că tocmai la această frumusețe şi la această iubire aspiră tot sufletul meu. Da, iată, v-o spun, deşi deseori aş prefera să tac. Vă vorbesc ca să vă ajut, ca să aveți măcar o idee de ceea ce se poate trăi.

Iar într-o zi, eram la Paris. Ştiți cum e când mergi pe marile bulevarde. Treci pe lângă o mulțime de oameni, pe care îi vezi aproape fără să-i priveşti. Aşadar, în acea zi mă plimbam pe marile bulevarde, fără să remarc, în mod deosebit, un cuplu tânăr care venea spre mine. Iar în clipa în care tocmai urmau să treacă pe lângă mine, fata mi-a aruncat o privire, dar ce privire!... Nu-mi mai amintesc dacă era drăguță, nu prea i-am reținut trăsăturile chipului, privirea ei a fost cea care m-a şocat, o privire plină de iubire, de lumină, de frumusețe: am simțit tot Cerul pătrunzând în mine. Apoi, ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat, şi-au continuat amândoi drumul şi eu la fel.

Veți spune: «Şi n-ați găsit un pretext să-i opriți şi să intrați în vorbă cu ei?» Nu, de ce? Nici nu cred că fata a fost măcar conştientă de privirea pe care mi-a dăruit-o. Nu ea mă privise. Dar atunci cine? Sufletul meu pereche. Da, sufletul meu pereche, care se manifestase prin ea. El a găsit acea fată, care trebuie că avea, totuşi, ceva cu totul deosebit, pentru a fi capabilă să-mi transmită printr-o privire ceea ce doar sufletul meu pereche îmi putea dărui. Timp de mai multe zile am trăit într-o stare de fericire indescriptibilă, nici măcar nu mă mai gândeam la acea fată, nu aveam nicio dorință de a o revedea, asta nu mi-ar fi adus nimic în plus, dimpotrivă. Nu mă gândeam decât la acea privire venită de altundeva şi pe care ştiam, de asemenea, că nu mi-ar fi Putut-o da a doua oară. Nimic nu se poate compara cu o privire...

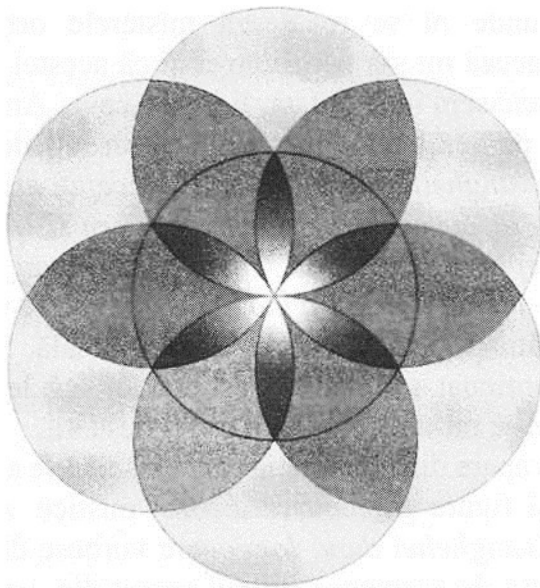
Veți spune: «Dar ce înseamnă o privire când mâinile noastre sunt goale?» Aşadar, mâinile contează pentru voi? Sufletul vostru, care poate fi umplut cu o privire, nu contează? Când ții pe cineva în brațe, nu deții mare lucru, aşa să ştiți... Dacă v-am povestit şi acest episod din viața mea, e doar pentru ca măcar o dată să auziți că într-o privire se poate afla tot Cerul. Nimic nu se compară cu o privire şi printr-o singură privire poți intra în comuniune cu sufletul tău pereche (A se vedea *Auprès du Maitre Peter Deunov. Eléments d'autobiographie 2,* chap.- XVI: «Tu es construit pour travailler avec les femmes»).

Trandafirul... Sunt conştient de privilegiul de a-l fi întâlnit atât de timpuriu pe calea mea spirituală. Prin încântarea pe care mi-o inspira, el îmi dezvăluia mari şi profunde adevăruri. Cu el pătrundeam, puțin câte puțin, în acele regiuni unde descoperi armonia, ordinea lumii.

Fără îndoială de aceea, într-o zi, spontan, am luat un compas şi am trasat un cerc, pe care l-am împărţit în şase părţi egale... Tocmai desenasem, pur şi simplu, figura geometrică numită rozasă sau roză mistică, pentru că are, într-adevăr, forma unui trandafir.

Ani de zile am continuat să explorez bogăţiile acestei figuri pe care toată lumea o cunoaşte. Eram fascinat de forma ei perfectă şi ea a devenit pentru mine un talisman. Am agăţat-o pe peretele camerei mele şi, când o contemplam, ea mă cufunda într-o stare de pace, de armonie şi de fericire pe care nimic nu o putea tulbura. O sădisem adânc în sufletul meu şi o udam neîncetat cu iubirea mea. Acest simbol, venit dintr-un trecut foarte îndepărtat, apăruse în mine fără să ştiu. Îl desenam într-una, iar el îmi vorbea. Am mers până acolo, încât am pus la punct un sistem care îl făcea să se învârtească, şi atunci el vibra, strălucea, era minunat. Instinctiv înţelesesem că un simbol este ca o sământă pe care trebuie să o semeni şi să o laşi să crească în tine, oferindu-i apă, căldură, lumină. Puţin câte puţin, am văzut cum îi dau florile şi, încă şi astăzi, îi mai culeg fructele şi mă hrănesc cu ele.

Această figură, roza mistică, este alcătuită din trei părţi: trei flori care se întrepătrund şi care corespund celor trei planuri - fizic, astral şi mental. Este deci o sinteză a fiinţei umane şi a activităţilor sale. Când urmezi conturul uneia din aceste flori, parcurgi un drum diferit de acela pe care l-ai fi parcurs urmând conturul celorlalte două. Inima acestor trei flori, inima rozei mistice este soarele, Eul nostru superior. Şi deplasându-ne pe marginea petalelor ne îndepărtăm şi ne apropiem alternativ de centru.

Această triplă rozasă se regăseşte şi în corpul fizic. Unde? În mână. Priviți-vă palma: dacă prelungiți traseul liniilor care sunt înscrise în ea, veți constata că ele formează arcuri de cerc. Cel mai mare din aceste arcuri de cerc este cel care corespunde liniei lui Saturn. Pentru fiecare ființă umană, aceste linii sunt diferite şi fiecare nu are, aşadar, decât câteva segmente din vasta roză cosmică. În rozasa întreagă se citeşte structura universului, este mâna perfectă a lui Dumnezeu.

Roza mistică este primul simbol asupra căruia am lucrat cu adevărat. La acea vreme am făcut asta fără să am vreo cunoştință specială. Eram atât de tânăr! De câte ori contemplam această figură, mă inunda un profund sentiment de plenitudine. Mă identificam cu ea şi mă simțeam proiectat în acel plan al conştiinței, unde ni se revelează misterele originilor. Fără îndoială, de aceea mi s-a părut într-o zi că acestei roze, pe care tocmai o desenasem încă o dată, îi lipsea ceva. Am căutat şi un impuls venit pe neaşteptate m-a făcut să scriu dedesubt primele versete din *Evanghelia după*

Ioan: «La început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul: Acesta era întru început la Dumnezeu. Toate prin el s-au făcut; şi fără el nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut». De ce aceste versete? Oare aveam o legătură specială cu ele? Fără îndoială. Şi apoi, toată viața, am continuat să meditez asupra lor, să le aprofundez. Astăzi ştiu de ce mi-am completat astfel desenul.

Şi aici apare din nou relația care există între această floare, trandafirul, şi figura geometrică a rozei mistice. Aceste prime versete ale *Evangheliei după Ioan,* care vorbesc despre facerea lumii, amintesc de asemenea primul verset din cartea *Genezei: «La început a făcut Dumnezeu cerul şi pământul»,* în ebraică: *«Bereschit bara Elohim eth ha-schamaim ve-eth-haretz».* Cuvântul ebraic *Elohim* a fost tradus în franceză prin Dumnezeu. Dar *Elohim* este un plural şi el este numele ierarhiei îngereşti care sălăşuieşte în sefira *Netsah,* căreia îi aparține planeta Venus. *Elohimii,* pe care religia creştină îi numeşte Tronuri, au creat deci pământul şi veghează la evoluția lui, precum şi a oamenilor care îl locuiesc.

Vedeți, un trandafir ne poate duce foarte departe.

Cap. 7 - În simfonia universală

Să învăţ muzică şi să ajung muzician, iată ce mi-am dorit mult timp. Când eram foarte tânăr, simţeam în muzică expresia perfecţiunii divine şi eram convins că, dacă aş şti cum s-o folosesc, ea ar putea nu numai să mă transforme pe mine, ci să-i transforme şi pe toţi cei care m-ar asculta. Şi asta într-atât, încât visam să devin cel mai mare virtuoz. Citisem legenda lui Orfeu care, acompaniindu-se la liră, captiva prin cântul lui zeii şi oamenii, îmblânzea fiarele şi reuşea chiar să înduioşeze stâncile. Cât de mult îmi plăcea această legendă a lui Orfeu, care trăise în Tracia! Spre deosebire de alţi Iniţiaţi, el nu a căutat să se impună prin forţă, ci prin magia sunetelor, prin magia Verbului, prin puterea frumuseţii. Şi pentru că ţara mea, Bulgaria, cuprindea o parte din vechea Tracie, eram atât de fericit să am aceeaşi patrie ca Orfeu!

Nu mă gândeam, desigur, să cânt la liră, dar doream cu ardoare să studiez vioara. Mă vedeam dând concerte în faţa unor mari mulţimi de oameni şi punând în cântul meu ceva atât de unic, încât, întorcându-se acasă, fiecare ar fi fost marcat pentru totdeauna: ceea ce aş fi gravat în el l-ar fi făcut să nu mai caute decât frumuseţea şi armonia. Dar iată că destinul hotărâse altfel. Eram mult prea săraci ca mama să-mi poată cumpăra o vioară. Îi priveam cu tristeţe pe colegii mei cum treceau cu instrumentul sub braţ, ducându-se să ia lecţii, iar eu rămâneam cu visurile mele... În ziua în care am avut, în sfârşit, acea vioară pe care o doream atât de mult, aveam douăzeci şi trei de ani. Era, evident, prea târziu; pentru orice instrument, trebuie să începi

de mic.' Degeaba exersam ore întregi, degetele mele nu mai aveau flexibilitatea necesară.

Mai târziu am fost obligat să recunosc că, şi dacă aş fi avut posibilitatea să devin muzician, o astfel de carieră nu era pentru mine. A fost aşadar bine că am întâlnit acele piedici, altfel poate m-aş fi rătăcit pe o cale care nu era a mea. Muzica este o forță, ea inspiră emoții, sentimente, dă un elan, dar asta nu e de-ajuns. Emoțiile, sentimentele, elanurile trebuie orientate, iar o bună orientare presupune o filozofie, o înțelepciune. Pentru a-i ajuta pe oameni, trebuie să le aduci şi lumina, mai ales lumina, să le vorbeşti, să le explici... Destinul m-a îndreptat aşadar către un cu totul alt domeniu decât muzica: filozofia, Ştiința inițiatică. Dar în filozofie şi în Ştiința inițiatică - aşa cum le concep eu - muzica este întotdeauna prezentă. De ce? Pentru că universul însuşi este muzică, este o construcție bazată pe legile armoniei, guvernată de legile armoniei.

Dacă împrejurările exterioare se împotriveau ca eu să devin muzician, interior nimic nu mă împiedica să trăiesc în muzică. Atunci când meditam, căutam să percep universul ca pe o imensă simfonie şi, în acest spațiu care era deja muzică, îmi imaginam făpturi eterice fermecătoare, care treceau cântând. Nu cat o dorința, aceea ce a mă alătura lor şi această dorință mă atrăgea deseori afară din corp.

Era în perioada când descoperisem exercițiile de respirație, pe care le practicam ore în şir... Într-o zi, în timpul unuia din aceste exerciții, m-am simțit răpit în spațiu, foarte departe, foarte sus, şi dintr-o dată am auzit tot universul cântând: munții, copacii, mările, întregul pământ, dar şi sorii, stelele, totul cânta. Toată creația nu era decât muzică şi nicio muzică omenească

nu se poate compara cu ce-am auzit. Zic că am «auzit», dar de fapt e doar un fel de-a spune. Nu puteam auzi cu urechile fizice, pentru că ieşisem din corp. O astfel de muzică nu se aude decât cu sufletul, cu spiritul.

Poeţi sau filozofi ca Pitagora, Platon au numit această simfonie a întregului univers «armonia sferelor» sau «muzica sferelor». Tot ce există emite sunete, dar evident nu sunete în sensul în care înţelegem, în mod obişnuit, cuvântul «sunet». Pentru a le percepe, trebuie să ieşi din corp. Muzica sferelor este acea sinteză a tuturor limbajelor de care se foloseşte creaţia pentru a se manifesta. În natură nu distingem numai sunete, ci şi culori, mişcări, parfumuri, forme, căci organele noastre de simţ ne dau o percepţie diferenţiată a lucrurilor. Dar dincolo de cele cinci simţuri fizice, avem alte organe, care sunt capabile să facă sinteza tuturor acestor percepţii şi, în unele momente excepţionale, este posibil să percepem creaţia în acelaşi timp ca sunete, culori, forme, mişcări, parfumuri.

Ce-am trăit atunci era în acelaşi timp minunat şi cumplit. Cât timp a durat, nu ştiu. Foarte puţin, cu siguranţă. Simţeam că mă extind la dimensiunile universului, deveneam eu însumi universul, mă dilatam la nesfârşit în spaţiu şi nu ştiam până unde voi fi purtat... Atunci, brusc, mi s-a făcut frică! M-am temut că mă dizolv, că mă pulverizez, că dispar... şi m-am întors. E sigur că dacă acea stare s-ar fi prelungit, n-aş fi supravieţuit. M-am întors, aşadar, în corp, întrucât pentru mine nu venise timpul sa plec, nici măcar nu-mi începusem încă munca. Mi s-a întâmplat, după acea, să regret că am pus în mod voit capăt acelei experienţe, pe care nu mi-a mai fost dat s-o trăiesc niciodată, dar este imposibil să suporţi mult timp puterea acelor vibraţii,

corpul fizic nu este pregătit. Căci şi dacă, în acel moment, sufletul se îndepărtează de corp, el nu se desprinde de acesta - nu se desprinde decât dacă îl laşi să meargă prea departe - dar intensitatea a ceea ce trăieşte el atunci are un puternic ecou asupra organismului. Doar îngerii pot suporta asemenea vibrații, pentru că ei nu au corp fizic.

E adevărat, după aceea mi-a părut foarte rău că am pus, în mod voit, capăt acelei experiențe, dar măcar pentru câteva clipe am trăit, am văzut, am auzit cum întreg universul cântă, într-o armonie atât de grandioasă, atât de sublimă, încât... Dar nu, nu se poate compara cu nimic din ce se poate auzi pe pământ. Entități superioare mi-au îngăduit să trăiesc acel moment, ca să am o idee despre ce înseamnă armonia celestă, iar acum doar amintirea lui îmi umple sufletul, ca şi cum ar fi de-ajuns pentru a menține, a susține şi a hrăni întreaga mea viață spirituală. Chiar şi foarte scurtă şi chiar dacă nu mi-a fost dăruită decât o singură dată, această experiență - dintre cele mai rare, dintre cele mai bogate - poate ajunge pentru o întreagă existență şi chiar pentru mai multe. Căci acea muzică - da, să-i spunem muzică, dat fiind că nu există alte cuvinte pentru a o numi - nu atinge numai sensibilitatea. Ea este şi un cuvânt de înțelepciune care dă direcția de urmat, care întipăreşte legea divină în sufletul celui care a avut privilegiul s-o audă măcar o dată. Acum o aud sub altă formă.

Această experiență a simfoniei universale, pe care am trăit-o atât de devreme în viață, a rămas ca o amprentă, ca o pecete care mi-a marcat sufletul şi care m-a îndemnat apoi să caut mereu şi pretutindeni armonia (Cf. *Armonie şi sănătate,* Col. Izvor nr. 225, cap.

II: «Lumea armoniei»). Când ai auzit o dată că întreaga creație este o imensă îmbinare de voci care cântă împreună, nu mai poți uita asta niciodată şi nu doreşti decât un lucru: ca această armonie să se realizeze aici, pe pământ, printre oameni. Faptul de a fi auzit o singură dată muzica sferelor a sădit în mine convingerea că trebuie să trăim cu conştiința de a participa la o corală, corala cosmică.

Atâtor bărbați şi femei le place să se întâlnească pentru a cânta împreună! (Cf. *Creație artistică şi creație spirituală,* Col. Izvor nr. 232, cap. V: «Vocea», cap. VI: «Cântecul coral») Ei simt că această armonie, pe care fac efortul să o realizeze între ei pentru a interpreta o lucrare, le este benefică, dar şi că ea îi proiectează într-o dimensiune superioară a existenței. Cum se face că toate aceste voci de bărbați şi de femei, care par atât de diferite unele de altele când le auzi separat, se armonizează atât de minunat când se unesc? Dar odată ce repetiția sau concertul a luat sfârşit, fiecare se întoarce acasă şi îşi reia preocupările meschine, vechile certuri, duşmănia contra unuia şi altuia. S-a isprăvit cu armonia, dar în acelaşi timp s-a isprăvit şi cu viața; da, căci dizarmonia înseamnă moarte. În ciuda cântului lor minunat, ei încă nu au înțeles ce ar trebui să fie cu adevărat o corală. Dacă ar fi înțeles, ar continua să cânte în cor chiar şi atunci când au plecat din corală.

Ce înseamnă asta? Că toată viața noastră, oriunde am fi şi chiar fiecare singur acasă, trebuie să avem conştiința faptului că facem parte dintr-o corală, ca vocea noastră - adică toate gândurile, sentimentele, dorințele, emoțiile pe care le emitem - să vibreze în armonie cu toată natura şi cu oamenii. Atunci simți viața țâşnind în tine. Iată de ce, a te alătura unei corale

trebuie să fie o ocazie nu doar de a petrece timpul în mod plăcut, ci şi de a face o lucrare conştientă, pentru a învăța să-ți supui viața individuală legii armoniei universale. Chiar şi acela care nu cântă trebuie să lucreze cu armonia, căci cea mai infimă vibrație armonioasă de pe pământ ne pune în legătură cu marea armonie cosmică.

Tuturor făpturilor, Inteligența cosmică le-a dat o anumită notă, un sunet, o voce, ca ele să poată alcătui o simfonie în univers. Veți spune că nu auziți aceste voci? Da, desigur, şi nici eu nu le aud aşa cum mi-a fost dat să le aud o dată, cu atât de mult timp în urmă. Dar gândul că aici, acum, întreaga creație cântă, oare nu vă poate face deja fericiți? Oare nu vă poate face să doriți să vă uniți vocea cu acest cânt?... Şi vă doresc vouă, tuturor, să vă fie dat să auziți cândva această armonie a sferelor, fie doar şi câteva secunde, aşa cum mi-a fost mie dat. Nu o veți mai putea uita niciodată, veți duce veşnic în voi, pretutindeni, dorul acelei clipe. Ceea ce veți fi trăit atunci vă va călăuzi pentru totdeauna paşii pe calea armoniei inimilor şi sufletelor.

Cap. 8 - Întâlnirea cu Maestrul Peter Deunov

Revelațiile psalmului 116

În acea zi trebuise să mă duc la Sofia. Am profitat de ocazie ca să intru prin librării. Cu banii pe care îi câştigasem eram fericit să-mi pot cumpăra şi câteva cărți. Într-una din acele librării am zăbovit îndelung, răsfoind cărți de teozofie: Leadbeater, Annie Besant, Helena Blavatsky şi alți câțiva. La un moment dat, librarul s-a apropiat de mine; m-a privit cu amabilitate, apoi, arătându-mi câteva broşurele, mi-a spus zâmbind: «Iată ce ar trebui mai degrabă să citiți». Am fost foarte surprins: ce era cu broşurele acelea? Şi, în plus, autorul lor avea un nume bulgăresc: Peter Deunov. Cum putea un bulgar să se compare cu acele somități care erau teozofii - ei, care trăiseră în India şi întâlniseră mari Maeştri? Am urmat, totuşi, sfatul librarului şi am cumpărat acele broşuri, împreună cu alte două sau trei cărți.

Când am luat trenul înapoi spre Varna, nu ştiu ce s-a întâmplat: am pierdut cărțile şi am rămas doar cu broşurile lui Peter Deunov. Aşa că le-am citit şi ce descoperire a fost pentru mine! Cine era acea ființă care se exprima cu o asemenea autoritate, o asemenea claritate, o asemenea înțelepciune? Mi-am spus: «Mă voi duce să-l văd». Era el oare Maestrul pe care îl căutam? (A se vedea *Auprès du Maître Peter Deunov. Eléments d'autobiographie 2,* chap. I: «L'émerveillement d'une rencontre»)

Mai târziu am aflat că librarul din Sofia care îmi recomandase acele cărți era un discipol al Maestrului. Providența s-a folosit aşadar de el, ca să-l întâlnesc. Îl chema Golov. Broşurile pe care mi le recomandase

făceau parte dintr-o colecţie: *Sila i Jivot*, adică «Forţă şi Viaţă». Aveam şaptesprezece ani şi eram atât de neştiutor, încât acel titlu mi s-a părut cam nesemnificativ. Nu-mi închipuiam încă ce dimensiune avea să capete pentru mine mai târziu cuvântul «viaţă» (Cf. *Armonie şi sănătate*, Col. Izvor nr. 225, cap. I: «Viaţa este primordială»).

Imediat ce am terminat de citit broşurile, m-am întrebat cum să-l întâlnesc pe Maestru. Ce surprins am fost să aflu că locuia la Varna! Trăia aici de puţin timp, în exil. Trebuise să părăsească Sofia, în urma unor învinuiri care îi fuseseră aduse de capii Bisericii ortodoxe. Nişte episcopi, care vedeau în el un eretic primejdios, obţinuseră de la regele Ferdinand ordinul ca el să părăsească Sofia, unde crease Fraternitatea Albă. Peter Deunov plecase la Varna, însoţit de câţiva discipoli credincioşi.

După o primă vizită pe care i-am făcut-o Maestrului, am început să asist la conferinţele pe care le dădea pe atunci la Hotel Londra, unde stătea. Dar încă nu mă dusesem să-i cer să mă accepte ca discipol. Într-o zi, m-am hotărât să-i solicit o întâlnire şi am mers la el însoţit de un băiat şi o fată de vârsta mea, care doreau, ca şi mine, să-i urmeze învăţământul.

Când ne-am aflat în faţa Maestrului, la început a fost un lung moment de tăcere. Apoi, cu emoţie şi cu toată sinceritatea inimii mele, i-am spus: «O, Maestre, ne îngăduiţi să vă urmăm?»

Din nou s-a aşternut tăcerea, ceva sfânt plutea în încăpere. Nu voi uita niciodată fizionomia Maestrului: el ne privea intens, profund... În sfârşit, cu multă gravitate şi iubire, ca şi când doar el cunoştea importanţa acelui moment decisiv, răspunse: «Cine vă poate împiedica să

mă urmați? Nimeni». Asta a fost tot, n-a mai spus nimic. A urmat un nou moment de tăcere, în care simțeam că eram deja în comuniune cu spiritul lui. Mă străbăteau curenți, ca şi când deschidea în mine ferestre şi porți, ca şi când ordona spiritelor luminii să aibă grijă de noi.

Pe masă era o Biblie - şi am observat după aceea că Maestrul ținea întotdeauna o Biblie lângă el. A luat acea Biblie şi a început s-o răsfoiască, ca şi când căuta ceva. Iar noi stăteam acolo, mici şi puțin îngrijorați. Ne angajam pe un drum fără să ştim nimic despre încercările care ne aşteptau. Sora a murit foarte tânără. Cât despre frate, nu pot vorbi despre ce s-a întâmplat apoi cu el.

Maestrul a căutat aşadar o vreme prin Biblie, apoi ne-a indicat fiecăruia câte un Psalm, spunând: «Să-l citeşti, e pentru tine». Mie mi-a dat Psalmul 116 (Psalmul 114 din Biblia ortodoxă (n.t.)). De câte ori, după aceea, n-am citit şi recitit acest Psalm! L-am învățat chiar pe de rost. Întrucât Maestrul mi-l dăduse, însemna că în el era viața mea. Cum să nu înțeleg că îmi prevestea cumplite încercări?

«Cuprinsu-m-au durerile morții, primejdiile iadului m-au găsit; necaz şi durere am aflat.

Şi numele Domnului am chemat:

«O, Doamne, izbăveşte sufletul meu!»

Încercările descrise în Psalmul pe care Maestrul mi l-a dat în acea zi au venit la nouă ani după sosirea mea în Franța.

În decursul acelui prim an în care l-am cunoscut, Maestrul mă invita uneori să merg la el în vizită. Într-o zi îmi spuse: «Calea vă este deschisă, aveți toate condițiile pentru a progresa. Cerul este cu dumneavoastră şi vă va dărui mult. Dar va veni o vreme

când toată Loja neagră se va ridica împotriva dumneavoastră, pentru a vă împiedica să treceți». Pe-atunci eram departe de a şti ce e Loja neagră şi ce putere are de a face rău. Am spus, zâmbind: «Vom trece». Păstrez cu sfințenie în amintire ce mi-a răspuns atunci. Apoi l-am întrebat: «în ce perioadă se va întâmpla asta? - în al douăzeci şi şaselea an». Dar când am făcut douăzeci şi şase de ani, am suferit doar din cauza unui genunchi. A fost foarte dureros şi destul de mult timp am fost beteag, dar nu era decât o durere de genunchi.

Mulți ani mai târziu, revenind asupra tuturor evenimentelor din viața mea, mi-am amintit de cuvintele Maestrului. Am făcut un calcul: când mi-a prevestit acele încercări, eram în 1918. Douăzeci şi şase de ani mai târziu, în 1944, el părăsea pământul. Eram în Franța de şapte ani şi e adevărat că atunci a început cea mai grea perioadă din viața mea. În 1947-1948 am ajuns la fund. În 1950, în sfârşit, cerul a început să se lumineze.

În acea perioadă întunecată în care am fost combătut, amenințat şi până la urmă întemnițat în urma unor acuzații mincinoase, mi-am amintit de cuvintele Psalmului şi de profețiile Maestrului. *«Cuprinsu-m-au durerile morții, primejdiile iadului m-au găsit; necaz şi durere am aflat».* Într-o noapte, mai ales, o spaimă pe care n-o mai cunoscusem niciodată până atunci a pus stăpânire pe mine, o spaimă de moarte. Dacă n-am murit atunci, e pentru că niciodată credința, încrederea în Dumnezeu nu m-au părăsit, nici iubirea mea pentru El. Mă agățam cu disperare de versetul următor, cel al mântuirii, al eliberării: *«Voi umbla înaintea Domnului, pe pământul celor vii».* Din adâncul

disperării mele, îmi spuneam că după această perioadă de zbucium şi de tulburare, voi afla ce este viața, adevărata viața, viața veşnică.

«Voi umbla înaintea Domnului, pe pământul celor vii». Când am citit acest Psalm, după ce Maestrul mi-a spus că era pentru mine, am fost foarte impresionat de frumusețea acestui verset, precum şi de caracterul lui misterios: ce este «pământul celor vii»? L-am învățat în ebraică şi l-am gravat, chiar, la un bijutier, pe o lamă fină de aur pe care o purtam mereu cu mine.

Nu obişnuiesc să povestesc ce trăiesc, nu este nevoie, risc să nu fiu înțeles şi Dumnezeu ştie ce au să-şi închipuie cei care mă ascultă! Cred totuşi că unii dintre voi mă vor înțelege - precum şi alții, care vor veni după voi. Pentru ei vorbesc, asta îi va putea lumina şi ajuta într-o zi. Căci într-un anumit moment al evoluției sale, după ani de muncă şi de purificare, sufletul trebuie să traverseze regiuni încă necunoscute lui, care nu pot fi numite altfel decât infern. Această încercare face parte din orice Inițiere.

În cursul acelei nopți în care am fost cuprins de o spaimă de moarte, s-a întâmplat ceva ce nu mi-am putut explica niciodată. Poate aveam să mor, poate murisem deja. Eram cufundat în focul iadului, un foc cumplit, aveam dinaintea mea nişte flăcări despre care niciun foc terestru nu-ți poate da o idee, era priveliştea morții în toată oroarea ei. Simțeam cum mi se face Părul măciucă. Mă întreb cum de n-am albit în acea noapte. Şi am strigat, şi eu: *«O, Doamne, izbăveşte sufletul meu!»*

Apoi, istovit, am căzut într-un somn adânc. Dar între ora unu şi două noaptea, am auzit un zgomot, ca şi cum cineva bătea la uşa mea. Acel zgomot m-a trezit şi atunci m-am simțit înconjurat de prezențe luminoase,

de entități foarte puternice care au lucrat îndelung cu mine, asupra mea, tot restul nopții. Şi dintr-o dată s-a produs învierea. Ajunsesem pe pământul celor vii! Mi-am dat seama apoi că acea zi era ziua de naştere a Maestrului. Se născuse într-o zi de 11 iulie, dimineața.

În viața spirituală, moartea este întotdeauna urmată de o înviere. Nu mori decât pentru a învia. De la misterele Egiptului şi Greciei antice până la creştinism, câte religii nu menționează această moarte urmată de o înviere! După ce zeul Osiris a fost ucis de fratele său, Seth, care îl invidia, soția lui, Isis, îi găseşte trupul şi îl învie cu ajutorul zeului Anubis. La fel, Atena salvează inima lui Dionysos, căruia Titanii îi fierseseră şi îi mâncaseră trupul, şi îl readuce la viață. Obținerea pietrei filozofale este şi ea bazată pe principiul morții urmate de o înviere. (Cf. *Piatra filozofală - de la Evanghelii la tratatele alchimice,* Col. Izvor nr. 241, cap. XI: «Regenerarea materiei: crucea şi creuzetul») Şi cum să interpretezi moartea şi învierea lui Iisus? (Cf. *Ce este un fiu al Domnului?,* Col. Izvor nr. 240, cap. X: «Iisus mort şi înviat?»)

După ani de încercări, am putut şi eu să spun: *«Da, Tu mi-ai izbăvit sufletul de la moarte»..* În sfârşit, mergeam pe pământul celor vii. Şi ce este acest pământ al celor vii?... Soarele. Da, soarele, dar un aspect al soarelui pe care nu-l cunoaştem încă. Tot ce vedem pe pământ şi pe cer nu reprezintă decât o infimă parte a realității, învelişuri, zgură... Realitatea este imensitatea lumii invizibile. Veți spune: «Cum? Universul este atât de vast: sistemul solar şi dincolo de el, toate acele galaxii, acele nebuloase!...» Da, dar ele nu sunt nimic pe lângă tot ce nu vedem.

În trecutul îndepărtat, astronomii erau Iniţiaţi şi, când vorbeau de Jupiter, de Mercur, de Lună, de Venus etc., ei se gândeau la entităţile care locuiesc în aceste regiuni, entităţi care au un caracter propriu şi care fac o lucrare anume în univers. Astronomii contemporani au pierdut această ştiinţă şi nu pun în spatele acestor nume decât realităţi materiale: planetele cărora le studiază atmosfera, gradul de umiditate, relieful, natura elementelor constitutive, pentru a declara apoi că pe ele nu există niciun fel de viaţă. Şi tot aşa, ei nu ştiu nici ce este cu adevărat soarele.

Soarele este *«pământul celor vii»* menţionat în Psalm şi pe acest pământ al celor vii vom locui într-o zi. Dar deja nimic nu ne împiedică să părăsim valea plângerii şi a morţii, care este deocamdată locul nostru de şedere, pentru a ne înălţa pe pământul nemuritorilor. Toate conştiinţele luminate trăiesc deja în soare. Din clipa în care începem să trăim în lumină, trăim în soare: picioarele noastre umblă pe pământ, dar capul nostru vizitează soarele. Şi tocmai pentru că dorim să mergem să locuim pentru totdeauna pe acest pământ al celor vii, căutăm în fiecare dimineaţă să ne apropiem de el. Ducându-ne să contemplăm soarele care răsare, începem să păşim pe el (Cf. *Meditaţii la răsăritul soarelui,* Broşura nr. 323).

Cap. 9 - *Fran?ia,* Franța

La Varna, în parcul mare de deasupra mării, seara în timpul verii se dădeau deseori concerte. În acele seri mă duceam pe plaja pustie, mă întindeam pe nisip şi ascultam muzica venind de sus. Orchestra interpreta uverturile unor opere de Wagner: *Lohengrin, Tannhaüser, Parsifal...* dar, îmi amintesc, şi «Poet şi Țăran» de Franz von Suppé şi piese de alte genuri, care nu prea se mai cântă astăzi. Să lăsa noaptea, licuricii zburau în jurul meu, iar eu contemplam cerni înstelat, visând...

Şi ştiți la ce visam? La Franța. *Franția:* rosteam acest nume, care suna pentru mine atât de poetic, şi simțeam o mare dorință de a o vizita. Intuiam oare viitorul? La acea vreme, în orice caz, la vârsta pe care o aveam şi în condițiile în care trăiam, era imposibil. Aşadar visam mai departe la această țară, pe care firi-o imaginam minunată, mai ales Parisul şi bulevardul lui cu nume paradiziac: *Ies Champs Élysée.* Ce loc minunat trebuie că era! Şi, gândindu-mă la el, simțeam o adevărată bucurie spirituală.

Visul mi s-a împlinit douăzeci de ani mai târziu, în 1937. Dar n-a fost vorba să vin doar pentru câteva săptămâni să vă vizitez țara, cu ocazia Expoziției universale. După ce fusesem profesor, eram, la acea vreme, director de colegiu, iar Maestrul Peter Deunov îmi cerea, de data asta, să părăsesc definitiv Bulgaria, pentru a mă stabili în Franța (Un al doilea volum: *Auprès du Maître Peter Deunov - Eléments d'autobiographie 2* - tratează perioada 1917-l937). Cu multă luciditate, el vedea apropiindu-se un al doilea război mondial şi presimțea, de asemenea, cum

comunismul avea să se impună în ţările din Est şi să ameninţe toate manifestările religiei şi spiritualităţii. El îmi cerea să plec în Franţa pentru a-i salva învăţătura, bănuind că aceasta va fi interzisă în Bulgaria. Şi asta s-a şi întâmplat: decenii la rând, nu numai că discipolilor Maestrului nu li s-a permis să se întrunească, dar ei au trebuit să-i ascundă cărţile, ca să nu le fie confiscate şi să fie, ei înşişi, urmăriţi şi condamnaţi.

Am venit, aşadar, în Franţa la cererea Maestrului, pentru a-i păstra viu învăţământul. El nu mi-a ordonat să plec, desigur, un adevărat Maestru nu cere ascultare şi supunere din partea discipolilor săi. Eu am fost acela care, simţind că ceea ce îmi cerea avea un scop benefic, am acceptat. Dar eram conştient de greutăţile care mă aşteptau. Ştiam puţină franceză, cât să citesc, dar nu o vorbeam, şi plecam dintr-o ţară mică, unde viaţa pe care o dusesem nu făcea mai uşoară pentru mine o asemenea schimbare. Nici nu vă imaginaţi cum era Bulgaria în acele vremuri. Cum aveam să trăiesc în Franţa? Eram oare pregătit?...

Când am sosit (pe 22 iulie 1937), se vedea cu uşurinţă după accentul meu că eram străin. Şi dacă eram întrebat din ce ţară vin, îmi dădeam seama că, cel mai adesea, oamenii nu ştiau nimic despre Bulgaria, nici măcar unde se află: o confundau cu România sau cu Serbia sau cu o altă ţară vecină şi de fiecare dată trebuia să explic. De atunci, desigur, a ajuns mai cunoscută, datorită trandafirilor ei, a iaurtului... Apoi a fost afacerea aceea cu umbrela bulgărească (În 1978, un reprezentant al televiziunii bulgare a fost asasinat la Paris, fiind înţepat un vârf de umbrelă otrăvit cu cianură), pe urmă atentatul contra papei Ioan Paul al II-

lea... (La Roma, în mai 1981, şi în care ar fi fost amestecate serviciile secrete bulgare).

De cum am ajuns, am început să vizitez Parisul. Îmi petreceam o mare parte din timp mergând pe străzi, pentru a privi casele, monumentele, magazinele, oamenii... Totul era atât de nou!

Voiam să văd tot: catedrala Notre Dame, tumul Eiffel, Arcul de Triumf, muzeele etc. Într-o zi, nişte prieteni m-au dus la «Luna Park». Întrucât acel loc nu mai există demult, poate nu ştiţi că Luna Park era un fel de parc de distracţii, ce fusese instalat la Porte Maillot. O mulţime de oameni venea acolo să se amuze. În el se găsea, de exemplu, un joc care consta în a ţinti cu o carabină un punct pe un perete. Când nimereai acel punct, patul pe care era culcată o femeie se răsturna; atunci, desigur, ea cădea, apoi se ridica, aşeza din nou patul, pentru a se culca iar în el şi totul reîncepea... Mai era şi Palatul râsului, cu culoare în care curenţi puternici de aer făceau să zboare pălăriile şi ridicau fustele, balansoare care se opreau exact în momentul în care oamenii erau cu capul în jos... Eram într-adevăr uimit de geniul inventiv al francezilor. În Bulgaria nu văzusem niciodată asemenea lucruri.

Iar apoi, era ceea ce se numea «farfuria cu unt» - şi asta era ceva interesant. Acea farfurie cu unt era un fel de platformă de lemn, rotundă şi destul de mare ca pe ea să încapă mai multe persoane. După ce acestea se urcau, platforma începea să se învârtească, mai întâi încet, apoi din ce în ce mai repede. Şi atunci ce vedeai? Cei care se aflau la periferie erau supuşi forţei centrifuge: îşi pierdeau echilibrul şi erau proiectaţi în afara platformei, în timp ce aceia care se aflau în centru,

reuşeau să se ţină în picioare, căci acolo forţa centrifugă era slabă; ei nu erau răsturnaţi.

Am privit un timp, apoi le-am spus prietenilor mei: «Vedeţi, asupra acestei farfurii cu unt, care se află în acest loc doar pentru a distra publicul, merită să te opreşti: legile fizice care intră aici în acţiune sunt identice cu cele care ne guvernează psihicul». Ei erau miraţi şi le-am explicat: «Fiinţa umană e asemenea acestei farfurii cu unt: anumite regiuni psihice din om reprezintă periferia, altele - centrul, iar prin conştiinţa sa, el e asemenea tuturor acestor tineri care urcă pe platformă. Când se duce să se plimbe la periferie, în plăceri, în pasiuni, în intrigi, el cade pradă unor forţe care îl fac să-şi piardă echilibrul şi cade. Pentru a fi la adăpost, pentru a-şi păstra echilibrul, el trebuie să caute centrul în el însuşi. Meditaţia, reculegerea, rugăciunea sunt metode care ne îngăduie să găsim acest centru, acest punct din noi unde nimic nu ne poate zdruncina». Din câte lucruri nu avem astfel de învăţat! Ei da, vedeţi, chiar şi din farfuria cu unt de la Luna Park.

Parisul a fost într-adevăr pentru mine o şcoală, ceva unic. Totul mă uimea, totul mă încânta şi asta îi făcea uneori sa zâmbească pe cei cu care mă întâlneam. Şi ce să mai spun de Champs Élysée?... Cei care i-au dat acestui bulevard numele locului unde, după mitologia greacă şi latină, trăiesc sufletele celor preafericiţi, doreau cu siguranţă să facă pe toată lumea sa viseze. Cu mine, în orice caz, au reuşit de minune, mi-e imposibil să spun cum mi-l imaginam. De aceea, am fost surprins şi dezamăgit să descopăr acolo cafenele, magazine şi oameni de tot felul, care se plimbau fără a

avea nicidecum conştiinţa faptului că păşeau pe un pământ al cărui nume însuşi era sfânt pentru mine.

Dar trebuia mai întâi de toate să învăţ să vorbesc corect franceza - şi asta cât mai repede. Atunci mi-am zis că cinematograful ar fi, printre altele, o şcoală bună: în filme auzi personajele vorbind despre tot felul de subiecte şi exact de asta aveam nevoie. La şase luni după sosire, la cererea prietenilor mei, am ţinut prima conferinţă publică.

Ce eveniment pentru mine să mă adresez pentru prima dată unor francezi în limba lor! Pe-atunci locuiam la sora Stella (una discipole ale Maestrului. Ea i-a fost secretară timp de patruzeci de ani) şi, în acea dimineaţă, ea era deja plecată la lucru când, deschizând robinetul de la lavaboul meu, am constatat că alimentarea cu apă era întreruptă. M-am dus să verific pana la robinetul de la chiuveta din bucătărie, uitând apoi să-l închid pe cel de la lavabou. Şi am plecat... Când m-am întors, venise apa şi se revărsase în tot apartamentul, iar eu am început să o strâng cu buretele. Când s-a întors Sora Stella de la lucru, a găsit casa inundată şi pe mine în genunchi, adunând apa cu buretele. Era extrem de mâhnită, dar eu i-am spus râzând: «Nu, nu! Nu fiţi mâhnită. Apa este iubire, este abundenţă, această inundaţie este o minunată prevestire!»

Şi am continuat să ţin conferinţe. Uneori nu găseam cuvântul pe care îl căutam şi atunci întrebam în sală: «Cum spuneţi voi la asta?... Cum ziceţi la ailaltă?...» Răspunsurile pe care le primeam erau uneori amuzante, ele nu corespundeau cuvântului pe care îl căutam şi toată lumea râdea. Acum, desigur, după atâţia ani, mă exprim mai bine. Nu suficient de bine, după unii, şi e adevărat. Dar alţii spun că vorbirea mea nu mai este la

fel de vie ca în perioada când se pare că aproape se simțea prezența fizică a gândului meu, care căuta cuvintele pentru a se face înțeles. Vedeți, niciodată nu poți mulțumi pe toată lumea.

Din ce în ce mai multe persoane veneau să mă asculte. Sala nu era întotdeauna destul de mare ca să încapă toată lumea şi unii se aşezau pe podium. Am avut atunci un public foarte eterogen şi asta a fost pentru mine o ocazie de a face tot felul de observații foarte interesante. Într-o zi, după conferință, o tânără drăguță, elegantă, s-a apropiat să stea de vorbă cu mine. De cum a deschis gura, am înțeles cât era de superficială şi am întrebat-o ce anume o interesa în subiectele pe care le abordam. Ea mi-a povestit că o prietenă o îndemnase stăruitor să vină să mă asculte, spunându-i că va afla multe lucruri utile. În realitate, nu avea vreo dorință specială de a învăța, dar venise totuşi şi continua să vină cu regularitate. Din curiozitate, am întrebat-o care era motivul. «O, mi-a răspuns ea, sunteți îmbrăcat atât de curat, manşetele şi gulerul dumneavoastră sunt atât de albe!» Manşetele şi gulerul meu! Eram uluit. Ce spuneam îi era absolut indiferent. Aşteptam să zică măcar un cuvânt despre ce auzise, dar se pare că uitase tot... şi oare ascultase măcar ceva? Doar gulerul şi manşetele mele o impresionau. Ce era atât de extraordinar în faptul că țineam conferințe publice într-o ținută prezentabilă?

Aşa m-am aflat în situația pastorului din anecdotă. Da, era un pastor care, duminica, se străduia foarte tare să-şi emoționeze asistența dar, indiferent ce făcea, nu avea dinaintea lui decât chipuri impasibile, împietrite, şi era foarte dezamăgit... sfârşit, într-o zi, văzu în fundul bisericii un biet amărât care plângea cu suspine. «Ah, îşi

zise el bucuros, până la urmă am reuşit, totuşi, să mişc pe cineva!» La sfârşitul slujbei, alergă la uşă să-şi salute enoriaşii şi se adresă bărbatului care îşi ştergea încă lacrimile: «Dragul meu, ce te-a înduioşat atât de tare în predica mea?» - «O, domnule pastor, spuse acesta, am avut o capră la care ţineam foarte mult, dar acum câteva zile mi-a mâncat-o lupul... Am fost mişcat căci, cu bărbuţa şi cu vocea dumneavoastră, mi-aţi amintit de căpriţa mea!» Aşa deci. Iar pentru mine, secretul succesului stătea în guler şi manşete.

Altă dată şi-a făcut apariţia o fată foarte drăguţă - urma să se prezinte la concursul Miss Europa sau Miss Univers, nu-mi mai aduc aminte. Ea voia să se căsătorească cu un bărbat foarte bogat care n-o iubea, iar mama ei - căci mai mult cu mama am avut de-a face - a venit să mă vadă. Credea că voi accepta să folosesc procedee magice (şi nu vă pot măcar spune care, atât era de scabros) pentru a-l influenţa pe acel bărbat. Îmi promitea o avere, dacă reuşeam. Evident că am refuzat să întreprind ceva, prin orice mijloc ar fi fost. Atunci, nici mama, nici fiica n-au mai venit să asiste la conferinţele mele. Vă asigur că dacă aş fi satisfăcut toate cererile de acest gen pe care bărbaţii şi femeile mi le-au adresat de-a lungul timpului, de mult aş fi fost miliardar. Oare când vor înţelege oamenii că nu trebuie niciodată să foloseşti spiritele şi forţele naturii în scop personal şi în niciun caz pentru a obţine cu forţa iubirea cuiva? (Cf. *Cartea magiei divine*, Col. Izvor nr. 226, cap. I: «Revenirea la practicile magice şi pericolul lor» şi cap. XV: «Adevărata magie: iubirea»)

Printre persoanele care veneau să asiste la conferinţele mele, era şi o doamnă destul de simpatică, a cărei principală preocupare era să atragă artişti în

salonul ei: poeți, muzicieni, cântăreți de operă, actori de teatru şi de cinema. Într-o zi, m-a invitat la una din recepțiile ei. Am sosit în mijlocul acestor oameni foarte distinşi. Toți se cunoşteau între ei, aşa că pe mine, ca necunoscut, trebuia să mă prezinte. Atunci, ce mi-a fost dat să aud? «Doamnelor şi domnilor, avem onoarea să primim astăzi un foarte mare Inițiat, un foarte mare mag, un foarte mare clarvăzător. El a venit de curând din Bulgaria şi vă va face revelații extraordinare, vă va prezice viitorul etc., etc». Ce surpriză pentru mine! Acceptasem invitația ei, fiindcă pentru cineva care soseşte într-o țară pe care nu o cunoaşte, este întotdeauna interesant să întâlnească persoane noi. Dar de data asta mă simțeam prins în capcană. Acea damă nu mă prevenise asupra rolului pe care voia să-l joc.

Când şi-a terminat prezentarea, s-a făcut linişte. Invitații se aşteptau, evident, să iau cuvântul pentru a face revelațiile senzaționale care fuseseră anunțate. Iar eu, nimic! Nu rosteam niciun cuvânt. Toți mă priveau cu un aer întrebător, iar eu tăceam... Chiar nu ştiam ce să fac. În sfârşit, am spus: «Sunt foarte onorat, stimată doamnă, că m-ați invitat. Dar sunt surprins, nu mi-aş fi închipuit că o să-mi cereți să fac revelații senzaționale. Nu am nimic special de spus, în afară de faptul că sunt fericit să fac cunoştință cu prietenii dumneavoastră». Asta a fost tot; şi am tăcut. Atunci, ce dezamăgire! Au început cu toții să se agite, să şuşotească între ei. Mulți au plecat nemulțumiți, dar unii au rămas şi cu ei am purtat frumoase conversații. Pentru asta venisem, nu ca să fac senzație.

După aceea, desigur, acea doamnă, jignită de purtarea mea, care o făcuse să-şi piardă prestigiul, m-a întrebat de ce acționasem într-un mod atât de categoric:

fără îndoială pierdusem, zicea ea, consideraţia unora dintre acele persoane; prezenţa mea în anturajul lor m-ar fi ajutat să mă fac cunoscut. I-am răspuns că nu ţineam la consideraţia celor care confundau viaţa spirituală cu spectacolul şi că avea nevoie şi ea să înţeleagă această lecţie.

Da, acea perioadă a fost pentru mine extrem de instructivă. În Bulgaria doar studiasem şi lucrasem în umbra Maestrului meu, nu mă manifestasem niciodată public. Iar acum, ce descopeream mă surprindea: nu mă simţeam deloc făcut pentru ceea ce mulţi oameni aşteptau de la mine. Ce idee îşi făcuseră ei despre viaţa spirituală?

Uneori, după o conferinţă, bărbaţi şi femei veneau la mine să se prezinte, spunându-mi că sunt Iniţiaţi. Ei precizau chiar că ajunseseră la gradul şapte, opt sau nouă de Iniţiere şi mă întrebau la ce grad ajunsesem eu. Eram atunci obligat să le explic că un adevărat Iniţiat nu vorbeşte niciodată de aceste lucruri: adevăratul Iniţiat rămâne neştiut, tăinuit, ascuns, ca bătrânul din a noua carte a Taratului, Ermitul. Acest bătrân, înveşmântat într-o mantie lungă, merge în noapte; în mâna stângă, el ţine un baston şi ascunde privirilor, în faldurile veşmântului său, felinarul pe care îl ţine în mâna dreaptă. Veşmântul pe care îl poartă este prudenţa, toiagul - voinţa, iar felinarul - înţelepciunea. Dar, adesea, vedeam bine că aceste persoane nu înţelegeau, atunci sfârşeam prin a le spune: «Credeţi că sunteţi Iniţiaţi?... Foarte bine, dar nu vă duceţi să povestiţi asta peste tot. Lăsaţi-i pe ceilalţi să simtă ei înşişi acest lucru, din purtarea voastră, din ceea ce emană din voi».

Aceasta a fost perioada în care l-am cunoscut pe prietenul meu Krebs, un om foarte original. Nu mai ştiu cum auzise vorbindu-se despre mine şi venea, şi el, să-mi asculte conferinţele. Avea o pasiune pentru vioară şi făcea cercetări privind fabricarea instrumentelor Stradivarius, în special a lacului aplicat pe ele, a cărui compoziţie s-a pierdut. Această cercetare era pentru el o adevărată pasiune; şi-a cheltuit cu ea întreaga avere, care era considerabilă. Aducea de departe lemnul anumitor specii de brad, iar o cameră din apartamentul lui era aproape în întregime ocupată de o vioară uriaşă pe care o comandase şi în care intra pentru a studia legile acusticii. În acest scop, era în legătură cu membrii Academiei de Ştiinţe şi pe biroul lui se îngrămădeau foi pline cu formule matematice. De altfel, la el l-am întâlnit într-o zi pe fizicianul Auguste Piccard, inventatorul de geniu care a pus la punct primul balon ce se putea înălţa în stratosfera, precum şi primul batiscaf.

Aveam multă afecţiune pentru acest prieten şi mă duceam uneori să-l vizitez în cartierul Montmartre, unde locuia. Era deja foarte în vârstă când l-am cunoscut: avea mustaţă şi păr lung, alb. Aducea cu Saint-Yves d'Alveydre şi mai ales cu Barbey d'Aurevilly, autorul culegerii de nuvele *Diabolicele. Î*ntr-o zi i-am spus asta. El a râs şi mi-a răspuns: «Da, poate, şi nu-mi displace». Era foarte înalt şi îmbrăcat mereu în negru, cu papion negru. Când ne plimbam împreună pe străzile cartierului, îmi vorbea de cercetările lui, de controversele lui cu fizicianul Louis de Broglie, nu mai ştiu în privinţa cărui subiect. Şi fără îndoială noi doi aveam ceva pitoresc, el cu părul alb şi costumul negru, eu cu părul negru şi îmbrăcat în haine mai degrabă de

culoare deschisă, căci adesea oamenii se opreau să ne privească.

Era un om foarte conştient de valoarea lui. În viața obişnuită, rareori accepta să-i lase pe ceilalți să vorbească. Totuşi, pe mine mă asculta, iar când venea să asiste la conferințele mele, pleca uneori întristat. Într-o zi l-am întrebat care era motivul şi mi-a răspuns: «Credeam că ştiu multe lucruri, dar când vă ascult, constat că nu ştiu nimic». De fapt, nu ştiam aceleaşi lucruri. Aş fi fost incapabil să-l urmăresc în cercetările lui dar el trăise fără să cunoască anumite adevăruri ale Ştiinței inițiatice şi era prea târziu ca să mai recupereze timpul pierdut. Nu ştiu de ce îşi pusese în minte să lupte contra tuturor magicienilor negri din Paris şi din întreaga lume. Îl prevenisem că era primejdios: magia neagră nu e aşa uşor de învins. Şi într-o zi, ce s-a întâmplat? A murit subit. Am fost foarte trist... Cu câtva timp înainte îmi făcuse un cadou minunat. Într-un an participase la Geneva, împreună cu mai mulți lutieri, la un concurs şi vioara pe care o construise a luat premiul întâi. Acea vioară avea o sonoritate excepțională. Fără îndoială fiindcă îi povestisem cat am regretat că n-am putut învăța vioara când eram copil, mi-a dăruit-o. Gestul lui m-a înduioşat mult. Din păcate, nu eram absolut deloc capabil să cânt la ea.

Parisul era, evident, pentru mine şi o ocazie extraordinară de a citi şi de a descoperi cărți. Din curiozitate, am asistat de două-trei ori la licitațiile de la Hotel Drouot. Am văzut cum a fost vândută o întreagă bibliotecă absolut minunată, cu cărți atât de frumos legate! Şi la ce preț! în timp ce cărțile pe care le căutăm eu deseori nu mai aveau coperți, hârtia lor era complet îngălbenită, iar marginile paginilor erau zdrențuite.

Mergeam adesea în librăriile din Cartierul Latin. Răsfoiam puțin cărțile din rafturi, apoi îl întrebam pe librar: «Nu mai aveți și alte lucrări decât cele care sunt expuse aici? - Nu. - Sunteți sigur? Nu aveți altele pe undeva, printr-un pod. Ba da, bineînțeles, dar sunt vechituri care nu pot interesa pe nimeni. - Arătați-mi-le, totuşi». Şi stăteam ore în şir scotocind m întuneric. Şi cât praf n-am înghițit! Ieşeam de acolo înțepenit de spate, pentru că trebuia să stau tot timpul aplecat sau sa ma aşez în genunchi, dar eram atât de fericit când reuşeam să găsesc o carte rară! Seara, când mă întorceam acasă, mă clătinam de oboseală. Cred că mi s-a întâmplat chiar să merg dormind. Din fericire, aveam un fel de radar interior datorită căruia puteam sa evit toți stâlpii de lumină de pe trotuare!

În una din acele librării din Cartierul Latin, într-o zi când tocmai îi explicasem vânzătorului ce gen de cărți căutam, el îmi zise: «Veniți cu mine». După ce am urcat mai multe etaje şi am străbătut culoare întunecate şi prăfuite, m-a prezentat unei doamne în vârstă cu părul alb. Avea un chip frumos şi inteligent şi când a înțeles ce mă interesa, mi-a arătat toate cărțile din depozit. Am stat acolo ceva timp.

Când să plec, această doamnă, care nu ştiam cine este, a început să-mi vorbească despre soțul ei, un ezoterist foarte cunoscut, Paul Vulliaud, care scrisese despre Cabală. Tot el făcuse şi o traducere a unei cărți din *Zohar. Siphra di-Tzeniutha.* Apoi mi-a pus câteva întrebări despre mine. I-am răspuns că eram în Franța de puțin timp şi că, la cererea unor prieteni care doreau să mă asculte, prezentam mici comentarii, într-o sală, Club de France, din Bulevardul Saint-Germain... că unele din aceste mici comentarii erau editate în broşuri

etc. Ea mi-a cerut să-i aduc acele broşuri, ceea ce am făcut data următoare. Ea le răsfoi un timp, apoi îmi spuse că dorea să le arate soţului ei. Mă întrebam ce avea să creadă el, care scrisese atâtea lucrări erudite, despre broşurile mele prost tipărite şi nu prea arătoase. Or, când am revăzut-o, ea mi-a spus: «Soţul meu ar dori să vă cunoască, dar fiind foarte slăbit, aproape că nu mai iese, aşa că vă invită la noi». Întâlnirea cu Paul Vulliaud mă nelinişte a puţin: ce părere avea despre acele broşurele de care mi-era aproape ruşine? Ce avea să-mi spună? Dar felul în care m-a primit m-a liniştit repede.

El nu se oprise decât asupra ideilor şi mi-a spus: «Asta caut şi eu». Ne-am revăzut de mai multe ori şi am avut cu el lungi conversaţii. Mi-a dat multe informaţii despre ezoteriştii pe care îi cunoştea sau îi cunoscuse şi m-a pus în legătură cu unii dintre ei. A fost foarte interesant. Dar ce mă impresiona la el cel mai mult erau chipul şi atitudinea: semăna cu Maestrul Peter Deunov; avea, ca şi el, barba şi părul alb, dar mai ales zâmbea ca el, făcea aceleaşi gesturi. O, cât eram de fericit să întâlnesc în Franţa o fiinţă care îmi amintea de Maestrul meu! Ne-am înţeles imediat şi am legat o frumoasă prietenie.

Spre deosebire de mulţi alţi ezoterişti, Paul Vulliaud nu găsea un motiv de orgoliu în cunoaşterea pe care o acumulase - şi care era foarte vastă - şi nici nu se folosea de ea pentru a-i strivi pe ceilalţi. Îi punea puţin la punct pe cei pe care îi vedea prea plini de ei, dar mai ales se străduia să-i lumineze şi să-i susţină pe cei care căutau sincer adevărata cunoaştere. Din păcate, nu l-am cunoscut prea mult timp, căci era deja foarte în vârstă şi bolnav. Aş fi vrut atât de mult să întâlnesc alte

ființe ca el! Mi-au fost, într-adevăr, prezentați alți câțiva autori celebri, spiritualişti ale căror cărți le citisem, dar ce mi-a fost dat să văd? Opiomani, morfinomani, cocainomani... Nu toți, desigur, dar câți dintre ei, în loc să lucreze asupra lor înşişi, foloseau droguri ca să pătrundă în lumile subtile, misterioase, pe care voiau să le descopere! Până la urmă descopereau câte ceva, dar nu cu droguri accezi la regiunile superioare ale lumii invizibile şi făcând asta se distrugeau pe ei înşişi.

Tare aş fi vrut şi să-i conving pe unii din aceşti cabalişti, astrologi, magi, alchimişti, că nu este de-ajuns să citeşti cărți şi să aplici câteva metode şi câteva rețete pentru a ajunge la un rezultat, dar era greu. Cunoscusem un alchimist care între timp a devenit celebru. Ne întâlneam la mine sau la el şi era atât de preocupat de cercetările sale, încât trăia în cele mai mari lipsuri. Nici eu nu aveam mare lucru, dar l-am ajutat şi l-am recomandat unor persoane pe care le cunoşteam. Era foarte erudit şi aveam multă simpatie pentru el, fiindcă era şi un om foarte bun. A scris cărți şi, mai târziu, a fost invitat să vorbească despre alchimie la televiziune. Îmi spusese că era în căutarea pietrei filozofale, dar după felul în care o căuta, era evident că n-avea cum s-o găsească. Fiindcă piatra filozofală trebuie să o descoperi mai întâi în tine însuți, înainte de a o realiza în planul fizic, iar ca să o descoperi în tine, ai nevoie de calități absolut excepționale (Cf. *Piatra filozofală - de la Evanghelii la tratatele alchimice,* Col. Izvor nr. 241, cap. X: «Piatra filozofală, rod al unei uniuni mistice»).

Nu țineam în mod deosebit să fiu invitat la diverse întruniri, dar fiindcă eram invitat, uneori acceptam şi stăteam, bineînțeles, de vorbă cu tot felul de oameni.

Într-o zi, o fată a venit să mă întrebe despre iubire şi despre anumite practici erotice. Nu ştiam de ce îmi pune acele întrebări şi nu i-am cerut lămuriri. Nu-mi mai amintesc ce răspunsuri i-am dat, ci doar că a plecat foarte mulțumită de explicațiile mele.

După o vreme, în timpul uneia din acele întruniri, un scriitor a început să-mi adreseze injurii de față cu toată lumea, fără să ştiu de ce. L-am întrebat cu ce-i greşisem şi, în cele urmă, mi-a spus că fata care îmi pusese întrebări îl părăsise: el făcea cu ea magie sexuală şi, în urma explicațiilor pe care i le oferisem, aceasta şi-a dat seama cât de primejdioase erau acele practici. Atunci i-am spus: «Ascultați-mă, domnule, nu ştiam că acea fată vă aparține şi că aveați atâtea drepturi asupra ei. Nici măcar nu ştiam de ce îmi pune acele întrebări. Dacă, fără să vreau, am pus-o la adăpost de tertipurile dumneavoastră, cu ce am greşit? Soarele are dreptul să strălucească, iar cei care nu au pălărie riscă să facă insolație. Trebuia să aveți pălărie...» Bineînțeles că, din acel moment, nu mi-a mai vorbit. Dar anii s-au scurs şi, într-o zi, a venit să mă vadă: viața îi dăduse câteva lecții şi înțelesese.

Într-o vreme, un club parizian mi-a tot trimis invitații să particip la întrunirile sale şi să țin şi conferințe. Primeam programe şi, pe unul din acele programe, scria chiar că voi vorbi în cutare zi, despre cutare subiect. Dar era pură invenție. Niciodată nu-mi dădusem acordul pentru aşa ceva şi, de altfel, nimeni nu mi-l ceruse. Când au văzut că nu răspund, mi-au trimis alte invitații, de data asta şi mai îmbietoare: întrunirile urmau să aibă loc într-un anumit hotel, aveau să fie prezente persoane din înalta societate, precum şi scriitori şi savanți iluştri. Ca să fiu politicos,

am răspuns totuşi că mă voi gândi. Dar lucrul era gata gândit, ştiam că nu mă voi duce. Nu i-am contactat şi până la urmă s-au lăsat păgubaşi.

Adevărul e că întrunirile de acest gen nu erau ce-mi trebuia mie, nu m-am simțit niciodată acolo în largul meu. Pot accepta că este o lipsă a mea, dar nu sunt pregătit pentru asta. Să vorbesc despre viața spirituală într-un salon sau în alt loc public, în fața unor persoane care nu vin adesea decât din curiozitate, mi s-a părut întotdeauna atât de superficial! Pe mine, singurul lucru care mă interesa era să duc cu regularitate o muncă în profunzime, cu aceleaşi persoane, aşa cum am început să fac din clipa în care am putut să avem o casă la Sevres (Izgrev, din 1947 sediul Fraternității Albe Universale).

Aşadar, în primii mei ani la Paris am citit mult, dar am putut să ascult şi multă muzică - şi din acest punct de vedere am fost foarte privilegiat. Una din primele persoane pe care le-am cunoscut după sosirea mea a fost sora unei cântărețe de operă foarte celebră la acea vreme. Această cântăreață era ea însăşi soția directorului Operei Comice şi datorită ei, avem bilete gratuit la toate concertele la care voiam să mă duc, la spectacolele de operă... Nu vă pot enumera toți compozitorii şi interpreții pe care i-am auzit. Mi-ar fi plăcut mult s-o ascult pe Adelina Patti, dar când am ajuns eu în Franța, murise demult. Aşa încât, ce mare mi-a fost bucuria când am descoperit una din foarte puținele înregistrări pe care le-a făcut!

Cred că în acea perioadă am văzut aproape toate operele lui Mozart, Puccini, Verdi. Verdi... când am fost în Italia, mi s-a întâmplat să mă oprească oameni ca să-mi spună cât de mult semănăm cu el, în timp ce alții

găseau că semăn cu Garibaldi. Iar când am mers în Spania, am fost chiar luat drept Fidel Castro! Imaginația oamenilor e ceva de neînchipuit!

Voiam, evident, să cunosc şi viața tuturor acestor genii ale muzicii, să aflu cum au lucrat, cum au luptat. Am citit, aşadar, multe biografii. Şi din toate aceste biografii, mi-a rămas în mod deosebit în minte o anecdotă referitoare la Paganini. Într-o zi, acesta dădea un concert în fața unei săli arhipline. După fiecare piesă, publicul aplauda îndelung. Dar iată că în primul rând stătea un tânăr cu chipul întunecat, care nu aplauda. Paganini a observat şi, cum era foarte susceptibil, lucrul acesta nu i-a plăcut. La sfârşit, când toată lumea continua să aplaude, ca el să mai cânte o ultimă piesă, a zis: «Nu voi cânta decât dacă tânărul care se află acolo, în rândul întâi, acceptă să vină să stea de vorbă cu mine». Se duseră, aşadar, să-l caute pe tânăr... «Toată lumea de aici e fericită să mă asculte şi mă aplaudă - toți, în afară de tine, îi spuse Paganini. Ce nu-ți place la muzica mea sau la felul cum cânt? - O, Maestre, răspunse tânărul, sunt muzician şi credeam că am talent, dar ascultându-vă mi-am dat seama că nu valorez mare lucru. Sunt copleşit de propria-mi mediocritate, de aceea n-am putut manifesta nici măcar o parte din admirația pe care o am pentru dumneavoastră. - Cum te numeşti? - Vincenzo Bellini. - Bine, vino din nou să mă vezi, mă voi ocupa de tine». Când povestesc această anecdotă, nu ştiu de ce sunt deosebit de mişcat. Ce vreți, trebuie să sunt un sentimental.

Pe lângă plăcerea pe care o simțeam ascultând muzică, încercam şi să analizez diferitele efecte pe care aceasta le producea asupra mea. Cu criteriile pe care le

aveam, am putut face observații foarte interesante. Mi se întâmpla deseori să închid ochii, pentru a studia mai bine asupra căror centri acționau sunetele instrumentelor şi vocile cântăreților, precum şi felul în care vibrațiile lor puteau trezi anumite capacități psihice.

Gândindu-mă iar la toate spectacolele, la toate concertele la care am asistat în acea perioadă şi la toate cărțile pe care le-am citit, mă întreb uneori dacă nu mi-am cam pierdut timpul. Dar este adevărat, am învățat multe lucruri şi, cum spune *Ecleziastul. «Pentru orice lucru este o clipă prielnică şi vreme pentru orice îndeletnicire sub cer».* Este deci o vreme pentru a căpăta cunoştințe, îndreptându-te către lumea exterioară, şi e o vreme pentru a te retrage în tine însuți şi a extrage chintesența din tot ce vei fi văzut, auzit şi citit.

Dacă urmezi un învățământ spiritual, nu înseamnă că trebuie să neglijezi capodoperele literaturii universale, operele filozofice, romanele, poemele, piesele de teatru. Chiar dacă citesc mult mai puțin acum, fiindcă nu prea mai am timp, am păstrat din tinerețea mea o mare curiozitate pentru cărți. Şi când intru într-o casă, dacă pot face acest lucru fără a părea indiscret, mă uit în bibliotecă, cercetez titlurile cărților şi ele îmi spun multe despre posesorii lor. Ei, da, a-ți expune cărțile în bibliotecă e ca şi cum te-ai dezgoli sub privirile vizitatorilor. Şi a nu avea nicio carte, e la fel.

Aceşti primi ani petrecuți în Franța au fost pentru mine foarte bogați - bogați în întâlniri, bogați în descoperiri. Nu aveam toate responsabilitățile pe care le am astăzi şi eram mai liber să merg în librării, în biblioteci, în muzee... Câte ore n-am petrecut în Palatul Descoperirilor! Şi ştiți că m-am dus chiar la Facultatea

de Medicină? Cunoscusem câţiva studenţi şi cum disecţia cadavrelor face parte din studiile lor, i-am întrebat dacă pot merge cu ei, să fac şi eu disecţii. Anatomia corpului omenesc e o asemenea minunăţie! Voiam să văd de aproape toate organele - inima, plămânii, ficatul, intestinele - ca să înţeleg anumite lucruri pe care nu este necesar să vi le dezvălui deocamdată. Prietenii mei au obţinut autorizaţia să-i însoţesc, dar ce greu mi-a fost să suport acea privelişte! Am încetat repede cu disecţia.

Eram, aşadar, fericit că mă aflu în Franţa, mai ales pentru că eram acolo unde mă trimisese Maestrul meu. Dar situaţia mea devenea complicată. Oficial, nu venisem la Paris decât pentru a vizita Expoziţia Universală, iar apoi ar fi trebuit să mă întorc în Bulgaria. Trebuia să-mi reînnoiesc într-una permisul de şedere şi eram permanent ameninţat cu expulzarea. De câte ori m-am prezentat la Prefectura de poliţie şi câte ore am petrecut aşteptând pe culoare! Din fericire, au existat persoane care să mă susţină în aceste demersuri. Era fără îndoială scris că trebuie să rămân în Franţa, dar ce de greutăţi!

Iar apoi, în 1939 a izbucnit războiul, ceea ce n-a făcut decât să-mi complice situaţia, fiindcă în ţara voastră eram un străin (Situaţie cu atât mai complicată, cu cât Bulgaria se alăturase atunci Germaniei). Dar, ca pentru toţi francezii, era îngrozitor pentru mine să văd Franţa ocupată, tancuri germane pe străzile Parisului. Atâtea suferinţe... Dintre cei care veneau să asiste la conferinţele mele, unii erau evrei şi când îi vedeam venind cu steaua galbenă cusută pe îmbrăcăminte, mi se strângea inima... Din fericire, n-au avut niciodată probleme.

Mă vizitau ghicitori şi mediumi, care îmi prezentau prezicerile lor: cât va dura războiul, cine va învinge etc. şi mă întrebau despre exactitatea acestor preziceri. Le răspundeam: «Dacă nu sunteți siguri de ceea ce spuneți, cum puteți fi siguri de ce vă voi spune eu?» Alte persoane mă întrebau dacă trebuiau să părăsească Parisul pentru a se pune la adăpost. Le spuneam: «Nu, rămâneți, veți fi şi mai puțin în siguranță pe drumuri». Unele au avut încredere în mine, dar altele au plecat şi nu s-au mai întors.

În acea perioadă, de câte ori n-a trebuit să-i învăț pe prietenii mei să învingă frica, mai ales în timpul bombardamentelor. Lângă casa noastră de la Sevres se afla o baterie de tancuri a apărării anti-aeriene (DCA), care trăgea în fiecare noapte şi, de fiecare dată, oamenii din tot cartierul săreau speriați din somn. Atunci le-am explicat prietenilor mei că, înainte de a adormi, trebuie să se lase pătrunşi adânc de gândul că la un moment sau altul din noapte vor fi treziți de bombardamente; în felul acesta aveau să-şi învingă mai uşor frica şi să resimtă mai puțin dureros ceea ce era, de fiecare dată, în mod inevitabil, un Şoc pentru sistemul nervos. Nu poți învinge frica decât făcând apel la voința conştientă, dacă nu, rişti să te laşi pradă unor reacții de panică mai primejdioase decât primejdia însăşi. Am experimentat eu însumi acest lucru.

Uneori trebuia să merg la Paris şi, când mă întorceam la Sevres cu trenul, se întâmpla ca, ieşind din gară, să fiu prins sub tiruri. Credeți-mă dacă vă spun că mergeam liniştit, fără să simt nici cea mai mică îngrijorare. Or, într-o zi, ieşind din gară, am început să alerg, pentru a evita schijele care cădeau din toate părțile. Până când mi-am dat seama brusc că această

grabă declanşase în mine o frică ce devenea din ce în ce mai mare. Nemulţumit de această constatare, m-am oprit locului. Am făcut apel la voinţă pentru a-mi recăpăta calmul şi am reuşit, dar cu greu. Am înţeles că, alergând, declanşasem frica ce stă pitită în străfundurile oricărei fiinţe umane şi asta mi-a dat de gândit. Oamenii consideraţi curajoşi nu sunt cei care nu simt frica, ci cei care au învăţat s-o domine (Cf. *Alchimia spirituală: căutarea perfecţiunii,* Col. Izvor nr. 221, cap. V: «Frica» şi *La izvorul cristalin al bucuriei,* Col. Izvor nr. 242, cap. VIII: «Să înaintăm fără frică»).

Într-o zi am fost informat că eram bănuit a fi un Ustaş («Ustaşii» erau membrii unei societăţi naţionaliste croate fondate în 1929. Folosind procedee teroriste, ei au fost, în 1939, autorii atentatului de la Marsilia contra lui Alexandru I al Iugoslaviei, în care şi-a aflat moartea şi un ministru francez care îl însoţea). Eu, membru al unei mişcări teroriste? Era o acuzaţie gravă, dar, Doamne, cât era de grotescă! N-am fost niciodată acest gen de revoluţionar. De câte ori puteam, le explicam celor care voiau să mă asculte că singura revoluţie care mă interesa era aceea pe care omul este capabil s-o facă în el însuşi, că lucram pentru a realiza această revoluţie în mine, că de ani de zile mă străduiam să instaurez în mine adevărata ordine, ordinea divină. Şi adăugam: «Acum, dacă sunt printre voi unii care doresc acest lucru, sunt gata să le dau mijloacele de a revoluţiona, şi ei, totul în fiinţa lor» (Cf. *Libertatea, victorie a spiritului,* Col. Izvor nr. 211, cap. VIII: «Anarhie şi libertate»; cap. IX: «Despre noţiunea de ierarhie» şi cap. X: «Sinarhia interioară»). Nu ştiu dacă mă înţelegeau, dar această acuzaţie de a aparţine unei organizaţii teroriste ca cea a Ustaşilor era foarte primejdioasă pentru mine.

De câte ori, de-a lungul anilor, n-a trebuit să fac față autorităților şi poliției! Se întâmpla să fiu convocat; alteori, primeam câte o vizită. Toți aceşti oameni se interesau mai ales de profesia mea: după lucrurile cu care mă ocupam, încercau să înțeleagă ce puteam să reprezint. Convocare după convocare, vizită după vizită, câte rapoarte trebuie că au adunat despre mine! Uneori găseam că e totuşi amuzant, căci era o ocazie de a purta o mică discuție cu cei care mă chestionau. Într-o zi, până la urmă i-am spus unuia dintre ei: «Sincer, întrebările dumneavoastră mă uimesc. - De ce? - Mă întreb de cât timp vor mai avea nevoie oamenii ca să înțeleagă cine sunt. Câți ani le vor mai trebui ca să fie destul de informați? Eu vă pot spune cine sunteți în cinci minute». Era un om deschis şi simpatic, a râs, am stat puțin de vorbă şi ne-am despărțit buni prieteni.

Mulți ani mai târziu, Bulgaria a fost cea care a început să se intereseze de mine. Acolo îşi puneau întrebări despre acest compatriot care reuşise să creeze în Franța o Fraternitate în care se cânta în bulgară, care publica şi cărți traduse în mai multe limbi şi care atrăgea numeroşi străini. Într-o zi am primit o scrisoare de la ambasadorul Bulgariei în Franța, în care îmi spunea că ar dori să-mi facă o vizită. Am fost puțin mirat, dar am acceptat. A venit aşadar cu maşina la Bonfin, împreună cu trei persoane dintre care una mi-a fost prezentată ca fiind şoferul. I-am invitat să asiste la întrunirea noastră cu toată Fraternitatea. Evident, au fost surprinşi şi mulțumiți să audă cântându-se atât de bine în bulgară şi rostindu-se în bulgară formula pe care o spunem înainte şi după mese.

La un moment dat, atenția mi-a fost atrasă de felul în care mă privea cel care îmi fusese prezentat ca fiind

şoferul. Remarcasem imediat, când am dat mâna cu el, chipul lui inteligent, voluntar; dar acum, după privirea lui ascuţită, pătrunzătoare, am înţeles că obişnuia să observe, să scruteze şi că era aici pentru a mă scruta şi pe mine. Atunci m-am hotărât să-i dau o mică lecţie şi am început să-l privesc într-un fel care să-i dea de înţeles că eram capabil, ca şi el - şi poate mai bine decât el - să pătrund în interiorul fiinţelor. Din acel moment, s-a terminat, şi-a ţinut ochii plecaţi.

I-am căutat de mai multe ori privirea... Acum, că înţelesese că l-am ghicit, voiam să am cu el un schimb uman de calitate, căci, la drept vorbind, mi-era mai degrabă simpatic. Dar a fost imposibil, privirea lui mă ocolea. Acel bărbat era, fără îndoială, un funcţionar al serviciilor secrete bulgăreşti şi îşi făcea meseria... Dar eu, când întâlnesc fiinţe umane, nu mă opresc la ce reprezintă ele în societate. Că sunt brutari, zidari, profesori universitari, poliţişti, miniştri... sau agenţi ai serviciilor secrete, mi-e egal. Inima lor, sufletul lor, spiritul lor sunt cele pe care le caut, pentru a le dărui ceva bun. Dar iată că n-am putut: fără îndoială nu se aştepta să întâlnească pe cineva capabil să-i reziste în acest fel. Ce raport trebuie să fi făcut şi el asupra mea, nu voi şti niciodată.

Timp de douăzeci de ani studiasem şi lucrasem lângă Maestrul Peter Deunov, fără să ştiu în ce scop mă pregătea. Nu-mi spunea şi le ascundea asta şi celorlalţi. Când a hotărât să mă trimită în Franţa, nu l-a înştiinţat decât pe secretarul lui, căci ştia dinainte ce împotriviri şi invidii avea să stârnească acest lucru. Dar era imposibil să ascundă mult timp absenţa mea, precum şi scopul ei. Expoziţia universală, care fusese pretextul plecării mele, nu dura decât un timp şi foarte repede au început să se

facă auzite critici. Ce mă dusesem să fac în Franța? Era imposibil ca Maestrul să mă fi ales pe mine, o ființă atât de neînsemnată, pentru a-i face cunoscut învățământul. Unii pretindeau că vor să vină să mă ajute în misiunea mea, iar Maestrul a trebuit să se opună. Când n-a mai fost acolo pentru a mă proteja, unii au venit şi am fost ținta a tot felul de intrigi şi de calomnii...

Înaintea plecării mele, Maestrul îi dictase secretarului său două scrisori către două persoane pe care le cunoştea: o doamnă poloneză, pe care o ruga să mă primească, şi un bulgar, pe care îl ruga să-mi găsească o cameră. Eu urma să le înmânez scrisorile când ajungeam la Paris. Am înmânat-o, într-adevăr, pe prima, dar n-am putut să o înmânez şi pe a doua, pentru că bulgarul căruia îi era adresată nu se mai afla acolo, aşa că am păstrat-o. Din fericire, pentru că, atunci când, după decesul Maestrului, au început să se spună minciuni despre mine, aceasta era singura dovadă că părăsisem Bulgaria la cererea lui. Se scurseseră deja zece ani... Niciodată n-aş fi venit în Franța dacă nu mi-ar fi cerut-o Maestrul.

Deşi neverosimile, toate aceste atacuri îndreptate împotriva mea nu m-au surprins; într-un fel, mă aşteptam la asta. De fiecare dată când cineva este desemnat să ocupe un post, să îndeplinească o misiune, nu lipsesc oamenii care să aducă critici; ei încearcă apoi, pe cât pot, să se asocieze cu alții, care au propriile lor mobiluri, pentru a lupta împotriva celui care a fost ales. Cum aş fi putut eu să fac excepție? Dar, orice s-ar fi întâmplat, singurul lucru important pentru mine era să mă dovedesc demn de alegerea pe care o făcuse Maestrul şi de încrederea pe care mi-o acordase (A se vedea Anexa I).

Cap. 10 - Nicio închisoare nu poate ține spiritul captiv

«Ați propovăduit cuvântul lui Dumnezeu, dar un dosar de acuzare a fost alcătuit împotriva dumneavoastră şi ați fost aruncat într-o închisoare, unde trebuie să purtați o haină de deținut... Oare asta este de ajuns pentru a dovedi că sunteți vinovat şi trebuie să vă lăsați convins că sunteți un nelegiuit? Nu. Dacă m-aş afla cândva în această situație, aş transforma temnița într-un palat, aş sta de vorbă cu prietenii mei, aş aduce lumină prizonierilor, le-aş înflăcăra inimile. Dacă sunteți un purtător al adevărului, cel care vă păzeşte va veni lângă dumneavoastră şi veți vorbi amândoi o parte din noapte. Dimineața el se va afla acolo pentru a vă apăra. Şi la fel se va purta şi directorul închisorii. Veți fi întemnițat, dar vă veți simți liber».

Nu ştiu nici când, nici unde a rostit Maestrul Peter Deunov aceste cuvinte. El deja nu mai era în viață când am fost închis şi, cu toate acestea, am impresia că a intrat cu mine în închisoare, ca tot ce e spus în aceste câteva rânduri să se împlinească. Am trăit acolo doi ani (din 21 ianuarie 1948 până în 7 februarie 1950. Inițial condamnarea era de patru ani.) cumpliți, dar ei ar fi putut fi încă şi mai cumpliți dacă efectiv, în anumite momente, directorul şi unii gardieni nu m-ar fi apărat: oare spiritul Maestrului i-a influențat? Şi în timp ce afară ziarele mă prezentau ca pe un criminal primejdios, eu mă rugam, meditam, îi alinam şi îi sfătuiam pe deținuți, îi ascultam povestindu-mi viața lor. Şi stăteam, de asemenea, de vorbă cu gardienii şi cu directorul închisorii.

Trebuie să fi făcut tu însuţi experienţa detenţiei pentru a înţelege cât este de greu de suportat: hrana proastă, căldura, frigul, promiscuitatea, fumul de ţigară, ameninţările, ţipetele, încăierările... Dar cea mai cumplită era pentru mine dezonoarea. Când te afli într-o asemenea situaţie, simţi că, pentru a nu fi complet zdrobit, trebuie să cauţi în tine ceva care să se dovedească mai puternic decât orice şi acel ceva este gândul, spiritul. Dacă reuşeşti asta, descoperi ce înseamnă adevărata libertate. Timp de doi ani am fost ţinut în închisoare, dar cu cât eram mai limitat fizic, cu atât învăţam mai mult cum să mă eliberez. În fiecare zi lucram asupra gândurilor şi sentimentelor mele, pentru a nu simţi nici nerăbdare, nici mânie, nici ură, căci tocmai aceste gânduri şi sentimente sunt adevăratele închisori, iar din aceste închisori numai noi ne putem elibera.

Maestrul spusese: «Dacă m-aş afla în această situaţie, aş transforma închisoarea într-un palat». Un rege umblă liber dintr-o încăpere în alta a marelui său palat, dar dacă nu a învăţat să-şi stăpânească gândurile şi sentimentele, e ca şi cum ar fi închis într-o carceră minusculă. El apare înconjurat de miniştri, de generali, servitorii lui se înclină respectuos când trece, dar, interior, poartă o haină dintr-o ţesătură grosieră, pe care e înscris numărul lui de deţinut. În timp ce, un prizonier care a învăţat să pună în mişcare forţele spiritului duce o viaţă de prinţ.

Nu-i doresc niciunuia dintre voi să treacă prin această încercare cumplită care este închisoarea, pentru a experimenta acolo puterile spiritului. Încercaţi totuşi să vă întăriţi, căci nimeni nu trece prin această existenţă fără a avea de suportat lipsuri, nedreptăţi.

Fiindcă vrea să facă ființa umană puternică şi liberă, Inteligența cosmică este neînduplecată. Ea i-a dat o voință, o inimă, un intelect, un suflet şi un spirit, dar ce face omul cu ele? Nu mare lucru şi, în fața încercărilor, se crede sărac şi neajutorat. Ca să aprecieze amploarea şi valoarea a ceea ce are, trebuie constrâns să o facă. Să ştim, aşadar, dinainte că vom fi supuşi la încercări şi să acceptăm ideea că tocmai ele ne fac să descoperim adevărata libertate şi adevăratele bogății (Cf. *La izvorul cristalin al bucuriei,* Col. Izvor nr. 242, cap. III: «Ghimpele suferinței»).

Într-un fel, fusesem prevenit asupra a ceea ce voi avea de îndurat. Cu câteva luni înainte avusesem nişte vise, iar cele mai semnificative erau în legătură cu cele patru elemente. Odată săream de pe o stâncă pe alta, în timp ce pământul îmi fugea de sub picioare. După un timp am văzut inundații: ape nămoloase se revărsau pretutindeni, dar am reuşit să mă agăț de ramura unui copac. Altă dată eram prins într-o tornadă şi căutam peste tot un loc unde să mă adăpostesc. Apoi, în fine, a apărut focul: totul ardea. Pentru mine aceste imagini erau limpezi căci, simbolic, cele patru elemente sunt în legătură cu viața noastră psihică şi cu încercările pe care le avem de înfruntat de-a lungul vieții.

Încercările pământului sunt ca nişte cutremure, ele ne verifică voința, rezistența, stabilitatea: oare, ca la piramidă, bazele noastre vor fi destul de solide? încercările apei sunt legate de lumea sentimentelor, ele ne aruncă în valurile negre ale urii. ale trădării; dar iubirea din noi trebuie să poată neutraliza toate aceste otrăvuri. Încercările aerului sunt produse de tornade şi Uragane: oare intelectul nostru va pierde direcția sau va continua să vadă limpede şi să raționeze corect?

încercările focului sunt cele mai cumplite, ele ard toate impuritățile care împiedică unirea sufletul nostru cu Cauza primordială de care depind toate existențele. Pentru a-L afla pe Dumnezeu, trebuie să trecem prin focul purificator.

Eu sunt întotdeauna avertizat, într-un anumit fel, de primejdiile care mă pândesc. Ori le simt eu apropiindu-se, ori altcineva mă previne. Dar nu ştiu de ce, nu prea țin cont de asta, nu iau măsuri de prevedere, nu-mi stă în fire. Cineva mi-a spus într-o zi: «Sunteți temerar». Da, se poate. După aceea, când mă afund în greutăți, îmi reproşez, desigur, că n-am fost mai prudent, dar este prea târziu.

Cu câtva timp înainte de a fi arestat de poliție şi întemnițat, simțeam prea bine că sunt amenințat: în purtarea unor persoane din preajma mea erau semne care nu înşală. Iar într-o seară, către miezul nopții, am primit şi un telefon. Cineva mi-a destăinuit tot ce se urzea pentru a fi discreditat: aveam să fiu victima unui adevărat complot, se strângeau mărturii false împotriva mea, eram acuzat de viol şi de alte acțiuni perverse. Acea persoană îmi spunea: «Sunteți în mare primejdie şi situația dumneavoastră de străin complică mult lucrurile. Nu aveți decât o posibilitate de a scăpa: să plecați. Părăsiți Franța cât mai repede!» într-adevăr, puteam să plec, dar n-am făcut-o. Sunt cazuri în care e foarte greu de ştiut ce trebuie să faci. Care era pentru mine cel mai bun mod de a continua munca pe care mi-o încredințase Maestrul?… Am hotărât să rămân, oricare ar fi fost consecințele.

Din clipa în care am păşit pragul închisorii, am simțit cât trebuia să fiu de precaut, pentru a nu lăsa să pătrundă în mine nimic din acea violență, din acea

grosolănie, din acea urâțenie. Trebuia ca nici credința, nici iubirea mea să nu slăbească în vreun fel. Trebuia să-mi urmez calea. Lucram şi noaptea, pentru ca aerul încărcat pe care îl respiram să nu mă contamineze, vigilența nu trebuia să-mi slăbească niciodată, iar din ce am trăit acolo, din ce am văzut şi auzit, am aflat mai multe decât din toate romanele şi filmele polițiste.

Dar şi în închisoare poți reuşi să te faci util şi am încercat, în măsura posibilului, să-mi ajut tovarăşii. În fiecare dimineață ieşeam cu toții în curte pentru a ne aerisi şi a ne mişca puțin. Unii alergau şi se întorceau complet extenuați. Alții se mulțumeau să meargă, dar nu le era mai bine, pentru că nu ştiau cum să meargă. Atunci, într-o zi, le-am propus să îi învăț. Le-am explicat mai ales cum să găsească ritmul potrivit, cum să-şi mişte brațele, cum să respire. La început nu au fost prea mulți amatori, dar după un timp numărul lor a crescut...

În celulă, îi vedeam pe aceşti oameni învârtindu-se ca nişte lei în cuşcă. Îşi puneau într-una aceleaşi întrebări: de ce au fost prinşi? cine i-a trădat? cum să iasă de acolo?... Şi nutreau dorințe de răzbunare. Era evident că, de îndată ce ar fi fost liberi, unii şi-ar fi reluat viața de dinainte: furturi, agresiuni, omoruri... Atunci, celor care voiau să mă asculte, am început prin a le spune: «De ce căutați alți vinovați decât voi pentru situația în care vă aflați? Dacă sunteți aici, e pentru că ați avut prea multă încredere în voi înşivă. Ați crezut prea tare în capacitățile voastre: ați pus la cale planuri, închipuindu-vă că nu veți fi bănuiți sau că, dacă veți fi bănuiți, veți fi destul de dibaci pentru a scăpa. În ciuda tuturor acestor măsuri de prevedere, n-ați reuşit, ați fost prinşi. Dacă v-ați fi îndoit puțin de voi, dacă v-ați fi

gândit: «Mă pot înşela, poate n-am prevăzut tot, poate nu sunt destul de şmecher», nu v-aţi afla aici. Pe viitor, învăţaţi să vă îndoiţi de voi, această îndoială vă va feri să faceţi din nou vreun pas greşit» (Cf. *Iubirea mai mare decât credinţa,* Col. Izvor nr. 239, cap. III: «îndoiala salvatoare»).

Acum, ce s-ar putea spune despre efectele închisorii asupra deţinuţilor? Alţii, pe lângă mine, au vorbit îndelung despre asta, dar aş vrea să mă opresc asupra unei probleme pe care nu am auzit-o ridicată prea des. Persoanele care recunosc că trebuie să fie condamnate pentru greşelile lor nu sunt chiar atât de rare: ceva în ele le spune că merită o pedeapsă, dar şi că, mai ales, trebuie să şi îndrepte aceste greşeli. Or, de acest lucru justiţia nu se ocupă prea mult: ea se mulţumeşte să-i închidă pe criminali. Şi atunci, între cei patru pereţi ai celulei, iată-i urmăriţi de amintirea faptelor lor, a cuvintelor, a imaginilor, asupra cărora nu încetează să revină. Chiar dacă nu vor întotdeauna să recunoască, mulţi trăiesc cu obsesia răului pe care l-au făcut şi le este foarte greu să se afle acolo, închişi, neputincioşi. Pentru a-i aduce din nou pe calea cea bună, ar trebui ajutaţi să-şi elibereze conştiinţa, oferindu-li-se condiţii să-şi repare greşelile. O conştiinţă chinuită nu poate fi alinată pentru multă vreme cu vorbe de mângâiere, de încurajare sau cu medicamente. Dacă vrei ca vinovăţii să dea un nou curs existenţei lor, trebuie ca, în măsura posibilului, ei să aibă mijloace de a-şi îndrepta greşelile.

Majoritatea discuţiilor dintre aceşti deţinuţi se învârteau în jurul banilor şi evident, pe mulţi dintre ei, tocmai obsesia banilor îi făcuse să ajungă la închisoare. Pentru ei, nimic nu era mai presus de bani, banul era zeul lor şi mi se păreau încă şi mai prizonieri în minţile

lor, decât între cei patru pereți ai celulei- privindu-i, ascultându-i, simțeam față de ei o mare compasiune. Şi într-o zi, am hotărât că voi încerca să trezesc în ei, fie şi foarte vag, ideea existenței unei alte divinități. Nu puteam folosi decât argumente foarte simple, punându-le întrebări la care răspundea unul sau altul.

Întrebam: «Credeți că există pe lume oameni drepți? - Oameni drepți? Bineînțeles că nu! Peste tot în lume nu există decât nedreptate. - Şi nici voi nu sunteți drepți? - A! ba da, eu sunt drept. - Bun, avem deja ceva. Dar ființe frumoase există? - O, da, am văzut femei care erau grozav de frumoase! - Dar ființe inteligente? - Da, sunt şi din acelea. - Recunoaşteți, deci, că dreptatea, frumusețea, inteligența există. Dar ființe puternice ați cunoscut? - O, da, eu încă mai am urmele loviturilor pe care le-am încasat de la un zdrahon într-o încăierare. - Şi nu credeți că mai există şi alte calități pe care trebuie să le recunoaşteți? - Da, mai mult sau mai puțin.

«Bun, iar acum închipuiți-vă că toate aceste calități, a căror existență ați constatat-o, sunt extinse şi amplificate la infinit... Iar ansamblul tuturor calităților şi virtuților extinse şi amplificate la infinit, ei bine, asta o putem numi Dumnezeu. Această realitate nu poate fi negată, pentru că avem fiecare în noi câteva crâmpeie din ea. Dacă această Ființă pe care credincioşii o numesc Dumnezeu nu ar exista, de la cine am fi primit aceste calități şi virtuți? Unde le-am fi găsit? Un Dumnezeu înfățişat ca un bătrân cu barbă, care ne scrie toate păcatele într-un caiet, pe acela puteți să-L negați. Dar virtuțile sunt imposibil de ignorat şi de negat». La asta, tovarăşii mei tăceau...

Apoi adăugam: «Vă pot arăta că, în realitate, voi n-o căutați decât pe această Ființă, căreia nu i-ați făcut

niciodată nici Cel mai mic loc în viața voastră. - Dar nu se poate! - Ba da.

Dumneavoastră de ce sunteți aici? - Iubeam o femeie; ea m-a înşelat, am lovit-o şi am rănit-o foarte grav. - Ei bine, înseamnă că dumneavoastră căutați iubirea». M-a adresat altuia: «Dar dumneavoastră? - Am vrut să elimin un concurent care îmi luase locul. El hotăra tot, eu nu mai aveam niciun cuvânt de spus. - Atunci înseamnă că dumneavoastră căutați puterea... Iar dumneavoastră, care ați spart o bancă, dumneavoastră căutați bogăția. Ei bine, trebuie să ştiți că iubirea, puterea, bogăția, ca şi frumusețea, cunoaşterea, sunt Dumnezeu, ele vin de la Dumnezeu. Noi suntem atraşi de ceva nesfârşit, nemărginit şi, sub o formă sau alta, nu-l căutăm decât pe Dumnezeu. Numai că metodele, mijloacele de a ajunge la El nu sunt întotdeauna cele corecte. Trebuie revăzute». Nu ştiu în ce măsură m-au înțeles şi ce-au reținut.

În realitate, nu cred că existența lui Dumnezeu poate fi dovedită prin raționament. Argumentele de care dispunem sunt atât de slabe! Şi e chiar o insultă la adresa Lui să-ți închipui că un raționament, oricât de iscusit ar fi, va reuşi să îi dovedească existența. Cum ai putea să le dovedeşti orbilor realitatea luminii, altfel decât redându-le vederea? Nu mă preocup, aşadar, să dovedesc că Dumnezeu există, nici că dincolo de lumea noastră fizică există o lume pe care nu o vedem. Eu fac din existența lui Dumnezeu şi din lumea invizibilă baza implicită a muncii mele, pe ele construiesc (Cf. *Credința care mută munții,* Col. Izvor nr. 238, cap. V: «Credința precede întotdeauna cunoaşterea», cap. XI: «Dumnezeu, viața» şi cap. XII: «Dumnezeu în creație»). Atunci când vă vorbesc, nu mă întreb dacă aveți sau nu credință în

Dumnezeu. Şi tocmai fiindcă procedez astfel, într-o zi Dumnezeu nu va mai fi pentru voi un motiv de îndoială sau de incertitudine şi veți intra în comunicare cu realitățile lumii invizibile. Veți spune: «Şi-atunci, demonstrația pe care ați vrut s-o faceți acelor deținuți?» Am vrut să-i fac să gândească puțin...

Totuşi, printre acei oameni cărora orice idee de Dumnezeu le era străină, era unul care într-o zi mi-a mărturisit că, în fiecare seară, înainte de a adormi, rostea o rugăciune. Lucrul acesta m-a mirat şi i-am spus-o, căci ştiam că făcuse greşeli grave, pentru care nu resimțea nicio remuşcare. Mi-a răspuns că avea acest obicei din copilărie. Tatăl lui îl punea în fiecare seară să-şi spună rugăciunea şi el nu uitase asta niciodată. Ceea ce nu-l împiedicase să devină escroc. Îmi spunea: «Aş vrea să scap de acest obicei, dar nu pot». Trebuie deci să tragem concluzia că obiceiurile bune se înrădăcinează pentru la fel de mult timp ca şi cele rele. El ar fi comis cu siguranță fapte şi mai grave dacă nu s-ar fi rugat.

Într-o zi, un deținut mi-a spus: «Vă detest, nu pot să vă sufăr! - Dar de ce? V-am făcut vreun rău? - Nu. - M-ați văzut făcând rău cuiva de-aici? - Nu, dimpotrivă, dar prezența dumneavoastră mă deranjează. - A, da? Şi de ce? Explicați-mi». El nu reuşea să-mi dea nici cea mai mică explicație. Atunci l-am întrebat: «îmi puteți spune măcar lângă cine de aici vă simțiți bine?» Răspunsul pe care mi l-a dat m-a uluit. Când am auzit cine erau cei pe care îi aprecia, nişte brute fără principii morale, am fost foarte bucuros că îi sunt atât de antipatic: era o diplomă pentru mine.

Căci trebuie să ştiți: oamenii simt pentru voi simpatie sau antipatie nu neapărat din cauza a ceea ce

faceți, ci din cauza a ceea ce sunteți, a ceea ce emană din voi şi este în concordanță sau nu cu ceea ce sunt ei în adâncul lor. Iar uneori - şi asta e îngrozitor - dacă faceți bine cuiva care simte instinctiv antipatie pentru voi, nu numai că nu-i veți schimba sentimentele, dar îi veți deveni încă şi mai de nesuportat. Am avut în viață câteva ocazii de a medita la acest aspect al psihologiei umane.

Dar printre acei deținuți, era unul căruia trebuie că-i eram foarte simpatic: închipuiți-vă că-şi pusese în minte că, atunci când aveam să ieşim din închisoare, am putea deveni asociați... pentru a da lovituri, bineînțeles. În aşteptarea acelui moment, îmi dădea lecții, ca să ştiu cum să procedez. Eu îl ascultam; era foarte instructiv pentru mine. În comparație cu el, în acest domeniu eram, evident, cât se poate de neştiutor. El îmi explica, printre altele, că trebuia să-mi fac o mică operație la degetul mare, la arătător şi la mijlociu, pentru că, în felul acesta, se pare că poți ridica lucruri foarte grele, fără să-ți scape din mână. Pentru spargeri trebuie să fie, într-adevăr, mai comod.

La început, niciun gardian nu voia să schimbe măcar câteva cuvinte cu mine. Se dăduseră dispozițiile cele mai severe: niciun contact, nicio conversație (eram chiar supravegheat pe ascuns) ca să nu pot să-i hipnotizez şi să evadez, fiindcă ziarele mă prezentaseră ca pe un mag - un mag capabil să adoarmă oamenii. Dar când au început să-şi dea seama că acel mag ciudat era absolut inofensiv, prudența şi suspiciunea au făcut loc unui anumit interes şi chiar unei oarecari simpatii din partea lor. Nu numai că nu le-a mai fost frică să stea de vorbă cu mine, dar veneau să mă caute anume, ca să-mi pună întrebări şi să-mi ceară sfaturi... ceea ce

probabil că nu se întâmplă prea des în închisori! Pentru a nu se compromite, mă scoteau din celulă sub pretext că mă chema grefierul şi foarte curând s-a observat că pârdalnicul de grefier mă chema foarte des! Unul dintre ei mi-a arătat chiar fotografii cu logodnica lui, ca să-i spun ce cred despre caracterul ei.

Într-o zi am fost convocat la directorul închisorii. De ce? Pentru că un gardian foarte răuvoitor (ei erau schimbaţi des) îmi aruncase Biblia pe jos şi îndrăznisem să-i reproşez cu asprime acest lucru. El a depus o plângere şi am fost chemat. Toţi credeau că voi fi condamnat la «celula disciplinară», o carceră întunecoasă, cumplită, unde deseori te îmbolnăveai. Escortat de trei gardieni am fost dus aşadar în faţa directorului. Când i-am explicat ce se întâmplase cu adevărat, el m-a condamnat zâmbind la... trei luni fără tutun şi fără vin. Când m-am întors în celulă, tovarăşii mei au fost cei dezamăgiţi, pentru că aveam obiceiul să le dau lor tutunul şi vinul pe care le primeam. Săracii de ei, trei luni au fost privaţi de ele!

Acum, sunt totuşi obligat să mărturisesc o slăbiciune... Deşi iubirea mea pentru oameni, chiar şi pentru cei mai decăzuţi, este mare, în unele momente aproape că-mi pierdeam răbdarea. Căci în timp ce meditam sau citeam, în jurul meu, tovarăşii de celulă se purtau ca nişte turbaţi. Încercam să-mi spun că sunt nişte copii incapabili să-şi disciplineze energiile, dar în asemenea clipe îi invidiam pe pustnicii care ascultă în singurătate glasul tăcerii, atât de bogat, atât de grăitor pentru sufletul lor. Mă gândeam: «Să mă duc în munţi sau în păduri pentru a gusta acea pace şi a sta de vorbă cu entităţile luminoase din lumea invizibilă, care nu este decât armonie şi muzică celestă, o, ce desfătare!» Dar

iată că deveneam deodată conştient de faptul că acționam ca un hoț pe cale de a-şi însuşi un bun care îi este pe moment refuzat Şi îmi spuneam: «Nu, pădurea şi muntele cu lacurile lui limpezi trebuie să le găseşti aici» şi mă concentram cu toată forța asupra frumuseții învățământului, asupra puterii acestui egregor, Fraternitatea Albă Universală. Atunci nu mai vedeam urâțenia care mă înconjura, nu mai simțeam mirosul acru de tutun, nu mai auzeam zgomotele şi țipetele, iar acele chipuri de brute deveneau chipuri umane. Totul se transforma datorită influenței magice a acestui gând.

Pe gerurile cele mai mari, cu ferestrele deschise, simțeam o căldură binefăcătoare, fiindcă în mintea mea adevărurile învățământului îmi țineau loc de calorifer. Toți ceilalți tremurau de frig şi băteau din picioare pentru a le încălzi, în timp ce eu, aşezat turceşte pe pat, mă rugam, meditam. Sunt totuşi deosebit de friguros, iar fereastra se deschidea exact peste patul meu. Am suportat totul fără a mă îmbolnăvi, pentru că aveam învățământul şi ideea de Fraternitate mereu prezente în minte. Mă simțeam unit printr-o legătură indestructibilă cu această familie răspândită nu numai pe întregul pământ, ci şi pe celelalte planete şi până la stele.

Aşa că vă spun şi vouă. Orice s-ar întâmpla, dacă vă simțiți complet extenuați, în fundul unei prăpăstii, lipsiți de absolut tot, dacă v-a ars casa, ați fost părăsiți de familie, trădați de prieteni, respinşi de toți, nu uitați niciodată că, prin sufletul şi prin spiritul vostru, aparțineți unei alte lumi, unde niciuna din aceste nenorociri nu vă poate atinge. Şi trimiteți semnale pentru a primi ajutor. Aveți senzația că nimeni nu vă vede şi nu vă poate acorda sprijin? Vă înşelați: în realitate mii de entități sunt prezente şi veghează.

Imaginați-vă nişte bărcuțe care călătoresc noaptea pe ocean. Dacă se întâmplă ca cei aflați în ele să se simtă în pericol, ei lansează apeluri de primejdie, semnale luminoase şi primesc ajutor. Asta făceam eu în acele nopți lungi din închisoare: chemam în ajutor entitățile celeste, proiectând lumină, adică iubirea, credința, speranța mea. Cât valorează oamenii, cu judecățile şi condamnările lor, în comparație cu entitățile celeste? Când reuşim să atragem atenția acestor entități, ele pot să deschidă în noi ferestre şi porți, pentru a face să pătrundă înăuntru pacea şi bucuria lor. Este atât de uşor pentru ele să ne observe şi să se îndrepte spre noi pentru a ne ajuta! Chiar dacă sunt ocupate cu lucrări mărețe, undele pe care le produce o rugăciune fierbinte le pune imediat în alertă. Pe cel care se văicăreşte, care se lasă cuprins de revoltă, de ură sau de orice alt sentiment negativ, aceste entități nu-l văd, căci el rămâne în beznă, se confundă cu întunericul. Dar să trimită semnale luminoase către Cer! Atunci el iese din beznă şi este observat de îndată.

Spiritele luminoase pe care reuşim să le atragem devin prietenii noştri şi nu ne mai părăsesc, ele sunt tenace, la fel de tenace ca spiritele întunecate de care adesea este atât de greu să te eliberezi. De ce prietenii n-ar fi la fel de tenaci ca duşmanii? Ei vin să ne susțină, să ne lumineze, să ne sfătuiască şi, dacă le urmăm sfaturile, suntem mereu bine inspirați. De aceea, în situația cea mai grea, nu trebuie să disperăm: într-o zi, ea se va întoarce în favoarea noastră, pentru că am fost bine inspirați.

Dar să fii atacat din toate părțile, să vezi ființe pe care credeai că poți conta dovedindu-se atât de nestatornice, de necinstite, de neloiale - există într-

adevăr momente când îți spui că nu merită să continui. Ce era de făcut în fața incapacității de a înțelege a celor care îşi închipuiau că, trimițându-mă la închisoare, aduc un serviciu societății?... Dar dacă este greu să ai de îndurat calomniile şi trădările, cel mai îngrozitor este că după un timp, vocile acuzatoare se fac auzite nu numai din exterior: ele se fac auzite şi din interior şi sfârşesc prin a pătrunde în conştiință. De câte ori n-au venit să mă chinuie aceste voci interioare! Ele îmi spuneau: «Chiar dacă nu ai comis niciuna din nelegiuirile de care eşti acuzat, trebuie totuşi, cumva, să fii vinovat şi să meriți reproşuri». Atunci cum să reacționezi în această situație pentru a nu fi complet distrus?

Până la urmă am găsit o metodă: retrezeam în mine amintirea tuturor momentelor de lumină, de inspirație şi de bucurie spirituală pe care le-am trăit şi le răspundeam acelor voci: «Nu se poate să fi trăit astfel de clipe şi în acelaşi timp să fiu vinovat de lucrurile de care mă acuzați». Şi vocile se îndepărtau... Bineînțeles că, după un timp, se întorceau... Până în ziua în care au tăcut definitiv. Am putut să le țin piept pentru că am păstrat în amintire clipele solemne pe care le trăisem mai înainte, în spirit.

În realitate, lucrul cel mai rău încă n-ar fi fost să mă îndoiesc de mine, ci să mă îndoiesc de învățământ, de filozofia Inițiaților, de calea de urmat sau de Maestrul meu, care, la câtva timp după sosirea mea în Franța, îmi scrisese: «Continuă să mergi mai departe cu credință şi iubire. Nu-ți fie frică». Să mă îndoiesc de mine, da, de ce nu? A te îndoi de tine te obligă să progresezi neîncetat. Nu există nimic mai primejdios decât să crezi că nu poți da greş. De aceea, în acea perioadă, am petrecut, de

asemenea, mult timp revăzându-mi viața, pentru a înțelege cum se împleteau toate firele din care fusese ea alcătuită până atunci. Avantajul închisorii, ca să zic aşa, este că nu duci lipsă de timp! Aşa că încercam să-mi amintesc de toate persoanele pe care le întâlnisem, analizam impresiile pe care acestea le produseseră asupra mea, relațiile pe care le-am avut cu ele şi unde au dus acestea. Înțelegeam cât este de important, pentru că asta îmi dădea un fel de repere pentru viitor.

Ar fi bine să reveniți şi voi, din când în când, asupra evenimentelor pe care le-ați trăit şi a felului în care le-ați trăit, precum şi asupra persoanelor pe care le-ați întâlnit - cele care v-au adus lucruri bune şi cele cu care ați avut dificultăți. Chiar dacă între aceste persoane nu există aparent nicio asemănare, în emanații ele pot avea ceva comun. Aşadar, dacă vă obişnuiți să simțiți şi să analizați ce emană din ele, când vă veți găsi în fața unor necunoscuți, veți şti la ce să vă aşteptați. Şi e la fel şi cu evenimentele: multe se repetă sub o altă formă şi dacă nu le-ați studiat bine, dacă nu ați tras din ele învățăminte, vă veți găsi în aceleaşi impasuri şi tot nu veți şti de ce.

Existența urmează un fel de mişcare periodică: totul se repetă, dar niciodată exact în acelaşi mod şi este de datoria noastră să ne dezvoltăm discernământul. Dar trebuie, de asemenea, să fii prudent şi să nu trezeşti orice amintiri din trecut, sub pretextul că le retrăieşti pentru a le studia. Nu este bine să tulburi drojdia. Toate evenimentele pe care le trăim sunt înregistrate şi clasate undeva în noi. Ele pot fi comparate cu nişte substanțe chimice închise în flacoane rânduite pe o etajeră. Cu aceste flacoane trebuie să umbli cu prudență, iar pe unele să eviți să le deschizi, din teama de nu fi asfixiat.

Tot pe când eram în închisoare, am hotărât să-mi studiez serios tema astrologică. În Bulgaria precum şi în Franța, multe persoane mi-au cerut să le fac horoscopul şi toate s-au arătat mulțumite, ceea ce le spusesem le ajutase. Dar când îmi studiam propria temă, nimic nu părea să corespundă cu ceea ce eram, nici cu evenimentele pe care le trăiam sau le trăisem. După ani, am tras până la urmă concluzia că acea temă nu era a mea. Trebuie chiar să adaug că era cea a unei ființe cu adevărat mediocre... ba chiar mai rău de-atât! Mi se întâmpla să-mi spun: «Dar cum am reuşit să mă transform în asemenea măsură? Este adevărat, am lucrat ani de zile, am făcut eforturi, am avut un Maestru... dar totuşi!» Lucrul acesta mă tulbura mult, trebuia să existe aici ceva ce nu ştiam. Atunci m-am hotărât să-i scriu fratelui meu Aleksandar, în Bulgaria, ca s-o întrebe pe mama, şi iată ce-am aflat.

Când satul nostru din Macedonia a fost incendiat, nu am putut să salvăm nimic din casa noastră, care fusese complet distrusă; pierduserăm tot, inclusiv actele noastre de identitate. Aşadar, când mama şi cu mine am sosit la Varna, trebuia să obținem altele; tatăl meu a fost cel care s-a dus să solicite eliberarea lor, iar documentele au fost redactate după declarațiile sale. Data pe care a declarat-o el atunci era inexactă: eram născut în ianuarie, iar el se temea că, atunci când va veni vremea să merg la şcoală, nu voi fi acceptat în clasa în care voia să mă înscrie. M-a declarat, aşadar, mai mare cu un an, iar eu nu ştiusem niciodată nimic până atunci. De ce, timp de aproape cincizeci de ani, a trebuit să-mi ignor adevărata dată de naştere? Ca să nu pot cunoaşte dinainte încercările care mă aşteptau şi să nu fac nimic pentru a le evita?...

Pe când eram în închisoare, unele persoane, care aflaseră locul şi data naşterii mele (cea falsă), îmi făcuseră horoscopul şi concluzionaseră că eram cu adevărat nelegiuitul care fusese condamnat. Când am ieşit, m-am întâlnit într-o zi cu una din acele persoane, care mi-a spus pe un ton dispreţuitor: «O, cu o asemenea temă astrologică, aveţi noroc că aţi scăpat! Dar să aşteptăm urmarea...» I-am răspuns: «Cum aţi aflat ziua mea de naştere? Cu puţin timp în urmă, încă n-o cunoşteam nici eu. Tema pe care aţi studiat-o nu este a mea». Am putut citi atunci pe chipul lui o mare uimire, dar şi un fel de teamă.

N-ar avea niciun rost să mă mai întorc acum asupra tuturor acelor evenimente, pentru a mă întreba dacă aş fi putut să le evit şi cum. Întrucât, în momentul în care am fost avertizat despre ce se urzea împotriva mea, prietenii din înalt nu mi-au inspirat hotărârea de a fugi, înseamnă că trebuia să înfrunt acele încercări. Am avut întotdeauna cea mai mare încredere în aceşti prieteni: ei ştiau că, deşi dezonoarea la care eram supus era pentru mine mai rea decât moartea, voi reînvia. Da, şi când reînvii, eşti mai viu decât dacă n-ai fi murit! Iar această nouă viaţă n-a fost doar în folosul meu, ci şi al vostru.

Deseori, în acea perioadă, mă simţeam în mâinile lui Dumnezeu ca un bloc de piatră în mâinile unui sculptor. Cum lucrează sculptorul? înarmat cu un ciocan, loveşte cu el dalta, pentru a începe să dea la iveală formele. Dumnezeu face acelaşi lucru cu noi şi trebuie să acceptăm, spunând: «Doamne, îţi mulţumesc că îndepărtezi din mine toată această materie de prisos. Îţi mulţumesc că faci din mine o piatră sculptată». Da, chiar în mijlocul celor mai mari suferinţe, poţi, trebuie

să mulțumeşti (Cf. *Râsul înțeleptului,* Col. Izvor nr. 243, cap. XII: «Recunoştința, sursă de lumină şi bucurie»).

Tocmai în condițiile crunte din închisoare, am înțeles şi cât de mult trebuia să-i mulțumesc Cerului că m-a pregătit pentru asta, încă din tinerețe. Dacă mi-aş fi trăit copilăria şi adolescența în confort, în îndestulare, cum aş fi suportat ce eram obligat să trăiesc acolo? Evident că şi citeam mult, iar cărțile mi-au fost de mare ajutor. Dar, din fericire, învățasem deja să caut şi în mine tot ce îmi lipsea în exterior. Fiecare condiție proastă din viață este ca o închisoare în care suntem întemnițați şi, din această închisoare, avem în noi puterea să ne eliberăm.

S-a întâmplat ca unii să-mi spună: «Dar dumneavoastră care, foarte de tânăr, ați învățat să vă dezvoltați puterea gândului, de ce nu ați folosit această putere pentru a riposta şi a vă neutraliza duşmanii?» Pentru că adevărata putere constă în a nu te folosi niciodată de asemenea puteri împotriva celorlalți, ci numai pentru a deveni din ce în ce mai invulnerabil la atacuri, pentru a nu ceda şi pentru a transforma pietrele cu care se aruncă în noi, în pietre prețioase. Să ai cunoştințe, puteri şi să refuzi să recurgi la ele în folosul tău, iată adevărata măreție, adevărata putere. Iar Cerul, care ne-a îngăduit să le dobândim, ne supraveghează. Aceste cunoştințe şi aceste puteri nu trebuie să le folosim decât pentru evoluția noastră spirituală sau pentru evoluția celorlalți, nu pentru a ne impune, pentru a răspunde la atacuri sau a ne răzbuna. Nu este acesta exemplul pe care l-a dat Iisus? (Cf. *Cartea magiei divine,* Col. Izvor nr. 226, cap. XVI: «Să nu căutați niciodată răzbunarea» şi *Adevărata învățătură a lui Hristos,* Col. Izvor nr. 215, cap. VII: «Tată, iartă-i că

nu ştiu ce fac» şi cap. VIII: «Celui care te loveşte peste obraz»)

Şi apoi, adevărul este că viața este o şcoală la care suntem trimişi, iar în această şcoală nu ştim, de fapt, cine sunt profesorii şi cine elevii. Copii, cerşetori ne pot învăța, dar şi duşmanii noştri; da, chiar - şi mai ales - duşmanii. Uneori ar fi destul de uşor să răspunzi la calomnii, la atacuri, dar nu toate modurile de a răspunde sunt bune. Întotdeauna am simțit ce primejdie ar fi fost să mă cobor la nivelul celor care mă atacau, fiindcă m-aş fi murdărit împreună cu ei. Prin răspunsul meu, voiam să fiu capabil să rămân foarte sus, să nu-mi urmez adversarii în meschinărie, în răutate. Căci şi dacă, aparent, aş fi obținut victoria, în realitate aş fi pierdut foarte mult.

Oricum este aproape imposibil să te aperi împotriva acuzațiilor nedrepte. La câtva timp după ce am ieşit din închisoare, un prieten a venit să-mi spună că se teme pentru siguranța mea, fiindcă existau la Paris oameni care, convinşi că eram un monstru, îşi propuseseră să mă lichideze. Nu ştiu în ce fel multiplicaseră în sute de exemplare o bancnotă pe care figura astronomul Le Verrier, înlocuind chipul lui cu al meu. Dedesubt scriseseră: «Michael Ivanoff, mai primejdios decât Hitler» şi împărțeau aceste bancnote pe străzi. Auzind asta am râs, desigur, atât era de grotesc! Prietenul meu mi-a spus: «N-ar trebui să râdeți, unii oameni sunt nebuni».

Dar nebuni sau nu, când sunt convinşi că eşti vinovat, când vor să fii vinovat, n-ai ce face: în tot ce spui găsesc un argument pe care să-l întoarcă împotriva ta. De câte ori nu m-am aflat în această situație! Dar într-o zi, când cineva tocmai mă acuza din nou că duc oamenii la pierzare, că-i împing la sinucidere, că seduc

femeile, că distrug familii etc., un timp m-am mulțumit să-l ascult. Dacă aş fi încercat să mă disculp, evident că nu aş fi reuşit, atunci de ce să-mi pierd vremea? După un timp, l-am privit zâmbind şi i-am spus: «Dar asta nu-i nimic, am făcut lucruri mult mai rele de-atât şi încă nu ştiți de ce sunt în stare...» Celălalt, uluit, a făcut ochii mari şi a tăcut. Când eşti învinuit pe nedrept, iată încă o metodă de a nu te lăsa destabilizat.

Doar prin iubire ne răzbunăm pe duşmani, doar prin iubire grămădim cărbuni de foc pe capul lor (Cf. *Pomul cunoaşterii binelui şi răului,* Col. Izvor nr. 210, cap. IX: «Să învingem răul prin iubire şi lumină»). Eu ştiu că într-o zi, tuturor celor care mi-au făcut rău le va fi ruşine de faptele lor şi vor veni să-mi ceară iertare. Unii au făcut-o deja, iar alții, care acum au părăsit pământul, o fac şi ei. Simt prezența lor lângă mine: le pare rău, mă imploră să-i iert...

Aş putea să vă povestesc în amănunțime toate încercările la care am fost supus în închisoare, toate atacurile a căror țintă am fost şi, chiar şi după ani, chiar şi reabilitat (în septembrie 1960), toate încercările care au fost făcute pentru a mă distruge. Dar n-ar folosi prea mult. Dacă le amintesc uneori, e pentru a vă face cunoscute concluziile la care am ajuns şi metodele la care am recurs pentru a face față.

Evident, nu mi-am dorit această încercare a închisorii, dar ea a fost fără îndoială inevitabilă şi am făcut acolo experiențe pe care nu le-aş fi făcut nicăieri în altă parte. Ele au fost pentru mine un test. Am fost obligat să fac apel la toate forțele mele interioare, să le adun, să le domin şi să le proiectez către înalt. În orice caz, să ştiți că n-aş îndrăzni niciodată să vă vorbesc aşa cum o fac de ani de zile, dacă greutățile pe care le-am

avut de înfruntat nu m-ar fi educat - şi încă cum! - arătându-mi că spiritul poate învinge tot: nicio închisoare nu-l poate ține captiv (A se vedea Anexa II).

Priviți copacii din pădure: ei sunt strânşi unii în alții, iar dacă unul dintre ei vrea să se întindă, cei din jur îl împiedică. Atunci copacul, care este înțelept, hotărăşte să se avânte doar spre cer, unde spațiul este liber. De ce să nu învățăm de la copaci? De fiecare dată când ceilalți vor să ne limiteze, trebuie să ne avântăm spre înălțimi, să ne refugiem în lumea luminii, la Dumnezeu. Chiar singuri, chiar bolnavi, chiar în exil, chiar în închisoare, avem întreaga putere asupra vieții noastre interioare. «Aş transforma temnița într-un palat» spusese Maestrul. Sufletul trebuia să mi-l transform în palat, căci sufletul poate fi o temniță sau un palat.

Şi nu foloseşte la nimic să-L învinuim pe Dumnezeu atunci când suferim. Întrucât Dumnezeu ne dă mijloace de a le depăşi, asta înseamnă, desigur, că El nu vrea să trăim în mijlocul încercărilor. Apoi, la un moment dat, condițiile se îmbunătățesc şi atunci beneficiem cu adevărat de munca pe care am realizat-o. Putem, în sfârşit, să ne bucurăm de ce ne oferă noua situație - şi asta mult mai bine decât dacă nu ar fi trebuit să ne dezvoltăm în greutăți.

Maestrul Peter Deunov mi-a cerut să vin în Franța pentru a-i salva şi a-i face cunoscut învățământul. Pentru a îndeplini această misiune, puteam spera că avea să se vorbească despre mine în termeni mai buni, căci cum poate fi primit un mesaj, dacă mesagerul este împroşcat cu noroi, întinat, dezonorat? Dar a trebuit să accept evenimentele aşa cum apăreau, având încredere în Cer, care vine întotdeauna, într-un moment sau altul, să restabilească adevărul (A se vedea Anexa III). Trebuie

să suporți şi să sorbi cupa amară, aşteptând ca Cerul să se manifeste. În Psalmul 91 (Psalmul 90 din Biblia ortodoxă (n.t.)) se spune: *«Că spre Mine a nădăjduit şi-l voi izbăvi pe el, zice Domnul... Striga-va către Mine şi-l voi auzi pe el...*

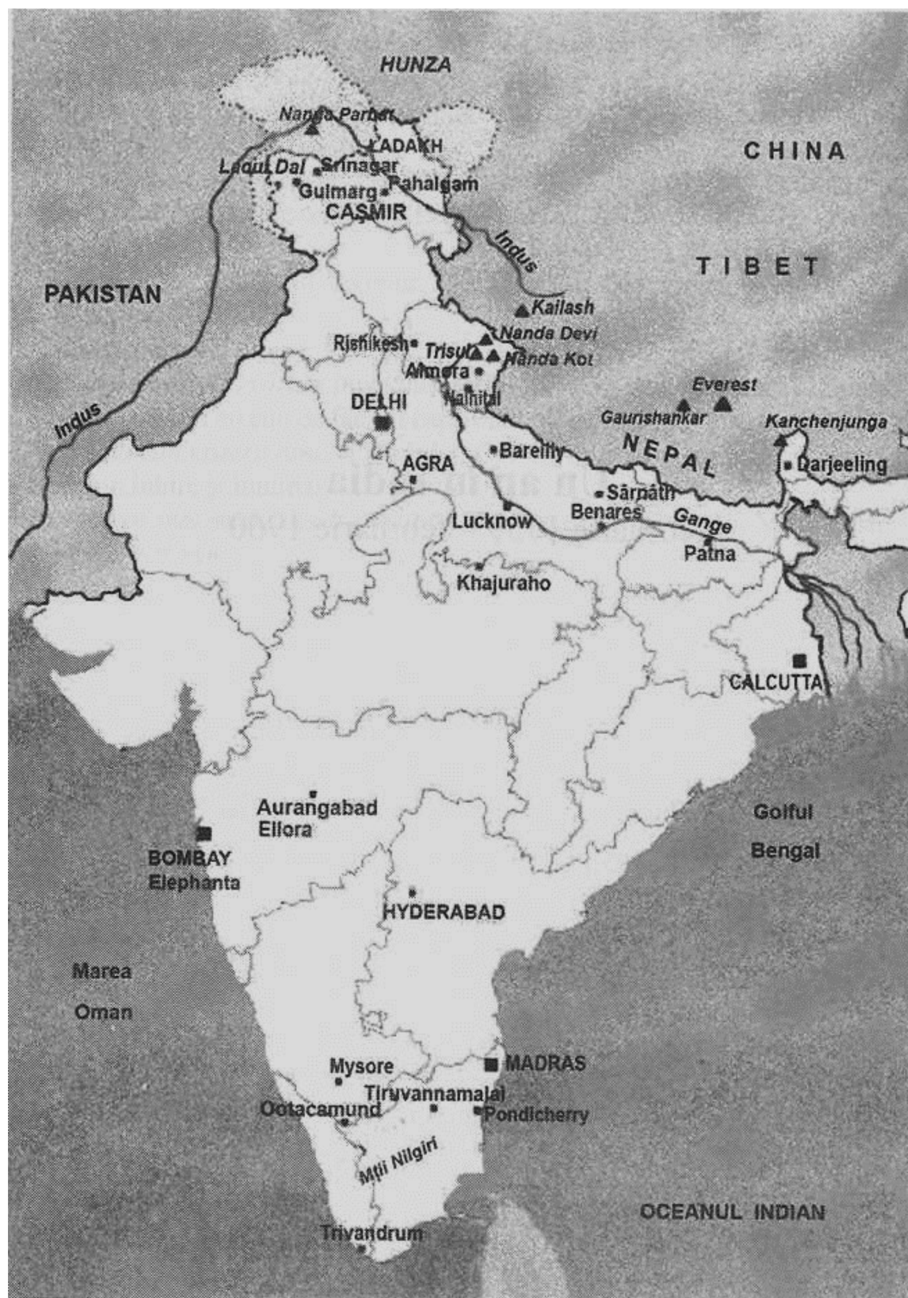
Cu dânsul sunt în necaz şi-l voi scoate pe el şi-l voi slăvi Şi-i voi arăta lui mântuirea Mea. »

Psalmul nu promite că vom fi cruțați, ci că la sfârşit, Dumnezeu ne va primi în lumina Lui.

Dacă îndeplinim conştient munca pe care Cerul ne-a încredințat-o, se produc întotdeauna evenimente care aduc la lumină adevărul şi îndreaptă situația. Dacă nu, orice-am face, nu vom reuşi. Şi de data aceasta nu vorbesc doar pentru mine, ci şi pentru vol. Oricare ar fi greutățile, trebuie să continuăm până când Cerul intervine, căci el cunoaşte momentul prielnic şi atunci evenimentele o iau pe un cu totul alt făgaş (Cf. *Iubirea mai mare decât credința,* Col. Izvor nr. 239, cap. VII: «Păstrați-vă credința în bine»). Când vine primăvara, ce transformări au loc în natură! Intervențiile lumii divine seamănă cu sosirea primăverii: un suflu cald străbate pământul şi semințele roditoare pe care le-am sădit încep să încolțească.

Cap. 11 - Un an în India

februarie 1959 - februarie 1960

Principalele locuri din India menționate

Să plece în India... Iată visul unui număr tot mai mare de occidentali, pentru care această țară reprezintă o culme a spiritualității. Fiindcă au citit câteva cărți despre hinduism, despre budism, despre diferitele tipuri de yoga şi despre Maeştrii spirituali, ei îşi închipuie că, deîndată ce au pus piciorul pe pământul Indiei, îl vor găsi pe marele înțelept, pe marele Inițiat care le va dărui iluminarea. Şi, aşa, fără pregătire prealabilă, se îmbarcă... Chiar dacă au auzit vorbindu-se de sărăcia, de lipsa de igienă, de mizeria pe care le găseşti în această țară, ei nu-şi dau seama întotdeauna cât de greu sunt ele de suportat pentru europeni. Unii vor spune că atunci când pleci în căutarea unui Maestru spiritual, condițiile materiale contează prea puțin. Bun, să zicem că e aşa. Dar ce idee îşi fac ei despre căutarea unui Maestru? Chiar şi atunci când cred că l-au găsit, sunt ei siguri că acesta îi va accepta?... Şi ce vor face în fața cuiva care stă ore întregi în tăcere? Vor fi ei capabili să intre în comunicare cu el în această tăcere?... Dacă, aşa cum pretind mulți, nu au găsit nicio hrană spirituală în Occident, n-o vor găsi în Orient.

Fie că este vorba de religie, de filozofie, de literatură, de muzică, de arhitectură etc., în toate domeniile, India a îmbogățit cultura universală cu imense comori pe care merită să le cunoşti. Dar vai de bieții europeni care se vor aventura printre atâtea tradiții şi practici, crezând că acestea le vor aduce ceea ce nu le poate aduce creştinismul! Este de-ajuns numai să se trezească în fața atâtor zeități cu forme ciudate, pe care nu ştiu cum să le interpreteze: Kali, care dansează cu un şirag de cranii umane în jurul gâtului, Avalokiteshvar, cu o mie de brațe şi unsprezece capete, Indra, care se manifestă sub formă de ploaie, Ganesha cu cap de elefant,

Hanuman maimuța etc. Panteonul hindus este un hățiş de nedescris în care occidentalul riscă să se piardă, mai ales că nu este obişnuit cu lumea simbolurilor.

Aş vrea să mă înțelegeți bine: nu subestimez valoarea religiilor şi a tradițiilor spirituale ale Indiei, dimpotrivă; vreau doar să-i pun în gardă pe occidentalii care se duc acolo cu mintea plină de iluzii, închipuindu-şi că se vor întoarce iluminați, după ce au primit binecuvântarea câtorva yoghini şi au trecut prin câteva locuri sfinte. Am întâlnit astfel de «pelerini» întorşi din India, care mi-au mărturisit că se simțeau pierduți. Nici nu e de mirare: când n-ai ştiut să-i dai deja vieții tale un sens, este întotdeauna riscant să-ți închipui că-l vei găsi, în sfârşit, ieşind din cultura şi din tradițiile în care te-ai născut. Înainte de a te lansa în asemenea aventuri, trebuie să reflectezi. Am avut uneori ocazia să verific cât de înțelepți sunt unii yoghini hinduşi. Ei îi întreabă pe occidentali: «Sunteți creştini? - Da. Atunci rămâneți creştini». Ei ştiu că o cultură, o tradiție e ca pământul de baştină pentru un copac. Cât timp îi trebuie unui copac smuls din rădăcini pentru a se înrădăcina în altă parte!

Toate religiile provin din aceeaşi sursă, diferențele dintre ele decurg din faptul că au apărut în epoci diferite, la popoare cu mentalități diferite; este lucrul care trebuie luat în considerare înainte de toate, pentru că nu este uşor să te adaptezi la alte mentalități. Tradiția hindusă este, repet, extraordinar de profundă, de bogată şi de poetică, dar, cu câteva excepții, occidentalii care se aventurează în ea riscă mai ales să se rătăcească. Sau, dacă nu, se opresc doar la aparențe, la forme, la detalii superficiale, exotice, ceea ce este lipsit de respect față de toate acele mari spirite ale

trecutului care, după ce au lucrat şi au cercetat îndelung, au vrut să lase poporului lor roadele acestor experienţe. Să nu credeţi că înţelepţii şi Maeştrii spirituali ai Indiei se simt chiar atât de onoraţi să-i vadă pe toţi aceşti creştini neglijându-şi propria religie, pentru a se deghiza în yoghini cu capul ras şi robă portocalie, care bolborosesc câteva cuvinte în sanscrită şi recită mantre, arzând beţişoare de tămâie.

De la întoarcerea mea, ştiu cât sunteţi de nerăbdători să mă auziţi vorbind despre şederea mea în India. Am să fac asta, desigur, dar intenţia mea nu este să vă impresionez povestindu- vă ce am trăit acolo. Mi se pare chiar că acordaţi deja prea mare importanţă acestui lucru, ca şi cum ceea ce vă voi aduce de-acum înainte ar trebui să fie mai preţios, mai esenţial decât ceea ce v-am dat, ani de zile, înainte de a face această călătorie. Puteţi să nu mă credeţi, dar dacă această experienţă din India a fost atât de bogată pentru mine, este şi pentru că ea n-a făcut decât să sublinieze valoarea religiei noastre occidentale. De la întoarcerea mea, această valoare îmi apare încă şi mai limpede, pentru că acum pot cu adevărat să fac o comparaţie. Nu spun că tradiţia occidentală este superioară, ci că occidentalii pot găsi în ea tot ce au nevoie pentru dezvoltarea lor spirituală.(Înaintea plecării, pe 11 februarie 1959, Maestrul a lăsat acest mesaj:

«Iubiţi fraţi şi surori ai Fraternităţii Albe Universale, aici, la Izgrev, în Franţa, încredinţez spiritelor naturii, păsărilor, copacilor, obiectelor şi tuturor lucrurilor, îndatorirea de a fi, aşa cum s-au obligat faţă de mine, conductori ai forţelor inspiraţiei, protecţiei pentru voi toţi.

«Fie ca răsăriturile de soare, conduse de ființe invizibile care vă înconjoară şi vă vorbesc, să vă călăuzească pe calea ascendentă a evoluției divine.

«Fiți uniți prin iubirea care leagă şi face să rodească orice acțiune, orice cuvânt şi orice gând.

«Nu sunt aici şi, cu toate acestea, sunt în continuare aici.

«O Ființă mai presus de mine vă ia sub ocrotirea ei.

«Trăiți-vă divin viața pământească.

«Aleluia!»)

Încă de la sosirea mea în această țară, am vrut să înțeleg cum sunt acum indienii, înfățişarea lor fizică, mentalitatea, comportamentul lor. Folosind toate mijloacele de locomoție posibile, am străbătut India în toate direcțiile, de la Srinagar, în Himalaya, până la Trivandrum, în Sudul extrem, unde pământul este atât de roşu, şi de la Bombay la Calcutta. Am pătruns în toate mediile, am întâlnit mari Maeştri, dar şi oameni politici, bancheri, cadre universitare, meşteşugari, cerşetori... M-am uitat la oameni cum cumpără şi vând, cum se hrănesc şi se îmbracă, cum dorm şi se roagă. Am făcut, de asemenea, efortul de a mă întoarce mental foarte departe în timp, pentru a cerceta cum a trăit cândva acest popor, care i-au fost practicile, obiceiurile.

Spectacolul străzii în oraşele indiene este ceva extraordinar şi am petrecut ore în şir plimbându-mă şi observând această mulțime atât de vie şi de colorată. În toate țările lumii pe care le vizitez, spectacolul mulțimii de pe străzi îmi inspiră mereu acelaşi gând: aceşti bărbați şi aceste femei au fiecare propria lor existență, povestea lor, problemele lor de rezolvat, suferințele, iubirile lor... Ei umblă încoace şi încolo, ca nişte indivizi lăsați în seama lor, dar de fapt, există o Ființă care îi

susține pe toți, fiindcă trăiește în ei. Și încerc, măcar cu gândul, să le dăruiesc tuturor ceva bun din inima și din sufletul meu.

Este inutil să vă povestesc despre India ceea ce mulți călători au povestit deja mai bine decât aș putea eu s-o fac; dar, evident, ca toți cei care merg acolo pentru prima dată, am fost frapat imediat de toată această sărăcie care se înfățișează privirii alături de o opulență extraordinară. Am văzut palate imense, cu anexe în care erau crescuți și îngrijiți o sută de cai, iar în fața acestor palate, o gloată de cerșetori care mureau de foame. La Bombay, New Delhi, Lucknow, Calcutta sau Madras am intrat în magazinele de țesături, numai pentru a admira toată această bogăție de mătăsuri în culori sclipitoare. Ce minunății! Nu cred că poți găsi așa ceva la noi, în Europa. Iar când ieșeam din acele locuri feerice, majoritatea bărbaților și femeilor pe lângă care treceam erau îmbrăcați în zdrențe... Te întrebi și de ce atâtea întinderi de pământ rămân necultivate. Toată lumea a auzit vorbindu-se despre această mizerie care domnește în India, dar una e să auzi vorbindu-se despre ea și alta să o vezi. Într-o zi, la Calcutta, trebuia să traversez un pod. De-o parte și de alta stăteau pe jos, așezați sau întinși, bolnavi, cerșetori, infirmi. Unii poate deja muriseră. Mâini se întindeau la trecerea mea și am împărțit toate monezile cu care îmi umplusem buzunarele. Cu toate că am făcut un efort să mă stăpânesc, la vederea unei asemenea sărăcii, a unei asemenea suferințe, a unei asemenea stări de abandonare, am fost atât de tulburat încât, ajuns la celălalt capăt al podului, am plâns.

Pe lângă spectacolul acestei mizerii, mi-a fost, de asemenea, foarte greu să suport zgomotul. La începutul

şederii mele, am fost cu adevărat şocat să descopăr că indienii, atât de religioşi şi de mistici, nu contenesc să facă zgomot, chiar şi în temple, chiar şi în ashram-uri. Trebuie să te duci în pădure sau în munți ca să ai, în sfârşit, linişte. Am asistat la sărbătoarea prin care țara îşi aniversează independența: toată suflarea era pe străzi, coloane nesfârşite de copii, de adulți şi de bătrâni treceau pe jos sau în maşini. Mulți aveau mici trompete din care nu conteneau să sufle. Un vacarm! Sărbătoarea a durat trei zile şi trei nopți.

Din anumite trăsături de caracter, din răbdarea lor, din acceptarea condițiilor grele de viață, simți că hinduşii sunt suflete foarte bătrâne, dar, pe de altă parte, sunt precum copiii: le place zgomotul. În orice caz, zgomotul nu pare să-i deranjeze, iar asta face deseori dificilă şi şederea în hoteluri. La ora unu-două noaptea, eram adesea trezit de forfotă şi de voci în culoar. Odată, după ce am aşteptat răbdător un timp, am ieşit din cameră şi am văzut vreo trei-patru vlăjgani prinşi într-o conversație deosebit de animată. Le-am spus: «Cultura europeană este măcar într-o privință superioară, anume că, de la zece seara, trebuie să încetezi să faci zgomot, pentru a nu-i împiedica pe oameni să doarmă. Iar dumneavoastră, priviți cât este ceasul! N-aveți pic de respect, pic de iubire...» Mă aşteptam să protesteze. Nicidecum! Unul dintre ei chiar m-a luat de după gât şi m-a îmbrățişat, cerându-mi iertare şi promițându-mi că n-o să se mai întâmple. Şi într-adevăr, din acel moment n-au mai făcut zgomot.

În hotelurile unde stăteam, cei care începeau să mă cunoască puțin mă considerau un fel de yoghin, dar un yoghin ciudat. De ce? Pentru că, după părerea lor, un yoghin trebuie să suporte orice. Ei bine, înseamnă că nu

trebuie, tocmai, să fiu yoghin, pentru că nu suport orice şi mai ales nu suport zgomotul. Dar se arătau foarte amabili, mă acceptau aşa cum eram.

Într-o zi, aşa, din pură curiozitate, am pătruns în bucătăria unui hotel... Şi ce mi-a fost dat să văd? Şobolani care umblau nestingheriţi. Din acel moment am hotărât să-mi pregătesc, pe cât posibil, singur mesele. Au fost, şi în această privinţă, foarte drăguţi şi m-au lăsat. Spuneau că sunt un «brahmacari» - aşa sunt numiţi bărbaţii necăsătoriţi care s-au consacrat slujirii lui Dumnezeu. Şi ştiţi care este leguma pe care am apreciat-o cel mai mult în India? Napul. Da, n-am mâncat niciodată napi atât de fragezi şi de gustoşi.

Pretutindeni am fost, aşadar, bine primit. Datorită culturii lor milenare, hinduşii ştiu să recunoască, din instinct, fiinţele care şi-au dedicat viaţa spiritualităţii. Se apropie spontan de ele şi le cer binecuvântarea. De câte ori n-am fost oprit, nu numai în hoteluri, ci şi pe străzi, în autobuze, de bărbaţi şi femei care îmi cereau să-i binecuvântez - ceea ce, evident, nu mi s-a întâmplat niciodată în Europa. Ei chiar îngenuncheau în faţa mea. Eram foarte jenat şi, la început, am încercat să-i ridic. Apoi a trebuit să renunţ, pentru că acest comportament face parte din tradiţiile lor. Dar n-am reuşit niciodată să mă obişnuiesc. Unii îmi puneau întrebări şi voiau să mă invite să iau masa cu ei sau chiar să mă găzduiască mai multe zile. Foarte des trebuia să inventez pretexte pentru a scăpa de toate aceste invitaţii.

Descopeream uneori că unii dintre cei care mă opreau astfel erau oameni foarte importanţi. Ei îmi propuneau să mă ia în maşina lor ca să-mi arate oraşul şi monumentele sale, precum şi locuri cunoscute din împrejurimi. Eram cu adevărat surprins de acest respect

- ba chiar venerație - pe care mi le arătau atâtea persoane din toate categoriile sociale.

Chiar dacă eşti deja prevenit, familiaritatea în care trăiesc indienii cu animalele este ceva uimitor. Le acceptă printre ei ca şi când n-ar stabili o graniță clară între regnul uman şi regnul animal. Este adevărat că, dintr-un anumit punct de vedere, aceste granițe nu există, dar nu este numai asta: pentru ei, animale precum vaca, maimuța, şarpele etc. păstrează încă un caracter mitic şi, prin urmare, sacru. De aceea, ei lasă vacile să se plimbe pe străzile oraşelor, unde stingheresc circulația maşinilor. Şerpii fac şi ei parte din peisajul cotidian: oriunde, un om poate să dea drumul dintr-un sac mai multor şerpi, care se ridică şi unduiesc, în timp ce el cântă dintr-un fel de fluier.

Cât despre maimuțe, ele invadează templele, unde fac stricăciuni şi lasă tot felul de murdării. Deşi e, desigur, un lucru mai rar, se pare că în unele temple şobolanii sunt cei hrăniți şi ocrotiți ca oaspeți sacri. Dar maimuțele le întâlneşti peste tot, nu numai în temple, ci şi în oraş, unde sar pe tarabele negustorilor şi înhață fructe, cu care aruncă în capul trecătorilor. Mi s-a povestit că li se întâmplă să fure câte un bebeluş şi să fugă cu el în vârful unui copac. Atunci părinților nu le rămâne decât să le îmbie cu ceva de mâncare, ca ele să coboare şi să aducă înapoi copilul.

Cât despre oraşul Bombay, acesta este invadat de corbi; în copaci, pe acoperişurile caselor, ei croncăne toată ziua şi este insuportabil. Străinii se plâng, dar pe indieni nu-i deranjează: nu-i alungă. Eu, într-o zi, am fost atât de exasperat, încât am aruncat cu câteva pietricele pentru a-i îndepărta şi atunci s-a petrecut ceva uimitor: când am ieşit, ceva mai târziu, din hotel,

pentru a mă duce să mă plimb prin pădure, au venit după mine.

Imediat ce am ieşit din hotel, ai fi zis că m-au recunoscut şi că veneau să mă însoțească până la pădure. Dar ce s-a întâmplat acolo e altă poveste. Corbii sunt foarte inteligenți şi ar merita să fie mai bine studiați.

M-am plimbat mult prin pădurile Indiei, dar trebuia să fiu cu băgare de seamă. Într-o zi, am văzut venind în goană spre mine o întreagă ceată de maimuțe. Nu erau foarte mari, dar muşcătura lor poate fi periculoasă şi erau multe. Una dintre ele, mai ales, s-a apropiat foarte mult de mine, şuierând amenințător. Atunci am privit-o fix, ridicând bastonul pe care îl avem în mână şi a fugit, urmată de toată ceata. În acea pădure se pare că existau câțiva tigri, dar n-am întâlnit niciunul. Poate au considerat că sunt mai rău decât ei, le-a fost frică şi n-au îndrăznit să se arate! Iar când eram în Caşmir, am fost prevenit că locul în care obişnuiam să mă duc era invadat de şerpi - şerpi micuți foarte veninoşi, a căror muşcătură provoacă o moarte fulgerătoare. Dar nici de data asta n-am avut noroc: n-am văzut nici măcar unul din acei şerpişori. În pădurile prin care mă plimbam, eram însă uimit să găsesc uneori tot felul de fructe, unele cărnoase, zemoase şi atât de dulci! Erau de-ajuns ca să mă hrănească pe toată ziua.

În adolescență, pe când încă nu-l cunoscusem pe Maestrul Peter Deunov şi-mi căutam drumul, mă obişnuisem să mă leg la toți acei înțelepți şi la acele mari Ființe care, potrivit cărților pe care le citeam, trăiau în India şi în special în Himalaya. Plecând în India nu ştiam pe cine aveam să întâlnesc. Acum nu mai aveam nevoie să găsesc o direcție, o găsisem

demult, dar aveam nevoie să-mi aflu măsura. Da, aveam o anumită idee despre mine, despre munca mea, şi aveam nevoie să-mi fie confirmată. Aşa că, timp de un an, am vizitat numeroase ashram-uri, am fost primit în sanctuare în care nu era acceptat niciun străin, m-am apropiat de mari Maeştri, unii cunoscuți, alții nu. Printre marii Maeştri am avut privilegiul să-l întâlnesc pe Neem Karoli Maharaj Babaji. Înainte de a pleca ştiam, evident, de existența lui Babaji, despre care vorbeşte Paramahansa Yogananda în *Autobiografia unui yoghin.* Nu ştiam dacă aveam să-l întâlnesc, căci se deplasează într-una şi nu înştiințează niciodată despre locul unde va sta. Îl poți căuta zadarnic ani de zile şi este cu atât mai greu să dai de el, cu cât ia diferite înfățişări: pe aceea a unui cerşetor din mulțime sau a unui călător. Abia dacă reuşeşti să-l recunoşti în yoghinul pe lângă care treci pe drum, din întâmplare.

Dar îmi doream mult să-l întâlnesc pe Babaji. Pe când mă aflam la Almora, i-am trimis un mesaj prin intermediul gândului, iar el mi-a răspuns venind el însuşi în întâmpinarea mea, pe 17 iunie. L-a trimis la mine pe unul din discipolii săi, ca să mă aducă la el. 17 iunie era exact data pe care mi-o anunțase doctorul Bindu, un mare clarvăzător, discipol al lui Babaji, când i-am destăinuit dorința mea de a-l vedea pe Maestrul lui.

Ați vrea să vă vorbesc despre Babaji, dar esențialul nu poate fi exprimat. Înainte de toate, el însuşi nu povesteşte nimic despre sine şi nici măcar nu i se cunoaşte vârsta. Bătrâni care îl cunoscuseră când erau copii m-au asigurat că de atunci nu i se schimbase chipul. Dar să lăsăm problema vârstei lui... În aparență, nimic nu-l deosebeşte pe Babaji de alți yoghini. Purta un

veşmânt atât de vechi, atât de uzat, încât am vrut într-o zi să-i ofer un *dhoti* nou. L-am ales cu foarte multă grijă şi când i l-am adus, mi-a mulţumit, dar nu l-a primit. Când vrea să lase pe cineva să se apropie de el, purtarea lui e simplă. Deseori el stă foarte familiar, pe jumătate întins. Dar ceea ce remarci, înainte de toate, este privirea lui profundă, minunată, plină de iubire.

Am fost surprins de primirea pe care mi-a făcut-o. Privirea, zâmbetul lui îmi aminteau de Maestrul meu. Şi câte lucruri am împărtăşit, în tăcere! Când l-am revăzut pe Babaji, pe 21 iunie, am plecat împreună cu maşina, de la Almora, pentru a merge până la Bareilly. La Almora, unde locuisem un timp, lăsam mai mulţi prieteni: pe doctorul Bindu, precum şi pe Anagarika Govinda, un mare specialist al misticii tibetane, şi pe soţia sa, Li Gautami.

Am avut îndelungi conversaţii cu Babaji, dar mai aveam încă multe să-l întreb şi cum el trebuia să plece, m-a pus în legătură cu unul din discipolii săi care trăia în munţi, la Nainital, unde m-a condus un alt discipol cu trenul. Nainital este un loc foarte frumos, foarte pitoresc, cu cele cinci temple ale sale clădite pe înălţimi, şi acolo îşi are Babaji ashram-ul. Chiar la sosire am fost primit de un bărbat cam de treizeci şi cinci de ani, care se numea Hanuman Baba (în epopeea *Ramayana*, Hanuman este regele maimuţelor, aliat al zeului Rama). El avea un chip minunat, pur, inteligent şi din fiinţa lui emana ceva foarte spiritual. Tovarăşul meu de drum îşi luă rămas bun de la mine fără a mă fi prezentat - dar am aflat, după aceea, că Babaji îl înştiinţase pe Hanuman Baba de venirea mea, iar acesta m-a condus într-o casă unde îmi dădu camera în care stătea de obicei Babaji când se afla la Nainital. Am rămas acolo

câtva timp. Fereastra dădea spre munții înzăpeziți: în depărtare zăream vârful Nanda Devi şi, în acea perioadă, am putut să meditez în fiecare zi în fața unui peisaj minunat.

Am rămas aşadar un timp la Nainital şi a fost pentru mine o ocazie de a studia şi de a face experiențe foarte interesante. Mai întâi, pentru că îl întâlneam în fiecare zi pe Hanuman Baba, care era o ființă ieşită din comun. Babaji îl supunea la o disciplină extrem de severă, dar pe care el, în mod evident, o suporta foarte uşor. De mai mulți ani trebuia să se abțină să vorbească, nu-i ieşea niciun cuvânt din gură: el scria pe o tăbliță de ardezie ce avea de spus. I se impusese, de asemenea, să doarmă într-un fel de gaură întunecoasă, cu spațiu doar cât să se poată culca. De ce? Pentru că în întuneric, în tăcere absolută, nu mai există nicio hrană pentru cele cinci simțuri, pe care yoghinul se străduie să le amorțească, încă şi mai mult, prin meditație. Când cele cinci simțuri încetează să mai funcționeze, ele nu mai absorb energia psihică şi atunci se trezesc alte simțuri, datorită cărora yoghinul începe să vadă, să audă, să simtă, să atingă elementele fluidice ale regiunilor superioare.

În fiecare dimineață, yoghinul tăcut se ducea la lucru în oraş, unde avea o slujbă într-un serviciu administrativ. Când ajungea înapoi, pe la orele şaptesprezece, se ducea să asigure serviciul religios într-un mic templu din preajmă. Apoi venea să mă vadă şi răspundea la întrebările mele, scriind pe tăblița lui de ardezie. Am petrecut cu el ore întregi; eu îi vorbeam, iar el, pentru a-mi răspunde, scria. Ştia bine engleza şi uneori rămâneam împreună până la ora două sau trei noaptea. Pentru a se hrăni, el se mulțumea cu o

jumătate de litru de lapte pe zi şi, cu toate acestea, era plin de vigoare. Acoperit cu un singur veşmânt şi iama şi vara, el umbla desculț, dar mergea aşa de repede, că mi-era greu să țin pasul cu el. Învățat şi îndrumat de Babaji, el trezise forța Kundalini, care îi ajunsese până la chakra frunții, chakra Ajna (Cf. *Centri şi corpuri subtile - Aura, plexul solar, centrul Hara, chakrele...*, Col. Izvor nr. 219, cap. V: «Forța Kundalini», cap. VI: «1. Sistemul chakrelor - Chakrele Ajna şi Sahasrara»). Exercițiile de yoga pe care mi le-a arătat dezvăluiau cât era de avansat şi am învățat multe de la el. La cererea lui Babaji, m-a învățat câteva exerciții de Shabda Yoga, yoga Verbului, cărora le-am putut constatata eficacitatea.

Hanuman Baba mă ducea bucuros să-mi arate grădina în care cultiva tot felul de plante şi mai ales plante medicinale. Dar mai erau şi altele, despre care mă asigura că au proprietăți extraordinare: una dintre ele îți îngăduie să trăieşti săptămâni întregi fără hrană; o alta, să rezişti la frig zile în şir, în zăpezile din Himalaya. Nu am verificat, dar este posibil, cred în puterea ierburilor. Într-o zi mi-a arătat cum să fac o pastă din rădăcina unei anumite plante şi frunzele roşii ale alteia: le zdrobeşti împreună, frecându-le pe o piatră şi obții un amestec pe care îl pui apoi pe frunte, între sprâncene, pentru a trezi al treilea ochi. Am notat numele acelor plante şi aş putea să vi le dau, însă v-ar fi greu să le găsiți. Hanuman Baba mi-a spus că pe la Nainital treceau numeroşi yoghini şi «sadhu» şi că multe din cunoştințele lui despre plantele sau drogurile folosite de aceştia pentru a dezvolta puteri psihice proveneau şi de la ei.

Înaintea acestei şederi în India, citisem evident mult despre practicile yoghinilor. Este clar că principalul scop

al acestor practici este să supună corpul fizic puterilor minţii. Nimic nu trebuie să-i reziste. Şi Hanuman Baba îmi confirma acest lucru, spunându-mi că, pentru yoghini, totul sau aproape totul pare posibil. Una dintre aceste practici se numeşte «thumo». Prin exerciţii prelungite de concentrare şi de respiraţie, yoghinul trezeşte chakra Muladhara (Cf. *Centri şi corpuri subtile - Aura, plexul solar, centrul Hara, chakrele...*, Col. Izvor nr. 219, cap. V: «Forţa Kundalini», cap. VI: «1. Sistemul chakrelor - Chakrele Ajna şi Sahasrara») de la baza coloanei vertebrale; şi atunci e ca şi când ar aprinde un foc în trupul său. Apoi, puţin câte puţin, acest foc urcă prin canalul Shushumna, de-a lungul coloanei vertebrale, aprinde celelalte chakre şi corpul său este ca şi cuprins de flăcări. În acest fel, unii yoghini sunt capabili să degaje din corpul lor o asemenea căldură, încât după ce s-au cufundat în apa îngheţată a unui lac, se înfăşoară în cearceafuri ude, pe care reuşesc să le usuce. Dar câţi ani le trebuie ca să reuşească acest exerciţiu! Există, cred eu, ceva mai bun de făcut decât să consacri atâta timp realizării acestui gen de performanţe.

Alţii se antrenează să mănânce intestine crude de animale sau chiar excremente. Iar alţii, după ce au eliminat anumite lichide din corpul lor (urină, spermă) sunt capabili să le reabsoarbă prin acelaşi orificiu.

În fond, pentru aceşti yoghini, numiţi «siddhi», nimic nu este impur şi, când te gândeşti, se pare că toţi indienii sunt mai mult sau mai puţin influenţaţi de această filozofie; de aceea, ei au fără îndoială o cu totul altă concepţie decât noi, europenii, despre murdărie. M-am gândit deseori la asta, văzându-i cum acceptă, fără a fi dezgustaţi, ceea ce eu consideram de-a dreptul

respingător. În mai multe oraşe (Rishikesh, Benares, Patna etc.) m-am plimbat pe malurile Gangelui. Gangele este un fluviu sacru, de acord, dar eu nu m-aş fi scăldat niciodată în mijlocul murdăriilor şi cadavrelor de animale pe care le vezi plutind pe el. Când am fost să vizitez peşterile din Elephanta, o insulă din apropiere de Bombay, la intrarea uneia din aceste peşteri am văzut nişte pelerini luând cu devoțiune apă clocită şi verzuie dintr-un bazin şi bând-o. Trebuia să mă abțin ca să nu le spun: «Dar nu beți, totuşi, aşa ceva!» Ei considerau acele peşteri locuri sfinte, deci pure; de acord, dar apa este poluată, microbii nu au niciun respect pentru locurile sfinte. Purul şi impurul: ar fi multe de spus despre acest subiect.

Într-o zi, Babaji mi-a trimis un mesaj: mă invita să mă duc să-l întâlnesc într-un loc unde urma să ajung după un lung drum cu autobuzul. Dar, între timp, a trebuit să plece mai departe şi m-a înştiințat prin cineva la una din stațiile autobuzului. Autobuzele din India sunt într-o stare atât de jalnică, încât la coborâre mi-am sfâşiat pantalonul. Noroc că am găsit în sat un croitor care să-l coasă, în timp ce eu aşteptam într-o odăiță alăturată. Acolo, când pantalonul a fost gata, croitorul mi-a spus unde urma să-l găsesc pe Babaji şi m-a condus el însuşi cu maşina. Căci doar auzind numele lui Babaji, fiecare face tot ce-i stă în putință pentru a te ajuta. În altă zi, pe când cineva mă ducea cu maşina la el, a trebuit să ne oprim la o pompă de benzină ca să facem plinul şi n-au vrut să ne primească banii.

Locul unde Babaji îmi dăduse întâlnire era casa unui bancher. Când am sosit, era acolo un întreg grup de tineri care râdeau şi cântau. La masă am fost aşezat lângă Babaji, apoi am vorbit îndelung amândoi. După

aceea, am plecat împreună cu maşina şi din nou am stat lângă el. Din tot corpul lui emana ceva atât subtil, atât de încântător, încât, la un moment dat, mi-am pus mâna pe genunchiul lui. Atunci a început să cânte într-o limbă necunoscută. Da, Babaji cânta... şi am schimbat priviri pline de lumină şi de iubire.

Dar nu țin atât de mult să vă vorbesc despre întâlnirile mele cu Babaji, căci nu vreau să vă aşteptați acum la gesturi sau la manifestări extraordinare din partea mea. Doar de la propriile eforturi trebuie să aştepte fiecare puterile şi cunoaşterea. Nu avem de ce să ne fălim cu ştiința şi puterile unui Maestru. Ştiința şi puterile unui Maestru rămân ale lui, el este cel care beneficiază de ele şi le foloseşte. Dacă îmi întemeiez prestigiul pe valoarea altcuiva, fie că este vorba de Maestrul meu, Peter Deunov, sau de Babaji, ce voi câştiga? Ceea ce contează este ce sunt eu, ce ştiu şi ce pot.

După câte mi s-a spus, unii se îndoiesc că l-am putut întâlni pe marele Babaji. Există, într-adevăr, numeroşi Babaji, întrucât acest cuvânt înseamnă «părinte venerat». Ei presupun, aşadar, că am văzut doar un yoghin care poartă acest nume. Şi chiar dacă ar fi adevărat, cu ce schimbă asta lucrurile? Eu sunt ceea ce sunt, iar cel pe care l-am întâlnit este de o măreție excepțională. Să nu căutăm motivele pentru care el este cel care a venit să mă vadă, în timp ce alții îl caută zadarnic zeci de ani, fără a-l putea întâlni. Unii plângeau povestindu-mi anii lor de căutări. În orice caz, în clipa în care îi rosteam numele, cei care îl cunoşteau aveau să-mi împărtăşească despre el doar istorisiri minunate.

Îmi amintesc în special de un profesor din New Delhi, pe care îl rugasem să mă inițieze în literele alfabetului sanscrit; ca şi de acel bărbat care avea în proprietate un mare templu şi în casa căruia a murit Gandhi, după ce a fost înjunghiat de un fanatic hindus: aceştia doi nu mai isprăveau cu istorisirile despre Babaji. S-a întâmplat chiar, ca ființe care făcuseră legământul tăcerii să mă primească şi să rupă, în mod excepțional, acest legământ, pentru a-mi vorbi despre el. În Caşmir, când ministrul la care fusesem primit a aflat că l-am văzut pe Babaji, a sărit la gâtul meu şi m-a îmbrățişat. Peste tot oamenii se ofereau să mă găzduiască. Am înțeles că în India, Babaji e un nume care deschide toate porțile şi, dacă am avut ocazia să întâlnesc atâtea persoane, e fiindcă circula zvonul că un «French sadhu» (un «sadhu francez» (n.t.)) aflat în trecere, stătuse de mai multe ori de vorbă cu Babaji.

Dar nu mă dusesem în India pentru a fi primit şi invitat peste tot. Ce am apreciat mai mult decât orice la Babaji a fost faptul că îl simțeai plin de iubire, spre deosebire de mulți alți Maeştri şi yoghini pe care i-am întâlnit şi care lucrau mai ales pentru a dobândi puteri: ei domneau asupra discipolilor ca zeii asupra unor sclavi; nici măcar nu se uitau la cei care, apropiindu- se, se aruncau la picioarele lor. În India obiceiul este să te prosternezi în fața Maestrului tău, dar totuşi...

La Benares, am fost sfătuit să merg să văd un yoghin, despre care se spunea că are mari puteri. L-am găsit înconjurat de câțiva discipoli. Avea un chip minunat dăltuit, dar ce orgoliu, ce răceală față de persoanele care se apropiau de el! Am început să vorbim, dar, cum deschideam gura, se grăbea să mă contrazică. După un timp i-am spus: «N-am venit să vă

vizitez pentru cunoştinţele sau puterile dumneavoastră. Eu caut fiinţe care, deţinând cunoştinţele şi puterile, nu se folosesc de ele pentru a se impune celorlalţi, ci sunt capabili să manifeste iubire, bunătate, blândeţe». S-a înfuriat şi mi-a zis: «Dacă aţi şti cine sunt, şi dumneavoastră v-aţi prosterna în faţa mea». I-am răspuns, râzând: «Dacă dumneavoastră aţi şti cine sunt eu, poate că dumneavoastră v-aţi prosterna în faţa mea... Să zicem că sunteţi puternic, dar cel care are adevăratele puteri nu face paradă de ele, îi lasă pe ceilalţi să le descopere». Şi am plecat.

Trebuia să-l revăd a doua zi, căci înainte să se irite împotriva mea, îmi propusese să mergem să-l cunosc pe Maestrul lui. Reîntors la hotel, îmi spuneam că n-o să mă ierte niciodată că l-am umilit în faţa discipolilor. Aşa că, peste noapte, m-am concentrat şi am încercat, cu gândul, să-l fac să înţeleagă şi să accepte unele adevăruri pe care avea nevoie să le cunoască. Nu ştiam care va fi rezultatul. Ei bine, a doua zi, am fost eu însumi surprins: când ne-am reîntâlnit, m-a primit cu căldură, scuzându-se pentru atitudinea lui din ziua precedentă, şi am putut, în sfârşit, să avem o frumoasă conversaţie.

Apoi m-a dus la Maestrul lui. Şi atunci am descoperit un bătrân adorabil, de o blândeţe! Mă întrebam cum de nu încercase acest discipol să-i semene mai mult. Ce învăţase de la el? Dar este adevărat că discipolii nu seamănă întotdeauna cu Maeştrii lor... Acesta era o fiinţă pură, eliberată, desprinsă de toate poftele omeneşti; simţeai că nu se mai află pe pământ decât pentru a-i ajuta pe ceilalţi, ai fi zis chiar că trupul lui era transparent. M-am aşezat în faţa sa şi, un timp destul de îndelungat, ne-am privit în

tăcere... Aş fi vrut să-l strâng în braţe. Purta înjurai gâtului un colier de flori, pe care l-a scos şi mi l-a pus mie; am păstrat cu sfinţenie acel colier. Apoi, întrucât nu vorbea engleza, l-am rugat pe unul din discipoli să traducă ce voia să-mi spună. El a rostit atunci cuvinte minunate, profetice, pe care nu le pot repeta, nu vreau să le audă nici măcar spiritele. Acele cuvinte trebuie să rămână tăinuite, ascunse, până când se vor realiza.

La Calcutta am vizitat ashram-ul lui Ma Ananda Moyi. E o femeie remarcabilă, simţi că Duhul Sfânt a coborât peste ea. Nu are multă ştiinţă de carte, dar pândiţi (Titlu dat iniţial învăţaţilor brahmani din India, astăzi şi savanţilor (n.t.)), oameni politici vin să o consulte şi le dă întotdeauna sfaturi bune. Ea m-a primit cu multă iubire şi ce privire ne-am dăruit! Dar şi acolo era atâta zgomot!

La o oarecare distanţă de Bombay (Ganeshpuri) am vizitat ashram-ul lui Nityananda Maharaj, despre care mi se spusese că este un mare clarvăzător. Am ajuns acolo în mijlocul unei întregi mulţimi. Nityananda stătea jos, abia purtând ceva pe el, şi m-am aşezat în faţa lui. El a închis ochii şi a rămas aşa un timp; apoi, ca şi cum se întorcea de foarte de departe, m-a privit şi a spus în engleză: «O inimă curată, pacea este în sufletul lui şi toate puterile îi sunt date». Trebuie să spun că, în această privinţă, am avut îndoieli. Toate puterile?... Dar am înţeles în ce sens o spunea. Apoi a rostit un nume pe care nu mi-l mai amintesc acum, numele unui mare înţelept, care trăise în India într-un trecut îndepărtat: după părerea lui, eram reîncarnarea acelui înţelept.

Mai târziu, când m-am reîntors la Nainital, în munţi, pentru a-l revedea pe Hanuman Baba, i-am pus întrebări despre personajul al cărui nume îl rostise

Nityananda. El s-a dus după o carte foarte groasă, în care mi-a arătat o gravură: un bărbat aşezat în poziţia lotus, având deasupra lui o cobră cu şapte capete; aceste şapte capete însemnau că el avea toate puterile. Când ne-am despărţit, Hanuman Baba mi-a dăruit un şirag de mătănii făcut din o sută opt scoici, căci o sută opt este numărul lui Babaji. Era un dar regesc.

Vorbind despre mine, Nityananda spusese: «Pacea în sufletul lui»... şi asta mă interesa cel mai mult. Pacea, armonia, numai asta caut - şi nu numai în mine şi pentru mine, ci şi pentru a le putea dărui celorlalţi. Trebuie să te fi studiat, să te fi analizat foarte bine, pentru a descoperi cât este de greu să realizezi această pace, această armonie în întreaga ta fiinţă, până la ultima celulă.

Tocmai, într-o zi eram la Bombay, întâlnisem mari saddhu şi meditasem îndelung. Apoi, atingând nişte obiecte, am simţit cât de încordate îmi erau mâinile. De ce? Asta mi-a dat de gândit. Am început aşadar să le destind, spunându-mi că pe viitor trebuia să le supraveghez mai atent. Veţi întreba: «Dar e chiar aşa de important?» Da, pentru că în funcţie de cum sunt mâinile - încordate, crispate sau destinse - din degete ies cu totul alte energii, iar efectele pe care acestea le produc sunt şi ele cu totul altele. Întotdeauna lăsăm o amprentă fluidică asupra obiectelor pe care le atingem, precum şi asupra fiinţelor cu care intrăm în contact, de aproape sau de departe.

Când vă salut, de pildă, mă strădui întotdeauna să pun ceva bun în privirea mea, dar şi în mână, pentru a vă transmite particule din viaţa, din iubirea mea (Cf. *Cartea magiei divine,* Col. Izvor nr. 226, cap. XII: «Mâna», cap. XIII. «Privirea»). Or, este mai uşor să-ţi

stăpâneşti privirea decât mâinile şi vreau ca mâinile mele să vă aducă, şi ele, doar binecuvântări. Îți poți destinde mâinile fără a le imobiliza neapărat. Dacă mă vedeți uneori mângâind uşor un obiect, un fruct, să ştiți că fac un exercițiu: îmi destind mâinile, încercați şi voi să exersați în acest fel.

Întorcându-mă la Nainital pentru a-l revedea pe Hanuman Baba, am vizitat ashram-ul lui Shivananda din Rishikesh. El m-a primit cu multă căldură. De aceea, în cursul unei discuții, am profitat de asta pentru a-i spune: «Toată ziua se aude aici un difuzor, nu poți avea nicio clipă de linişte. De ce nu vă folosiți autoritatea pentru a-i determina pe discipolii dumneavoastră să tacă din când în când, dar şi să se spele şi să nu lase murdării peste tot? Purtarea lor este respingătoare, ei aruncă gunoaie şi scuipă oriunde...» Credeam că o să se supere, dar nu s-a supărat. Atunci am continuat: «în timpul întrunirilor, dumneavoastră le cereți discipolilor să urce pe estradă pentru a recita sau a cânta ceva, iar în acel moment începeți să vorbiți cu alte persoane. De ce? Jumătate din auditoriu îşi mută atenția asupra dumneavoastră, în loc să asculte poemul sau cântarea, în timp ce cealaltă jumătate nu vă aude. E un comportament pe care nu mi l-aş îngădui niciodată cu discipolii mei». El mă asculta şi, întrucât nu manifesta niciun fel de iritare, am adăugat că, deşi era o tradiție milenară, era şocant să vezi discipolii prosternându-se dinaintea Maestrului lor, ca în fața statuii unei zeități nepăsătoare. Am rămas foarte puțin timp la Rishikesh şi nu ştiu ce s-a întâmplat după aceea.

Dar adevărul este că am întâlnit în ashram-uri şi occidentali despre care puteai să te întrebi ce caută

acolo... Ei aveau să se întoarcă mai târziu acasă, unde aveau să se laude că au fost în India, ca să treacă drept mari spiritualişti - asta în cazul că nu şi-au pierdut minţile... Îmi amintesc şi de o americancă bogată - simpatică, de altfel - care îmi povestea cum o atrăsese în India nevoia de spiritualitate. Mă invitase la ea, fiindcă dorea să-i explic diferenţa dintre învăţătura lui Buddha şi cea a lui Iisus. Este adevărat că în această ţară, din cauza murdăriei, deseori sunt muşte; dar cum poţi să explici diferenţa dintre învăţătura lui Buddha şi cea a lui Iisus cuiva care tot timpul se ridică şi străbate salonul în toate direcţiile, agitând în aer un plici pentru a strivi muştele? Am suportat o dată, de două ori, însă după aceea am găsit pretexte pentru a nu mai răspunde la invitaţiile ei.

Deşi încetasem, încă din adolescenţă, să fac preziceri uitându-mă la liniile din palmă, chiromanţia continua să mă intereseze, pentru că mâna este un rezumat nu numai al omului, ci şi al universului. Multe persoane care practică chiromanţia afirmă că purtăm în mâini ştiinţa tuturor ştiinţelor şi îşi sprijină afirmaţia pe acest verset din cartea lui *Iov: «(El) pecetluieşte mâna tuturor oamenilor, pentru ca toţi să se recunoască de făpturi ale Lui».* Şi cum în marile oraşe ale Indiei prin care treceam intram în librării şi în biblioteci, într-o bibliotecă din Calcutta am avut ocazia să citesc o carte intitulată *Samudrika Shastra* (Acesta este numele dat chiromanţiei în India)[1] şi să dobândesc astfel cunoştinţe asupra unor aspecte pe care chiromanţia occidentală le neglijează complet. Dar sunt atâtea detalii şi combinaţii

---

1.

subtile, încât te pierzi în ele. Câte lucruri sunt de aflat doar despre degetul mare!

În mână, nimic nu se datorează întâmplării. Cum să interpretezi faptul că amprentele digitale sunt specifice fiecărui individ? O mână este o carte de citit, totul în ea este semnificativ: lungimea degetelor, direcția lor în raport cu palma... Iar liniile care traversează palma pot fi profunde sau superficiale, late sau subțiri, drepte sau sinuoase, continue sau întrerupte, şi aceste lucruri trebuie să le observi cu mare atenție. Dar mai sunt şi punctele, lanțurile, întretăierile, tăieturile, pătratele, curburile, reliefurile, cu semnificațiile lor multiple. În acea carte pe care am citit-o, se spune că mâna lui Buddha, precum ci cele ale altor mari înțelepți, poartă simboluri: semiluna, templul, svastica, lotusul, arborele vieții... M-am folosit de această carte pentru a-mi studia puțin mâinile. După câtva timp, în oraşul Ootacamund (în statul Tamil Nadu, în Sudul Indiei. Poate apărea menționat pe hărți și cu diminutivul lui, Ooty, sau cu numele lui tamil Udhagamandalam), am întâlnit un astrolog care era şi chiromant şi mi-a părut rău că nu mi-am putut prelungi şederea pentru a sta de vorbă cu el. Părea capabil să descopere atâtea lucruri studiind o mână!

M-am oprit un timp şi la Calcutta, iar acolo am găsit copia unei cărți despre Iisus pe care o citisem deja cu câtva timp înainte, într-o mănăstire din Ladakh. Pentru a o putea citi, trebuia să mă duc în fiecare zi la mănăstire, întrucât călugării nu îngăduiau ca acea carte să fie scoasă din incintă. Am citit acel text într-o traducere engleză. Acolo se relatează cum un bărbat foarte tânăr, numit Issa, sosise în India cu o caravană care venea din Palestina. Timp de mai mulți ani, el a

urmat învățătura brahmanilor, dar a sfârşit prin a li se împotrivi, reproşându-le spiritul de castă, rigiditatea, lipsa de iubire, iar brahmanii, furioşi, au început să-l persecute. După câțiva ani s-a întors în Palestina şi, din acel moment, povestirea reproduce ceea ce ştim despre Iisus din Evanghelii, până la crucificare. Dar ea nu se opreşte aici: ea relatează cum Issa, care supraviețuise supliciului crucificării, s-a întors în India, însoțit de mama sa şi de apostolul Toma, şi a trăit în Caşmir, unde a murit la o vârstă foarte înaintată.

Într-o zi, cercetătorii vor revela cum s-au desfăşurat cu adevărat lucrurile şi care a fost viața lui Iisus. Le las lor acest domeniu istoric, istoria nu este vocația mea, există subiecte care mă interesează cu mult mai mult. Să-şi consacre specialiştii timpul cercetării manuscriselor şi urmelor arheologice! Eu mă concentrez asupra principiilor şi spun ceea ce ştiu, după adevărata Ştiință inițiatică. Să găsească alții confirmări prin dovezi istorice.

Când am coborât în Sudul Indiei, m-am oprit la Madras, unde am vizitat Societatea de Teosofie, care are acolo domenii minunate, cu parcuri ce se întind până la mare. Apoi am mers la Pondicherry, unde am vizitat Auroville. Mi-ar fi plăcut să-l cunosc pe Sri Aurobindo, care era un om remarcabil, dar murise cu câțiva ani în urmă. Aşa cum ştie toată lumea, o franțuzoaică i-a preluat succesiunea. I se spune Mama. În fiecare dimineață, la răsăritul soarelui, ea apărea pe balcon în fața unei întregi mulțimi care o contempla cu venerație. Ea făcea un gest de salut, apoi se retrăgea.

Într-o zi, a fost o sărbătoare. Cu această ocazie, ea stătea aşezată într-o sală, iar cei care doreau treceau, pe rând, prin fața ei. Şi fiecăruia îi dăruia o batistă. Aşa că

m-am amestecat în mulțime. Când m-am aflat dinaintea ei şi mi-a întins batista, am privit-o adânc şi cu multă iubire. Întrucât vorbea franceza, voiam măcar să-i spun că mă bucuram s-o cunosc şi să-i vizitez ashram-ul. Dar în acel moment nu ştiu ce s-a întâmplat, dintr-o dată a început să tremure şi am citit în privirea ei un soi de frică; membrele şi chiar şi maxilarul îi tremurau. Atunci mi s-a făcut şi mie frică. Părea cuprinsă de o asemenea tulburare, încât m-am întrebat dacă nu avea să leşine. Ce scandal s-ar fi iscat! Apropiații ei ar fi văzut în asta un afront din partea mea adus acestei femei, pe care toți o considerau o divinitate. De aceea, fără să spun un cuvânt, am luat batista pe care mi-o întindea şi am trecut în grabă. De ce a început să tremure aşa când am privit-o?... Din acel moment am simțit că nu mai eram binevenit.

Mai departe, la Tiruvannamalai, am vizitat ashram-ul lui Ramana Maharshi, despre care Paul Brunton a vorbit îndelung în cartea sa *India secretă,* spunând că din el emana o asemenea lumină, o asemenea iubire, o asemenea bucurie, încât culoarea pielii lui era ca aurul. Din păcate şi Ramana Maharshi murise când i-am vizitat ashram-ul. Dar i-am găsit pe discipolii săi şi ei erau într-adevăr ca Maestrul lor, plini de iubire, plini de lumină, plini de zâmbete... şi cum m-au primit! Ei păstrau camera Maestrului lor ca pe un loc sfânt, în care nimănui nu-i era îngăduit să pătrundă, dar pe mine m-au lăsat înăuntru, pentru a medita oricât doream şi am putut intra în comuniune cu sufletul lui. Păstrez o amintire de neuitat acestui ashram. După ani, l-am întâlnit pe Paul Brunton, care a venit să mă vadă la Bonfin, şi mi-a făcut multă plăcere să stau de vorbă cu el.

Apoi am stat un timp în munții Nilgiri, mai ales la Ootacamund. Nu prea departe de oraş se întinde o pădure de eucalipt, în care mă duceam adesea să mă plimb. Acei eucalipți sunt imenşi, au trunchiuri enorme, un frunziş foarte des, iar atmosfera este atât de puternic impregnată de esența lor, încât după puțin timp devine aproape de nesuportat.

Nu departe de locul unde stăteam se află palatul unui rajah, care lipsea în acea perioadă, căci locuia cel mai adesea la Hyderabad. Paznicii acelui palat, cu care stăteam uneori de vorbă, mi-au îngăduit să-l vizitez. Am fost uluit de luxul care se înfățişa privirii. Tot mobilierul venea din Anglia şi materialele cele mai prețioase fuseseră folosite pentru saloane, camere şi băi. N-am mai văzut nicăieri lustre de cristal de-o asemenea frumusețe. Grădinile erau, de asemenea, minunate şi din ele se vedea jungla.

Citisem, cu ani în urmă, cartea Helenei Blavatsky *În țara munților albaştri.* Aceşti munți sunt tocmai Nilgiri (de la *nil*: albastru şi *giri:* munți), pe care i-a făcut celebri povestind cum, într-o zi, doi englezi au descoperit acolo o populație extraordinară. Această populație, puțin numeroasă, este constituită din două triburi: Toda şi Mullukurumba. Totul îi deosebeşte pe membrii lor: cei din tribul Toda sunt înalți, frumoşi şi de o mare bunătate, cei din tribul Mullukurumba sunt scunzi, urâți şi dețin puteri malefice: cel asupra căruia îşi aruncă privirea veninoasă nu poate scăpa morții. Doar cei din tribul Toda impun respect celor din tribul Mullukurumba, care se tem şi se feresc de ei. Dar n-am să intru în detalii, puteți citi această carte.

Însoțit de un interpret, m-am dus în teritoriul tribului Toda. Mai întâi am văzut un bărbat stând întins

pe pământ, cu spatele la soare. Ghidul mi-a spus că era preot. El se ridică şi rămase la oarecare distanţă de mine. M-am apropiat, împreună cu interpretul, ca să-i vorbesc, dar el s-a îndepărtat şi mai mult. Fără îndoială se temea să nu-l ating, ceea ce este contrar regulilor lor: nu trebuie să atingi un preot; dar nu aveam această intenţie.

Eram bucuros să văd acest popor, care păstrează încă ceva misterios. Atât bărbaţii cât şi femeile sunt foarte rezervaţi în manifestări. Nu-i resping pe străini, dar simţi că nu le place să fie priviţi ca nişte curiozităţi. Datorită interpretului meu, am putut sta de vorbă cu câţiva dintre ei. Le-am văzut casele, templul, care are forma unui stup, şi bivolii, care i-au intrigat atât de mult pe cei care i-au vizitat.

Nu se poate spune că membrii acestui trib au o religie, în sensul în care o înţelegem noi, dar au un adevărat cult pentru aceşti bivoli, pe care îi consideră «învăţătorii» lor, căci, spun ei, prin aceste animale se manifestă Maeştrii lor, rishi. Când trebuie să ia o hotărâre importantă, ei ţin în taină ceremonii, în cursul cărora îşi întreabă bivolii. Pentru occidentali, cărora anumite aspecte ale lumii animale le rămân necunoscute, lucrul acesta pare de-a dreptul absurd. Ei nu ştiu că sufletele călătoresc şi că ele pot lua în stăpânire corpul unui animal. Un animal are, evident, un corp locuit de un suflet animal, dar un corp este ca o clădire, o locuinţă în care se întâmplă să coexiste, fie şi provizoriu, mai multe suflete. Într-un animal poate astfel sălăşlui un suflet omenesc sau chiar cel al unei entităţi superioare. Aşa se face că, în unele religii, animale sunt ridicate la rangul de zeităţi, cărora li se dedică un cult.

În loc să critici sau să ridiculizezi aceste practici, trebuie mai degrabă să studiezi şi să accepţi că lumea animală este încă plină de mister şi că unele din aspectele ei ne scapă. Membrii tribului Toda consideră aşadar că suflete cu un grad superior de evoluţie vin să-i înveţe prin intermediul bivolilor. Ei au, de asemenea, un cult al soarelui şi când îi întrebi unde se duc după moarte, ei răspund: «Corpul nostru merge sub pământ, care îl transformă în iarbă pentru a hrăni bivolii. Sufletul nostru merge în soare, de unde luminează şi încălzeşte toate făpturile».

Aş fi vrut să mă duc şi în teritoriul tribului Mullukurumba, numai că nu mă puteam aventura în junglă fără călăuză, m-aş fi rătăcit. Dar nici oferind bani nu am reuşit să determin pe cineva să mă însoţească. Toţi îmi spuneau: «Nu, nu, Sahib, sunt făpturi primejdioase, ne este frică de ei; chiar au omorât pe unii dintre ai noştri». Asta confirma ceea scrisese doamna Blavatsky în privinţa lor.

Din oraşul Ootacamund păstrez o amintire deosebit de poetică. Într-o zi, pe una din străzi, privirea mi-a fost atrasă de o fetiţă de şase sau şapte ani, murdară, în zdrenţe, lângă mama ei, care era tot aşa de murdară şi de prost îmbrăcată. Amândouă stăteau jos şi mâncau ceva care, de asemenea, nu părea prea curat. Fetiţa avea o feţişoară frumoasă, prelungă, dar lucrul cel mai extraordinar la ea erau mâinile şi m-am oprit pentru a o privi: în felul în care lua alimentele cu degetele pentru a le duce la gură era ceva atât de expresiv, de fin, de delicat! De unde aducea cu ea acea copilă o asemenea ştiinţă a gesturilor? Eram subjugat, nu mai văzusem pe nimeni mâncând în acest fel. Ea avea şi o linguriţă de lemn şi când lua cu ea mâncarea din farfurie, gestul ei

era, şi de această dată, atât de graţios! Parcă era o prinţesă - şi poate că nicio prinţesă din lume nu este capabilă să mănânce cu atâta graţie. Ce mult mi-ar plăcea să pun tot atâta armonie, atâta poezie în gesturile mele, când mănânc!

Ce e drept, am fost deseori frapat de fineţea mâinilor indienilor. Mulţi oameni - bărbaţi şi femei - care nu erau deosebit de frumoşi şi al căror chip avea trăsături mai degrabă grosolane, aveau mâini fine, degete subţiri şi prelungi, cu ceva spiritual în ele. Am observat acest lucru chiar şi la cerşetori, care făceau cu degetele lor mişcări foarte delicate. Dar fetiţa aceea pe care am văzut-o la Ootacamund era într-adevăr extraordinară şi încă mi se mai întâmplă să mă gândesc uneori la ea.

Am avut deseori ocazia să observ copiii în India. Câţi nu bat străzile! Nu ştii dacă au părinţi sau dacă există măcar adulţi care să se ocupe de ei. Cum cei mai mulţi nu vorbeau engleza, nu puteam să-i întreb. Dar într-o zi am stat de vorbă îndelung cu un băieţandru. Asta se întâmpla lângă Benares, oraşul în care Buddha a început să-şi propovăduiască învăţătura (Sârnâth). Erau acolo temple în ruină, unde arheologii făceau săpături. Locul era deschis turiştilor şi un băieţel de vreo doisprezece ani le dădea explicaţii. Desigur, fusese învăţat ce trebuie să spună, dar o făcea cu atâta inteligenţă şi într-o engleză atât de impecabilă, încât am fost din nou foarte impresionat: evenimente istorice, nume, date, le enumera pe toate cu atâta naturaleţe de parcă le ştia dintotdeauna. L-am întrebat despre el, despre familia lui. Şi el aparţinea unei familii foarte sărace, care locuia departe de acel loc. Ce avea să se întâmple cu el mai târziu?

Îmi amintesc în mod deosebit de aceşti doi copii, dar am întâlnit mulţi alţii. Şi mă întrebam, din toţi cei care erau atât de frumoşi şi păreau atât de dotaţi, câţi vor reuşi să iasă din acea sărăcie, din acea mizerie, din acea murdărie. Cei mai mulţi erau veseli, vioi, zâmbitori, da, dar ce viaţă îi aştepta?...

În decursul acelui an pe care l-am petrecut în India, m-a mai impresionat un lucru - printre multe altele, desigur: prezenţa, în case, a unor mici altare. Bogaţi sau săraci, indienii rezervă acasă un loc pentru câteva imagini, câteva statuete de zeităţi. Unii nici nu au locuinţă, trăiesc afară, pe trotuare, pe marginea drumurilor, şi acolo, din cutii de carton sau lădiţe de lemn şi câteva imagini, fac un altar în faţa căruia vin să se prosterneze şi să se roage, în diferite momente din zi. La noi, în Occident, cât de des găseşti în case un loc rezervat Divinităţii?... (Cf. *Păşiţi cât aveţi lumină,* Col. Izvor nr. 244, cap. XII: «În slujba principiului divin» cap. XIII: «Să urcăm la altarul Domnului») Şi, spre deosebire de ce se petrece cu bisericile creştine, unde oamenii intră din ce în ce mai puţin, templele hinduse nu sunt niciodată goale.

În cele mai multe din aceste temple pe care le vizitam, vedeam reprezentat simbolul lui Shiva, lingamul, o tijă care se înalţă pe un suport orizontal. Hinduşii se prosternează şi se reculeg în faţa lui, iar femeile vin adesea şi pun flori. Mi s-a întâmplat să le pun întrebări despre acest simbol şi mi-am dat seama că majoritatea nu aveau decât o idee foarte superficială în privinţa lui, nu se opreau decât la tija care se înalţă, reprezentând falusul, organul procreării, principiul masculin. Iar eu le spunem: «Nu, este incomplet, sub tija care se înalţă vedeţi bine că există o bază orizontală:

ea reprezintă principiul feminin. Principiul masculin este spiritul care lucrează asupra principiului feminin, materia. Întreaga creație nu este decât rezultatul acestei lucrări a spiritului asupra materiei. În acest simbol, rishii voştri au reunit cele două principii, ca să vă arate că, pentru a exista creație, cele două principii, masculin şi feminin, nu trebuie să fie separate, ci unite».

Această unire a masculinului cu femininul o vezi foarte clar reprezentată pe pereții exteriori ai unor temple, ca la Khajuraho, de exemplu, unde, cu secole în urmă, au fost sculptate scene erotice foarte sugestive. Dar acolo se unesc bărbați şi femei, în timp ce simbolul lingamului reprezintă un proces al vieții spirituale. Cele două principii trebuie să se unească în noi; până atunci suntem ființe incomplete. Dacă un Inițiat este o ființă completă, e pentru că a realizat în el unirea celor două principii, masculin şi feminin, el nu trebuie să caute în afară principiul complementar. De aceea el este şi o ființă liberă; liberă şi creatoare.

Mulți ani după această şedere în India, nişte prieteni m-au invitat în Grecia. Mi-au propus să mă ducă să văd Muntele Athos şi am mers aşadar, însă numai cu frații, căci acolo lucrurile stau altfel! Numeroase mănăstiri au fost construite pe munte, de-a lungul secolelor, şi călugării ortodocşi care trăiesc acolo manifestă o asemenea respingere față de tot ce reprezintă principiul feminin, încât nu numai că nicio femeie nu poate să pună piciorul pe acest teritoriu, dar au exclus şi orice animal de sex feminin: nu au dreptul să țină nici măcar o capră. Ce viață spirituală pot să aibă cu asemenea concepții înguste? Desigur, în acele mănăstiri erau şi opere de artă admirabile, fresce, tablouri, dar această vizită mi-a lăsat o puternică

impresie de plictiseală, de tristețe. Când hotărăşti să excluzi din câmpul conştiinței tale unul din cele două principii ale creației, ce viață mai rămâne? (Cf. *Galvanoplastia spirituală,* Col. Izvor nr. 214, cap. II: «Bărbatul şi femeia, reflectări ale celor două principii masculin şi feminin», *Balanța cosmică - numărul 2, Col. Izvor* nr. 237, cap. XV: «Uniunea dintre eu şi corpul fizic», cap. XVII: «Mitul androginului», cap. XVIII: «Fuziunea cu Sufletul Universal şi Spiritul Cosmic»)

Poți trăi în puritate, în castitate, fără să trebuiască să excluzi femeile şi animalele de sex feminin. Cum să nu vezi că întreaga natură ne vorbeşte de cele două principii masculin şi feminin, care lucrează împreună pentru a crea? Sunt chiar plante care au forma acestui simbol al lingamului. În ashram-ul lui Sri Aurobindo de la Pondicherry, existau flori care erau reprezentarea lui exactă şi am văzut cobre introducându-şi capul în aceste flori. Am fost încântat de inteligența şi de lucrarea naturii.

Hinduşii pe care îi întâlneam în temple erau, evident, puțin mirați că un occidental vine să le dea explicații despre simbolurile care fac parte din tradițiile lor milenare, dar mă ascultau cu atenție. Şi le vorbeam, de asemenea, despre forța Kundalini şi despre chakre. Aceste cuvinte le sunt familiare şi fac parte din moştenirea lor spirituală, dar constatam că, nici în această privință, nu ştiau mare lucru. Atunci le spuneam: «Voi vă pictați un punct roşu între cei doi ochi, acolo se află chakra Ajna, care este centrul clarvederii, al vederii spirituale. Dar dacă vă concentrați asupra lui, trebuie să vă concentrați şi asupra chakrei Sahasrara, aflată în creştetul capului. Întrucât centrul vederii spirituale, chakra Ajna, este receptiv, feminin, e

necesar să lucrați şi cu chakra Sahasrara, care este emisivă, masculină. Unind aceste două principii, deveniți un lingam viu». Da, câte lucruri de cunoscut şi de înțeles! Nu este de ajuns să te înclini sau să pui flori în fața simbolului lui Shiva din temple sau să-ți pictezi un punct roşu între cei doi ochi.

Despre câte din aceste subiecte nu v-am dat mai multe cunoştințe decât au majoritatea hinduşilor! De aceea, pentru a dezvolta în voi cele două principii şi a trezi chakrele, nu e nevoie să mergeți în India. Toate exercițiile pe care le facem în Fraternitate au exact acelaşi scop şi nu prezintă nicio primejdie pentru vol. În timp ce tehnicile predate de yoghini - şi pe care unii occidentali cred că le pot practica fără nicio pregătire prealabilă - îi duc adesea pe căi fără ieşire, cu tulburările psihice şi fizice care pot decurge din ele.

În India, oriunde mă duceam, lingamul îşi impunea prezența şi îmi amintea această realitate a celor două principii, asupra cărora lucrez de atâția ani. Simbolismul lingamului este identic cu cel al literei ebraice Shin w. Când eram în Caşmir şi meditam în fața piscurilor Himalayei, am avut alte revelații privitoare la acest simbol. Un semn anunțase poate aceste revelații. La Bonfin, în ziua sărbătorii Arhanghelului Mihail de dinaintea plecării mele în India, în timpul conferinței pe care am ținut-o după masa de prânz, cineva a făcut o fotografie. Când mi-a fost arătată acea fotografie, ce uimire pentru mine să descopăr litera Shin strălucind deasupra umărului meu drept! Era oare doar un efect de lumină?... Câte alte lucruri am mai înțeles despre aceste două principii, pe când meditam dinaintea acelor vârfuri din Himalaya! De acolo, nu încetam a vă vorbi, pentru a vă împărtăşi descoperirile mele şi a vă transmite

încântarea mea, în fața splendorilor naturii pe care le aveam sub ochi. Toate acestea vi se vor revela, într-o zi!

În apropiere de Srinagar, în Caşmir, există un lac (Lacul Dai) format de un râu. Turiştilor le sunt puse la dispoziție cabane, precum şi bărci pentru plimbări pe lac. Când am trecut pe acolo, nu aveam deloc intenția să zăbovesc, ci doar să merg un pic mai departe, pe înălțimile acoperite de minunate păduri. Dar când am văzut lacul, m-am oprit: el era acoperit pe alocuri de lotuşi de toate culorile şi de dimensiuni impresionante; cât despre frunze, ele erau atât de mari, încât ai fi putut să culci pe ele un copilaş. Acele flori imense pe apă, în nuanțe atât de subtile - niciodată nu mai văzusem o asemenea privelişte; era o adevărată încântare şi am rămas un timp, contemplându-le. Lotusul, care se naşte pe fundul unui lac sau al unui heleşteu, vine să se deschidă la suprafața apelor, iar materia pură a petalelor lui, tenta lor luminoasă, parfumul lor, nu mai au nimic de-a face cu mâlul originilor sale. Acolo am simțit cu adevărat de ce, în Orient, această floare este un simbol al creşterii spirituale: ea poate fi interpretată ca o trecere de la planurile inferioare la planurile superioare de conştiință.

În Caşmir, am mers până la Pahalgam şi încă şi mai departe, până la Gulmarg. Într-o zi, după ce am făcut anumite exerciții de concentrare, am ieşit să mă plimb pe munte. Şi acolo, e absolut extraordinar, nici măcar nu pot spune ce distanțe am parcurs pe acele înălțimi fără a obosi deloc. Aveam impresia că zbor, picioarele mele aproape că nu mai atingeau pământul, corpul meu aproape că nu mai avea greutate. Eram extrem de uimit că pot merge şi urca atât de repede şi cu atâta uşurință!

Era pentru prima oară când mi se întâmpla asta. Ca şi când aş fi fost în levitație.

Alexandra David-Neel, care a trăit în Tibet, povesteşte în cărțile ei lucruri asemănătoare despre lama tibetani, care parcurg astfel distanțe foarte mari şi care trec chiar peste râuri şi lacuri. Ea spune că, odată, a făcut ea însăşi această experiență. Am avut ocazia să o întâlnesc pe Alexandra David-Neel la Lyon... Era o femeie cu adevărat extraordinară!

Ceea ce tocmai trăisem acolo, în munte, era foarte interesant, dar se întâmplase fără voia mea şi n-am făcut nimic pentru a reînnoi experiența. Mi-ar fi luat prea mult timp şi energie, pe care găseam că e mai folositor să le consacru unei munci care să dea rezultate pentru întreaga lume. Levitația este un fenomen natural, care rezultă dintr-o schimbare la nivel de vibrații, dintr-o inversare a polarităților. Este o stare pe care o pot trăi unii mistici independent de voința lor, dar ea poate fi şi provocată prin exerciții şi concentrare, şi-atunci chiar nu este de mare interes. Demonstrațiile fachirilor şi yoghinilor nu mă interesează. Gândul, această putere extraordinară cu care Inteligența cosmică a dotat ființa umană, nu trebuie folosit pentru a-i da gata pe gură cască.

De la Gulmarg contemplam în fiecare zi vârful Nanga Parbat. Mi-aş fi dorit atât de mult să-l escaladez, ca multe altele din Himalaya! Dar nu eram echipat şi n-am mers niciodată mai sus cinci mii de metri, ar fi fost prea primejdios. Mă proiectam însă cu gândul pe toate acele piscuri şi am rămas acolo ore întregi, în acele zăpezi imaculate, în comuniune cu toate marile spirite care le locuiesc (Cf. *Calea tăcerii,* Col. Izvor nr. 229, cap.

VI: «Locuitorii tăcerii», şi *Destăinuirile focului şi ale apei*, Col. Izvor nr. 232, cap. VII: «Muntele, mama apei»).

Înainte de a pleca din acea regiune, aş fi vrut să merg în ținutul hunzilor, pentru a-i cunoaşte. Poate ați auzit de hunzi: ei au devenit dintr-o dată celebri când a fost descoperită extraordinara lor longevitate, datorată unui regim alimentar constituit în principal din caise. Cineva mi-a dat să citesc o cărticică despre acest popor, care trăieşte într-o vale din Caşmir (în nordul Pakistanului. Actualmente, această regiune numită Jammu-Kashmir este împărțită între India şi Pakistan; iar teritoriul hunzilor, cu capitala la Băltit, este controlată de Pakistan). Chiar înainte de a începe să o citesc, văzând doar fotografiile, am fost izbit de asemănarea acestor bărbați şi femei cu poporul macedonean. Şi, într-adevăr, citind prefața, am aflat că ei sunt descendenții soldaților lui Alexandru cel Mare, care îşi adusese armata până la fluviul Ind: câțiva soldați părăsiseră armata şi se aşezaseră în această vale. Ce surpriză pentru mine să descopăr, în această carte despre hunzi, unele costume şi tradiții pe care le întâlnisem în copilăria mea în Macedonia! Mergând în India am crezut că mă voi putea duce să-i văd, dar era departe, chiar în nordul Caşmirului, drumurile erau foarte proaste şi condițiile deloc potrivite. Acum îmi pare rău.

Şi îmi pare, de asemenea, rău că n-am putut să merg până la Muntele Kailash, căci chinezii tocmai interziseseră accesul în Tibet. Dar persoane care fuseseră acolo mai înainte mi-au dăruit ierburi şi relicve aduse de pe acest munte, considerat încă şi mai sacru decât Everestul, pe care îl contemplasem de la Darjeeling.

Darjeeling… Când am ajuns acolo, am fost surprins să descopăr cât de zâmbitoare erau femeile. Da, mai mult decât în orice alt oraş din India, tinere sau bătrâne, ele purtau bucuria pe chip. Şi cu toate acestea, muncesc din greu. Şi chiar pe peroanele gărilor, tot ele se ocupau de transportul bagajelor. Mă simțeam jenat să le las să-mi ducă valizele, care erau foarte grele, dar au insistat şi atunci am dublat suma pe care mi-o cereau, ceea ce le-a mirat.

Darjeeling este celebru pentru ceaiul său. Până atunci, ca majoritatea bulgarilor, nu beam decât cafea, dar, în timpul acestei şederi, am învățat să apreciez ceaiul, influența engleză contribuind mult la răspândirea acestui obicei. Persoane care voiau să mă cunoască, mă invitau spunând: «Veniți într-o zi să luați ceaiul cu noi» şi mi se întâmpla să accept invitația lor. Am astfel amintirea poetică a unei doamne care, după ce mă servea, se ducea să culeagă din grădină o floare de lămâi, pe care o aşeza delicat în ceaşca mea. Dar, evident, mai mult decât amintirea ceaiului parfumat cu floare de lămâi, am păstrat-o pe aceea a priveliştii ce se deschidea asupra piscurilor Everest, Gaurishankar, Kanchenjunga…

O şedere de un an, evident, nu este de-ajuns pentru a vedea tot ce ar fi de descoperit în India: diversitatea şi bogăția nu numai a ființelor umane, ci şi a naturii şi monumentelor. Am vizitat grotele Ajanta, celebre pentru picturile şi sculpturile lor. Am vizitat Ellora şi sanctuarele sale cioplite în stâncă. La Mysore m-am plimbat prin minunata grădină zoologică etc. Nu pot enumera tot…

Dar aş vrea să menționez Agra unde, aşa cum era firesc, am fost uluit de frumusețea templului Taj Mahal.

Acolo înțelegi cum proporțiile anumitor monumente, puritatea liniilor, materialele folosite pentru construirea lor pot face din ele o hrană pentru suflet. Contemplând unele capodopere, simți că ceva în tine începe să se identifice cu ele, să-şi însuşească această frumusețe, această armonie. Acesta poate fi începutul unei întregi munci interioare. Câte monumente pot să ne dea gustul acestei munci şi s-o însoțească! Sunt chiar unele care au fost construite anume în acest scop de către Inițiați, care le încărcau cu putere de radiație şi cu energie. Toți cei care contemplă aceste capodopere ale artei simt această frumusețe ca pe o hrană pentru viața spirituală.

Dar în mijlocul tuturor acestor splendori, continuam să sufăr văzând milioane de ființe în mizerie şi sărăcie. Şi apoi, eram dezamăgit să constat că foarte puțini din toți acei aşa-zişi yoghini sau sadhu pe care îi întâlneam aveau ceva cu adevărat spiritual. Mulți confundă inactivitatea, lenea, cu spiritualitatea. Şi chiar cei care merg în ashram-uri, ce anume caută? Am înțeles că, în unele dintre ele, trebuia să fiu foarte vigilent. Cum obiceiul e să te descalți, îmi scoteam şi eu încălțările, iar într-o zi nu le-am mai găsit. Nu era aşa de grav şi m-am gândit că e un fel de tribut de plătit... Poate că acele încălțări i-au plăcut cuiva, fiindcă erau diferite de ce poartă în general populația. M-am plimbat câtva timp în picioarele goale, până când, foarte jenați, cei care mă însoțeau mi-au găsit nişte sandale. Şi aceasta n-a fost singura dată când mi s-a furat ceva într-un ashram.

Mă cam exaspera şi să văd indolența indienilor, acea acceptare a fatalității, şi suportam greu lipsa lor de punctualitate, ca şi cum, pentru ei, timpul nu exista. Dar trebuie să recunosc, ce-i drept, că majoritatea celor

pe care i-am întâlnit au manifestat față de mine mult respect şi multă amabilitate: erau întotdeauna gata să-mi facă un serviciu, trebuia doar să fiu puțin răbdător. Unii îmi cereau chiar să-i accept ca discipoli. Da, oameni cultivați, medici, avocați voiau să devină discipolii mei. Le răspundeam: «Nu, nu! Aveți aici destui yoghini, înțelepți, nu trebuie să mă luați pe mine ca Maestru». Ei insistau: «Dar cu dumneavoastră este altfel, acceptați-ne. - Nu, nu pot...» Uneori am fost obligat să dau dovadă de multă fermitate.

Şi câte ființe minunate n-am întâlnit pe drumuri! Asceți în zdrențe, pe care nimeni nu-i cunoştea. Mergeau aşa, departe de orice publicitate şi de lucrurile omeneşti. Unii păreau atât de bătrâni! Era imposibil să le dai o vârstă. Uneori se opreau în fața mea şi mă priveau spunând: «O, dumneavoastră, Mahatma!» Surprins, le răspundeam: «A, nu, nu!», în timp ce ei plecau mai departe. Alții pe care i-am întâlnit erau aşezați pe marginea drumului, plini de praf. Mă aşezam lângă ei, le vorbeam... Şi chiar dacă nu înțelegeau întotdeauna engleza, iar eu nu le cunoşteam limba, simțeam că îmi lasă comori din sufletul lor.

Vă întrebați poate de ce n-am rămas în India, de vreme ce am fost atât de bine primit. Pur şi simplu misiunea pe care o am de îndeplinit nu este acolo. Într-un sens, ar fi fost chiar prea uşor. Da, prea uşor... Munca mea este aici, cu voi. De aceea, să nu aşteptați de la mine revelații uluitoare şi să nu vă mirați că revin, iar şi iar, asupra aceloraşi subiecte. Voi continua să insist, aşa cum am făcut-o întotdeauna, asupra adevărurilor esențiale, ca să vă hotărâți să le aprofundați. Dacă nu înțelegeți că acționez pedagogic,

cu atât mai rău pentru mine. Observați că nu spun cu atât mai rău pentru vol. ..

Am petrecut aşadar în India un an excepțional, în decursul căruia am trăit în condiții unice, am făcut o muncă unică şi experiențe unice, am întâlnit ființe unice, am învățat lucruri unice. Mulțumesc Mamei divine şi tuturor celor care m-au ajutat şi ghidat. Am băut din apa izvoarelor şi am respirat aerul atât de pur al munților! Dar a trebuit şi să adopt alte obiceiuri, să vorbesc altă limbă şi nu m-am gândit că la întoarcere o să-mi fie atât de greu să mă readaptez. Acolo eram mereu împreună cu voi în gând şi vă trimiteam mesaje. Dar am pierdut ritmul vieții de aici, precum şi dorința de a vorbi. Îmi trebuie timp ca să mă readaptez.

Imediat ce m-am întors, am aflat de catastrofa care lovise localitatea Fréjus, cu puțin timp înainte, când a cedat barajul de la Malpasset (Baraj pe Reyan, mai sus de Fréjus, în Var. El a cedat în noaptea de 2 decembrie 1959, provocând moartea a peste 400 de persoane), şi am stat puțin la Bonfin. Am vrut să merg la locul tragediei: acesta era încă impregnat de oroare şi suferință. Atâția bărbați, femei şi copii au pierit acolo, în mod violent! La întoarcere mi-a fost rău, nu atât din cauza acelei priveliști de jale pe care o văzusem, cât pentru că simțisem toate acele suflete rătăcind încă pe lângă ruinele caselor lor, în căutare de ajutor. Cine era conştient de disperarea lor? Acele suflete s-au năpustit asupra mea şi mi-am epuizat toate energiile ajutându-le. Am reuşit, le-am acordat sprijin, le-am alinat şi, după un timp, mi-am revenit.

Acum am să lipsesc câteva zile... Dar înainte de a pleca, am să vă dăruiesc un talisman, ca să fiți inspirați şi susținuți în munca voastră. Acest talisman este un

nume pe care l-am primit, iar cel care mi l-a dat e mai mare decât Babaji. Acest nou nume este Omraam. De-acum înainte mă numesc Omraam Mikhaël. *Om* este un sunet care dezintegrează tot ce e nociv, întunecat, el corespunde acelui «solve» al alchimiştilor, trimite orice lucru înapoi la sursă, transformându-l în lumină. *Ram,* dimpotrivă, prin vibraţiile sale, are puterea să condenseze, să facă palpabil ce e subtil; este «coagula» al alchimiştilor. Astfel, în numele meu se află reunite cele două procese alchimice: *solve* şi *coagula.*

Aceste două silabe ale noului meu nume acţionează asupra celor două chakre superioare: Ajna şi Sahasrara. Rostindu-l, dizolvaţi ce vă limitează, vă îngreunează, şi condensaţi lucrurile bune şi luminoase pe care le doriţi. Este un cuvânt magic, rostiţi-l când aveţi nevoie de el. Dar nu-l folosiţi niciodată pentru a vă sluji interesele egoiste sau pentru a face rău cuiva, căci nu veţi primi nimic şi riscaţi chiar să fiţi aspru traşi la răspundere. Numele acţionează în mod misterios asupra fiinţelor, e o întreagă ştiinţă apropiată de ştiinţa numerelor, căci numele şi numărul reprezintă una şi aceeaşi realitate.

Acest dar pe care vi-l fac astăzi este impalpabil, însă îl puteţi simţi. Până acum, când aveaţi nevoie să fiţi luminaţi, susţinuţi, făceaţi apel la mine, dar eu sunt limitat. De-acum, rostindu-mi numele, vă adresaţi unui alt «eu», care este bogat, puternic, inepuizabil. Cerul, pentru a mă ajuta, mi-a dat acest nume: Omraam şi atât voi cât şi eu vom fi ajutaţi. E acum de datoria voastră să învăţaţi să vă folosiţi de acest nume.

Cap. 12 - Sunt un fiu al soarelui

«De ce vă ascundeți? De ce nu ne spuneți cine sunteți?»... Iată întrebarea care mi-a fost adresată într-o zi. «Şi ce ați vrea să ştiți? - Dacă sunteți într-adevăr un Inițiat. - A, da? Şi dacă vă răspund, ce vă va dovedi că ceea ce spun e adevărat? Dacă spun că sunt un Inițiat, cu ce schimbă asta lucrurile? Titlul de Inițiat ar adăuga valoare la ceea ce sunt? Ar face mai de preț munca mea?... N-am de ce să mă prezint publicului spunând ce sunt şi, de altfel, nici măcar nu mă interesează să ştiu. Ați vrea o etichetă care să vă lămurească, ați vrea să puteți citi pe fruntea mea: «Sunt un Inițiat» - sau altceva - şi atunci ați dormi liniştit? Dar nu am nimic să vă spun în această privință». Ce a înțeles acea persoană din răspunsul meu, nu ştiu.

Doi nebuni s-au întâlnit odată, din întâmplare, într-un tren. Ei se prezentară: «Eu sunt Hristos», spuse unul. Iar celălalt îi răspunse: «A! - eşti Hristos? Ei bine, eu sunt Antihristul!» Vedeți, te poți făli că eşti Hristos şi te poți făli că eşti Antihristul... Te poți făli şi că eşti Inițiat, dar la ce bun? Aşa că n-am să fac asta. Credeți poate că un asemenea lucru mi-ar da mai mult credit? Nu e sigur; în schimb, ce e sigur, e că în felul acesta mi-aş pierde libertatea. Nespunând nimic în această privință, rămân liber. Şi apoi, să ştiți că, atunci când te apuci să împărți oamenii în categorii, sfârşeşti prin a-i uita pe etajerele unei biblioteci. Or, nu de o listă de Inițiați rânduiți în funcție de merite aveți voi nevoie, ci de o ființă vie care să vă stimuleze, care să vă atragă pe urmele ei.

Nu ştiu dacă sunt un Inițiat şi e bine să nu ştiți nici voi. E preferabil să rămân pentru voi un copil care duce

cu sine câteva comori ascunse. Pretinzând că sunt un Inițiat, aş lua asupra mea o povară, iar poverile grăbesc îmbătrânirea. Nu-mi doresc asta, bătrânețea vine de la sine, şi asta destul de repede, de ce să-i dau o mână de ajutor? Trebuie să-ți laşi timp să fii copil. Tinerii sunt prea grăbiți, iar spiritualiştii, de asemenea. Copiii vor prea repede să semene cu adulții, iar spiritualiştii vor prea repede să-şi dea aere de autoritate. Această atitudine nu mă interesează, chiar dacă doriți s-o adopt, ca apoi să vă puteți lăuda că urmați un mare Maestru. Nu țin să mă purtați ca pe o decorație.

Cu toată onestitatea, nu pretind că sunt un Inițiat: asta nu ar adăuga nimic la ceea ce sunt şi n-ar face decât să mă afunde în complicații, pe viitor. Voi spune aşadar numai că inima mea e plină de iubire, de nevoia de a ajuta ființele, de a le susține, de a le vedea fericite. În ce priveşte cunoaşterea, am dobândit-o după ani şi ani de studiu şi de muncă, nu numai în această viață, ci şi în viețile anterioare. Nu mă interesează ce nume i se va da acestei cunoaşteri; pentru mine doar rezultatele contează. Venind să mă ascultați primiți o lumină, un elan? Sufletele voastre înfloresc?... Da? Atunci ce vreți mai mult? Dacă v-aş spune că sunt un Inițiat, dar nimic nu se schimbă în voi, la ce-ar folosi? Ceea ce contează e ce trăiți. Ceea ce contează e să învățați să gândiți corect, să vă cunoaşteți mai bine şi să deveniți conştienți de adevăruri pe care nu le-ați ştiut până acum.

Şi tot aşa cum nu mă prezint în fața voastră cu titlul de Inițiat sau de orice altceva, n-am să stabilesc nici pentru voi niveluri sau grade, ca în unele ordine spirituale sau religioase. Vă vorbesc şi am să vă vorbesc întotdeauna tuturor în acelaşi fel. Ştiu că mulți aşteaptă să creez măcar o clasă specială de frați şi surori cu nivel

mai avansat, cărora să le dezvălui mistere… N-aveți idee la ce complicații ar duce o asemenea decizie. E preferabil să fiți aici împreună şi tuturor să le fie date aceleaşi cunoştințe, în cuvinte care ating fiecare nivel de înțelegere. Dacă trebuie, am metode pentru a face asupra unora o lucrare specială şi asta nu se petrece neapărat în planul fizic. Pot vorbi fiecăruia, adresându-mă sufletului său. Oriunde v-ați afla, ştiu cum să vă pun sufletul dinaintea mea şi îi revelez ceea ce consider potrivit pentru el.

Credeți-mă, decât să vă puneți întrebări despre mine, mai bine străduiți-vă să studiați şi să experimentați învățătura pe care v-o dau. Şi nu vă pierdeți timpul comparând-o cu lucrurile pe care le ştiați deja, pentru că le-ați citit în câteva cărți. Dacă în ceea ce vă spun vă recunoaşteți aspirațiile, speranțele, idealul tainic, urmați-mă. Dacă nu, desigur, sunteți liberi, nu țin pe nimeni împotriva voinței lui. Sunteți singurii judecători. Pentru a şti dacă o mâncare este dulce sau sărată, o gustați, nu vă duceți să vă uitați într-o carte. Când erați copii, mama voastră vă gusta supa, ca să nu vă frigeți; acum, că sunteți adulți, voi sunteți cei care trebuie s-o guste.

Ştiu bine că, orice aş spune, unii vor continua să-şi pună întrebări despre mine, ca şi despre reîncarnările mele. De ce? Pentru a şti cât de mult se vor putea folosi de persoana mea. Conştient sau inconştient, ei fac calcule: dacă aduc cu mine, din trecut, cunoştințe şi puteri, vor avea şi ei posibilitatea să beneficieze de ele. Şi pentru ce anume? Pentru a lucra asupra lor înşişi? Pentru a deveni cu adevărat fii şi fiice ale lui Dumnezeu? Da de unde!… Unii pentru că îşi închipuie că în preajma mea vor fi ocrotiți, alții pentru că speră să

primească de la mine câteva secrete pentru a-şi satisface ambițiile, poftele etc. Cum să-i fac să înțeleagă că ceea ce am a le dărui este infinit mai prețios decât toate acestea?

Acela care aşteaptă de la mine mijloacele de a obține cu uşurință ceea ce nu trebuie să se obțină decât cu inteligență, cu muncă şi răbdare, îşi pierde timpul: nici eu nu am aceste mijloace. De ce? Pentru că nu le-am căutat niciodată. Le-aş fi putut găsi dacă, asemenea multor ocultişti, mi le-aş fi dorit. Dar nu m-au interesat niciodată; dimpotrivă, am suportat sărăcia, disprețul, batjocura, ostilitatea, pentru a mă concentra asupra a ceea ce consideram esențial: să lucrez asupra mea însumi, pentru a putea fi într-o zi capabil să-i luminez şi să-i ajut pe ceilalți. Şi în ce scop? Ca să contribui la înfăptuirea împărăției lui Dumnezeu şi a Dreptății Sale, aşa cum o cere Iisus, care spunea: *«Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu şi dreptatea Lui, şi toate acestea se vor adăuga vouă»* (Cf. *Adevărata învățătură a lui Hristos*, Col. Izvor nr. 215, cap. IV: «Căutați împărăția lui Dumnezeu şi Dreptatea Lui»).

Toți cei care vin la mine crezând că le voi da talismane, secrete magice, puteri magice, chiar nu prea au intuiție. V-am povestit ce eram capabil să fac pe când eram încă foarte tânăr. Dar v-am spus şi că am avut într-o zi viziunea a două ființe care mi s-au arătat: una întruchipa puterea, cealaltă întruchipa iubirea, şi am ales calea iubirii, nu pe cea a puterii - şi mai ales nu a acelei puteri care aduce bani, reuşită materială.

Evident că nu voi avea niciodată cum să-i împiedic pe unii să se intereseze de viețile mele trecute. Câți aşa-zişi clarvăzători n-au venit să-mi spună că în alte încarnări am fost cutare înțelept, cutare mag, cutare

alchimist, cutare cabalist, cutare rege, cutare profet sau mai ştiu eu ce: mare preot, hierofant etc. Acesta este trecutul şi trecutul nu mă interesează. Important pentru mine este ce sunt şi ce fac acum şi ce voi fi şi voi face mai târziu. Şi spuneți- vă şi voi acelaşi lucru. Nu vă duceți la prezicători pentru a vă cunoaşte viețile trecute. De altfel, ştiți, trecutul vostru nu e greu de cunoscut. După ceea ce sunteți acum, după calitățile şi defectele, capacitățile şi lipsurile voastre, puteți cunoaşte - fără a intra în detalii, desigur - ce ați fost: în această încarnare, nu vi s-a întâmplat aşa, din senin, să fiți ceea ce sunteți. Aşa că, mai bine ocupați-vă de prezent, pentru a pregăti viitorul (Cf. *Păşiți cât aveți lumină* Col. Izvor nr. 244, cap. V: «Numai prezentul ne aparține», cap. VI: «înainte de apusul soarelui»).

În fine, credeți ce vreți, dar reîncarnările mele nu mă interesează. Ştiu doar că am o experiență milenară. Unde şi când am dobândit această experiență nu contează, vă pot spune simplu că tot ce am învățat este rezumat în învățătura soarelui pe care v-o aduc. Vă vorbesc despre atâtea lucruri pe care nu le-am citit în nicio carte! Nici măcar nu le-am auzit din gura Maestrului Peter Deunov. Atunci, cum le-am aflat? Mi le-a dezvăluit soarele.

Pentru mine, soarele este mai presus de toți ceilalți Maeştri. El este Maestrul meu, el este cel care luminează universul meu mental şi nu numai că este Maestrul meu, ci este tatăl meu. Da, dacă chiar vreți să ştiți, iată ce sunt: un fiu al soarelui. Mă simt un fiu al soarelui. Veți spune: «Fiul soarelui este titlul împăratului Japoniei». Ştiu. Ceea ce nu ştiu, este semnificația pe care o are pentru el acest titlu şi dacă mai are vreuna.

Dar pentru mine, ştiu ce înseamnă să fii un fiu al soarelui.

Iisus a spus: *«Fiţi, dar, voi desăvârşiţi, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este!»* (Cf. *Adevărata învăţătură a lui Hristos,* Col. Izvor nr. 215, cap. III: «Fiţi, dar, voi desăvârşiţi, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este») Dar ce cunoaştere putem noi avea despre desăvârşirea Tatălui ceresc? Nu L-am văzut niciodată! Soarele este cel care ne răspunde: privindu-l, descoperim că Tatăl ceresc este lumină, căldură şi viaţă la nesfârşit. Iar când Iisus mai spune: *«Eu sunt lumina lumii»,* ce este lumina lumii, dacă nu soarele? Evident, soarele cu care se identifică Iisus nu este cel pe care îl vedem pe cer, este Hristos, soarele cosmic, iar soarele nostru nu este decât un reprezentant al acestuia. Însă, chiar dacă nu este decât reprezentantul lui, contemplându-l ne apropiem de desăvârşirea Tatălui nostru ceresc, de viaţa, de iubirea, de înţelepciunea Lui.

Prin intermediul soarelui, Hristos, emanaţie a Tatălui, îşi răspândeşte neîncetat binecuvântările: în fiecare zi, viaţa Lui, sângele Lui curg spre pământ. Pământul nu este niciodată lăsat în voia soartei. Creştinii îl caută pe Hristos, îl aşteaptă pe Hristos... Dar El e deja aici, prezent dinaintea lor, binecuvântând şi însufleţind toate făpturile. El este în acelaşi timp în tot universul, în toate astrele de pe cer, iar pentru noi oamenii, El se manifestă în special prin intermediul soarelui. Fericiţi cei ce îşi înalţă şi îşi lărgesc modul de a-L înţelege pe Hristos, căci îşi înalţă şi îşi lărgesc astfel propriul suflet. Desigur, Hristos se manifestă şi în lucrurile mărunte, în cel mai mic şi mai neînsemnat gest de iubire, dar El se manifestă şi în imensitatea universului, iar cel ce refuză să îl recunoască în soarele

care luminează, încălzeşte şi însufleţeşte toate făpturile, nu va şti niciodată ce înseamnă Hristos.

«Eu sunt Lumina lumii» a spus Iisus, iar lumina lumii este soarele. Dar Iisus a spus, de asemenea: *«Voi sunteți lumina lumii»* (Cf. *Piatra filozofală - de la Evanghelii la tratatele alchimice,* Col. Izvor nr. 241, cap. VI: «Voi sunteți lumina lumii»). Iar eu, după El, vă spun: «Sunt un fiu al soarelui». Şi pentru că sunt un fiu al soarelui, şi voi sunteți fiii şi fiicele soarelui, chiar dacă nu ştiți asta încă. Da, sunteți fiii şi fiicele soarelui şi, pentru a vă conduce până la el, într-o dimineață, pe Stânca Rugăciunii (fr. «le Rocher» - locul de la Bonfin unde se asistă la răsăritul soarelui (n.t.)), am consacrat Fraternitatea soarelui. Veți înțelege mai târziu ce am făcut atunci cu vol. Chiar şi cei care erau absenți şi cei care vor veni în viitor au fost consacrați soarelui. O ființă imensă era prezentă acolo şi a primit cuvintele mele.

Unii vor spune: «Dar aveați dreptul să ne consacrați soarelui? Nu ne-ați întrebat dacă suntem de acord». Liniştiți-vă, aveți o voință liberă şi dacă nu vreți să fiți fii ai soarelui, nu veți fi. Nu vă pot obliga şi nu am nicio intenție să fac asta. Interior, aveți dreptul să alegeți ai cui fii şi fiice vreți să fiți. Eu v-am consacrat soarelui, dar această consacrare nu va avea efect decât pentru cei care doresc asta - şi ştiu că sunt mulți. Ceilalți îşi pot căuta un alt tată; soarele, cu entitățile care îl locuiesc, nu va veni să li se impună.

E o lege a lumii spirituale: entitățile luminoase nu intră decât acolo unde li se deschide uşa. Chiar dacă sunteți pradă unor entități întunecate, îngerii, care aruncă uneori câte o privire spre oameni, spun: «Nu avem dreptul să ne impunem acestei făpturi: ea nu ne-a

cerut nimic». Ei respectă libertatea făpturilor, nu pătrund nici măcar în camera lor, dacă intrarea le este interzisă. Doar spiritele răufăcătoare îşi permit să intre fără încuviinţare. Exact asta deosebeşte spiritele luminoase de spiritele întunecate. Spiritele întunecate nu respectă nimic; un spirit luminos aşteaptă să i te deschizi, să-l inviţi.

Am consacrat Fraternitatea soarelui, dar fiecare dintre voi trebuie să hotărască dacă vrea să fie locuit de entităţile solare. Dacă acceptaţi, ce bucurie pentru ele! Vor vedea în voi o fiinţă trează şi vor cânta: «în sfârşit, noi, puterile Cerului, putem să intrăm în aceste suflete şi să lucrăm cu ele. Acum, că aceste suflete s-au trezit la lumină, ne putem manifesta prin ele» şi vă vor inspira faptele, vorbele, privirea, zâmbetul. Dar nu uitaţi: sunteţi făpturi vii şi nu obiecte, nimic în voi nu rămâne veşnic neschimbat. Viaţa care trece vă supune la tot felul de curenţi, vă îmbrânceşte şi vă poate face să pierdeţi direcţia. V-am consacrat soarelui, Dumnezeu însuşi a ascultat şi a primit cuvintele mele, spiritele care îl înconjoară şi îl slujesc au auzit şi au răspuns, dar de-acum înainte, prin gândurile, prin dorinţele voastre, voi trebuie să reînnoiţi în fiecare zi această consacrare pentru a vă păstra orientarea solară.

Vă întrebaţi, poate, ce a putut să mă înveţe soarele... Ei bine, mai întâi m-a învăţat să fac deosebirea între falsele bogăţii şi cele adevărate, între vanitate şi slava divină. A trebuit să fac faţă atâtor solicitări în viaţă! Unele persoane nu aveau fără îndoială nicio intenţie rea, dar dacă m-aş fi lăsat convins, aş fi fost atras pe nişte căi pe care până la urmă m-aş fi rătăcit.

Chiar dacă provii dintr-un mediu foarte modest, cum era cazul meu, nu este chiar atât de greu să obţii

până la urmă o anumită recunoaştere socială. Ce este mai greu, e să renunți la această recunoaştere socială, în clipa în care devii conştient că, pentru a o păstra, vei fi obligat să accepți tot felul de compromisuri şi că vei sfârşi prin a-ți trăda idealul. Nu ştiu cum au ajuns unii să audă de mine în anumite cercuri, dar am fost solicitat într-o zi de un prinț de sânge, care dorea să-i studiez tema astrologică, pentru a şti dacă va urca într-o zi pe tronul pe care îl putea revendica. Un domn foarte distins a venit, din partea lui, să-mi ceară acest lucru. Am acceptat şi, după ce i-am studiat cu atenție tema, a trebuit să răspund că nimic în ea nu arăta că va urca într-o zi pe vreun tron. Bineînțeles, ca de obicei, făcusem horoscopul gratuit. Şi credeți că am avut parte măcar de o mulțumire? Nicidecum! De-atunci n-am mai auzit de el. Altă dată am avut de-a face cu o marchiză, care credea că voi reuşi, prin vreun procedeu magic, s-o fac să intre în posesia unei moşteniri care îi era contestată - şi, ieşind din salonul ei, am trecut pe lângă prințesa iraniană Soraya... Ştiu prea bine că monarhii şi mai marii acestei lumi au avut deseori pe lângă ei astrologi, magi, alchimişti, dar aceste roluri nu erau pentru mine şi, chiar şi atunci când eram solicitat, preferam să mă țin la distantă.

Nu spun că printre aristocrați, oamenii bogați şi celebrități, nu sunt şi unii care simt nevoia unei vieți spirituale. Da, tocmai pentru că au tot ce-şi doresc în plan social sau material, li se întâmplă să simtă în ei un gol pe care nici titlurile, nici posesiunile, nici gloria nu-l vor putea umple. Aşadar, ei manifestă uneori interes pentru spiritualitate. Dar spiritualitatea nu se reduce la lectura câtorva cărți, la audierea câtorva conferințe sau la câteva conversații cu un înțelept; ea cere eforturi,

exerciții, renunțări, o perseverență de care sunt rareori capabili şi, curând, se întorc la existența lor frivolă. Iar eu, după ce, în prospețimea şi puritatea dimineții, contemplam îndelung răsăritul soarelui, după ce sorbeam acea lumină, după ce mă scăldam în culorile aurorei, simțeam că toată viața mea era acolo, în ele. Nu aveam ce căuta în saloane, aş fi sfârşit prin a-mi pierde în ele sufletul.

Francmasoni din diferite loji mi-au propus să intru în francmasonerie. Era o mare onoare, dar n-am acceptat. Mi-era de-ajuns să fiu membru al Fraternității Albe Universale. Şi apoi simțeam că toate acele temple, acele ceremonii, acele ritualuri, acele veşminte, acele grade... nu erau, nici ele, pentru mine. Ce este pentru mine, e să merg dimineața, îmbrăcat simplu, în templul naturii, unde marele preot care slujeşte este soarele.

Mi s-a propus chiar să intru în ordinul de Malta. Un cuplu de monarhi în exil care aparțineau acestui ordin doreau să mă introducă în rândurile lui. Ordinul de Malta este o societate de prestigiu; şi de astă dată am fost foarte onorat că s-au gândit să fac parte din ea, dar am refuzat, din aceleaşi motive. Şi dacă aş fi acceptat, cum ar fi reacționat toate acele personaje când le-aş fi spus că, pentru mine, singura religie adevărată este religia solară?

Dar ceea ce m-a surprins cel mai mult a fost faptul că, înaintea Conciliului Vatican II, un episcop francez care trebuia să participe la el mi-a transmis propunerea să-l însoțesc. Citea cărțile mele de ani de zile, le aprecia, şi credea că m-ar putea interesa să asist şi eu la toate acele dezbateri. Doamne Dumnezeule, ce să caut acolo? De zece, de o sută de ori aş putea fi excomunicat pentru ideile mele. Da, aş putea fi excomunicat, în timp ce eu

nu m-am simțit niciodată în afara Bisericii. Aş dori doar ca ea să explice mai bine adevărurile pe care are misiunea să le transmită şi le-ar explica mai bine dacă ar merge să învețe de la soare. Amintiți-vă ce v-am spus despre «taina» Sfintei Treimi. Soarele este singurul răspuns la această taină, singura ei explicație (Cf. *Les splendeurs de Tiphereth - le soleil dans la pratique spirituelle,* (Œuvres complètes; t. 10, chap. IV: «Comment trouver la Sainte Trinite dans le soleil», chap. XV: «Le soleil est â l'image et â la ressemblance de Dieu»).

Nu am asistat, deci, la conciliu şi când am văzut apoi reportajele despre el prezentate la televiziune, am constatat că avusesem dreptate să nu-l însoțesc pe acel monsenior care mă invitase. Într-un fel sau altul, nu m-aş fi putut abține să nu-mi spun părerea. Şi pentru ce să-i fi tulburat pe acei oameni de treabă, care erau deja foarte în vârstă? Ei aveau nevoie de tihnă. Ce e drept, purtau veşminte minunate, cât fast! Dar aşteptam să văd şi o lumină pe chipul lor, ceva care să radieze. Dar nu, erau cu toții acolo, gravi, serioşi, profunzi... obosiți. De prea multă muncă, fără îndoială. Îi priveam şi nu puteam decât să le trimit gânduri bune, pentru a-i susține, a-i încuraja în greaua lor misiune.

În unele dimineți, nu reuşesc să mă smulg din contemplarea soarelui care răsare, acest soare care este izvorul vieții. Este ciudat că această practică ne atrage atâta neînțelegere, în timp ce nimeni nu se miră când vede mii de oameni aprinzând lumânări în fața unor imagini pictate, a unor statui de lemn sau de piatră, purtând în jurul gâtului medalioane cu Fecioara... sau sărutând o bucată «din adevărata cruce» - zice-se! O întreagă pădure a dispărut deja, de atunci, ca să se

fabrice bucăți din această «adevărată cruce», dar nimeni nu este şocat. Suntem noi, atunci, nişte oameni lipsiți de judecată când, pentru a ne lega la Creator, ne oprim asupra celui mai pur simbol al luminii, al iubirii şi al vieții veşnice?

În fiecare dimineață mă hrănesc cu razele soarelui care răsare, căci lumina este cea mai bună hrană. Dar aerul, pământul, copacii din jur îmi aduc, la rândul lor, elemente pe care învăț să le gătesc. Ei bine, da, să le gătesc... Cu ajutorul gândului, al iubirii mele, fac din toate aceste elemente mâncăruri delicioase. De câte ori nu v-am spus că viața spirituală este o hrănire! însă toate elementele trebuie preparate, pentru a fi transformate în înțelepciune, bunătate, putere, pace. Noi contribuim la această transformare, concentrându-ne întreaga atenție asupra soarelui care răsare. Şi întorcându-ne, apoi, la activitățile noastre zilnice, ne simțim de fiecare dată îndestulați şi mai puternici, mai bogați. Da, mai bogați, căci această lumină a soarelui pe care am primit-o este aur, aur eteric, iar acest aur valorează mai mult decât toate lingourile îngrămădite în bănci. Mi-a fost dat într-o zi să cunosc un secret pentru a atrage aurul, dar nu vreau să-l folosesc. O singură dată am încercat, ca să văd dacă funcționează. După câtva timp, am găsit în fața uşii o cutie conținând mai multe monede de aur din diferite țări. N-am ştiut niciodată cine mi le-a adus... Dar cum nu am nevoie de monede de aur, le-am dăruit altora, ca amintire.

Întrucât cunosc un mijloc de a atrage aurul, vă întrebați de ce nu-l folosesc, ar fi atât de util pentru Fraternitate! Am cumpăra terenuri, am construi clădiri... Nu, n-ar fi de dorit, ba ar fi chiar primejdios. Abundența materială este o piedică în viața spiritului -

ca şi confortul. Nu e cazul să mă îngrijesc să atrag bogății asupra Fraternității, pentru a-i mări posesiunile şi a îmbunătăți condițiile materiale. Munca mea e să vă aduc lumina. Şi dacă simțiți că pentru această lumină merită să faceți ceva, de voi depinde să contribuiți material, pe măsura posibilităților voastre. Nu terenuri şi clădiri vreau eu să vă las moştenire într-o zi, ci doar lumina. Să nu uitați niciodată asta.

Acum începeți să înțelegeți de ce vă spun că învăț de la soare? De la el ştiu că lumina este adevăratul aur pe care trebuie să-l căutăm dimineața, de la ivirea zorilor. Atunci soarele trimite în spațiu o mulțime de firicele de aur; şi cu aceste firicele de aur ne putem umple nu buzunarele... sau mai degrabă da, ne putem umple toate acele «buzunare» care sunt spiritul, sufletul nostru, mintea, inima noastră precum şi corpul nostru fizic. Întregul nostru organism poate beneficia de acest aur, de la creier până la picioare.

Există diferite feluri de lumină. Cea de care sistemul nervos şi tot organismul nostru au nevoie cel mai mult este lumina soarelui înainte de răsărit. Aceasta este lumina cea mai subtilă, cea mai spirituală, iar ea acționează asupra corpurilor noastre psihice. De aceea, dacă ştim cum să privim soarele, ceva începe să se deschidă în plexul nostru solar şi începem să bem lumina. E ca un rezervor care se umple cu o chintesență prețioasă, iar când rezervorul se revarsă, nu mai simți decât nevoia de a împărți acest elixir tuturor făpturilor vii - şi nu există bucurie mai mare decât să dai ce ai primit de la soare. De aceea, după ce l-am contemplat îndelung dimineața, mă strădui să vă dăruiesc un pic din el prin cuvintele mele, prin privirea mea, ca şi prin mână, de fiecare dată când vă salut.

Tot soarele m-a învăţat şi bucuria de a dărui. El mi-a spus chiar: «în ziua în care vei şti să dăruieşti ca mine, vei deveni nemuritor». Atunci l-am întrebat: «Dar de miliarde de ani de când îţi răspândeşti căldura şi lumina, cum faci de nu te-ai secătuit încă?» El mi-a răspuns: «Secretul este să ştii în acelaşi timp să iei şi să dai, să inspiri şi să expiri». Şi este posibil, v-am făcut odată o demonstraţie. Am adus un tub subţire de pai şi o lumânărică. Am aprins lumânărica şi, prin pai, suflam peste flacără (se vedea că ea stă tot timpul puţin înclinată) şi în acelaşi timp inspiram aerul pe nas, pentru a putea continua să suflu. E greu, dar e posibil, e ceea ce fac suflătorii de sticlă. Şi e ceea ce face şi soarele, care în acelaşi timp primeşte şi dăruieşte, fără încetare. Pentru a putea da, trebuie să înveţi să primeşti, iar ce-ai primit, trebuie să înveţi să dăruieşti (Cf. *La clef essentielle pour résoudre les problèmes de l'existence,* (Œuvres complètes, t. 11, chap. III: «Prendre et donner (le soleil, la lune, la terre)»). De aceea, după o meditaţie, după un exerciţiu spiritual, oricare ar fi acela, trebuie să poţi aduce ceva bun celorlalţi prin privire, printr-o lumină pe chip, o lumină care dovedeşte că ai intrat în contact cu spiritul. Dar în India, ca şi în Japonia, am fost uimit să văd că şi după rugăciune şi meditaţie, chipurile multor călugări rămâneau închise, inexpresive.

În Japonia am fost primit într-o mănăstire, împreună cu persoana care mă însoţea. Ca să nu fiu deranjat de zgomot, am fost găzduit într-un mic templu. M-am aflat, aşadar, în compania tuturor acelor zeităţi şintoiste şi era ceva nou pentru mine. Le simţeam prezenţa, mai ales noaptea, şi atunci stăteam de vorbă cu ele. Am avut cu ele dialoguri foarte originale. În acea

mănăstire se aflau vreo doisprezece călugări foarte amabili, foarte simpatici, care practicau budismul Zen. Ziua începea cu exerciții de meditație, apoi, în prezența întregii suflări a mănăstirii, în onoarea acestor doi vizitatori care veneau din Franța, se cânta Marseilleza şi se înălța drapelul francez! Da, în fiecare dimineață avea loc o mică ceremonie de câteva minute, în cursul căreia se punea un disc cu Marseilleza, iar apoi imnul japonez şi se înălțau cele două drapele. Erau acolo şi mulți oameni veniți din oraş, care auzeau Marseilleza şi vedeau drapelul francez. Evident, era surprinzător şi acolo am înțeles că eram francez, înainte chiar să mi se aprobe acordarea cetățeniei.

Dar să ne întoarcem la exercițiul de meditație sau Za-zen. El era practicat într-o sală cu pereții complet goi. Fiecare, aşezat pe o pernă în poziția lotus, privea spre perete. N-am să vă dau detalii despre postură, cum să ții capul, umerii, mâinile etc., nu este util. Interesantă era prezența unui călugăr înarmat cu un baston: funcția lui era să aplice o lovitură pe umărul celui care începea să dormiteze sau care nu avea o postură corectă. Se pare că avem în umăr un centru nervos important, iar lovitura de baston în acel loc are menirea să armonizeze energiile, aşadar să-l trezească pe cel care e pe punctul să adoarmă sau să-l linişească pe acela care interior e prea agitat pentru a se concentra. Voiam să experimentez efectele acelui baston şi i-am cerut călugărului să-mi dea o lovitură înainte de a începe exercițiul. La început a refuzat, pretextând că nu aveam nevoie de ea. Am insistat şi, până la urmă, a acceptat: n-am simțit nimic cu adevărat extraordinar - poate tocmai pentru că nu aveam nevoie - dar ea aducea totuşi ceva.

Acum trebuie să spun că ce m-a mirat la călugării din acea mănăstire şi, de asemenea, la majoritatea călugărilor pe care i-am întâlnit şi care practică Zen-ul, era inexpresivitatea chipului lor după exerciţiile de meditaţie: niciun pic de lumină nu le înseninează, niciun strop de viaţă nu le însufleţeşte şi chiar, la unii, trăsăturile sunt de o mare duritate. N-am să mă pronunţ, desigur, asupra unei discipline pe care nu o cunosc bine; dar din punctul de vedere al adevăratei Ştiinţe iniţiatice, o meditaţie care nu este un contact cu lumina, o meditaţie care nu lasă nicio urmă de lumină şi de iubire pe chip, care nu transmite ceva vibrant, viu, nu este prea utilă. Mi se va spune că scopul practicii Za-zen este să opreşti gândul, să faci vid. De acord, dar consider că, în anumite cazuri, acest vid se simte cam prea tare. Ce bine le poţi face celorlalţi, când te arăţi atât de inexpresiv? Nu poţi face bine decât aducând viaţa, căldura, lumina.

Să dăruiesc ca soarele, să iubesc ca soarele... nu ştiu dacă am să reuşesc vreodată, dar trăiesc cu această dorinţă. Şi când, în faţa priveliştii umane, simt că iritarea sau descurajarea pun stăpânire pe mine, mă întorc către el, care acolo sus, continuă neobosit, netulburat, să strălucească şi prind iarăşi curaj. Veţi spune: «Dar e uşor pentru soare să rămână netulburat: el este atât de departe, nimic nu-l atinge». Da, dar şi noi avem în noi înşine ceva pe care nimic nu-l poate atinge: Eul nostru superior, căci Eul nostru superior se află în soare. Tocmai privind soarele vom reuşi noi într-o zi să ne regăsim Eul superior şi să trăim, ca el, într-o pace pe care nimic n-o poate tulbura (Cf. *Les splendeurs de Tiphereth - le soleil dans la pratique spirituelle,* (Euvres

complètes, t. 10, chap. III: «Notre Moi supérieur habite dans le soleil»).

Eul nostru superior locuieşte în soare, unde participă la lucrarea divină. Când vom şti să armonizăm vibraţiile eului nostru terestru cu cele ale Eului nostru superior, vom descoperi comorile pe care Creatorul le-a pus în noi. Suntem moştenitorii acestor comori, dar ele nu sunt încă în posesia noastră: noi vom începe să intrăm în posesia lor doar în ziua în care, prin meditaţie, rugăciune, contemplaţie, vom ajunge să restabilim legătura între cele două «eu-uri» ale noastre. Puţin câte puţin, vom simţi venind spre noi crâmpeie din marea moştenire pe care ne-a hărăzit-o tatăl nostru, soarele, această moştenire de iubire, de înţelepciune, de putere, care sunt atributele Divinităţii.

Dorinţa mea cea mai mare este să duc oamenii către soare, dar deocamdată, e adevărat, nu sunt bine înţeles. Sunt unii care îşi manifestă indignarea, sunt alţii care îşi bat joc şi mai sunt cei care, neştiind cum să prezinte lucrurile, spun vrute şi nevrute... Şi ce să mai spunem despre ziarişti, care ar trebui să ştie, totuşi, să prezinte lucrurile cu obiectivitate? într-o zi, a venit unul să mă vadă la Bonfin, fiindcă auzise că ni se spune: «însoriţii», «adoratorii soarelui». Voia să ştie cum stau, de fapt, lucrurile. I-am răspuns la întrebări şi a plecat mulţumit. Dar ce-am citit apoi în articolul lui? Doar câteva rânduri nesemnificative despre răspunsurile mele; închipuiţi-vă că ce l-a şocat cel mai mult, au fost cele două lampadare cu curent electric din grădina mea. Ce crezuse? Că n-am nevoie să văd pe întuneric? Că soarele vine special să mă lumineze noaptea? Se mira - scria el - că modernitatea pătrunsese până la mine. Ei bine, eu am fost şi mai mirat de mirarea lui.

În anul în care am fost în Iugoslavia, la întoarcere am primit tăieturi din ziare, care mă prezentau drept rege al soarelui: *kral na slănţeto.* De unde scoseseră ziariştii asta? Am stat atât de puţin timp în această ţară şi n-am spus nimănui nimic despre soare. Mi-a fost trimisă şi o revistă italiană, unde sunt prezentat ca «divinitatea reîncarnată din soare». Ce înseamnă toate aceste fabulaţii? N-am nevoie să devin o celebritate din cauza soarelui; n-am nevoie să se vorbească despre mine, notorietatea aduce întotdeauna mai multe inconveniente decât avantaje. Îmi doresc doar ca ideile mele să fie cunoscute, fiindcă ştiu că ele pot face mult bine. Dar articole de ziar care mă prezintă ca divinitate sau rege al soarelui sunt, într-adevăr, ceva grotesc.

Că unele fiinţe sensibile simt că am o foarte puternică legătură cu soarele, asta înţeleg. S-a întâmplat cu unii care nu ştiau, totuşi, nimic despre mine sau despre activităţile mele. Într-o zi, un scriitor englez pe care l-am întâlnit fugitiv în India a venit să mă vadă la Izgrev, cu soţia lui. De-abia intrase la mine, când mi-a spus: «E ciudat, domnule Aïvanhov, tocmai am văzut soarele în spatele dumneavoastră». Da, se poate, căci trăiesc cu imaginea soarelui, cu gândul la soare, cu prezenţa soarelui şi el îmi aduce în fiecare zi ceva nou. Căci credeţi-mă, singurul care e cu adevărat nou în fiecare zi este soarele. Veţi spune: «Cu toate acestea, astronomii îi dau o vârstă de miliarde şi miliarde de ani!» Da, e posibil, dar el este mereu tânăr şi nou.

Odată am fost invitat să văd o expoziţie consacrată ultimelor descoperiri arheologice care tocmai fuseseră făcute în apropiere de Fréjus. Ştiam ce mă aşteaptă, dar pentru a nu mâhni persoana care mă invitase, m-am

dus... Şi ce mare lucru era de văzut acolo? Câteva pietre provenind din casele construite de romani acum două mii de ani, precum şi câteva oale sparte... Pentru oamenii care pregătiseră expoziția erau obiecte prețioase şi ei povesteau tot felul de lucruri despre acele pietre şi acele cioburi. În realitate, ele nu prezentau niciun interes; dar erau romane şi trebuia să te hrăneşti cu istoria acelor rămăşițe prăfuite. De ce se ataşează oamenii într-atât de toate aceste mărunțişuri din trecut? Ei nu se bucură de lumina şi de aerul curat pe care le primesc în dar de la Dumnezeu în fiecare zi, dar câteva spărturi de vase care au o vechime de două mii de ani, aia da, minunăție! Şi ți le prezintă cu cuvinte latine şi greceşti... o ştiință formidabilă! Cum să nu-ți vină să zâmbeşti văzându-i pe acei erudiți care se întâlnesc, se felicită şi sunt atât de mândri că se pot reuni în jurul unui morman de vechituri?

Oare când vor înțelege oamenii că viața trebuie să fie mereu nouă, să țâşnească mereu? Ca soarele, care este mereu nou. Viața de ieri este deja de domeniul trecutului, soarele de astăzi nu este cel de ieri şi el ne înnoieşte, de asemenea, bogățiile, ne aduce în fiecare zi ceva ce nu exista în ajun. Răsărind în fiecare dimineață, el ne invită să primim o viață absolut nouă, să intrăm în alt ritm, să ne acordăm cu lumina, să ne acordăm cu veşnicia şi aceasta este adevărata fântână a tinereții. Auzi peste tot spunându-se: «Viața trebuie să se schimbe». Şi cu toate acestea, oamenii continuă să se cufunde în vechea viață. Ei merg peste tot să dezgroape civilizații pe care le-a înghițit pământul, se minunează de tot ce descoperă în sarcofage, manifestă mai mult interes pentru catacombele întunecoase, mumii şi resturile unui mamut păstrate în ghețurile polare, decât

pentru acest soare sclipitor, care ne trimite în fiecare dimineaţă o viaţă proaspătă şi nouă.

Câţi nu se plimbă printre ruine fără a bănui că, tot privindu-le, încep să le semene! Că le studiază, e foarte bine, dar de ce nu-şi înalţă capul pentru a privi şi soarele? O femeie foarte erudită a venit de curând să-mi spună că se specializase în arheologia egipteană, pentru că într-o altă încarnare fusese soţia unui faraon. Foarte bine, dacă ea crede asta, n-am nimic de obiectat. Dar cum este ea acum? O vedeam atât de temă, atât de stinsă! Şi cum sunt politicos, amabil, nu i-am spus că, dacă ar întâlni-o acum, fostul ei soţ, faraonul, cu siguranţă n-ar fi dispus s-o ia din nou de soţie. Când vor înţelege oare toţi aceşti erudiţi că trebuie să se ducă să-şi caute cărţile în bibliotecile cereşti, hrana într-un restaurant etern şi băuturile la unicul izvor, soarele? Şi voi la fel.

În *Cartea lui Isaia* Dumnezeu spune: *«Pentru că Eu voi face ceruri noi şi pământul nou»* (Cf. *În pragul cetăţii sfinte - comentarii ale Apocalipsei,* Col. Izvor nr. 230, cap. XVI: «Noul cer şi noul pământ») Cum să interpretezi aceste cuvinte? Va distruge Dumnezeu cerul şi pământul pe care le-a creat la început? Nu. Acest nou cer şi acest nou pământ sunt imagini care exprimă faptul că viaţa se reînnoieşte necontenit, ea este mereu în mişcare, iar noi trebuie să urmăm această mişcare, fără a căuta să ne întoarcem înapoi. De aceea nu trebuie nici să te strădui să reînvii religiile şi Iniţierile dispărute, aşa cum încearcă unii s-o facă. Să le studieze, de acord, dar fără a vrea să le dea iar viaţă. Dacă s-au stins, există un motiv. Ce să cauţi în religiile Egiptului şi Greciei antice? Ce să cauţi la druizi, la incaşi, la azteci sau chiar la catari? Un anumit număr de adevăruri

poate s-au transmis de la aceste religii, de la aceste Inițieri, pentru că sunt adevăruri eterne. Dar nu trebuie să începi să sapi prin rămășițele cultelor străvechi, pentru a le reînvia (Cf. Î*n duh și în adevăr,* Col. Izvor nr. 235, cap. XIII: «Spiritul nu se găsește în moaște», cap. XIV: «Ființele se găsesc numai în spirit»). Ele pot să te intereseze - și pe mine mă interesează. În cursul călătoriilor mele în Egipt, în Liban, în Grecia, am vizitat numeroase sanctuare din trecut. Am meditat în Piramide, la Baalbek, la Eleusis, la Delphi etc. Dar hrana mi-o caut în soare. În fiecare zi el îmi face revelații fiindcă cred în el, fiindcă îl iubesc și când am o problemă greu de rezolvat, pe el îl întreb și îmi răspunde.

Atunci când răsare soarele, oare nu simțiți că, din adâncul ființei voastre, ceva răsare și în voi? Faceți ca, pentru o clipă, tot sufletul vostru să devină asemenea soarelui. Învățați să folosiți această lege minunată pe care natura ne-o pune la dispoziție, legea mimetismului, această posibilitate de identificare cu ceea ce privim. Pentru a vă ajuta, am să vă dau acum câteva formule pe care le veți putea rosti, privind cum răsare soarele. Așteptați prima rază și, cu iubire, rostiți în voi înșivă aceste cuvinte:

«Așa cum acest soare răsare peste lume, fie ca soarele libertății, al nemuririi, al veșniciei și al adevărului să răsară în spiritul meu.

«Așa cum acest soare răsare deasupra lumii, fie ca soarele iubirii și al nemărginirii să răsară în sufletul meu.

«Așa cum acest soare răsare deasupra lumii, fie ca soarele inteligenței, al luminii și al înțelepciunii să răsară în intelectul meu.

«Aşa cum acest soare răsare deasupra lumii, fie ca soarele bucuriei, al fericirii şi al purității să răsară în inima mea.

«Aşa cum acest soare luminos, strălucitor răsare deasupra lumii, fie ca soarele forței, al puterii, al energiei, al dinamismului şi al activității să răsară în voința mea.

«Şi aşa cum acest soare luminos, strălucitor, viu, răsare deasupra lumii, fie ca soarele sănătății, al vitalității şi al vigorii să răsară în tot corpul meu.

«Amin. Aşa să fie. Pentru împărăția lui Dumnezeu şi Dreptatea Lui.

«Amin. Aşa să fie. Spre Slava lui Dumnezeu».

Iată o formulă puternică, magică.

În ziua în care oamenii vor ajunge să se identifice cu soarele, ei vor trăi într-o asemenea lumină, din ei va emana o asemenea strălucire, încât nu se va mai şti dacă sunt îmbrăcați sau sunt goi. Nu li se vor vedea veşmintele, nu li se va vedea goliciunea, nu li se va vedea nici măcar chipul. Ca într-un trecut foarte îndepărtat, în Paradisul terestru, lumina îi va îmbrăca mai bine decât orice veşmânt.

Desigur, unii vor spune: «Dar vara trebuie să te trezeşti atât de devreme pentru a urca pe Stânca Rugăciunii, ca să asişti la răsăritul soarelui. Ți-e somn, adormi». Ei bine, dormiți! De ani de zile de când ne adunăm pe această Stâncă, ea a devenit un fel de sanctuar şi e mai bine să vii să moțăi aici, decât să rămâi să dormi în pat. Pe Stâncă, măcar primiți câteva lucruri bune de la spiritele naturii, care vin din toate părțile pentru a face o lucrare în momentul în care răsare soarele.

În Antichitate, în Grecia existau temple consacrate lui Esculap, lui Apollo etc. Iar cei care voiau să primească un răspuns de la zeu veneau să doarmă acolo, în speranța că vor avea visuri profetice: zeul avea să le dezvăluie viitorul, să le arate mijloace de a-şi redobândi sănătatea etc. Aşa că de ce, dimineața, Stânca Rugăciunii nu ar fi pentru voi un asemenea templu? Desigur, e mai bine să rămâneți treji, pentru a face o lucrare conştientă şi a primi binecuvântările tuturor spiritelor naturii care călătoresc pe razele de soare, dar şi dacă dormiți, tot vă vor dărui ceva.

O altă filozofie apare acum în lume, cea a soarelui care răsare. Într-o zi toți vor ieşi, la primele orele din zi, pentru a-l întâmpina şi se va produce o schimbare a punctului de vedere, care va aduce modificări în toate domeniile: psihologic, familial, social, politic, economic. Toți vor renunța la punctul de vedere geocentric, pentru a adopta punctul de vedere heliocentric, punctul de vedere al soarelui. Nu este oare necinstit din partea oamenilor să nu recunoască tot ce îi datorează soarelui? Ei, care tot timpul cer să fie recunoscuți, să fie respectați, să fie felicitați, să li se mulțumească, tocmai ei neglijează soarele, îl ignoră - în afară de cazul că vor să ştie cum va fi vremea: atunci da, este important pentru câmpurile şi grădinile lor, pentru a merge la plimbare, a sta pe plajă etc. Dar soarele, el, tăcutul, darnicul, nu ne cere nimic, el se gândeşte: «Voi continua să-i luminez şi să-i încălzesc pe aceşti nerecunoscători. Ei sunt fructe tari şi acre, dar am să le fac dulci ca mierea, până când vor recunoaşte că sunt fiii şi fiicele mele».

S-a spus că, într-o zi, ființa umană îi va depăşi în splendoare pe îngeri şi pe arhangheli. Dar ea nu este

încă decât un fruct necopt; ea se dovedeşte încăpăţânată, îndărătnică, dură. Dar acest fruct este prins de Arborele cosmic, iar soarele, care îl priveşte, care îi trimite lumina şi căldura lui, îl face să se coacă, astfel încât să poată fi servit într-o zi, ca un fruct delicios, pe masa divină; el va intra atunci, ca esenţă spirituală, în mintea Creatorului şi gândul lui va fi cel al Creatorului, marele Soare. Destinul omului este să fie absorbit cândva de marele Soare.

Generaţiile trec, imperiile se prăbuşesc, dar nu cel al soarelui. Soarele este mereu aici, neschimbător, statornic, stabil, de aceea l-am ales ca tată, iar el, văzându-mi tenacitatea, m-a adoptat: aşa tată, aşa fiu. Poate că, în familia lui, sunt încă foarte tânăr. Pentru el, care are atâtea miliarde de ani, eu poate că nu am decât vârsta solară de o lună sau poate doar de o zi, dar sunt fiul lui.

Şi pentru că sunt un fiu al soarelui, vreau să fiu o voce care anunţă noua viaţă, noua lumină. Să zicem, dacă vreţi, că am un post emiţător şi că, ajutat de multe alte entităţi de pe pământ şi chiar de pe planete îndepărtate, mă strădui să impregnez atmosfera cu gândurile noii vieţi. Aceste unde străbat spaţiul şi vin să se înscrie în inconştientul oamenilor. Postul meu emiţător funcţionează zilnic şi repetă: «Deschideţi-vă în faţa razelor soarelui care răsare. Bucuraţi-vă de această bogăţie de lumină şi viaţă».

Într-o zi eram în Pirinei, soarele răsărea şi lansasem, încă o dată, aceste mesaje, când nişte vulturi au venit să se rotească deasupra mea. Am fost atât de fericit! Se spune că vulturii sunt singurii care pot urca spre cer până la înălţimi ameţitoare şi pot privi soarele

în față fără a fi orbiți. Era ca şi când mi-ar fi spus: «Suntem prietenii tăi, te susținem».

Vă întrebați dacă mesajele mele sunt auzite? Da, chiar dacă nu pe cât mi-aş dori. Altfel cum se face că 23 iunie 1979 a fost declarată «Ziua soarelui»? în toată lumea astronomi, fizicieni, scriitori, artişti au vorbit despre soare, au sărbătorit soarele, au slăvit soarele. Şi, mai ales, câte persoane au asistat, în acea zi, la răsăritul lui! Aşa cum undele se propagă, aşa cum lumina şi sunetele se propagă, gândurile se propagă şi ele. Evident, e nevoie de mult timp ca să fie captate, dar am încredere.

Primesc uneori scrisori de la frați şi surori, care îmi spun: «O, Maestre, am vrea atât de mult să vă semănăm! Sunteți un model pentru noi». Dar eu vă spun că soarele este cel pe care trebuie să-l luați drept model, aşa cum fac şi eu. Privesc spre soare şi în direcția lui îmi întind brațul, ca să vă duceți spre el. Nu vă opriți la mine, mergeți până la soare, impregnați-vă cu viața, cu căldura şi cu lumina lui, ca să îi semănați. În ce mă priveşte, rețineți mai ales că sunt ca un stâlp indicator: vă arăt drumul ca să mergeți până la el. Aşa că nu rămâneți lângă stâlp. Când vedeți pe marginea unei şosele un panou indicator pe care scrie Paris... sau Fréjus, voi nu rămâneți lângă el ca să-l îmbrățişați, spunându-i: «O, ce mult te iubesc, dragul meu panou, ce inscripție frumoasă ai pe tine, ce bine arată direcția săgeata ta!» Voi mergeți mai departe până la Paris sau până la Fréjus.

Ce a răspuns Ioan Botezătorul ucenicilor săi care îl întrebau despre Iisus? *«Eu unul vă botez cu apă spre pocăință, dar Cel ce vine după mine este mai puternic decât mine; Lui nu sunt vrednic să-i duc încălțămintea,*

Acesta vă va boteza cu Duh Sfânt şi cu foc». Apoi, într-o zi, văzându-L pe Iisus venind la el, a zis: *«Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii!» «Acesta este Cel despre Care eu am zis: După mine vine un bărbat, Care a fost înainte de mine, fiindcă mai înainte de mine era».* Iar eu vă spun: iată soarele, mergeți către el, este cu mult mai mare decât mine ! Eu pot doar să vă arăt drumul până la el, dându-vă metode, explicându-vă cum să-l priviți, cum să-l iubiți, cum să-l faceți să pătrundă în voi, cum să vă identificați cu el, ca să deveniți într-o zi ca el.

Mergeți în fiecare dimineață în întâmpinarea soarelui cu o conştiință trează ; dacă nu, la coborâre veți fi în stare să spuneți doar că cerul era senin, că erau câțiva copaci şi câțiva munți în depărtare. Dar nu pentru asta ați venit! Voi urcați pe Stânca Rugăciunii pentru a simți că soarele vă dezvăluie splendoarea creației, puterea lui Dumnezeu şi iubirea Lui. Fără această trezire a conştiinței este cu neputință să devii un cetățean al lumii spirituale, nu faci decât să treci prin ea ca un excursionist.

În fiecare dimineață urc până la soare şi vreau să vă iau şi pe voi cu mine până la soare, care este patria sufletului nostru, pământul celor vii. De aceea v-am consacrat lui. Consacrându- vă, m-am angajat față de soare. Această consacrare v-a deschis o poartă, hotărâți-vă să păşiți prin ea.

Cap. 13 - Între cuvânt şi tăcere

De câte ori nu mi s-a întâmplat să mă gândesc: «A! Iată un subiect important, pe care ar trebui să-l tratez în următoarea conferință» şi reflectez puțin la modul în care am să-l prezint. Dar când vine momentul, am uitat tot. S-a întâmplat atât de des, încât m-am hotărât să nu-mi mai propun nimic dinainte, căci lucrurile nu se petrec niciodată cum am sperat şi sunt dezamăgit. Ca să simt nevoia să vă vorbesc, subiectul trebuie să-mi apară dintr-o dată, ca o inspirație, o sugestie care îmi vine de altundeva. Atunci, cu toate scăpările, greşelile de franceză şi tot ce nu e academic, lucrurile funcționează.

Aşa cum v-am spus, când am sosit din Bulgaria, chiar dacă ştiam puțin franceza pentru că citisem câteva cărți, nu o vorbeam. Am învățat-o singur, ascultând oamenii sau radioul, mergând la cinema. În fond, am făcut precum copiii, care învață să vorbească mai întâi ascultând ce se spune în jurul lor - dar un copil care după aceea nu s-ar mai fi dus niciodată la şcoală!... În ziua în care am ştiut să spun: «Ce e?»... «Ce s-a întâmplat?» - O, am fost atât de fericit! Să pot spune «Ce s-a întâmplat?»... era pentru mine un mare progres. După aceea, n-am studiat niciodată temeinic gramatica sau turnura corectă a frazelor, dar întotdeauna mi-a plăcut să învăț cuvinte noi. Drept dovadă...

Într-o dimineață, la Sevres, mă dusesem la piață să cumpăr fructe. Lângă mine, în fața tarabei cu fructe, erau două fete elegante, cu un aer mai degrabă distins. Fără intenția de a asculta, auzeam ce-şi povesteau. La un moment dat, una dintre ele îi spuse celeilalte: «Nu mai am nimic de haleală». La acea vreme, încă nu explorasem îndeajuns vocabularul francez pentru a

cunoaşte acest cuvânt: «haleală». Dar cum el fusese însoțit de un gest elocvent, am înțeles. Mi-am zis: «A, iată un cuvânt nou!» şi întrucât fetele acelea păreau distinse, m-am gândit că şi «haleală» era la fel. Aşa că, într-o zi, la o conferință, crezând că o să-i uimesc pe frați şi surori cu progresele mele, l-am folosit. Oho! - când i-am văzut cum fac ochii mari!... M-am aflat în situația unui copil care repetă un cuvânt pe care l-a auzit fără să ştie ce înseamnă şi căruia i se spune: «Nu, nu! Nu e bine! Nu trebuie să mai foloseşti acest cuvânt».

Când, la câteva luni de la sosirea mea la Paris, am început să țin conferințe publice, eram totuşi obligat să le pregătesc puțin. Dar aveam impresia că recit un text: lipsea acea latură vie pe care o aduce improvizația şi mi se părea plictisitor! Mă plictiseam şi eu, ascultându-mă... Simt nevoia ca ceea ce am a spune să coboare firesc din înalt. De aceea, înainte de a lua cuvântul, trebuie să rămân concentrat, ca atunci când a sosit momentul, izvorul din mine să-şi lase apa să curgă. Asta cere, evident, o alta formă de pregătire.

Un conferențiar care vine cu textul gata scris e liniştit, nu-i rămâne decât să-l scoată din buzunar sau din servietă. Înainte de a se adresa auditoriului, poate să stea de vorbă, să râdă sau chiar să se certe cu cineva, asta nu va schimba cu nimic ceea ce va spune. Cu mine e altfel: dat fiind că îmi este cu neputință să pregătesc ceva dinainte, eu sunt cel care trebuie să mă pregătesc, cu ceva timp înainte de a veni, ca să simt de ce anume aveți nevoie. Ce vă voi aduce, aici, acum, ce vă voi da, cu ce veți pleca de aici şi dacă vă veți simți luminați, întăriți, îmbogățiți... iată ce mă preocupă.

Mă pregătesc încă de acasă. Binecuvântez această zi, care ne dă posibilitatea să ne întâlnim din nou, îi

mulțumesc lui Dumnezeu şi îi spun: «Doamne, Tu ştii tot ce se petrece în sufletul fraților şi surorilor, ştii de ce au nevoie. Pune în gura mea cuvintele potrivite». Întrucât nu pregătesc ce urmează să vă spun, trebuie să captez mai întâi curenții din atmosferă, care îmi dau indicii despre preocupările, despre aşteptările voastre. Îmi spuneți că răspund deseori la întrebările pe care vi le puneați venind să mă ascultați. E pentru că singura mea grijă este să vă fiu util. Mă leg la Cer şi devin ca o antenă, primesc îndrumări cu privire la subiectele despre care trebuie să vă vorbesc astăzi... nu în altă zi, astăzi.

Când ies din casă, am o sută de metri de făcut până la sala de conferințe şi pe acest drum nu accept ca cineva să mă oprească pentru a-mi vorbi. De ce? Pentru că şi atunci mă pregătesc să mă întâlnesc cu voi. Pe acest drum obişnuiesc să rostesc interior formule, rugăciuni, ca să vă pot da ce am mai bun în inima şi în sufletul meu. Dacă aveți ceva să-mi spuneți sau să-mi cereți, alegeți alt moment, căci atunci nu vreau să fiu deranjat. Dacă o persoană se apropie pentru a-mi vorbi, să nu se mire că îmi continui drumul fără să-i răspund. Nu e momentul să mă distragă de la munca mea, venind să-mi prezinte probleme personale.

Unii spun că vor doar să mă însoțească. E foarte drăguț din partea lor, ştiu că trebuie să consider această dorință ca pe un semn de afecțiune, dar nu am nevoie să fiu însoțit: atunci, pe acel drum, vreau să fiu singur. Prin gând, prin cuvintele pe care le rostesc, mă pregătesc să aduc întregii Fraternități ceva pur, luminos, semințe din Cer. Poate nu sunteți conştienți de acest lucru, poate credeți că vin aşa, fără să mă gândesc la nimic. Nu are importanță ce credeți, eu trebuie să

rămân concentrat şi evit ceea ce v-ar putea împiedica să primiți tot ce vreau să vă aduc.

Chiar şi limba cea mai bogată are un număr limitat de cuvinte, dar ce poți pune în aceste cuvinte este nelimitat. Iar pentru mine, care urmează să mă adresez vouă, esențial este nu numai să folosesc cuvintele care corespund cât mai exact cu putință lucrurilor pe care vreau să vi le spun, ci mai ales să le umplu cu o chintesență subtilă, care va acționa asupra sufletului vostru şi va face să țâşnească scânteia. Acesta este lucrul pentru care continui să mă pregătesc pe drum. Şi, cu toate acestea, în momentul în care ajung la sala de întrunire, nu sunt niciodată cu adevărat liniştit, îmi spun: «Vin dinaintea unor ființe vii, ele îmi trimit gândurile lor, au griji, aşteaptă ceva de la mine. Numai de- aş putea, cu ajutorul entităților celeste, să răspund aşteptărilor lor!»

Apoi, când intru în sală, nu încep imediat să vorbesc; mai întâi meditām, ca să creăm cele mai bune condiții - pentru mine, care urmează să vă vorbesc, şi pentru voi, care urmează să mă ascultați. Căci, în funcție de locul de unde soseşte şi de activitățile pe care le-a desfăşurat, fiecare dintre voi vine cu propriile preocupări şi sala e plină de gânduri şi de sentimente disparate. Simt asta, fiindcă, în urma lucrării psihice pe care o realizez de ani de zile, am devenit foarte sensibil la ambianțe. Este fără îndoială o capacitate prețioasă. Dar ce eforturi trebuie să fac uneori pentru a reuşi să schimb această ambianță, să vă armonizez, ca să puteți vibra la adevărurile spirituale pe care vreau să le conştientizați şi să vă întoarceți acasă cu gânduri mai corecte, cu sentimente mai bune!

Ca să vă vorbesc, am nevoie să simt armonie în sală. Nu pot proceda ca oricare alt conferențiar, care nu trebuie să se preocupe de starea auditorului său. Eu, înainte de a veni să vă vorbesc, mă pregătesc; dar voi vă preocupați oare de starea în care veniți să mă ascultați?... De aceea este, de asemenea, important să începem întrunirile cu cântece, ca fiecare să introducă în sine însuşi armonia şi să se armonizeze, în acelaşi timp, cu ceilalți şi cu mine. În această armonie găsesc eu hrana de care sufletul şi spiritul vostru au nevoie cel mai mult în acea zi. A cânta presupune desigur o tehnică, respectarea anumitor reguli, dar cântul are şi alte puteri decât aceea de a produce sunete plăcute urechii: dacă ştim cum să cântăm cu tot sufletul, se formează unde, forțe care circulă, iar aceste unde şi aceste forțe atrag prezențe luminoase (Cf. *La izvorul cristalin al bucuriei,* Col. Izvor nr. 242, cap. XVIII: «Vizita ființelor îngereşti»). Iar aceste prezențe îmi aduc, şi ele, inspirația.

Armonia poate produce un fel de beție, nu beția care tulbură spiritul, dimpotrivă, beția care te face conştient şi lucid. Căci această armonie nu este numai cea a vocilor, ci şi cea a sufletelor şi spiritelor. Tocmai această armonie o caut eu, pentru a-mi impregna cuvintele cu o chintesență care vine de foarte departe şi care este adevărata hrană spirituală. Împreună cu mine, atâtea alte entități din lumea invizibilă sunt dornice să vă aducă lumina lor, ca să simțiți, în sfârşit, ce este viața plină, nelimitată.

Cântăm pentru a intra în comunicare cu Cerul, care ne trimite curenți de energii pure. Şi dacă după fiecare cântec rămânem un moment în tăcere, e pentru a ne putea impregna cât mai mult timp cu aceste energii şi a

le folosi în munca noastră (Cf. *Calea tăcerii,* Col. Izvor nr. 229, cap. V: «Tăcerea, rezervor de energii»). Dar iată că atunci, în loc să se reculeagă, unii mă privesc întrebându-se ce fac. Ce fac? Mă gândesc la voi, încerc să îmi apropii sufletul de al vostru, rog Cerul să deschidă ferestrele din voi, ca noua viață să pătrundă înăuntru. Aşa că, în loc să mă stingheriți în munca mea privindu-mă, mai bine urmați-mă în gândurile, în rugăciunile mele; nu ațintindu-vă privirea asupra mea veți afla ce sunt, unde sunt şi ce fac. Gândiți-vă şi la prietenii din înalt care, datorită armoniei pe care reuşim să o creăm, încearcă să vă facă revelații. La ce să veniți aici dacă nu ca să vă bucurați de aceste momente sacre, în care puteți întâlni spiritele iubirii, ale înțelepciunii, ale frumuseții?

În ziua în care veți fi învățat să participați la munca mea, făcând ca aceste momente de tăcere pe care le creăm împreună să devină din ce în ce mai vii, din ce în ce mai vibrante, vom reuşi să construim o piramidă de lumină, care se va înălța până la Tronul lui Dumnezeu. În aceste momente de tăcere, eu trăiesc stări de care nu puteți avea măcar o idee. De aceea fiți răbdători, gândindu-vă că deja vă puteți bucura şi voi de ele: întrucât sunteți aproape de mine, lângă mine, aceste stări se imprimă în ființa voastră şi într-o zi le veți trăi şi voi.

Dacă ne rugăm, dacă meditām şi cântăm înainte să iau cuvântul, este şi pentru că vreau să am dinainte chipuri vii, expresive, nu chipuri împietrite. Atunci vă privesc, aşa, şi sunt fericit. Veți spune: «Dar de ce? Ce vedeți?» Multe lucruri pe care nu le puteți ghici. Văd că sunteți fiii şi fiicele lui Dumnezeu, este singurul lucru

care mă interesează. Şi când simt că mă aflu printre fiii şi fiicele lui Dumnezeu, cum să nu fiu fericit?

Acum, desigur, dacă aş vrea, aş putea vedea tot felul de alte lucruri, mai puţin îmbucurătoare. Dar chiar nu vreau să le văd, mi-e suficient să ştiu că există, nu le privesc, vreau să văd doar ce este divin în fiinţe. Scânteia divină din fiecare făptură, pe ea trebuie s-o cauţi. Uneori e nevoie să sapi foarte adânc pentru a o găsi, dar această scânteie, ascunsă în profunzimi, există în fiecare şi atunci când vă vorbesc, mă adresez ei.

Dacă n-aş fi pe un podium, de la al treilea sau al patrulea rând nu m-aţi vedea; dar nu-mi place să fiu pe un podium. Atunci vă privesc, cerând în cugetul meu: «Arată-mi, Doamne, un mijloc de a coborî către prietenii mei». Caut cărărui pentru a mă apropia de voi şi de câte ori nu se întâmplă ca, exact atunci când vă privesc aşa, să descopăr despre ce anume am să vă vorbesc. Voi îmi aduceţi subiectele! Dar faptul că nu sunteţi conştienţi de asta îmi îngreunează munca. Pentru a găsi subiectele despre care să vă vorbesc, trebuie să mă ajutaţi...

Dacă iau cuvântul, este ca să fiu înţeles, dar vreau mai întâi să-i înţeleg pe cei pe care îi am în faţă. Tot de aceea, când cineva îmi cere să-l primesc, înainte de a începe discuţia, rămân câteva secunde în tăcere, cu ochii închişi. Ştiu că nu este un lucru obişnuit, dar am nevoie de acest moment de concentrare: mă pregătesc să ascult acea persoană, să simt, chiar înainte să vorbească, de ce anume are nevoie, care-i sunt greutăţile, suferinţele, ca să o pot ajuta. Veţi spune: «Dar a venit să vi le explice!» Da, dar nu e sigur că ştie să mi le spună cum trebuie: foarte puţini oameni ştiu să explice limpede ce îi preocupă sau îi face să sufere. De aceea, îmi acord câteva clipe pentru a-i cerceta sufletul

şi este de dorit ca şi ea să se pregătească, pentru a-mi prezenta cât mai limpede cu putință ceea ce are să-mi spună. Aceste câteva minute de tăcere au drept scop să ne armonizeze, pentru a facilita înțelegerea. Gândiți-vă şi voi la asta când trebuie să stați de vorbă cu cineva. Înțeleg că nu poți întotdeauna să te concentrezi închizând ochii, dar este foarte important să te pregăteşti interior, înainte de a-i vorbi cuiva sau de a asculta ce are de spus.

Unii dintre voi consideră că nu-şi pot face o idee clară despre filozofia mea, despre gândirea mea, fiindcă deseori abordez diferite subiecte fără a le aprofunda prea mult. Ei da, o ştiu prea bine, căci scopul meu nu este să vă fac o expunere magistrală, prezentându-vă un sistem bine organizat. Eu sunt ca un pictor în fața unei pânze imense: într-o zi el pictează un personaj, în altă zi un copac, un animal, o coloană, un munte... şi mult timp nu vezi subiectul exact al acestui tablou. Şi tabloul meu este în curs de realizare, dar încet-încet, dacă sunteți răbdători, conştiincioşi, atenți, veți reuşi să vedeți limpede încotro vă duc. Aparent vă vorbesc fără logică, dezlânat, dar fiecare primeşte un răspuns, o lămurire şi se simte întărit. Dacă aş veni cu o conferință bine pregătită (Introducere - Partea întâi - Partea a doua - Partea a treia - Concluzie), fără îndoială că, din punct de vedere intelectual, v-ar satisface în mai mare măsură.

Dar nu trebuie să veniți pentru a vă instrui, trebuie să veniți pentru a trăi, pentru a primi o inspirație, un elan. Când ai primit viață, înveți de zece ori mai mult şi mai bine.

În fiecare zi am lucruri să vă spun care sunt pentru azi, pentru preocupările voastre de azi, pentru problemele şi suferințele voastre de azi, iubirea mea e

cea care o simte când vă văd aici, în fața mea. Pentru că munca mea sunteți voi: în ce fel aveți nevoie să fiți orientați, purificați, însuflețiți. Pe mine asta mă interesează, nu doar să vă mobilez creierul şi să vă las apoi să bâjbâiți; vreau să vă dau mijloacele de a depăşi toate dificultățile pe care le întâmpinați în viața de zi cu zi. Aşa că, atunci când veniți să mă ascultați, să ştiți măcar de ce veniți. Cuvintele mele sunt o hrană pe care v-o dau, sunt frânturi din inima mea, din sufletul meu, sunt viața mea, sunt sângele meu, nu pot face altfel. Când vă vorbesc, viața mea e cea pe care o respirați, o atingeți.

Uneori, recunosc, aş vrea să am un vocabular mai bogat. Dar cuvinte poți oricând să găseşti, nu este lucrul cel mai greu, e de-ajuns să deschizi un dicționar, sunt acolo o mulțime de cuvinte pe care nu obişnuieşti să le foloseşti sau cărora chiar nu le cunoşti sensul... Cel mai important nu este să găseşti alte cuvinte, ci să întreții viața în tine, căci dacă laşi viața să scape, cuvintele rămân unde sunt, inutile, ca nişte vase goale. De aceea nu vă vorbesc decât despre ceea ce trăiesc, ca să puteți şi voi trăi acelaşi lucru, într-o zi. Şi încetați să mai gândiți că este ceva irealizabil, inaplicabil. Cere timp şi perseverență, dar nu este imposibil: depinde de voi să intrați într-o lume nouă, care depăşeşte în frumusețe tot ce ați trăit până acum. Uneori, în timp ce vorbesc, văd de-odată unele chipuri luminându-se, ca şi când s-a aprins în ele o lămpiță şi atunci ce bucurie pentru mine!

Spiritul vostru nu cere decât să se avânte în ținuturile luminii. Încercați să deveniți conştienți de această aspirație a spiritului din vol. Eu nu vă vorbesc despre subiecte care vă sunt străine, vă vorbesc despre ce este în voi, de fapt despre singurul lucru care sunteți

cu adevărat: spiritul vostru, acea scânteie divină. Dar voi o lăsați să se stingă şi atunci sunt obligat tot timpul să vă spun cum să o hrăniți pentru a o reînvia.

Unii dintre voi îmi spun: «O, Maestre, vă admirăm cunoaşterea, vă admirăm bunătatea, răbdarea, stăpânirea de sine... Dacă am putea avea măcar câte puțin din aceste calități!» Dar ce speră ei? Că, atingându-i cu o baghetă magică, voi introduce în ei aceste calități?... Mijlocul cel mai eficient vi-l dau aici: acest mijloc stă în condițiile şi atmosfera pe care le creez în jurul meu şi în jurul vostru când vă vorbesc, dar calitățile le veți obține prin munca voastră. Eu pot fi pentru voi un conductor al lumii divine, dar puneți-vă într-o starea interioară care să vă deschidă la curenții ei; nu-i lăsați să treacă fără să faceți nimic, captați-i, faceți-i să pătrundă în voi şi o întreagă lume se va dezvălui în fața ochilor voştri interiori.

Uneori, în loc să vin să vă vorbesc, aş prefera să mă duc să mă plimb prin pădure. Căci nici nu vă închipuiți ce eforturi trebuie să fac ca să tot vorbesc, să tot explic, să tot repet. Este o suferință... În tăcere, trăiesc afară din timp, în beatitudine, în prezența tuturor adevărurilor veşnice cu care mă hrănesc. Când trebuie să vorbesc, cad în timp. Da, pentru mine a vorbi este o cădere în timp şi atunci mă simt atât de îngrădit! Chiar dacă vă vorbesc ore în şir, ca explicațiile mele să fie limpezi, complete, simt că nu reuşesc. Fac asta, desigur, sperând să vă fiu totuşi util, însă rar se întâmplă să fiu mulțumit.

Aş vrea să vă pot vorbi mereu în tăcere, ca să mă adresez sufletului vostru, şi aştept cu nerăbdare ziua în care vă voi putea vorbi astfel. Deocamdată nu este cu putință: voi acceptați într-adevăr tăcerea timp de câteva

minute, aşa, înainte şi după conferinţă sau pe parcursul ei, dar dacă ar trebui ca întrunirile noastre să se desfăşoare fără să rostesc un cuvânt, foarte puţini ar suporta aşa ceva. Poate o să se întâmple şi asta, cândva... Până atunci, în timpul acestor minute de tăcere, nu vă mulţumiţi doar să nu faceţi zgomot; trebuie să faceţi linişte şi în voi, ca să auziţi ce-i spun sufletului vostru, lucruri ce nu se pot exprima în cuvinte. Ceea ce încerc eu în aceste momente de tăcere este să vă deschid conştiinţa, s-o fac sensibilă la lumea spirituală şi la legile ei (Op. cit., cap. XI: «Cuvântul nerostit al Maestrului»).

Vorbesc întrucât consider că asta vă poate ajuta. E oare vanitate?... Dar atunci, datorită vanităţii mele, primiţi multe lucruri; şi apoi am înţeles, de asemenea, că preparând miere pentru voi, pot să gust şi eu din ea. Credeţi că încerc astfel să găsesc un mod de a mă disculpa? Se poate, dar când ai slăbiciuni, trebuie să le pui la treabă, să le faci să slujească un ţel, ca să le fie de folos celorlalţi. Să zicem, dacă vreţi, că sunt vanitos, dar aţi prefera să fiu orgolios? Atunci m-aş arăta distant, scump la vorbă, ca toţi acei Iniţiaţi care îşi păstrau cu zgârcenie cunoaşterea, considerând că ceilalţi erau nedemni să le-o împărtăşească. Eu vorbesc pentru că sunt nerăbdător să-mi împart cunoaşterea cu vol. Uneori chiar ajung să spun lucruri pe care poate aş face mai bine să le ţin sub tăcere. Apoi, Cerul mă trage de urechi: «De ce nu eşti mai cu judecată? De ce le destăinui adevăruri pe care nu sunt capabili să le înţeleagă şi să le folosească? Dacă le vor folosi greşit, va fi din vina ta».

De aceea, când sunt cu voi, adesea vă spun în tăcere ceea ce nu trebuie să vă revelez prin cuvinte: îmi

este interzis, pentru că nu sunteți încă pregătiți să înțelegeți tot şi v-aş face mai mult rău decât bine. Sunt adevăruri pe care, într-un fel, nu pot decât să vi le «suflu», sperând că mai târziu veți reuşi să le descoperiți în voi. Gândul este o voce inaudibilă, desigur, dar cel care a lucrat asupra organelor sale subtile reuşeşte într-o zi să capteze această voce şi să desluşească ce spune ea.

În momentele de tăcere am mai multe posibilități să mă adresez sufletelor decât urechilor voastre. Nu am nevoie să caut cuvinte - care de multe ori nu există - pentru a vă revela realitățile lumii spirituale. Chiar şi atunci când aceste cuvinte există, nu e sigur că veți accepta ce am a vă spune; în interiorul vostru veți protesta. Şi atunci, aceste adevăruri care aveau menirea să vă ajute nu numai că nu vă vor ajuta, ci vor stârni din partea voastră reacții negative şi vor fi profanate. Vă spun deja atâtea lucruri pe care vă este greu să le acceptați! Şi ele se vor pierde undeva în mintea voastră şi se vor şterge.

Chiar folosind cuvinte pe care toți le cunosc, uneori mi-e greu să mă fac înțeles. Voi vorbiți franceza de la vârsta cea mai fragedă şi asociați spontan anumite cuvinte cu experiențele pe care le-ați făcut. Aşadar, pentru fiecare dintre voi, cuvintele nu au numai sensul lor din dicționar; auzindu-le sau rostindu-le, amestecați în ele ceva din sentimentele, din dorințele, din temerile, din suferințele, din bucuriile voastre. Să zicem că rostesc cuvântul «viață» sau cuvântul «iubire». Conştient sau inconştient, fiecare le asociază cu ce cunoaşte el însuşi despre viață sau despre iubire. Şi dacă rostesc aceste cuvinte dându-le dimensiunea lor divină, oare voi fi înțeles? în timp ce dacă va vorbesc în tăcere, ştiu că,

şi dacă deocamdată nu mă auziţi, ceea ce vă spun se întipăreşte în voi, iar într-o zi cuvintele mele vor urca în conştiinţa voastră şi le veţi resimţi nu numai ca pe o clarificare, ci ca pe nişte energii benefice.

Şi apoi, se pot oare măsura efectele unui cuvânt rostit? Lumea spirituală este străbătută de curenţi de o mare forţă, pe care trebuie să fii capabil să-i suporţi. Când vă vorbesc despre anumite subiecte, trebuie să fiu foarte atent. Da, căci a vorbi nu este niciodată un act fără urmări. A vorbi nu înseamnă numai să rosteşti cuvinte, să articulezi sunete, înseamnă şi să atragi din spaţiu curenţi foarte puternici, care te pot doborî. Ce s-ar întâmpla dacă m-aş prăbuşi brusc în faţa voastră?... În timp ce vă vorbesc trebuie deci să fiu foarte atent. Uneori, când mă opresc o clipă din vorbit şi închid ochii, o fac pentru a domina, a regla aceste forţe, care altfel riscă să mă ia pe sus. Asta, desigur, nu mi-ar provoca moartea, însă m-ar putea face să-mi pierd un moment cunoştinţa. Fără îndoială, voi nu vă daţi seama şi e mai bine aşa, nu vreau să vă tulbur.

Prin cuvânt, un Maestru spiritual se străduie să-şi conducă discipolii cât poate de departe, dar apoi trebuie să tacă. Îi este imposibil să reveleze tot ce trăieşte în spiritul şi în sufletul lui. Există oare cuvinte pentru a explica, cu adevărat, ce este un extaz, acea clipă în care o fiinţă este smulsă din trupul ei pentru a fi proiectată în înălţimi ameţitoare? Un Maestru poate doar să afirme în faţa discipolilor săi realitatea unor experienţe de neînchipuit pentru ei. Şi cum aceste experienţe îi impregnează întreaga fiinţă, ele impregnează şi toate lucrurile despre care le vorbeşte după aceea. Oricare ar fi subiectul, el le transmite ceva venit de foarte departe, de foarte sus; în felul acesta, le insuflă dorinţa de a trăi

ceea ce a trăit el însuşi şi, prin explicațiile sale, prin metodele pe care le oferă, el pregăteşte condițiile, le arată drumul.

Aşadar, nu contați numai pe ce vă spun în planul fizic căci, vă mărturisesc sincer, este foarte puțin. Renunțați la convingerea că doar cuvintele rostite, pe care le puteți auzi cu urechile voastre, contează şi începeți să vă deprindeți aici, când suntem cu toții împreună, să mă ascultați şi să mă auziți în alte planuri. În loc să vă pierdeți răbdarea fiindcă momentele de tăcere se prelungesc, învățați să vă dezvoltați antenele, să simțiți că îndrumătorul vostru se gândeşte la voi, se gândeşte la viitorul vostru, încercați să ghiciți ce vă pregăteşte, încotro vrea să vă îndrepte... Şi când întrunirea s-a terminat, încercați, de asemenea, să părăsiți sala în tăcere. De ani de zile aştept ca, după conferințe, să nu vă întoarceți imediat la zgomot şi sporovăială. Stând două sau trei ore în tăcere şi în armonie, v-ați simțit, oare, atât de opresați şi de nefericiți? Vă purtați ca nişte copii care, atunci când ies de la şcoală, aruncă în sus cu cărțile şi caietele. Trăiască libertatea!...

Auziți aici adevăruri esențiale pentru viața voastră, însă s-ar zice că nu puteți păstra în voi mult timp ceva profund. De aceea nu faceți prea mari progrese: tot ce ați auzit este dat repede uitării sau se şterge. Învățați, aşadar, de acum înainte, să lăsați marile adevăruri să lucreze în vol. Când vă vorbesc, îmi pun toată inima, tot sufletul, toate forțele în acele cuvinte, ca ele să acționeze asupra voastră, dar voi nu simțiți asta. Mâine vă veți întoarce să ascultați o nouă conferință şi vă veți petrece întreaga viață aşteptând următoarea conferință. Dar în

următoarea conferinţă voi fi obligat să repet aceleaşi adevăruri elementare.

Dacă nu vreţi să mă mai auziţi repetând mereu aceste adevăruri elementare, încercaţi să le aplicaţi, nu voi mai avea motiv să tot repet, vă voi prezenta subiecte noi.

Însă oricare ar fi subiectele pe care le abordez, nu mă voi îndepărta niciodată de ceea ce consider a fi subiectul esenţial: perfecţionarea voastră. O spun, o subliniez, nu aşteptaţi de la mine altceva. În lume toată literatura, ştiinţa, tehnica vă stau la dispoziţie, delectaţi-vă cu ele cât vreţi, dar când veniţi aici, să ştiţi că veţi auzi mereu vorbindu-se de acest unic subiect: cum să vă perfecţionaţi. De altfel, dacă aţi fi înţeles cu adevărat ce este viaţa spirituală, nu aţi obosi ascultând mereu aceleaşi adevăruri, fiindcă le-aţi auzi de fiecare dată altfel. Adevărurile ştiinţei spirituale nu sunt niciodată înţelese o dată pentru totdeauna, trebuie să te întorci la ele, iar şi iar, pentru a descoperi mereu aspecte noi. Şi dacă nu revin eu asupra acestor adevăruri pentru a vi le aminti, încercând să folosesc de fiecare dată noi argumente, noi imagini, le uitaţi. Veţi spune că sunteţi curioşi să aflaţi alte lucruri. Eh! - ştiu bine. Dar nu curiozitatea, această nevoie de a trece cu uşurinţă, cu superficialitate de la un subiect la altul, te face să progresezi interior.

Care din voi s-a săturat vreodată să-şi audă iubitul sau iubita spunându-i: «Te iubesc»? Şi chiar dacă o face în fiecare zi şi de mai multe ori pe zi, aceste cuvinte sună ca şi cum ar fi rostite pentru prima oară şi mereu cu alte nuanţe. Atunci de ce adevărurile spirituale, care reprezintă tot ce e mai de preţ, nu le-aţi auzi ca pe cuvintele unei fiinţe care vă spune: «Vă iubesc»?...

Încercaţi aşadar să simţiţi că viaţa pe care v-o transmit prin cuvintele mele nu este niciodată aceeaşi, ea este ca apa care curge, în fiecare zi pun în ele o viaţă nouă. Dacă aţi fi sensibili, aţi simţi că această apă, această viaţă nu vine niciodată din aceleaşi regiuni. Eu însumi nu prea-mi dau seama de unde vine, dar ştiu că vine de foarte sus.

Vă duceţi pe malul unui fluviu. El poartă un nume, mereu acelaşi, dar apa care curge în albia lui nu este niciodată aceeaşi şi nimeni nu poate şti de unde vine. De exemplu, pe versanţii munţilor Himalaya se topeşte zăpada. De unde vine această apă căzută sub formă de zăpadă?... Apoi, această zăpadă care se topeşte merge să alimenteze, să zicem, Gangele. După un timp mai mult sau mai puţin îndelungat, ea se va evapora şi va merge să formeze norii, iar apoi, într-o zi, ea va cădea din nou, nu se ştie unde, sub formă de ploaie, de grindină sau tot de zăpadă. La fel se întâmplă cu tot ce primim de la o fiinţă umană: nu ştim de unde vin gândurile, sentimentele sale, prin ce regiuni au trecut. Aşa şi eu, deşi repet aceleaşi adevăruri, viaţa, iubirea pe care le pun în cuvintele mele nu sunt niciodată aceleaşi. Încercaţi să înţelegeţi, să simţiţi că această apă, această viaţă, această iubire vin din regiunile celeste, veţi beneficia atunci mult mai mult de ele.

V-aţi săturat cu adevărat să mă auziţi repetând anumite adevăruri? Spuneţi-vă că o fac şi pentru mine, fiindcă îmi place, îmi face bine. Da, îmi place să-mi reamintesc toate aceste adevăruri, de aceea le repet, ele mă hrănesc. Voi puteţi să nu mă ascultaţi, dar natura mă ascultă: pământul, iarba, copacii, florile, păsările, tot cerul... Şi soarele e fericit de fiecare dată când vorbesc despre el.

Mă simt ca un fluviu gata să vă umple. Dar iată că voi veniți dinaintea mea cu vase foarte mici: ulcele, păhărele… Credeți că sunt de-ajuns ca să puneți tot ce am eu să vă dau? E păcat să fiu obligat să mă revărs într-un loc de unde nu veți putea aduna nimic sau atât de puțin… Încercați să veniți cu vase mai mari. Deşi, în realitate, nu am nevoie să vă am în fața mea pentru a vă vorbi. Chiar şi de foarte departe, vă vorbesc. Şi după întrunirile noastre, când mă întorc acasă, continui încă să vă dau explicații, sfaturi. Sunt liber, nu trebuie să mă ocup de o familie, nu am griji personale. Aşadar, când mă întorc acasă, mă gândesc iar la voi, continui să vă vorbesc. Da, vă vorbesc zi şi noapte.

În unele nopți se întâmplă să nu dorm, fiindcă simt că este momentul să fac o lucrare. În acele nopți nu-mi este absolut deloc somn şi mă rog, meditez, trimit gânduri de iubire şi de lumină tuturor fraților şi surorilor şi întregii lumi. Când se face dimineață, nu simt nicio oboseală, ca şi cum energiile mele au fost înlocuite pe parcurs cu energii noi, pe care le primesc din lumea divină. Aşadar, mă ocup de voi chiar şi noaptea. Veți spune poate că nu ați simțit niciodată nimic. Asta e pentru că v-ați construit nişte carapace atât de groase, încât nici Dumnezeu n-ar putea pătrunde în voi pentru a se face auzit…

Cu cât vă veți rafina mai mult percepțiile spirituale, cu atât veți simți că sunt cu voi şi că vă vorbesc. Unii simt totuşi acest lucru uneori, chiar dacă se află departe, în alte țări. La trezire nu rămân decât cu o amintire foarte vagă. Ei îmi scriu că m-au visat, că le-am vorbit, fără să-şi amintească întotdeauna prea bine cuvintele pe care le-am rostit. Evident, ar fi dorit să-şi amintească. Dar pentru asta trebuie să ştii că viața

spiritului nu este independentă de cea a corpului fizic. Viața pe care o duceți în stare de veghe, în cursul diferitelor voastre activități, acționează asupra spiritului vostru în timp ce dormiți. Trebuie, aşadar, să vă supravegheați şi să acceptați o anumită disciplină; doar cu aceasta condiție veți primi, în timpul somnului învățătură de la entitățile spirituale sau de la Maestrul vostru (Cf. *Incursiune în invizibil,* Col. Izvor nr. 228, cap. XV: «Protecția în timpul somnului», cap. XVI: «Călătoriile sufletului în timpul somnului»). Şi tot cu această condiție veți putea într-o zi să ajutați, voi înşivă, alte făpturi.

În planul fizic nu prea am timp să mă ocup de fiecare dintre vol. Când vă întâlnesc, vă pot da numai o alună, un fistic, o bomboană, un zâmbet... ca să spunem aşa. Dar dacă urcați mai sus în domeniul gândului, al spiritului, acolo veți simți că vă vorbesc şi că mă ocup de voi toți în acelaşi timp şi fără încetare: în fiecare zi, în orice clipă din zi şi din noapte, primiți ceva de la mine. Vă întrebați cum e cu putință... E cu putință, pentru că cine a învățat să lucreze cu gândul, cu iubirea lui, e capabil să creeze curenți de forță în planurile subtile: el se proiectează în spațiu şi pătrunde cu chintesența sa toate făpturile vii până la stele... Iubirea conferă darul ubicuității, ea îți permite să te adresezi multor mii de suflete în acelaşi timp şi să exişti în ele. Iubirea e cea care face dintr-un Maestru spiritual o ființă colectivă. În planul fizic el este limitat, dar prin iubirea sa, el există pretutindeni în univers, până şi pe celelalte planete, şi este ajutat în munca lui de mii de spirite care îl însoțesc.

Unii vor spune: «Dar toate acestea sunt fără sens!» Să spună ce vor. Când cineva vorbeşte la radio, cum se

face că vocea sa poate fi auzită în mii de oraşe din lume? Cum s-a multiplicat această voce? Pentru că în casele lor, oamenii au instalat receptoare. În invizibil, un Maestru spiritual se poate adresa multor mii de suflete, însă cu condiția ca acestea să fi instalat în ele însele «un aparat de recepție». Eu pot fi peste tot pe pământ între cuvânt şi tăcere şi în acelaşi timp în casa voastră, depinde doar de voi să simțiți acest lucru.

Dacă sunteți capabili să mă căutați altundeva decât în planul fizic, veți descoperi că mă adresez vouă fără încetare. Cum? Asta mă priveşte; dar e tot ce mă interesează: să mă ocup de vol. .. şi încă de mulți alții pe care nu-i cunoaşteți. V-o spun cu toată smerenia şi simplitatea: fie că sunt acasă sau în călătorie, găsesc toate ocaziile pentru a vă vorbi, pentru a vă sfătui sau a vă împărtăşi descoperirile mele. Am atâtea ocupații pe care nu le bănuiți! Până acum nu v-am spus decât foarte puțin despre ele. E posibil ca într-o zi să vă spun mai mult, dar deocamdată este inutil, nu ați înțelege.

Credeți că veniți la mine pentru a învăța? în realitate veniți pentru a fi hrăniți. Eu mă consider un bucătar. În restaurantul meu vă gătesc în fiecare zi felurite mâncăruri, iar hrana pe care v-o aduc este întotdeauna proaspătă, scoasă aburindă din cuptor, nu o prepar cu mult timp înainte, o fac atunci, pe loc, în clipa în care urmează să v-o dau.

Şi hrănesc şi milioane de făpturi din lume. Dacă ar trebui să aştept să am auditori în fața mea pentru a dărui ceva, ce aş face cu tot ce iese din mintea şi din inima mea? Aşa încât, chiar dacă nu sunteți aici, din mintea şi din inima mea pleacă trenuri întregi de hrană. Vedeți, într-un fel nu mă ocup decât de bucătărie. Bucătar, da, iată o meserie pe care încă nu mi-o ştiați.

Şi cu toate acestea, în fiecare zi gătesc mâncăruri cu tot felul de produse de foarte bună calitate pe care le expediez, cu vagonete, până la capătul pământului şi chiar dincolo de el.

Iar voi, dacă vă hotărâţi să vă lărgiţi activitatea, activitatea gândului şi a sentimentului, veţi fi şi voi capabili într-o zi să trimiteţi hrană în întreaga lume, o hrană celestă. Vă întrebaţi cum e cu putinţă? Iată un exemplu. Întâlniţi un bărbat sau o femeie care vă inspiră admiraţie, iubire. Spuneţi-vă că, în invizibil, gândurile şi sentimentele voastre călătoresc şi ele nu îi ating aşadar numai pe acel bărbat sau pe acea femeie, ci pe mulţi alţii care se află acolo, în drumul lor, şi că, dintr-o dată, fără să ştie nici cum, nici de ce, se simt ei înşişi plini de iubire, de bucurie, de speranţă (Cf. *Puterile gândului,* Col. Izvor nr. 224, cap. IV: «Viaţa şi circulaţia gândurilor»). Câte unde nu circulă astfel în spaţiu, fără ştirea celor care le emit, precum şi a celor care le primesc! încercaţi de-acum să luaţi în serios acest adevăr, ca să fiţi capabili să le dăruiţi tuturor cea mai bună hrană din inima şi din sufletul vostru.

Voi primiţi cuvintele mele şi nu numai voi; le primesc şi milioane de alte persoane. Încă nu sunteţi conştienţi de asta, nici unii, nici alţii, dar într-o zi, cu ocazia unui eveniment, aceste adevăruri vor urca în conştiinţa voastră, ca şi în conştiinţa lor. De aceea, nu mă descurajez niciodată. Şi totuşi, nu-mi fac nicio iluzie. Ştiu bine că deseori, după câteva minute, aţi uitat deja ce v-am spus. Poate că şi în momentul în care vă vorbesc, vă gândiţi la altceva. Dar cuvintele mele se întipăresc în voi; fără să ştiţi, ele îşi vor croi drum şi nu vă vor mai da pace: din vreme în vreme, atunci când vă aşteptaţi mai puţin, ele vă vor reveni în amintire.

Veți spune: «Păi atunci nu vom mai avea niciodată pace!» Depinde de ce numiți voi pace. Dacă numiți pace posibilitatea de a da, fără discernământ, frâu liber gândurilor, sentimentelor, dorințelor, capriciilor voastre, să nu vă mire dacă unele adevăruri pe care le-ați auzit de la mine vor veni să vă avertizeze că sunteți pe cale de a vă rătăci. Şi aceste adevăruri vă vor înțepa un pic, vă vor muşca, vă vor trage de păr. Asta da, e adevărat, nu vă vor da pace. Dar dacă le acceptați şi o luați în direcția bună, atunci, dimpotrivă, ce pace veți gusta!

Când mă adresez vouă, eforturile mele sunt îndreptate toate în acelaşi sens. Fac totul ca lumea divină să fie cea care vă vorbeşte prin mine, ca cele mai mari adevăruri să vină la voi, pentru a vă potoli foamea, a vă astâmpăra setea. Dacă nu mă credeți, asta nu mă va tulbura, căci în aceste eforturi pe care le fac, eu sunt, din nou, primul care se îmbogățeşte. Şi pe urmă, cunosc legile. Ştiu că gândul acționează, cuvântul acționează şi că, în această existență sau în alta, el va da rezultate.

Iată, aceasta este munca mea, nu am alta, ea se bazează pe legea fizică a transmiterii undelor. Aceste vibrații, aceste unde pun mai întâi în mişcare ceva în subconştientul vostru. Şi într-o zi, totul va urca până în conştiința voastră, vă veți deschide unor realități noi, ca şi cum ar fi propriile voastre descoperiri. În voi se va produce o limpezire, vă veți îndrepta în direcția bună. Nu veți şti de unde vă vine acest impuls, dar nu contează, aceasta este natura muncii mele. Dacă aş fi vrut să fiu recunoscut pentru tot ce fac, ar fi trebuit să-mi aleg o altă meserie.

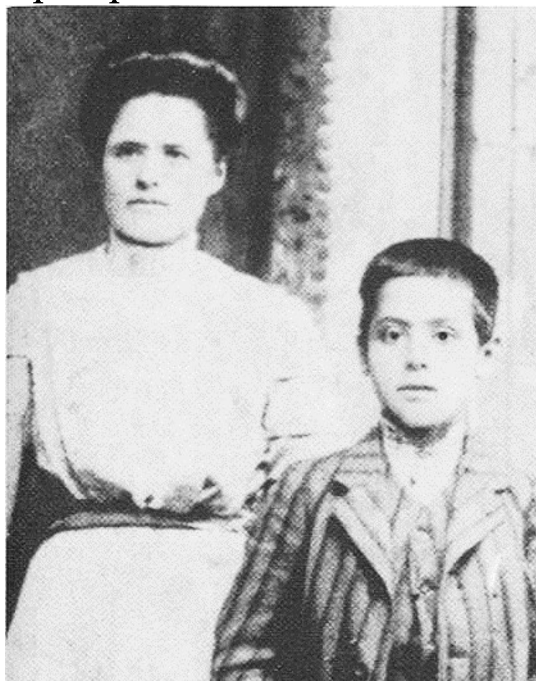
Şi mai ştiu şi că, uneori, când vă dezvălui anumite adevăruri, cuvintele mele au în voi un asemenea ecou, încât vă gândiți: «Dar ştiu toate acestea… le-am ştiut…

le-am învățat deja undeva, cum de-am putut să le uit? » Le-ați uitat pentru că, de atunci, v-ați rătăcit mergând pe nişte căi al căror colb a acoperit până la urmă aceste adevăruri. Ele sunt tot acolo, dar îngropate, adormite în voi, şi trebuie să vină cineva să le trezească. Iar eu asta fac, atunci când vă vorbesc. Iată de ce trebuie să recunosc că, în fond, nu vă învăț nimic sau nu mare lucru. Să zicem că ciocănesc un pic la uşa voastră, trimit câteva raze de lumină şi iată amintirile milenare urcând la suprafață. La unii această urcare se produce foarte repede; la alții, mai e încă mult de aşteptat.

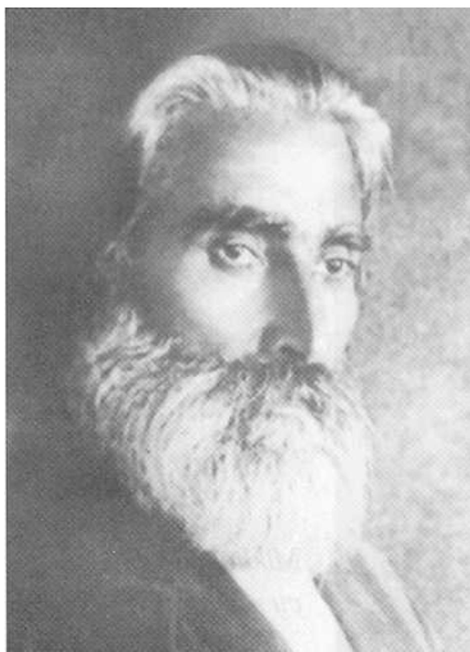
Atunci de ce trebuie să veniți să mă ascultați? Pentru a regăsi ceea ce ştiți deja. Da, eu nu vă vorbesc decât despre ce ştiți deja şi, într-o zi, această cunoaştere vă va reveni în memorie. De aceea, nu mă descurajez niciodată. Iar dacă adevărurile pe care vi le prezint vă ajută, ştiu că nu prea e meritul meu, căci nu eu le-am pus în voi, ci Inteligența cosmică, Creatorul. Cuvintele mele nu fac decât să trezească în voi un ecou.

Să nu uitați niciodată... eu nu vă vorbesc decât de viața voastră, de realități, de posibilități care există în vol. Chiar dacă încă nu ați devenit conştienți de asta, chiar dacă nu înțelegeți bine la ce se referă ce vă spun, ştiu că prin cuvintele mele ating în voi o entitate care nu cere decât să iasă la lumină. Această entitate poate fi comparată cu lotusul care mai întâi creşte sub apă, ca apoi să vină să înflorească la suprafață... Lucrurile se nasc, se formează şi încep să crească în întunericul inconştientului. În clipa în care se ivesc în conştiință, ele nu se află la început, ci aproape de înfăptuire, căci de mult timp deja se realizau. În acelaşi fel, cuvintele mele trezesc în adâncul vostru o existență, o entitate

spirituală care, asemenea florii de lotus, va ieşi într-o zi să se deschidă pe ape.

Mikhaël, la 11 ani, cu mama sa în 1937, la sosirea sa în Franța

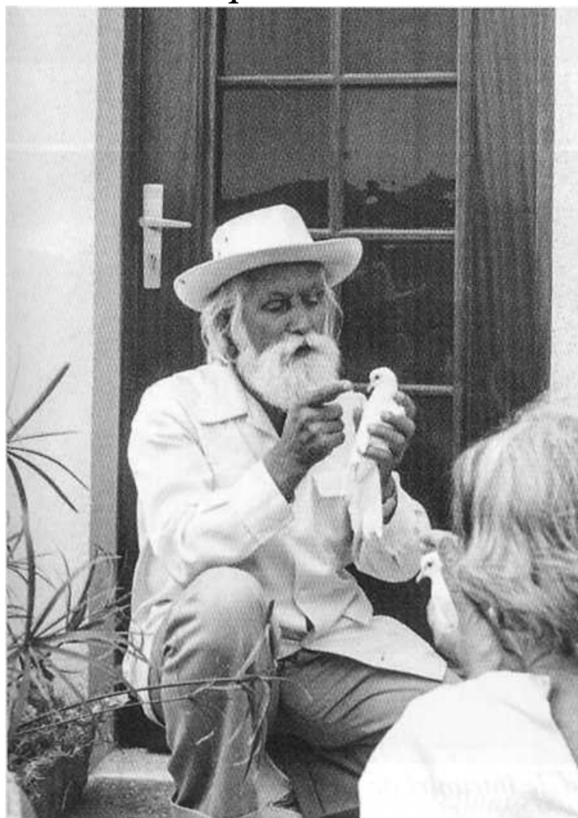
Maestrul Peter Deunov în perioada în care l-a întâlnit pe Mikhaël

La Bonfin (Fréjus), pe 29 septembrie 1958, înaintea plecării în India

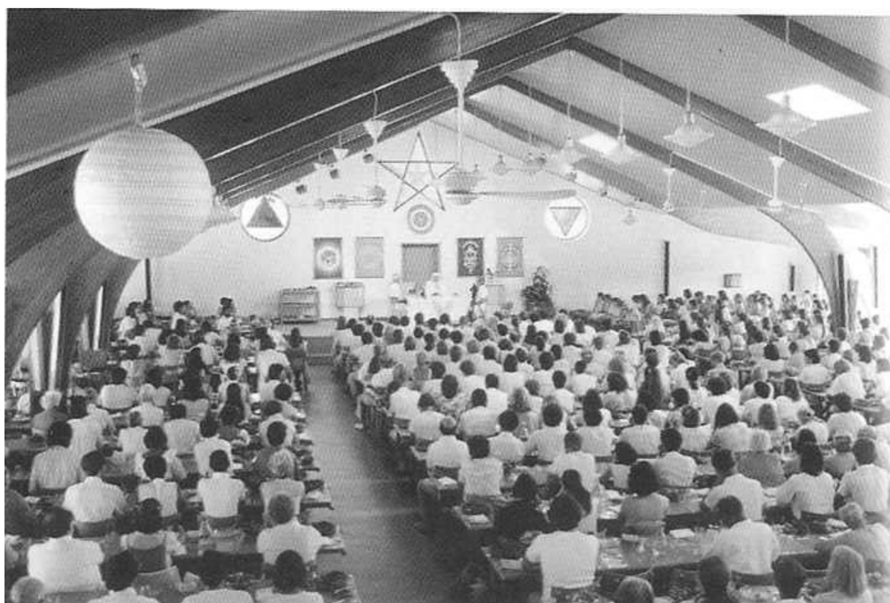
În 1958, la Ville Neuve (Elveția), episodul cu pisicuța, capitolul 15

În 1971, la Bonfin

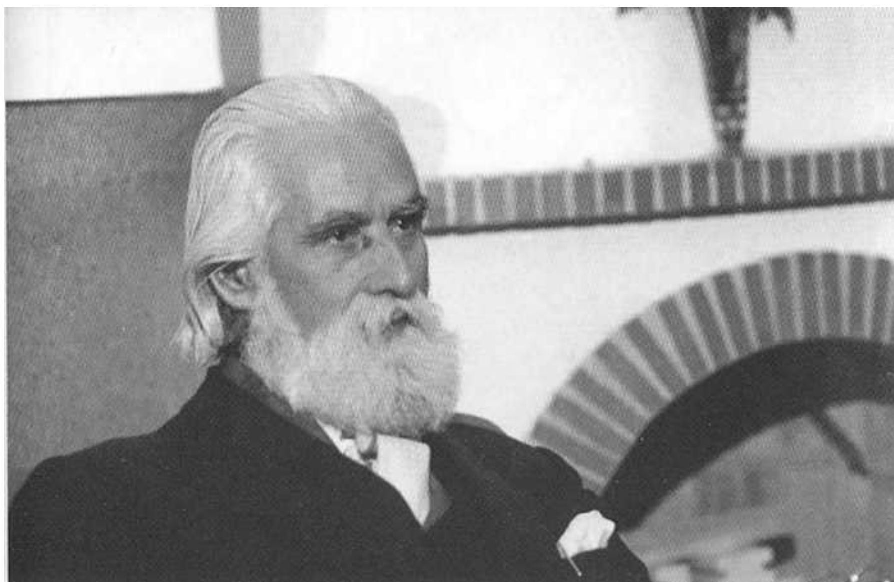

Răsărit de soare la Bonfin

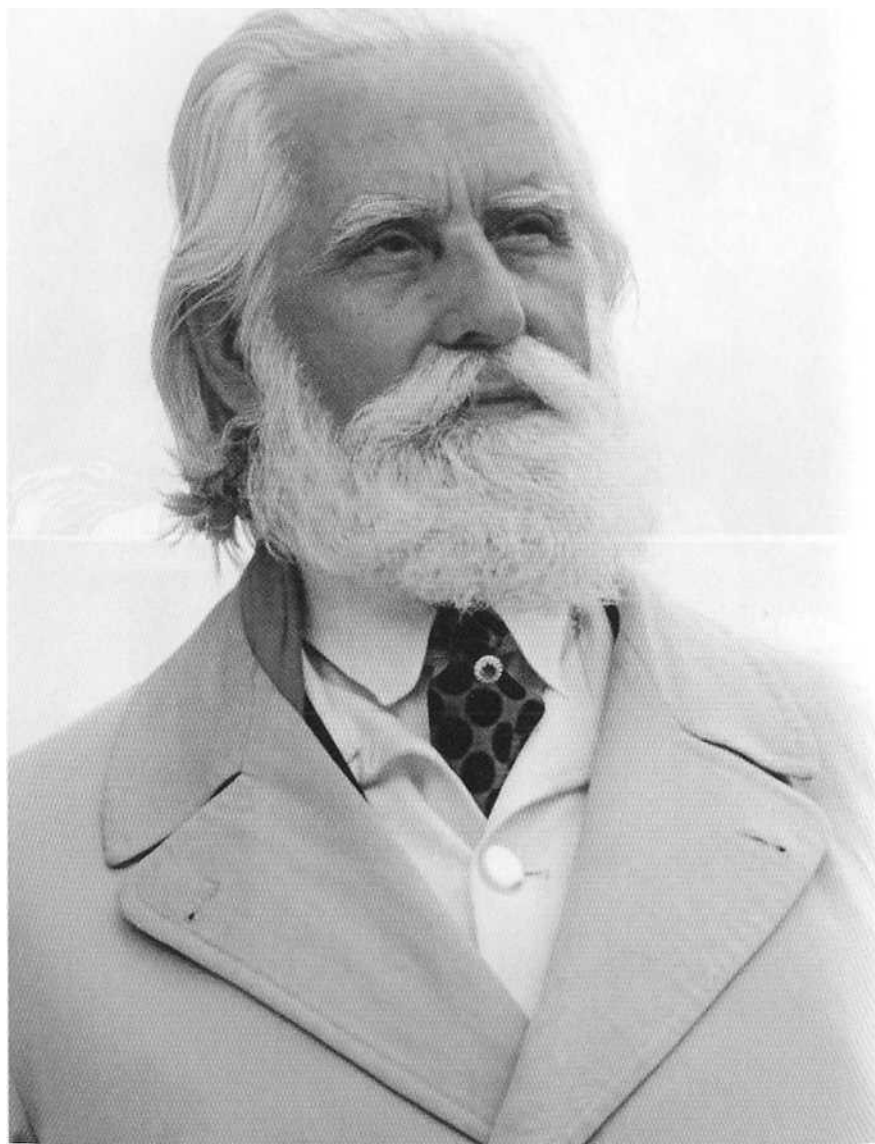

Sala de întruniri de la Bonfin

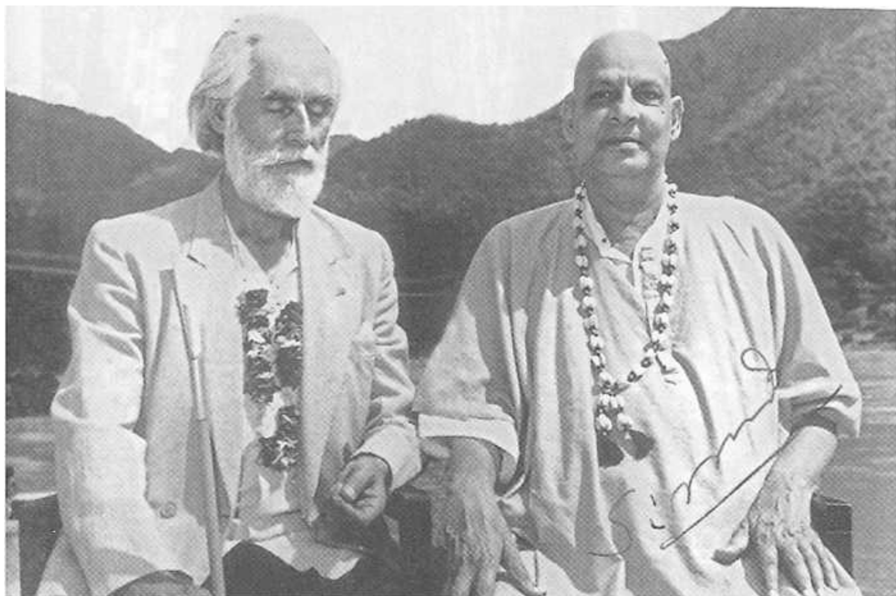

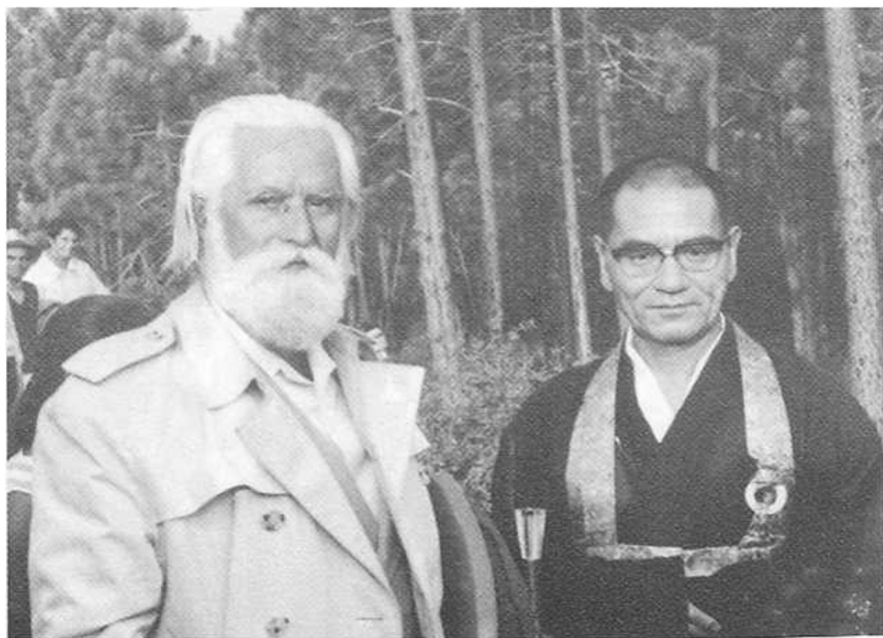
În 1975, la Videlinata (Elveția)

În 1976, la Izgrev (Sevres - Franța)

Maestrul cu Swami Shivananda (1959)

Maestrul cu Maestrul Deshimaru (1977)

Bonfin vedere aeriană, iulie 2007

Cap. 14 - Eu doar îmi scriu propria carte

Sănătatea fizică şi psihică, studiile, alegerea unei profesii, căsătoria sau divorțul, educarea copiilor, cumpărarea unui teren sau a unei case, relațiile cu vecinii sau cu colegii de muncă etc., etc. n-am să pot vreodată să vă enumăr toate subiectele în privința cărora unii dintre voi aşteaptă părerea, sfaturile sau intervenția mea. Şi în acelaşi timp îşi fac despre mine şi despre viața mea o imagine complet ireală: ei cred că poate să nu-mi fie nici foame, nici sete, că nu sunt niciodată obosit sau bolnav, că meditez zile întregi, că nu resimt nicio emoție, nicio mâhnire, că nu sunt supus niciunei tentații, că n-am nevoie să studiez pentru a şti, că sunt clarvăzător şi că am toate puterile. Dar să reflecteze puțin! Cum aş putea să fiu atent la nevoile, la suferințele lor şi să îi ajut, dacă viața mea ar semăna atât de puțin cu a lor, dacă aş fi în asemenea măsură diferit de ei? Şi, de altfel, dacă ar fi să fiu aşa cum îşi închipuie ei, asta ar însemna pentru mine moarte curată. Or, eu vreau să fiu un om viu, nu un mort.

Venind la mine, aş vrea să uitați tot ce veți fi citit în unele cărți care prezintă viața Maeştrilor spirituali. Pentru a le scrie, autorii lor au împletit fapte reale cu poveşti adunate de peste tot fără discernământ sau care sunt pur şi simplu rodul imaginației lor. În orice caz, nu aşteptați de la mine să mă distrez apărând şi dispărând, mergând pe ape, zburând în spațiu, materializând mese îmbelşugate, pietre prețioase sau monezi de aur, trecând prin ziduri de flăcări, făcând să răsară palate din pământ. Şi chiar dacă s-ar întâmpla să fiu capabil de aceste lucruri, nu le-aş face, căci nu dând asemenea reprezentații în fața oamenilor trezeşti în ei dorința de a

se schimba în bine. Viața unui Maestru spiritual nu este un spectacol pentru gură-cască.

Un Maestru spiritual e făcut ca toți ceilalți oameni: el are aceleaşi organe, care îl fac să resimtă aceleaşi nevoi şi aceleaşi dorințe. Dacă tăiați din el o bucățică de carne, veți vedea că îi curge sânge şi că acesta este roşu. El poate fi, de asemenea, obosit sau bolnav. Diferența e în altă parte: în conştiința, în idealul lui, în punctele lui de vedere, în capacitatea lui de a se domina şi mai ales în convingerea că, oricare ar fi împrejurările, există totdeauna o muncă de făcut.

În cursul unei zile, mi se întâmplă, ca tuturor, să fiu obosit. Atunci iată un exercițiu pe care îl practic şi pe care vi-l recomand. Aşezați-vă şi concentrați-vă asupra centrului situat între cei doi ochi, pe care hinduşii îl numesc chakra Ajna (Cf. *Centri şi corpuri subtile - Aura, plexul solar, centrul Hara, chakrele...*, Col. Izvor nr. 219, cap. VI: «Chakrele: 2. Chakrele Ajna şi Sahasrara»). încercați să nu vă gândiți la nimic, doar respirați şi lăsați-vă să plutiți ca într-un ocean de lumină. Puțin câte puțin, în această stare de pasivitate, care este de fapt o altă formă de activitate, veți simți pacea şi armonia răspândindu-se în vol. Datorită acestei păci şi acestei armonii, atrageți din atmosferă energii, fluide foarte subtile şi, cu bateriile din nou încărcate, veți fi gata să vă îndepliniți obligațiile. Nu te odihneşti nefăcând nimic.

Tot aşa, sunt foarte conştient şi de faptul că n-aş putea fi cu adevărat activ în perioada de lună crescătoare, dacă n-aş şti să rămân oarecum pasiv, receptiv, în perioada de lună descrescătoare, pentru a primi energii. În perioada de lună descrescătoare, mai ales în ultimele două zile, mi-e greu să fac efort fizic, să

ies din casă, să mă exteriorizez şi chiar să vorbesc. Dar nu înseamnă că dacă sunt limitat în planul fizic, nu mai fac nimic. Pasivitatea, receptivitatea - repet - pot fi şi ele o formă de activitate. În planul psihic şi spiritual sunt posibile atâtea activităţi! Iar aceste activităţi au o influenţă benefică şi asupra corpului fizic, care devine mai rezistent (Cf. *Armonie şi sănătate,* Col. Izvor nr. 225, cap. VIII: «Cum să devii neobosit»).

Aşadar, să fie limpede: venind la mine nu veţi găsi dinaintea voastră un soi de fenomen, ci o fiinţă care este supusă, ca şi voi, legilor naturii. Prin urmare, în fiecare zi, această fiinţă lucrează, exersează şi vă sfătuieşte de asemenea să faceţi exerciţii (Cf. *Noul pământ - Metode, exerciţii, formule, rugăciuni,* Opere Complete, vol. 13, şi *Reguli de aur pentru fiecare zi,* Col. Izvor nr. 227). Aceste exerciţii sunt simple, ele privesc cel mai adesea viaţa de zi cu zi, chiar dacă trebuie să-i dezamăgesc pe unii dintre voi, care, după ce au citit câteva istorisiri zise tibetane, îşi închipuie că o să le impun, inevitabil, nişte probe pe care ei le consideră mai «iniţiatice». Ca acel Maestru care a pus dinaintea discipolului său un sac de sare grunjoasă, spunându-i: «Uite, trebuie s-o faci pulbere, dar mărunţind-o, fii foarte atent să nu te gândeşti la cuvântul «rinocer». Evident, bietul băiat, care nu prea avusese până atunci ocazia să se gândească la rinoceri, nu reuşea să-şi scoată din minte acest cuvânt. Altuia, Maestrul i-a ordonat să se retragă într-o peşteră şi acolo să mediteze, identificându-se cu un bivol. După un timp, Maestrul vine la intrarea în peşteră, îşi strigă discipolul şi îi cere să iasă, ca să stea de vorbă cu el. «Nu pot, răspunse discipolul, gura peşterii e prea strâmtă, nu pot să trec prin ea din cauza coamelor». El se identificase atât de bine cu bivolul, încât credea că pe

cap îi crescuseră cu adevărat nişte coame foarte mari! Pentru cel care caută lumina, există cu siguranță exerciții mai utile de făcut.

Un Maestru spiritual se caracterizează prin calități precum înțelepciunea, iubirea, voința, stăpânirea de sine (Cf. *Ce este un Maestru Spiritual?,* Col. Izvor nr. 207, cap. I: «Cum să recunoaştem un adevărat Maestru Spiritual»). Dar aceste calități, el nu le-a putut dobândi într-o singură existență, a trebuit să lucreze secole, chiar milenii. Calitățile pe care le dobândeşte o ființă prin propriile eforturi nu dispar în momentul în care aceasta părăseşte pământul, ea se întoarce aşadar, de fiecare dată, cu aceste calități, asupra cărora continuă să lucreze. Astfel, din încarnare în încarnare, ea adaugă noi elemente spirituale, până în ziua în care devine un adevărat conductor al luminii şi al virtuților divine.

Veți spune: «Dar filozofia hindusă ne învață că ne reîncarnăm fiindcă avem o *karma* de plătit, greşeli de îndreptat». Da, aşa stau lucrurile cu cei mai mulți, dar dintre ființele care şi-au terminat evoluția, s-ar putea aproape spune că unele s-au săturat de toată această bucurie, de toată această beatitudine pe care le este dat s-o guste în sânul lui Dumnezeu. Ele nu pot şterge cu totul amintirea trecerii lor pe pământ: din când în când, le cuprinde dorința de a arunca o privire asupra acestor bieți oameni printre care au trăit cândva şi, în ciuda distanței care le separă acum de aceştia, se simt legate de ei. După secole şi milenii, încă îşi mai amintesc şi, în bogăția şi preaplinul inimii lor, se hotărăsc să coboare pentru a-şi împărți cu ei comorile.

La câtva timp după ce l-am întâlnit pe Maestrul Peter Deunov - eram încă foarte tânăr atunci - într-o zi, mi-a spus: «Mikhaël, trebuie să ştii că înainte de a

coborî pe pământ, ai semnat un contract. Te-ai angajat în fața entităților celeste să faci o muncă aici, jos. Iar acum, orice s-ar întâmpla, trebuie să respecți acest contract». Asta a fost tot, n-a adăugat nimic. Aş fi vrut să-mi dea câteva amănunte, dar n-am îndrăznit să-i pun întrebări. Se gândea, fără îndoială, că aceste cuvinte ar avea mai multă greutate dacă mă lăsa să descopăr singur ce angajament îmi luasem. Şi, puțin câte puțin, genul de muncă pe care l-aş avea de făcut a devenit evident pentru mine.

Am păstrat aşadar în mine cu sfințenie aceste cuvinte ale Maestrului şi ele mi-au dat mult de gândit. Pentru a semna un contract, trebuie să fii liber: aceluia care nu este liber nu i se cere părerea: de voie, de nevoie, trebuie să coboare din nou. Dacă am semnat un contract, înseamnă că eram liber. Dar acum, din moment ce am acceptat să cobor iarăşi, trebuie să suport şi eu, din nou, teroarea materiei, această materie care ne limitează, care ne întemnițează, care ne împiedică să auzim, să vedem, să înțelegem. De ce? Pentru a ne obliga să lucrăm asupra ei şi ştiu acum că toate încercările prin care am avut de trecut nu au fost decât prețul de plătit pentru a-mi îndeplini misiunea. Privilegiul de a îndeplini o misiune divină se plăteşte foarte scump (Cf. *La izvorul cristalin al bucuriei,* Col. Izvor nr. 242, cap. VII: «Legământul luat în fața entităților celeste»).

Chiar dacă un Maestru spiritual nu se reîncarnează pentru a plăti datorii karmice, odată întors pe pământ este pus în fața aceloraşi dificultăți, aceloraşi încercări ca celelalte ființe umane şi nu poate da înapoi. Entitățile superioare cu care a semnat un contract veghează ca el să-l împlinească. El trebuie să încerce să-şi amintească

ce a promis sufletul lui şi să execute acel lucru fără să se întrebe cu ce eforturi, cu ce oboseală, cu ce suferințe îl va plăti. Nimic nu trebuie să-l oprească. Şi să nu vă surprindă dacă vă spun că pentru el prima încercare este să intre într-un corp fizic. Căci pentru a-şi forma corpul, orice ființă care vine să se încarneze primeşte inevitabil particule care şi-au pierdut mult din rezistență, din vitalitate, din puritate. Trebuie să înțelegi ce este această materie care a străbătut secolele, trecând din generație în generație. Cum ar putea ea ajunge intactă şi pură? Chiar dacă se naşte din părinți excepționali, un Inițiat are o întreagă muncă de făcut asupra materiei corpului său, el trebuie să o purifice, să o însuflețească, să o armonizeze, ca ea să devină un instrument perfect pentru spiritul său.

E cazul ca oamenii să înceteze să-şi mai spună poveşti despre Inițiați şi despre Maeştrii spirituali. Şi cele mai mari spirite, când coboară în planul fizic, trebuie să-şi construiască un corp prin intermediul unor părinți fizici. Chiar şi familiile absolut excepționale poartă întotdeauna în ele imperfecțiuni pe care le transmit urmaşilor. Şi ce ştim noi despre strămoşii noştri îndepărtați?... Dar e la fel de adevărat că acela care ar primi la naştere un corp dintr-o materie complet pură n-ar realiza mare lucru. Celui predestinat să devină un adevărat Maestru spiritual, Stăpânii destinelor îi dau o materie brută, nelucrată, spunându-i: «Uite, străduieşte-te să faci ceva din asta!» Şi dacă reuşeşte să transforme această materie aspră, nesupusă, într-o materie elaborată, care nu mai constituie un obstacol pentru activitatea spiritului, el devine încă şi mai măreț. În timp ce majoritatea oamenilor târăsc toată viața după ei defecte, tare de care

nu pot scăpa şi pe care le transmit urmaşilor, la Iniţiaţi vedem spiritul cum lucrează: datorită răbdării, tenacităţii lor, ei reuşesc să învingă slăbiciunile fizice şi psihice transmise prin ereditate.

Se poate spune deci că, încarnându-se, un Iniţiat primeşte un corp care îi este, într-un fel, străin. Dar el ştie că acel corp trebuie să fie materia cu care are de lucrat; atunci, ani de zile face eforturi, îşi impune o disciplină şi, puţin câte puţin, purifică şi luminează fiecare particulă a fiinţei sale, căreia reuşeşte să-i insufle vibraţii noi. Până în ziua în care simte că acest corp, care îi era străin, devine cu adevărat corpul său, adică sălaşul spiritului său, şi regăseşte interior libertatea pe care o avea în înalt, înainte de a coborî. Creştinii vor spune: «Dar nu aşa au stat lucrurile cu Iisus, El, care era fiul lui Dumnezeu, care a fost zămislit de la Duhul Sfânt, care S-a născut dintr-o fecioară ferită de păcatul originar… » Să mă ierte creştinii dacă spun că nici măcar Iisus nu s-a născut perfect: şi El a trebuit să înveţe şi să facă o importantă muncă de purificare, înainte de a primi Duhul Sfânt, la vârsta de treizeci de ani. V-am dat suficiente lămuriri despre acest subiect (Cf. *Ce este un fiu al Domnului?,* Col. Izvor nr. 240, cap. VI: «Iisus, arhiereu după rânduiala lui Melchisedec» şi cap. VII: «Omul Iisus şi principiul cosmic al lui Hristos»).

Nicio fiinţă umană, nici chiar dintre cele mai măreţe, nu a ieşit vreodată din pântecul mamei sale aureolată cu lumina divină. Prin câte necazuri, prin câte suferinţe trebuie să treacă pentru a-şi găsi drumul şi, atunci când l-a găsit, să nu se mai abată de la el! Va trebui şi ea să plângă, să se roage timp îndelungat. Nedreptăţile, jignirile, trădările nu o afectează prea mult; ea plânge şi imploră doar să primească lumina şi să o

păstreze până când îşi va determina materia fizică şi psihică să cedeze în fața acestei lumini şi să se impregneze cu ea. Dar, Doamne, cât de mult durează, cât este de greu! O clipă, materia este supusă şi se lasă modelată, apoi dintr-o dată rezistă, se răzvrăteşte şi ajunge iar să domine. Atunci totul e de luat de la capăt. Dar nu trebuie să te descurajezi căci, puțin câte puțin, până la urmă această materie cedează.

Şi eu a trebuit să lucrez ani şi ani asupra acestei materii. Sufletul şi spiritul sunt de esență divină, se cunosc şi se manifestă ca atare în înalt, în lumea lor, dar trebuie să se cunoască şi să se manifeste şi prin materia corpului fizic. Acesta este cel mai mare mister al existenței. Inițiații l-au reprezentat prin simbolul şarpelui care îşi înghite coada: capul, Eul superior, spiritul, trebuie să se manifeste prin coadă, eul inferior, materia. Spiritul, care este în înalt, care este atotştiutor şi atotputernic, trebuie să se poată privi în materie ca într-o oglindă. Iată scopul Inițierii: să ajungi să transformi materia, ca ea să-i poată trimite înapoi spiritului propria lui imagine.

Întrucât ființa umană vine pe pământ pentru a lucra asupra materiei, toate greutățile pe care cei mai mari Maeştri le întâlnesc şi ei în drumul lor nu trebuie să ne mire. Vă voi spune chiar că, întrucât ei au mijloace pentru a face această muncă asupra materiei, în ei şi în afara lor, şi întrucât au voința să o facă, lor le sunt încredințate cele mai grele misiuni. Ei sunt aşadar cei care au de înfruntat cele mai mari încercări şi din fiecare din aceste încercări ies mai puternici, mai măreți.

Ceea ce deosebeşte, prin urmare, un Maestru, de celelalte ființe umane, este mai întâi faptul că el este

capabil să mobilizeze toate capacitățile pe care le-a primit de la Creator, iar apoi, că foloseşte toate situațiile în care se află pentru a face, în fiecare clipă, încă un pas pe calea luminii. El nu e niciodată mulțumit de sine, de ceea ce este. Zi şi noapte îşi pune la lucru mintea, inima şi voința, pentru a elimina tot ce încă mai este întunecat, dizarmonios în el şi a atrage particulele cele mai pure. În acest fel, încetul cu încetul, întreaga sa ființă vibrează altfel, structura sa eterică se modifică, îi sunt date noi posibilități, are parte de bucurii mai subtile, până când într-o zi, aproape că nu se mai recunoaşte pe sine.

Dar şi pentru a ajunge să ia hotărârea de a-şi consacra viața acestei munci divine, un Maestru spiritual trebuie să se fi pregătit deja foarte mult timp în celelalte încarnări. Dacă nu, este imposibil, nici cel care ar vrea să facă asta nu poate, ființa lui nu vibrează la această idee, ea nu îl inspiră; dimpotrivă, într-un fel, îl sperie, el are de satisfăcut alte nevoi, alte dorințe. Numai cel care a început această muncă în încarnările sale anterioare simte în mod firesc nevoia să o continue. Din acel moment, el primeşte protecția Cerului, primeşte lumină pentru a-şi urma calea, primeşte îndrumare şi, orice i s-ar întâmpla, chiar şi atunci când trece prin cele mai mari încercări, este mereu ocrotit, mereu salvat. Aceste încercări îi sunt trimise doar pentru a-l întări, pentru a-l face să ajungă pe piscuri, să obțină victoria. Cerul, care se ocupă de el, nu-l lasă pradă unei vieți uşoare. Nu. Îi pune în față greutăți în mijlocul cărora se va dezvolta, se va împlini şi va trezi în el însuşi posibilități, capacități, puteri pe care nu le-ar fi putut trezi niciodată dacă ar fi fost cruțat.

Trebuie că vă gândiți, desigur: «Dacă dumneavoastră înşivă spuneți că munca spirituală este atât de dificilă, atunci noi ce să mai zicem?». Am să vă răspund cu această întâmplare, pe care am povestit-o la doi tineri frați care au venit odată să mă vadă.

Eram încă student la Sofia. Într-o după-amiază, pe când citeam în camera mea, am auzit răzbătând din stradă un cântec de vioară. Sunetul acelei viori era atât e extraordinar, încât am ieşit să văd cine cânta astfel. Şi ce văd? Un țigan bătrân, zdrențăros... El era cel care cânta şi pe ce vioară! O cutie din lemn bizară, şuie, cu câteva corzi întinse pe ea... din asta scotea sunete cereşti. Nu auzisem niciodată aşa ceva, eram uluit. Şi toți ieşeau din case ori se aşezau pe balcon ca să asculte. Când a terminat de cântat, m-am apropiat de el şi l-am întrebat: «De unde aveți vioara aceasta? - Eu am făcut-o. - Pot să mă uit puțin la ea? - Da». O privesc: era într-adevăr o simplă bucată de lemn scobit, răsucit, cu câteva corzi. «Ați vinde-o? - O, nu! N-o s-o vând niciodată!»

Această întâlnire mi-a stăruit mult timp în minte. Nu izbuteam să înțeleg cum putea acel om să scoată nişte sunete atât de pure dintr-un instrument atât de primitiv. Ce uimit ar fi fost Stradivarius! Ai fi zis că scoate acele sunete din sufletul lui. Cugetam şi până la urmă mi-am zis că şi eu, pe o vioară aşa rudimentară ca a mea - adică eu însumi - aş putea, lucrând, să scot câteva sunete frumoase. Fireşte, nu aveam condiții foarte bune... fireşte, lemnul viorii mele nu era cel mai prețios şi corzile nu vibrau atât de armonios... dar voința mea, dorința mea, iubirea mea pentru frumos puteau învinge. Şi m-am pus pe treabă cu şi mai multă ardoare.

Apoi am adăugat pentru acei tineri fraţi: «Mai ales nu daţi niciodată vina pe condiţii. Chiar dacă sunteţi de părere că ele nu sunt chiar atât de bune, spuneţi-vă că poate judecata voastră nu este fără cusur. Fiecare îşi face o anumită idee despre ce e bun sau rău pentru el. Dar iată că Cerul are o alta. Aşadar, cel mai înţelept este să considerăm că acele condiţii care ne sunt date sunt cele mai bune pentru noi». Aşa mă strădui să acţionez eu însumi, ştiind că, de fapt, condiţiile sunt ceea ce facem din ele. Dacă nu ştim să le folosim, condiţiile cele mai favorabile nu aduc decât catastrofe, în timp ce condiţiile proaste pe care ştim să le folosim devin cele mai benefice. În felul acesta lucrăm asupra propriei noastre materii.

Vă spun cum raţionez atunci când judec evenimente de zi cu zi din viaţa mea şi nu vă pot vorbi decât aşa cum îmi vorbesc mie însumi. Aţi vrea oare să mă auziţi spunând că aveţi dreptate să vă plângeţi şi să fiţi slabi în faţa greutăţilor?

Pentru mine, problema esenţială este felul în care trăieşti şi aş vrea să vă fac să înţelegeţi ce înseamnă asta cu adevărat. Când începeţi o zi, de pildă, vă aşteptaţi ca ea să se desfăşoare mai mult sau mai puţin aşa cum vă doriţi. Or, nu întotdeauna se întâmplă asta, e posibil să aibă loc întâlniri, evenimente complet neprevăzute care vă contrariază, vă tulbură. Atunci vă lăsaţi pradă unor reacţii de iritare, de mânie, de descurajare etc. Într-un fel e firesc, dar nu aşa veţi găsi o soluţie pentru a face faţă. Iar eu, iată ce am înţeles: în loc să aştept ca existenţa să se conformeze dorinţelor mele, în faţa întâlnirilor şi evenimentelor, oricare ar fi ele, trebuie să descopăr cel mai bun mod de a le privi şi să acţionez în consecinţă, ca ele să devină cât mai

benefice pentru mine şi pentru ceilalţi. Nu pot spune că am reuşit întru totul, dar nu-mi pierd speranţa.

Noi nu am venit pe pământ pentru a vedea evenimentele conformându-se dorinţelor noastre (mai ales că dorinţele unora rareori se potrivesc cu dorinţele altora!), ci pentru a ne deprinde să tragem învăţăminte din tot, să raţionăm, să analizăm şi să descoperim legi. Trebuie să acceptăm să ne aşezăm în băncile acestei universităţi care este viaţa; ea ne oferă toate posibilităţile: biblioteci, laboratoare, grădini botanice şi zoologice şi tot ce trebuie pentru a învăţa, dacă vrem într-adevăr să observăm şi să luăm notiţe. Şi în mod regulat, tot viaţa ne pune să dăm examene, ca să constatăm unde ne aflăm. Fiecare este chemat să dea probe în şcolile cereşti, la fel ca în şcolile oamenilor, de aceea nu trebuie să neglijeze niciun exerciţiu. Grijile, mâhnirile, dezamăgirile, iată încă o materie crudă, brută, sălbatică, asupra căreia avem de lucrat, ca să devenim puternici şi plini de forţă.

Întreaga civilizaţie nu este altceva decât o lucrare asupra materiei, dar această lucrare trebuie făcută şi în planul psihic, nu numai asupra fiinţelor şi obiectelor exterioare nouă, ci şi asupra materiei care este în noi. Toate instinctele, toate impulsurile, gândurile, sentimentele, dorinţele noastre reprezintă o materie asupra căreia avem de făcut o muncă. Dintr-un anumit punct de vedere se poate spune că este o muncă de creaţie care se înrudeşte cu creaţia artistică.

În tinereţe m-am simţit foarte atras de activităţile artistice. A putea să exprimi aspiraţiile pe care le porţi în tine prin pictură, poezie, muzică, dans, arhitectură etc, mi se părea minunat. Dar nu am găsit condiţii prielnice. Cu siguranţă, nu aveam nici destul talent pentru a

deveni artist şi îmi părea rău. Nu mi-a mai părut rău din ziua în care am descoperit adevărata Ştiinţă iniţiatică: atunci am înţeles că legile creaţiei spirituale sunt identice cu cele ale creaţiei artistice (Cf. *Creaţie artistică şi creaţie spirituală*, Col. Izvor nr. 232). Aşadar, lucrând asupra mea însumi, după regulile Ştiinţei iniţiatice, ştiam că voi putea nu numai să trăiesc în frumuseţea, în armonia sunetelor, culorilor, formelor, mişcărilor, ci şi să-i atrag pe ceilalţi pe acest drum.

Artiştii creează opere exterioare lor dintr-o materie exterioară lor; ei îşi concentrează eforturile tocmai asupra acestei materii exterioare şi fac minuni. Dar dacă îi întâlneşti, se întâmplă să fii dezamăgit, căci eşti obligat să constaţi că ceea ce sunt este adesea lipsit de tot ce dă frumuseţe creaţiilor lor. Ei sunt talentaţi, au studiat, au dobândit o tehnică şi asta e de-ajuns pentru a realiza opere pe care publicul va veni să le admire. Iubesc, admir artiştii, dar am să vă spun că, pentru mine, adevăratul artist este acela care e capabil să se ia mai întâi pe sine ca materie a creaţiei sale. Toate metodele vieţii spirituale îi stau la dispoziţie pentru a-l ajuta şi a-l inspira în această muncă.

Într-o zi, la Izgrev, am primit vizita unui tânăr sculptor. Era atât de mândru să se prezinte ca sculptor! Stătea, arogant, cu mâinile în buzunare şi exprima păreri categorice despre tot. M-am gândit că la vârsta lui avea nevoie de o lecţie şi i-am zis: «Sunteţi sculptor? - Da. - Aha! Şi cunoaşteţi toate regulile sculpturii? - Evident! - Ei bine, nu cred. - Cum, nu credeţi? Am creat opere. - Se poate, dar când vă văd... (n-am spus totuşi «mutra»)... chipul, atitudinea, sunt obligat să constat că nu cunoaşteţi legile adevăratei sculpturi, căci, dacă le-aţi cunoaşte, aţi fi început prin a le aplica asupra

dumneavoastră înşivă. Pe mine nu mă veți convinge că sunteți sculptor, nimic din felul în care arătați sau din ce emană din dumneavoastră nu o dovedeşte». A fost mirat, desigur; în sfârşit a bătut în retragere, şi-a scos mâinile din buzunare şi i-am explicat că în ziua în care ar începe să facă o muncă asupra lui însuşi, atunci da, ar fi un adevărat sculptor.

N-aş vrea ca din ce v-am spus acum să rămâneți cu impresia că îi subestimez pe artişti. Dimpotrivă, toate lucrurile pe care sunt capabili să le realizeze în operele lor îmi inspiră dorința de a le realiza în mine însumi. Vă voi spune chiar că privesc cu admirație numerele acrobaților de la circ. Ce artişti, şi ei! Sunt uimit în fața acestor bărbați şi femei care poate nu au o învățătură spirituală dar care, datorită concentrării, a capacității de a rezista, a tenacității lor sunt capabili să-şi domine în asemenea măsură mişcările. Când îi văd cum îşi riscă viața în fiecare seară pentru a prezenta un spectacol, îmi spun: «Amice, tu, care ai de îndeplinit o îndatorire cu mult mai importantă decât să distrezi un public, eşti oare capabil de aceeaşi perseverență, de aceeaşi stăpânire de sine, de acelaşi curaj?... Hai, la treabă!»

Artiştii sunt ființe capabile să conceapă şi să exprime realități care le scapă majorității oamenilor: cum să nu-i admiri? Chiar dacă operele lor sunt încă imperfecte, ele reprezintă pentru mine dovada de netăgăduit că lumea frumuseții există. Şi poate chiar cuvântul «frumusețe» exprimă prea puțin pentru a-ți da o idee despre această lume, afară doar dacă înțelegi că, în acest caz, frumusețea se confundă cu adevărul. Da, căci există adevăruri pe care artiştii au ştiut să le spună mai bine decât savanții, filozofii, teologii. Cum să nu le fii recunoscător pentru aceste revelații?

Dar atâția artiști nu știu ce înseamnă cu adevărat să creezi! În interiorul lor, ce sunt, în ce stare sunt? Când te apropii de ei, nu-ți dau senzația de ceva lucrat, elaborat. Adevărata muncă de creație este munca spirituală, căci ea privește totalitatea ființei noastre: ne avântăm cât mai sus cu putință pentru a descoperi o ordine, o structură și a capta particulele cele mai pure, cele mai luminoase, care vor intra în materia diferitelor noastre corpuri: corpurile spirituale, corpurile psihice, precum și corpul fizic. Este un efort de zi cu zi și clipă cu clipă. În fiecare zi adăugăm o culoare pură, o formă armonioasă, un sunet cristalin.

Din punctul de vedere al Științei inițiatice, adevăratul artist este acela care se străduie să facă frumusețea și armonia creației să treacă prin el, să se reflecte prin el. Veți spune că aceste creații, nimeni nu le poate nici vedea și nici auzi. Depinde ce înseamnă «a vedea» și «a auzi»... În realitate, nimic din ce realizăm în interior nu rămâne fără rezultat și asta mai întâi pentru noi înșine. Dacă prin gândurile, sentimentele, dorințele noastre încercăm să creăm în noi Paradisul, noi suntem cei care trăim, mai întâi, în el. Iar apoi, încet-încet, toate ființele care se vor apropia de noi vor începe să simtă că aici sunt izvoare care țâșnesc, păsărele care cântă, flori care își răspândesc mireasma; își vor spune toți unii altora: «Cunoașteți această grădină? Ce frumusețe, ce pace, ce puritate, ce binecuvântare!» (Cf. *Grăuntele fericirii,* Col. Izvor nr. 231, cap. XIX: «Grădina sufletelor și a spiritelor»)

Toți cei care au înzestrări artistice să le cultive, dar cei care nu au primit aceste înzestrări să nu fie mâhniți: interior, toate posibilitățile le sunt deschise ca să devină materia propriei lor creații. Așa că pregătiți-vă și voi. Și

nu pretextați că sunteți săraci, mizeri şi că nu veți putea scoate nimic din materia voastră, întotdeauna se poate scoate ceva din orice materie, aşa cum acel țigan scotea sunete celeste dintr-o bucată de lemn. Ceea ce contează este să ai voința de a învinge, să ținteşti vârful, ca să creezi adevărata frumusețe. Această idee de creație este chintesența învățământului nostru.

În lumea psihică putem fi muzicieni, poeți, arhitecți, sculptori etc. Toate artele sunt cuprinse în munca discipolului Ştiinței inițiatice. Chiar şi dansul. Da, căci a dansa nu înseamnă neapărat a face piruete, salturi sau a te imobiliza într-o postură. Atunci când le faci cu atenție, când le însoțeşti cu un gând, mersul şi gesturile simple, reținute, se impregnează cu o suplețe, cu o grație asemănătoare dansului şi te simți uşor, în armonie cu toate făpturile din spațiu.

Ce descoperire am făcut în ziua în care am înțeles că puteam să lucrez asupra unei materii care nu-mi era străină: propria mea materie, cea pe care Cerul mi-a dat-o şi care îmi aparține. Voi rezuma ceea ce tocmai v-am explicat spunând că nu fac altceva decât să-mi scriu propria carte, adică să mă scriu pe mine; niciodată n-am scris altceva în afară de această carte, care sunt eu. Veți spune: «Şi atunci, cărțile dumneavoastră, pe care le citim?» Nu le scriu eu, am încredințat această muncă anumitor persoane; când trebuie să scrii, nu mai ai timp să trăieşti. Eu mă ocup doar să-mi scriu propria carte şi nu contează cât timp îmi va lua. Vă întrebați cum scriu această carte? Trăind. De aceea, pentru voi sunt o carte. Sigur că şi voi sunteți cărți pentru mine, dar asta e altă poveste... (Cf. *La pédagogie initiatique,* Œuvres complètes, t. 28, chap. IV: «Lire et écrire»)

Când încep să vă vorbesc despre mine, văd cum vi se trezeşte imediat curiozitatea. Dar dacă vă vorbesc despre mine, nu o fac pentru ca viaţa mea să vi se pară interesantă, originală sau mai ştiu eu cum. O fac pentru a vă transmite ce m-a învăţat ea şi ca acest lucru să vă fie de folos. Dacă nu, la ce bun? Nu cunoşti o fiinţă interesându-te numai de evenimentele pe care le-a trăit, ci înţelegând cum le-a trăit şi ce înţelepciune a dobândit din experienţele sale. Această înţelepciune este ca o chintesenţă a vieţii ei, ceva care este ea însăşi dar, în acelaşi timp, mult mai mult decât ea; şi cu această chintesenţă îi luminează şi îi hrăneşte pe cei care vin în preajma ei.

O carte nu are valoare decât atunci când autorul corespunde, prin viaţa sa personală, ideilor pe care le prezintă publicului. Şi el însuşi capătă atunci o valoare încă şi mai mare. Un creator trebuie să se străduie să valoreze mereu mai mult decât creaţia sa. Oamenii se ataşează de opere, dar Cerul are alte puncte de vedere. El spune: «Opera - bun, de acord! Dar vrem să vedem cum arată autorul». Aşa încât eu trăiesc, şi-atât; şi mă mulţumesc să vorbesc, ştiind că a vorbi înseamnă şi a scrie. Da, vorbesc, străduindu-mă să întipăresc în sufletele voastre scriituri celeste. Poate că încă nu reuşesc pe de-a-ntregul, dar încerc, exersez, ca într-o zi, toate aceste adevăruri să fie întipărite în voi cu litere de neşters. Veţi spune: «Dar atunci aveţi nevoie de noi pentru a scrie?» Nevoie, nu. Fie că sunteţi aici, fie că nu, eu scriu, pot scrie pretutindeni, pe toate făpturile, în întreg universul. Şi cu voi, şi fără voi, eu continui; voi sunteţi mai degrabă aceia care aveţi nevoie să fiţi aici, pentru a beneficia de scrierile mele.

Într-o zi, în sătucul din Macedonia în care m-am născut, mă ținusem după mama, care era ocupată cu întinsul rufelor. Şi iată că o țigancă s-a oprit să schimbe cu ea câteva vorbe (în acele timpuri vedeai mulți țigani trecând prin sate, iar oamenii le dădeau cazane şi oale la spoit). Apoi, ea s-a apropiat de mine, mi-a luat palma, s-a uitat la ea şi i-a zis mamei: «Ah, nu ştiți ce viitor îl aşteaptă pe fiul dumneavoastră: îl văd stând la o masă şi scriind... O să ajungă un om celebru». Aveam vreo şapte ani şi, auzind asta, mi-am închipuit că a scrie aşezat la o masă e ceva de mare slavă, unic. Ce dezamăgit am fost, când am ajuns după câtva timp la Varna, să văd peste tot, în serviciile publice sau în altă parte, oameni ocupați să scrie pe o masă! Iar eu, mult timp n-am avut aşa ceva: mă aşezam pe jos, cu o bucată de carton pe genunchi, în chip de măsuță de scris. Dar acum, stau la o masă în fața voastră şi, vorbind, scriu pe sufletele voastre. Iată cum s-a împlinit prezicerea acelei țigănci.

Doar acela care face experiențe, care a luptat, care a căutat să se întreacă pe sine, oricare i-ar fi fost încercările, doar el este o carte interesantă pentru ceilalți. Chiar şi spiritele celeste vin să se uite în ea. Vă mirați: «Cum?... entități atât de evoluate vin să o citească?» De ce nu? Oare zoologii, botaniştii, mineralogii nu cercetează animalele, plantele, pietrele, cristalele, care aparțin unor regnuri considerate inferioare? Ei le observă, le disecă, le clasează, apoi scriu lucrări despre ce au descoperit şi astfel reuşesc chiar să ne dea informații despre evenimente care s-au petrecut în timpuri preistorice. Deşi oamenii aparțin unei ierarhii mult superioare în raport cu cea a pietrelor, plantelor şi animalelor, ei nu ezită să consacre ani

pentru a le studia şi a ne comunica rezultatele observaţiilor lor.

Toate făpturile vii pot fi cărţi pasionante, dar fiinţele umane infinit mai mult! Căci fiecare este o carte, o carte pe care o scrie el însuşi: gândurile, sentimentele sale trasează literele unei scriituri care se va grava în materia corpurilor sale subtile. Pe cel care n-a căutat niciodată să facă ceva măreţ, însemnat, nobil, nu citeşti aproape nimic, doar câteva mâzgălituri. Spiritele din înalt nu se prea ocupă de el, preferă să se uite la cel ce a lucrat, a gândit, a iubit, a suferit pentru a se depăşi, a se întrece pe sine şi se grăbesc spre el pentru a-l susţine, a-l încuraja... În această fiinţă care se creează pe sine, care a muncit să-şi scrie ea însăşi propria carte, ele văd un binefăcător al tuturor fraţilor săi oameni, căci el este pentru ei o carte vie.

Şi poate că într-o zi se vor scrie cărţi despre mine. Dacă se vor spune lucruri bune în privinţa mea, cu atât mai bine, asta va trezi în cititori dorinţa de a parcurge şi cărţile mele, în care vor descoperi o lumină, sfaturi, metode care îi vor ajuta să-şi găsească drumul. Dar pentru mine, lucrul cel mai important este cartea care sunt şi pe care nu încetez a o scrie, zi de zi, pentru a o face mai luminoasă, mai caldă, mai vie.

Cap. 15 - Întreaga creație îmi vorbește și îi vorbesc

Pe fațada dinspre răsărit a sălii noastre de întruniri de la Bonfin se poate vedea un vitraliu care are forma unei pentagrame. De fapt, sunt două pentagrame, una mare şi una mai mică, înscrisă în ea. Care este semnificația acestor două pentagrame şi de ce am dorit să fie aşezate acolo aceste simboluri? Pentagrama cea mare reprezintă universul, după imaginea căruia a fost creată ființa umană, pentagrama cea mică. Ființa umană este în univers asemenea pentagramei mici în pentagrama mare; cele cinci principii psihice care o constituie - voința, inima, intelectul, sufletul, spiritul - fac din om o pentagramă vie şi, prin aceste cinci principii, îi sunt date toate posibilitățile de a intra în comunicare cu pentagrama mare - universul - şi de a vibra în armonie cu el. Priviți, pentagrama mică din pentagrama mare: parcă ar fi un copil adăpostit în sânul mamei lui; acolo el este hrănit, ocrotit. Tot aşa trebuie să ne simțim şi noi în sânul naturii.

Acela care s-ar hotărî într-o zi să nu mai facă schimburi cu lumea fizică n-ar trăi mult şi la fel se întâmplă şi cu cel care se rupe de lumea spirituală. Pentagrama mică ne dezvăluie, de asemenea, că datorită capacităților pe care le avem, putem face schimburi nu numai cu tot cosmosul, ci şi cu sufletul care îl locuieşte, Sufletul universal. Dacă nu vibrăm în armonie cu acest mare Suflet, dacă ne împotrivim lui, nu Sufletul universal va suferi, ci noi.

Mica pentagramă care suntem trebuie să se supună spontan, din toată inima, ordinii cosmice - marea pentagramă. Chiar dacă o asemenea filozofie nu este foarte răspândită acum printre oameni, încercați măcar

voi să acceptați această ordine, să vă armonizați cu ea, să vibrați la unison cu ea. Entitățile celeste vă vor considera atunci fii şi fiice ale Inteligenței cosmice şi vă vor da toate bogățiile lor. Dar, evident, puțin câte puțin... căci dacă ecluzele Cerului s-ar deschide pentru voi dintr-o dată, ați fi luați pe sus, v-ați îneca. Voi nu sunteți încă pregătiți să suportați forța acestui curent care vine din înalt. Pe măsură ce această mică pentagramă care sunteți îşi potriveşte liniile şi unghiurile după cele ale marii pentagrame, ea primeşte lumina, iubirea, bucuria, speranța, forța. Putem chiar rezuma toate aceste binecuvântări într-un singur cuvânt: viața. Căci viața, adevărata viață, conține tot.

Necesitatea de a te armoniza cu ordinea cosmică, iată unul din lucrurile cele mai importante pe care le-am învățat în existența mea. De aceea, n-am să încetez a vă repeta ceea ce-mi spun şi mie: pentru a ajunge mare, trebuie să începi prin a accepta să devii mic, iar a deveni mic înseamnă, tocmai, a te conforma ordinii cosmice, a te strădui să împlineşti voia Domnului. Şi abia atunci devenim mari, măreți, pentru că îl oglindim pe cel Puternic, pe cel Unic, şi într-o zi, toate făpturile vizibile şi invizibile ne recunosc ca pe o autoritate. Prin noi, mica pentagramă, ele simt puterea celeilalte, a marii pentagrame. Reveniți deseori cu gândul asupra acestui simbol şi amintiți-vă despre ce vă vorbeşte.

Față de imensitatea universului, noi nu reprezentăm mare lucru, dar nu este un motiv să ne simțim singuri sau pierduți. Între acest univers şi noi există corespondențe pe care trebuie să încercăm să le aprofundăm. Legea corespondențelor este cheia cunoaşterii de sine şi a puterilor pe care le avem asupra noastră. Având această cheie, Inițiații intră în rezonanță

cu nenumăratele făpturi care populează spaţiul şi primesc în schimb mesajele lor. În felul acesta, ei nu încetează să înveţe: în fiecare zi, ei deschid noi ferestre spre univers, pentru a primi mesaje din regiuni din ce în ce mai îndepărtate.

Schimburile sunt condiţia vieţii. Datorită acestor schimburi pe care le facem nu numai cu alte fiinţe umane, ci şi cu natura şi cu entităţile lumii invizibile, ajungem să trăim în diferitele planuri: fizic, psihic şi spiritual. De aceea, încă de dimineaţă, când deschid fereastra, trimit cu mâna salutul meu întregii naturi, copacilor, cerului, soarelui, tuturor făpturilor vii, celor patru elemente şi entităţilor care le locuiesc. Le spun: «Vă dăruiesc iubirea mea, vreau să fiu în armonie cu voi» şi le simt cum se bucură că, în sfârşit, cineva se gândeşte la ele şi le salută. Făcând şi voi acest lucru, veţi simţi că întreaga natură este locuită de prezenţe prietenoase. Prin salutul vostru dăruiţi lumină, iubire, forţă şi primiţi în schimb lumină, iubire şi forţă. Pretutindeni unde mă duc, trimit salutul meu, măcar prin gând. Căci a saluta înseamnă a te deschide şi deschizându-te primeşti viaţa.

În romanul său *Piatra filozofală,* scriitorul danez J. Anker Larsen face referire la aceste contacte pe care fiinţa umană le poate avea cu natura. El vorbeşte de «lumea deschisă» şi de «lumea închisă», explicând în ce fel natura se deschide faţă de fiinţele sensibile, inocente - în special copiii - în timp ce, pentru majoritatea oamenilor ea rămâne închisă, căci ei nu au învăţat să primească vibraţiile şi undele lumilor subtile: copacii, lacurile, râurile, munţii nu sunt pentru ei decât simple elemente lipsite de viaţă ale unui decor, ei nu au cu ele nicio comunicare. Dimpotrivă, cei care trăiesc în lumea

deschisă simt nu numai că fac parte din natură, ci şi că toată natura face parte din ei. Atunci când ating o stâncă, un copac, un animal sau orice altă făptură, ei sunt conştienți că există în acea stâncă, în acel copac, în acel animal, în acea făptură, ca şi în orice suflet şi orice ființă.

Natura ne vorbeşte, creația ne vorbeşte, dar cum ea nu vorbeşte în cuvinte, oamenii nu o aud. Totuşi, atunci când răsare soarele, cum nu simt ei că lumina, căldura, frumusețea lui le spun o mulțime de lucruri? Ei aleg un fruct: forma, culoarea, parfumul lui sunt, şi ele, un limbaj; şi ce limbaj e mai ales gustul, atunci când încep să-l mănânce! Sunetul, mişcarea sunt şi ele limbaje, iar unele sunt uşor de descifrat: când cineva tuşeşte sau strănută, înțelegi imediat ce înseamnă asta; iar dacă merge încet sau abia se târăşte, de asemenea. Când o maşină scoate un huruit ciudat sau înaintează greu, ştii că trebuie s-o duci la mecanic. Acestea sunt doar câteva exemple. Însuflețit sau neînsuflețit, tot ce există ne vorbeşte, dar totul poate, de asemenea, să ne audă şi să ne înțeleagă.

Pentru a le vorbi animalelor, plantelor, pietrelor şi a ne face înțeleşi de ele, trebuie să ştim unde se află entitatea care guvernează regnul naturii căruia îi aparțin. Entitatea care guvernează regnul animal se află în planul astral al universului, cea care guvernează regnul vegetal se află în planul mental, iar cea care guvernează regnul mineral se află în planul cauzal, aşadar atât de departe, încât pietrele ne par fără viață. Cu toate acestea, pietrele sunt vii. Da, vii şi conştiente. Cum ştiu asta? în acelaşi fel în care puteți şi voi să o ştiți: obişnuindu-vă să intrați în comunicare cu ele. Luați în mână o piatră şi ascultați-o: încetul cu încetul

veți simți că ea vă povestește îndelungata istorie a pământului, toate evenimentele la care a fost martoră şi care s-au înregistrat în ea, căci totul se înregistrează. Şi vă puteți face auziți, şi voi, de o piatră. Cum? Vorbindu-i cu iubire, căci iubirea este limbajul universal pe care întreaga creație îl înțelege. Atingeți o piatră cu iubire: ea vibrează deja altfel şi vă poate răspunde cu iubire. Când veți şti să le vorbiți pietrelor, veți putea să le încredințați şi mesaje. Luați o piatră şi, impregnând-o cu iubirea voastră, cereți-i să aducă pace şi bucurie persoanei căreia o veți dărui. De fiecare dată când am făcut acest lucru, am simțit că piatra e fericită că-i încredințez o astfel de misiune.

Obişnuiți-vă, de asemenea, să le vorbiți şi plantelor şi semințelor când le puneți în pământ. Spuneți-le câteva cuvinte pentru a le încuraja să crească, să înflorească... Ştiți că există plante cărora le puteți cere să vă protejeze? Cactuşii, de pildă. Unii au țepi mari şi ascuțiți, iar dacă aveți asemenea cactuşi în preajma voastră, cereți-le să vă protejeze de curenții nocivi, primejdioşi care circulă prin atmosferă: înainte de a ajunge la voi, aceşti curenți vor fi dispersați.

Cât despre animale, chiar dacă nu le acordăm prea multă atenție, ele fac parte din viața noastră şi am avea multe de învățat din existența acelora care trăiesc pe lângă noi. Dar cum sunt privite animalele şi cum se poartă cu ele majoritatea oamenilor? Felul în care ei exploatează anumite specii este cu adevărat josnic. Pentru a avea carnea, blana, pielea, coamele sau orice altă parte a corpului lor, nu se dau înapoi de la nicio cruzime. Dar v-am spus deja într-o zi: oamenii sunt condamnați să plătească foarte scump această cruzime față de animale.

Chiar dacă, în aparență, războaiele nu au decât cauze politice, economice etc., în realitate ele sunt şi consecința acestor masacre asupra animalelor de care se fac vinovați oamenii. Legea dreptății, care este implacabilă, îi obligă să plătească, cu propriul lor sânge, sângele pe care l-au făcut să curgă ucigând animalele. Câte milioane de litri de sânge vărsați pe pământ cer răzbunare Cerului! Iar evaporarea acestui sânge atrage nenumărate larve şi entități inferioare din lumea astrală, care otrăvesc atmosfera pământului şi întrețin conflictele. Oamenii vor pace, chipurile, dar atâta timp cât vor continua să masacreze animalele, vor avea război. Iată un adevăr care nu este cunoscut şi care poate nu va fi acceptat, dar indiferent că este acceptat sau nu, sunt obligat să vi-l revelez. Oamenii vor fi tratați aşa cum au tratat animalele (Cf. *Yoga nutriției*, Col. Izvor nr. 204, cap. V: «Vegetarianismul»).

Se spune că în vremurile străvechi, primii oameni trăiau în armonie cu animalele: ei nu aveau de ce să se teamă de ele şi nici ele nu fugeau din calea lor. Dar acum, chiar dacă mai întâlnim unele excepții, legătura s-a rupt, iar ce cugetă animalele în privința oamenilor rareori le face acestora cinste. Când ele țin sfat, ce povestesc despre ei, cum îi judecă, îi critică! Oamenii se cred cu mult superiori, dar animalele, care îi observă, îşi spun între ele: «Ei cred că suntem proaste, că nu înțelegem? Să nu încercăm să le deschidem ochii, să-i ținem în continuare sub observație».

Vorbiți unui animal, iar el se preface că nu vă înțelege; în realitate el poate să înțeleagă foarte bine, dar când vrea el. Noi nu ştim ce se petrece în mintea animalelor, dar poate că ele ştiu mai bine decât noi ce se petrece în a noastră. Noi nu le înțelegem, dar ele ne

înțeleg sau, mai exact, ne simt. Mulți dintre cei care iubesc câinii, pisicile, caii au avut dovezi.

Uneori, când încercăm să captăm privirea anumitor animale, avem impresia că ne ascund ceva. De unde această impresie? Din aceea că, în realitate, se întâmplă ca ele să fie locuite de entități astrale, care ne observă prin ochii lor. Da, alte făpturi vii, inteligente, ne pot privi prin ochii unui câine, ai unei pisici sau ai unui cal. E ceea ce ne dă uneori acea senzație stranie că ele sunt mai mult decât simple animale. Dar abia îndrăznesc să vorbesc despre acest subiect, căci aş fi luat drept nebun. Şi totuşi, aceasta este realitatea, se întâmplă ca unele entități să intre în corpul unui animal şi să le întâlnim privirea în ochii lui.

Această relație a animalelor cu lumea invizibilă explică de ce anumite religii au dat zeităților lor forme animale. În religia egipteană, de exemplu, Horus era reprezentat printr-un şoim, Hathor printr-o vacă, Toth printr-un ibis, Sekmet printr-o o leoaică, Bastet printr-o pisică... Dar Bastet era o divinitate feminină (în lb. franceză, cuvântul «chat» (pisică) este masculin, (n.t)). De ce? Pentru că pisica, aflată în legătură cu noaptea, cu luna, are calități de receptivitate, de mediumnitate. Preoții egipteni foloseau pisicile ca pe un fel de radare, pentru a detecta curenții din mediul ambiant, dar şi ca pe nişte intermediari, nişte mijloace de comunicare. Ei ştiau să desprindă corpul astral al acestor animale şi să-l proiecteze în spațiu, încărcându-l cu mesaje pe care le transmiteau astfel la destinatar.

Şi fiindcă pisica este un animal receptiv, ea captează şi influențele bune sau rele. De aceea, ea era - şi mai este încă - folosită pentru a atrage la ea influențele malefice, care sunt astfel deviate. Am cunoscut la Paris

ocultişti care țineau pe lângă ei mai multe pisici, pentru a se proteja de atacurile a căror țintă se credeau din partea unor persoane pe care le considerau duşmani. Este cu siguranță un mijloc eficace, dar eu nu pe acesta îl folosesc. Cunosc altele mai bune, despre care v-am vorbit, ca de pildă să lucrăm asupra aurei noastre, pentru a o purifica, a o întări.

Pisica mai are şi alte trăsături foarte interesante. Deşi înghite şoarecii cu piele şi cu intestine cu tot, ea este curată, se spală tot timpul şi îşi îngroapă excrementele. Apoi, vede în întuneric şi şi-a dezvoltat un auz foarte fin. Ea are de asemenea foarte multă răbdare şi o mare putere de concentrare (priviți-o pândind un şoarece!). În sfârşit, o pisică jucându-se cu propria coadă reproduce marele mister al Omului cosmic.

În joaca ei cu propria coadă, la început pisica nu ştie că aceasta face parte din trupul ei. Dar când o prinde şi o muşcă, descoperă că este legată de ea, întrucât simte muşcătura. Aşadar, în ea se produce cu siguranță un fel de conştientizare, un salt în conştiința ei... de pisică! V-am explicat în mai multe rânduri simbolismul şarpelui care îşi muşcă coada (Cf. *Langage symbolique, langage de la nature,* (Euvres complètes, t.8, chap. IV: «Le temps et l'éternité», pâtie I). Dar a văzut cineva măcar o dată un şarpe muşcându-şi coada? Nu cred, în timp ce o pisică, da. Iar discipolul Inițierii, care caută să se identifice cu Omul cosmic, este precum pisica ce încearcă să-şi prindă coada: el are un cap şi are o coadă, care se află la cele două extremități opuse ale universului, şi atâta timp cât nu au ajuns să se unească, el nu se cunoaşte pe sine.

Omul cosmic este creat după chipul lui Dumnezeu, care trăieşte în toate ființele. Deocamdată noi nu

suntem decât coada lui, dar El, care este capul, vrea să se cunoască prin noi. Da, Dumnezeu vrea să se cunoască prin fiecare ființă umană. Când El se va cunoaşte în noi, înseamnă că vom fi devenit perfecți, nu vom mai fi separați de El. Astfel, yoghinul indian care repetă formula «eu sunt El» se străduie să ajungă la Eul lui superior, care trăieşte în Dumnezeu. El este jos, iar Eul lui superior este sus, în înalt. Întâlnirea care se produce poate fi reprezentată printr-un cerc. De ce? Pentru că, în el, jos-ul nu poate întâlni sus-ul decât dacă el a reuşit mai întâi să înțeleagă, să cuprindă şi chiar, într-un fel, să închidă universul într-un cerc, zodiacul fiind una din reprezentările acestuia.

Şi nu contează dacă recurgi la şarpe sau la pisică pentru a traduce această realitate. Esențialul este să înțelegi că animalele nu sunt doar acele făpturi pe care omul îşi acordă dreptul de a nu le lua în seamă sau de a le folosi după bunul plac, ci simboluri ale unor procese psihice şi spirituale.

Ar mai fi, desigur, multe de spus şi despre diferitele moduri în care animalele pot participa la viața noastră - ba chiar la viața noastră spirituală. Într-o zi, în Elveția, țineam, cu câțiva frați şi câteva surori, o întrunire la Villeneuve, pe malul lacului Leman. În împrejurimi era o pădure de stejar, dar alesesem umbra unui cireş dintr-o livadă din apropiere. Pe când meditam cu toții de ceva vreme într-o tăcere adâncă, a apărut o pisicuță. Era frumoasă, grațioasă; şi a început să se cațăre pe trunchiul cireşului, apoi a sărit pe umărul meu, unde a rămas ghemuită mult timp, uitându-se cu gingăşie la frați şi surori. Apoi a coborât şi s-a dus să se aşeze în alt loc şi a rămas acolo nemişcată.

Ce însemna vizita acelei pisicuțe? Eram departe de orice locuință, de ce a venit la noi? Am să vă spun ce răspuns am primit de la lumea invizibilă. Chiar dacă ştiu că poate n-o să mă credeți, trebuie totuşi să vi-l spun, căci acesta este adevărul. Sunteți aici într-o Şcoală inițiatică şi trebuie să cunoaşteți unele realități ale tărâmului naturii vii.

Aşadar, iată acest răspuns. Grație liniştii, păcii, armoniei pe care reuşiserăm să le creăm, atrăseserăm prieteni cereşti. Regnul mineralelor, cel al vegetalelor, cel al oamenilor şi cel al spiritelor luminoase din lumea invizibilă erau deci prezente în acel moment; doar animalele lipseau din acest lanț al făpturilor care participau la adunarea noastră, iar acea pisicuță a fost trimisă de spiritele elementelor: ele i-au cerut să servească drept conductor, pentru a transmite regnului animal, spre binele lui, mesajul acestei armonii fraterne. Puteți să nu mă credeți, dar realitatea este că acea pisicuță a fost mesagerul nostru pe lângă întregul regn animal. În alte împrejurări excepționale, s-a întâmplat ca un câine să vină să participe la câte o întrunire de-a noastră. Nu se ştie ce entități intră în aceste animale, pentru a ne ajuta prin intermediul lor - şi ca să le putem şi noi ajuta. În orice caz, asta nu se petrece niciodată din întâmplare.

Cu mulți ani în urmă, aveam noi la Bonfin o pisicuță care se purta cu mine într-un mod uimitor. În fiecare dimineață venea la uşa mea şi mă aştepta. Când ieşeam, se lua după mine şi mă însoțea până la Stânca Rugăciunii, la răsăritul de soare. După ce mă aşezam, sărea pe genunchii mei şi rămânea acolo nemişcată tot timpul cât meditam. Apoi cobora cu mine. Într-o zi a dispărut. Am aşteptat-o, toată lumea a căutat-o... Iar

apoi, cineva mi-a spus că un ţăran din vecinătate, care era foarte sărac, obişnuia să prindă pisici ca să le mănânce; cu siguranţă el o prinsese. M-am întristat şi mi se mai întâmplă încă să mă gândesc la pisica aceea, care avea într-adevăr ceva extraordinar. Îmi pare rău că nu am o fotografie cu ea stând pe genunchii mei, când meditam pe Stâncă.

Ce mister, animalele! Poate doar se prefac că sunt indiferente, străine... Poate că sunt mai prezente şi mai perspicace decât credem, dar nu vor să se ştie. Am auzit întâmplări cu câini sau pisici care au dispărut după ce stăpânii lor spuseseră că vor să scape de ele. Cum de ghiciseră? Ştiu ele oare să interpreteze unele priviri sau ceva din voce le dă indicii despre sentimentele pe care le are cineva faţă de ele?

Într-o zi, la Izgrev, cineva ne-a dăruit un câine, ca să păzească domeniul. A trebuit să-i găsim un nume, iar eu i-am zis Jafar. Apoi, uneori trebuia să le explic celor care nu ştiau - sau care uitaseră - că Jafar e un personaj din *O mie şi una de nopţi-.* este marele vizir al califului Harun al-Rashid. Şi iată că Jafar al nostru şi-a schimbat mersul, ca şi cum, dintr-o dată, se simţea cineva. A devenit trufaş, avea toane, nu mai puteai să vorbeşti cu el. Oare m-a înţeles când explicam de unde îi venea numele? Cine ştie?...

O tradiţie spune că Solomon înţelegea limbajul animalelor, iar în unele cărţi de magie se găsesc metode pentru a reuşi să dezvolţi acest dar. Nu le-am încercat, dar într-o anumită măsură trebuie să fie posibil. În orice caz, chiar dacă mi se întâmplă să vorbesc despre animale ca şi când aş şti să le interpretez manifestările, ele rămân şi pentru mine un mister. Dar uneori încerc să văd dacă pot intra în comunicare cu ele.

Într-o zi, pe când meditam stând jos la rădăcina unui copac, trei păsări au poposit pe creanga de deasupra mea. Întrucât tăceau, le-am cerut să cânte şi au cântat. Când au terminat de cântat, le-am cerut să continue şi au continuat. Din nou au tăcut şi, pentru a treia oară le-am cerut să cânte... De data asta, când s-au oprit din cântat nu le-am mai cerut nimic, dar de trei ori au acceptat să răspundă dorinței mele de a le auzi.

Uneori, primăvara, mi s-a întâmplat să descopăr în grădina noastră de la Izgrev câte un cuib cu mai multe ouă. Le urmăream şi, când ieşeau puii, mă duceam în fiecare zi să-i văd pe micuții nou-născuți şi le duceam câteva fărâme de mâncare. Doamne, cât erau de înduioşători! La început, părinții erau cuprinşi de panică văzându-mă că mă apropii de puii lor, dar au simțit repede că nu voiam să le fac niciun rău şi, când vorbeam cu ei, păsările mă priveau liniştite de pe o ramură vecină. Era aşa drăguț!

În grădina mea de la Bonfin sunt porumbei albi. Stau într-o volieră mare de unde ies liber şi sunt obişnuiți să vină la mine ca să le dau grăunțe. Când pun grăunțele pe masă, vin toți, cinci sau şase, pe acea masă. Atunci mă aşez şi le vorbesc. Le spun: «O, ce frumoşi sunteți! Vă iubesc mult şi aş vrea să vă mângâi». Iau unul, îl mângâi şi el nu încearcă să scape din mâna mea. Uneori sunt prin iarbă şi, dacă trec pe lângă ei, nu-şi iau zborul, nu se sperie.

Fie că suntem conştienți sau nu de asta, animalele - şi mai ales păsările - fac parte din viața noastră. Ele ne apar în preajmă şi se îndepărtează fără să le acordăm prea mare atenție şi, cu toate acestea, sunt uneori purtătoarele unor mesaje. Ele ne pot anunța veşti bune, dar şi moartea unei rude, a unui prieten. La început nu

ştim să interpretăm ce vin să ne spună, abia după aceea înțelegem. Chiar şi în oraşe, păsările sunt prezente, ele stau în copaci, pe terase, pe acoperişurile caselor. Iar vouă vi se poate întâmpla să vă aflați în camera voastră, să fiți cuprinşi de griji sau de mâhnire. Îl implorați pe Dumnezeu să vă ajute şi vă credeți singuri. Dar iată că pe pervazul ferestrei voastre deschise a poposit o pasăre micuță care v-a auzit cerând sprijin, a auzit strigătul vostru de suferință şi vă duce ruga la cer...

Dar nu aşteptați ca lucrul acesta să se petreacă din întâmplare, faceți-vă obiceiul de a le încredința păsărilor dorințele voastre. Vedeți o pasăre trecând pe lângă voi? Formulați o rugăminte - dar să fie cea mai frumoasă, cea mai pură. Apoi spuneți-i păsării să o ducă mai departe şi ea va face asta. Chiar dacă nu aveți nimic anume de cerut, când vedeți o pasăre o puteți totuşi considera ca pe un mesager care va duce în lume gândurile voastre bune. Luați-o ca pe o ocazie de a intra în legătură cu toate făpturile înaripate. Unde veți găsi o activitate mai poetică? Pasărea este un intermediar între pământ şi cer. Ar fi prea lung să vă explic de ce este aşa. Acceptați, aşadar, să nu vă spun mai mult.

Sunt atâtea animale care, spre părerea noastră de rău, nu se arată mai prietenoase, fiindcă atunci când ne apropiem de ele, la început se tem. Cel mai bun mod de a le atrage şi de a le îmblânzi este, evident, să le hrăneşti. Asta am făcut eu când eram în deşertul Arizonei. În acest deşert trăia o specie de veverițe gri. Îmi plăcea să le privesc alergând, sărind, dar în clipa când mă apropiam, fugeau. În fiecare zi le aduceam puțină mâncare şi, încet-încet, s-au îmblânzit. În ajunul plecării, m-am dus să-mi iau rămas bun de la ele; se

obişnuiseră cu mine şi voiam să le previn că a doua zi nu voi mai fi acolo, ca să le hrănesc.

Cu şerpii am avut odată o experienţă originală. Asta se întâmpla în regiunea Luchon, Bagnères-de-Bigorre. Când mă duceam să mă plimb prin pădure, eram uimit să văd atâţia şerpi - şi nu fugeau, deşi, în general, un şarpe se face nevăzut de-ndată ce te apropii puţin. Uneori mă aşezam la rădăcina unui copac pentru a medita, iar când deschideam ochii, în jurul meu erau o mulţime de şerpi, dintre care unii destul de mari. Mi s-a explicat că erau inofensivi din cauza emanaţiilor de sulf care ieşeau din pământ - motiv pentru care, de altfel, în regiunea respectivă au fost amenajate staţiuni termale pentru tratarea căilor respiratorii. Acolo am aflat aşadar că emanaţiile de sulf pot face veninul şerpilor inofensiv; cu unii dintre cei care stăteau în cerc în jurul meu am avut conversaţii foarte interesante. Şarpele este atât de plin de semnificaţii - benefice şi malefice!

Cu insectele - furnicile, de exemplu - am alt gen de conversaţie. La Bonfin, vara, se-ntâmplă să-mi intre furnici în căsuţă. Aş putea să le fac să dispară folosind un insecticid, dar cum prefer să nu le omor, iau o furnică aşa, între degetul mare şi arătător şi îi spun: «Ascultă, drăguţo! Să te duci din partea mea să-l cauţi pe şeful tău (da, fiindcă trebuie întotdeauna să te adresezi şefului) şi să-l previi că dacă într-o oră (vedeţi, îi dau totuşi un termen) nu v-aţi luat tălpăşiţa, veţi fi exterminate». Apoi o pun delicat jos şi-mi văd de treburi. După o oră, când mă întorc, toate furnicile au dispărut. Mesajul a fost, într-adevăr, transmis.

Iar acum o să vă povestesc o întâmplare cu un greiere. Aveam la Paris un prieten bulgar care, la sosirea mea în Franţa, m-a invitat să locuiesc un timp la el.

Stătea într-un mic apartament din nordul capitalei şi, când ne-am revăzut, iată ce mi-a povestit. Undeva în spatele chiuvetei de la bucătărie, se adăpostise la un moment dat un greier care, în fiecare seară, începea să cânte. Într-o seară, cum se întorsese obosit de la lucru, până la urmă acel sunet strident şi neîntrerupt i-a devenit insuportabil şi a exclamat: «Ah, gata, ajunge!» Şi a încercat, cu un bețişor, să îl alunge din găuricea unde credea că se ascunde. Din acel moment, greierele a încetat să mai cânte. A doua zi şi în zilele următoare nu l-a mai auzit şi până la urmă s-a gândit că a plecat sau a murit. După câtva timp, într-o seară când se simțea singur şi trist, a început să suspine: «Ah, dacă nu i-aş fi vorbit atât de urât greieraşului acela, poate că ar mai cânta şi mi-ar ține de urât». După câteva clipe, spre marea lui stupoare, greierele a început din nou să cânte. Vă gândiți: «E o coincidență». Da, poate, dar aşa explică întotdeauna oamenii ceea ce nu înțeleg.

Putem intra în legătură cu toate ființele vii, pretutindeni şi mereu. Şi nu contează în ce limbă, căci gândul - şi cu atât mai mult cuvântul - produce unde care acționează asupra întregii creații. Cel care s-a străduit mult timp să-şi domine viața interioară ajunge să dobândească puterea Verbului (Cf. *Calea tăcerii,* Col. Izvor nr. 229, cap. X: «Verbul Divin şi cuvântul»). Din viața sa purificată, iluminată, se degajă o forță care îi îngăduie să deplaseze dublul eteric al unui copac, al unei flori, al unei stânci, al unui izvor, pentru a face o lucrare în lume. Ei da, el poate, de exemplu, să se adreseze unei stânci şi să-i ceară să meargă la o persoană firavă, ca s-o facă mai robustă, mai stabilă. El poate, de asemenea, să se apropie de un izvor şi să-i ceară să se ducă la nişte prieteni, pentru a-i purifica şi

a-i însufleți. Într-o zi am ars tămâie pe Stânca Rugăciunii de la Bonfin, cerându-i să se ducă până la frații şi surorile care locuiesc la Paris şi în regiunea pariziană. Mai mulți dintre ei mi-au spus după aceea că simțiseră. Vă întrebați de ce nu repet acest lucru în fiecare zi? îl fac atunci când este cazul. Şi oare ştiți voi tot ce fac?...

Pretutindeni unde mă duc, simt că natura şi locuitorii ei îmi vorbesc şi le vorbesc şi eu. În călătoriile mele, am poposit adesea pe țărmurile mărilor şi oceanelor: în Hawai, în California, în Israel, în Liban, în Thailanda etc. Şi deseori mă adresam spiritelor apelor, cerându-le să-i influențeze benefic pe toți cei care trăiesc şi lucrează pe țărmuri, pe cei care se scaldă în acele ape, pe cei care le traversează cu vaporul. Tot timpul sunt ocupat, de aceea nu mă plictisesc niciodată, mereu găsesc ceva de făcut. Creația este atât de vastă şi atât de populată! De ce nu se gândesc oamenii să le vorbească locuitorilor ei?

Evident, pentru a te face auzit de spiritele naturii, este necesar să te pui într-o stare de armonie, de puritate, de lumină. Exact acestea sunt condițiile pe care le avem noi dimineața, când mergem să vedem răsăritul soarelui. Aşadar, pe drumul pe care îl parcurgeți atunci, să nutriți sentimente de iubire şi recunoştință față de cer, de copaci, de flori, de pietre, de pământ!... Gândiți-vă, de asemenea, la toate ființele nevăzute care ne înconjoară. Datorită lor, natura este vie şi ne oferă tot ce are. Adresați-vă lor şi spuneți-le: «O, voi, gingaşi copii ai pământului, ai apei, ai aerului şi ai focului... voi gnomi, ondine, silfi, salamandre, vă iubesc, fiți răsplătiți şi binecuvântați pentru munca voastră».

Oamenii se agită încoace şi încolo, par treji, dar în realitate dorm. Ei trec prin viaţă cu ochii închişi, călcând în picioare sanctuarul naturii. Nu simt în jurul lor prezenţa invizibilă a altor făpturi vii şi inteligente, a altor forţe care circulă; ei se limitează la ce este direct accesibil celor cinci simţuri. A fi treaz înseamnă a deveni conştient de toate existenţele care ne înconjoară şi a rămâne în legătură cu ele. Mai sunt oare în lume fiinţe care nu au pierdut această legătură? Da, fără îndoială, şi ele lasă pentru aceste făpturi nevăzute hrană şi flori, fiindcă simt că ele participă la existenţa lor; vorbesc cu ele, le invită în locuinţa lor şi le fac un loc lângă vatră, cerându-le să vegheze asupra tuturor membrilor familiei şi mai ales asupra copiilor. Pentru ei sunt nişte prieteni. V-am pus uneori să ascultaţi acel trio pentru flaute şi harpă din oratoriul lui Berlioz *Copilăria lui Hristos.* O asemenea muzică evocă absolut minunat prezenţa unor făpturi aeriene, diafane. Le simţim, aproape că le vedem dansând printre noi.

Spiritele naturii aşteaptă să le cereţi ajutor şi protecţie. Dacă le ignoraţi, ce vreţi să facă? Desigur, ascultându-mă, unii dintre voi gândesc: «Dar ce ne tot spune? Suntem în secolul ştiinţelor şi al tehnicii şi el vrea acum să ne facă să credem că putem intra în legătură cu spiritele elementelor şi că ele or să ne ajute? N-o să credem niciodată aşa ceva». Ei bine, eu cred (Cf. *Les fruits de l'Arbre de Vie - La tradition kabbalistique,* Œuvres complètes, t. 32, chap. VII: «Les quatre éléments», chap. XXII: «Les esprits de la nature», *Cartea magiei divine,* Col. Izvor nr. 226, cap. VIII: «Lucrul cu spiritele naturii»). Am citit odată o carte foarte interesantă care vorbeşte despre spiritele celor patru elemente, despre însuşirile şi obiceiurile lor, despre

relațiile lor cu oamenii: *Le Comte de Gabalis ou Entretiens sur les sciences secretes (Contele de Gabalis sau Dialoguri despre ştiințele secrete)* a abatelui Montfaucon de Villars. Unele pasaje sunt, fără îndoială, greu de interpretat, dar cartea merită citită. De ce a fost autorul ei asasinat pe drumul spre Lyon, după apariția acestei cărți? S-a spus că din cauza faptului că a făcut revelații despre un subiect care trebuia să rămână necunoscut lumii profane.

Pământul, apa, aerul şi focul... Cel mai adesea, oamenii nu văd în ele decât forțe brute, impersonale, de care devin conştienți mai ales când acestea provoacă distrugeri. Ei bine, eu spun că cele patru elemente sunt locuite de entități vii şi inteligente, care ne pot ajuta în munca spirituală; şi ele pot, de asemenea, să răspundă la solicitările celor care ştiu să li se impună doar prin forța şi strălucirea spiritului lor. Eu ştiu că în natură, cele patru elemente îşi au munca lor, programul lor, pe care trebuie să le respectăm. De aceea nu-mi place să le deranjez. Dar, din când în când, mi se întâmplă să le cer câte ceva. De cerut, avem dreptul să cerem, dar ele au dreptul să nu ne împlinească ruga. Aşadar nu poți fi niciodată absolut sigur de răspunsul lor.

Cu ani în urmă, mă întorceam de la Paris, era vară şi deja se înnoptase demult. Metroul nu mergea decât până la podul de la Sevres; nu mai erau nici autobuze, nici taxiuri şi ploua foarte tare. Nu luasem umbrela şi, pentru a ajunge la casa noastră din strada Jeanne-d'Arc din Sevres, trebuia să merg aproape o oră pe jos. Eram obişnuit, dar în seara aceea, pe o asemenea ploaie!... Atunci m-am adresat spiritelor aerului: «Vedeți ce situație sunt. Dacă este cu putință, vă rog, faceți să stea puțin această ploaie, până ajung acasă». Însă, cum vă

spuneam, poți să ceri şi să nu ți se împlinească ruga. Aşa că nu ştiam care va fi răspunsul. Spre marea mea uimire, ploaia s-a oprit brusc. Atunci am plecat foarte repede, chiar am alergat aproape tot drumul... În sfârşit, am ajuns la poarta grădinii. Am intrat şi de-abia am pus piciorul în casă, că ploaia a reînceput - şi cu ce forță! Un frate care era pe acolo şi făcea pâine m-a văzut şi s-a mirat foarte tare constatând că nu eram ud. I-am spus: «Ei bine, asta e!»

În unele dimineți, la Bonfin, când nori grei ne ascund răsăritul soarelui, îi spun îngerului aerului: «Am venit aici, pe Stâncă, pentru soare, nu pentru nori. Aşa că, te rog, n-ai putea să-i muți puțin mai încolo? E atâta loc pe cer!» Şi nu insist, mă concentrez pe cu totul alt subiect. Deseori, după o clipă, când deschid ochii, iată soarele strălucind! Dar îngerul aerului nu-mi împlineşte întotdeauna rugămințile, el are munca lui de făcut; atunci înțeleg şi accept. Într-un an, în ajunul sărbătorii Arhanghelului Mihail, la sfârşitul lui septembrie, i-am cerut să ne dea vreme frumoasă a doua zi, dar iată că a plouat într-una, un adevărat potop!

Când eram în India, un clarvăzător mi-a prezis că voi avea într-o zi întreaga putere să comand spiritelor aerului. Nu pretind că posed această putere şi apoi, adevărul este că am lucruri mai importante de făcut decât să comand elementelor. Dacă sunt incendii, ca deseori vara pe Coasta de Azur, nu e de datoria mea să le cer spiritelor naturii să stingă aceste focuri aprinse de nesăbuiți, de inconştienți sau de nelegiuiți. Dar iată ce s-a întâmplat într-o zi.

Era tot la Bonfin, la începutul toamnei. Se lăsa seara... Câțiva frați au venit să bată la uşa mea, ca să-mi spună că un incendiu izbucnise la câțiva kilometri,

spre Cannes, şi că vântul sufla în direcția noastră. Le-am cerut să vină cu mine pe Stânca Rugăciunii şi, de acolo, se vedeau, într-adevăr, flăcările; atunci le-am spus să mă lase singur şi m-am adresat îngerului aerului: «înger al aerului, cu ani în urmă, satul meu a ars în Macedonia. De-abia dacă am putut, cu mama, să scăpăm... Acum, domeniul Bonfin şi satul Capitou de lângă el riscă şi ele să ardă. Te rog, fa ceva şi stinge acest foc». M-am mai concentrat un timp... şi atunci ce surpriză, ce bucurie pentru mine când, după doar cinci minute, au început să cadă picături enorme de ploaie! Desigur, pompierii şi-au făcut şi ei treaba, dar ploaia i-a ajutat mult şi i-am mulțumit îndelung îngerului aerului.

În toate țările în care călătoresc, vizitez, bineînțeles, multe oraşe, dar caut să ajung şi în pădurile lor. Când pot vedea copaci frumoşi, ceva se petrece în mine şi mă întorc fericit. Arborii, ce bogăție, ce binecuvântare! Mergând printre ei mă gândesc că toți aceşti arbori sunt lumină condensată. Da, aceste trunchiuri, aceste ramuri, aceste frunzişuri se hrănesc cu lumină, ele nu sunt decât lumină solară condensată şi mă încântă gândul că iubirea soarelui se găseşte aici din abundență. Purificând atmosfera prin oxigenul pe care îl degajă, copacii sunt binefăcătorii noştri, de aceea, cei care trăiesc în apropierea unei păduri sunt cu adevărat privilegiați.

În India, în Ceylon, în Liban, în Anglia, în Suedia, în Norvegia, în Elveția, în Franța etc., am văzut păduri minunate. Şi în Canada şi în Statele Unite, desigur. În California, în parcul Yosemite, am vizitat faimoasa pădure de sequoia. Aceşti copaci bătrâni de patru mii de ani au devenit celebri datorită trunchiurilor lor atât de enorme, încât au putut fi cioplite pentru a lăsa să treacă

maşinile prin ele. Am trecut şi eu cu maşina, a fost impresionant. Da, dar ce este păcat cu pădurea asta, e că nu prea o simţi vie, ca şi cum spiritele naturii ar fi părăsit-o.

Şi cu toate acestea, o pădure este, în mod firesc, un spaţiu locuit. Din clipa în care încep să merg printre copaci, simt prezenţe. De aceea le vorbesc. Ştiu în ce fel să mă adresez lor, cum să intru în comuniune cu sufletul lor şi ele mă înţeleg. Am avut o legătură atât de îndelungată cu copacii, încât e firesc pentru mine să le spun că sunt fraţii mei. Mă apropii de unul dintre ei şi îl îmbrăţişez, şoptindu-i: «îţi încredinţez un mesaj pentru toţi copacii din această pădure. Spune-le că îi iubesc şi că aş vrea să-i îmbrăţişez pe toţi». El transmite mesajul meu şi toţi copacii sunt bucuroşi, aproape că dansează în timp ce eu îmi continui drumul.

Un frate m-a surprins într-o zi îmbrăţişând un chiparos din grădina mea şi mi-a spus după aceea cât de mult l-a mirat acest lucru. De ce? Nu prea e nimic de mirare. Le vorbesc copacilor şi mi se întâmplă şi să-i îmbrăţişez; ei simt că îi iubesc şi îmi răspund. Oamenii ar fi mai fericiţi dacă ar şti să întreţină relaţii adevărate cu copacii. Ce este un chiparos? Ce este un brad? Ce este un eucalipt?... Trebuie să fi stat ore întregi lângă ei pentru a le descoperi sufletul şi a intra în comuniune cu el. Eu fac lucrul acesta adesea şi mi-e imposibil să exprim ce simt, revelaţiile pe care le primesc. Atunci ceva se schimbă şi în vibraţiile acelor copaci şi chiar în culorile lor.

Există păduri care şi-au pierdut locuitorii, pentru că oamenii atât de gălăgioşi, de lipsiţi de respect şi de grosolani care le cutreierau i-au făcut să fugă. Dar în toate ţările mai sunt încă locuri care n-au fost

profanate. Şi când intraţi în acele păduri, gândiţi-vă că păşiţi într-un teritoriu care aparţine spiritelor naturii, intraţi în armonie cu ele şi le veţi simţi şi voi prezenţa. Nu vă spun poveşti: zânele există, iar vrăjitorul Merlin nu este singurul care se ducea să le viziteze în pădurea Broceliande. Într-o zi am fost invitat în Bretania şi m-am dus să văd şi eu acea pădure...

Întreaga creaţie îmi vorbeşte şi îi vorbesc. De aceea, când văd în ce proză vor unii să ne facă să trăim, mă gândesc la scriitorii care au scris poveşti pentru copii: Grimm, Andersen, Perrault şi mulţi alţii, precum şi la filmele lui Walt Disney. Veţi spune: «Cum, vă uitaţi încă la filmele lui Walt Disney şi citiţi poveşti?» Nu, nu mai citesc demult poveşti, nu mai am nevoie de ele pentru a trăi în prezenţa zânelor. Trăiesc în prezenţa lor fără să văd filme şi fără să citesc poveşti. Dar ceea ce vă spun acum necesită, evident, câteva precizări. Căci dacă unii interpretează acest lucru ca pe o invitaţie la a-şi neglija responsabilităţile şi îndatoririle pentru a se cufunda în poveşti, nu le va fi deloc bine. Eu mă plimb prin lumea zânelor, rămânând însă cu picioarele foarte pe pământ. Din copilărie ştiu că dincolo de ceea ce vedem există o lume pe care nu o vedem şi care este totuşi la fel de reală. Aşa că trăiesc cu conştiinţa acestor două realităţi - vizibilă şi invizibilă - care se întrepătrund.

Lumea făpturilor nevăzute este pentru mine la fel de reală ca cea a oamenilor. Chiar dacă nu le văd, simt că spaţiul e locuit de toate aceste fiinţe numite zâne, spirite ale naturii, spirite ale celor patru elemente. Din când în când, ele vin şi poposesc pe mine, mi se aşază pe umeri sau pe cap; da, ca păsările, dar nu le vedeţi; şi se pot aşeza şi pe vol. Uneori copiii văd aceste făpturi.

În primii ani de viaţă, copiii trăiesc în contact cu fiinţele nevăzute, le zâmbesc, stau de vorbă cu ele, ascultând şi răspunzând. Dar când le povestesc despre asta adulţilor - şi în special părinţilor - aceştia nu le acordă atenţie sau îi reduc la tăcere: ce e cu asemenea născociri? Atunci, nefiind crezuţi, copiii nu mai spun nimic şi ajung să se îndoiască de ce au trăit, până când uită. Această uitare se produce către vârsta de şapte ani. Dacă adulţii ar accepta să-şi deschidă urechile la povestirile copiilor şi le-ar pune întrebări, ar avea revelaţii uimitoare; ei se lipsesc în felul acesta de ceva foarte preţios (Cf. *O educaţie care începe înainte de naştere,* Col. Izvor nr. 203, cap. IX: «Păstraţi la copil sentimentul supranaturalului»). Dar atâţia adulţi nu ştiu să se poarte cu copiii mai bine decât cu animalele!

Copiii au o legătură cu lumea invizibilă: în momentul în care întâlniţi un copil sau trebuie să vă ocupaţi de el, gândiţi-vă la asta. Gândiţi-vă şi că acest copil a fost trimis de Cer pentru a trezi în voi ceva gingaş, poetic, spiritual... În preajma fiecărui copil se află un înger păzitor, cu îndatorirea specială de a veghea asupra lui, şi dacă acesta vede că şi voi acordaţi atenţie acelui copil, vă va dărui binecuvântarea sa.

Când părinţii îmi aduc copiii, ce credeţi că fac? Evident, le vorbesc părinţilor, dar le vorbesc şi copiilor, îi mângâi pe obrăjori, îi~ îmbrăţişez, dar asta încă nu este decât latura exterioară. În realitate, chiar dacă nu o spun, încredinţez acei copii entităţilor invizibile, mă adresez îngerului lor păzitor, ca el să vegheze asupra lor. Eu ştiu că aceşti copii n-au fost puşi de Cer doar sub ocrotirea părinţilor lor. Printre ordinele îngereşti, există unul răspunzător în mod special de îngrijirea copiilor, cel al *Elohimilor* din sefira *Netsah* (Cf. *De la om la*

Dumnezeu - sefiroţi şi ierarhii îngereşti, Col. Izvor nr. 236, cap. III: «Ierarhiile îngereşti»), iar copiii se simt la adăpost lângă ei. Uneori ei le vorbesc şi nu înţeleg cum de adulţii nu fac la fel. Pentru ei, aceşti camarazi fac parte din familie, nu se sperie, nici măcar nu se miră când îi văd apărând.

Copiii aduc cu ei amintiri din epoci îndepărtate, în care oamenii considerau natura ca pe un organism viu, cu care erau permanent în legătură. Această amintire persistă la unii dintre ei, dar se estompează pe măsură ce cresc, din cauza educaţiei, a limbajului şi a atitudinii adulţilor, iar mai târziu, chiar râd gândindu-se din nou la ceea ce ei cred că n-a fost decât rodul imaginaţiei lor. Totuşi, ele erau urmele unui trecut înscris în sufletul lor şi e păcat că sfârşesc prin a se şterge.

Când părinţii, psihologii, pedagogii vor avea unele cunoştinţe iniţiatice, ei vor fi capabili să studieze cu adevărat viaţa copiilor. Vor citi în cartea sufletului lor tot ceea ce, până la o anumită vârstă, vine să se oglindească în el. Vor descoperi ce ştiu unii copii în inconştientul lor până la o profunzime nebănuită. Poate unele mame simt nedesluşit că toată viaţa universului li se dezvăluie când au un bebeluş. Şi în acest sens se poate spune că ele sunt elevele copilului lor. Celelalte, care aleg să fie doar instructoarele lui, nu învaţă mare lucru. O mamă plină de iubire, de atenţie şi de înţelepciune primeşte o întreagă iniţiere în decursul primilor ani de viaţă ai copilului ei.

Într-o zi, am avut o experienţă de-a dreptul surprinzătoare cu un bebeluş de câteva luni. Eram la Izgrev şi, după conferinţă, îi primisem şi pe numeroşii fraţi şi surori care îmi ceruseră o întrevedere. Vorbisem, vorbisem şi eram epuizat. Aveam nevoie să stau măcar

zece minute singur şi în linişte, ca să mă reîncarc. Dar iată că, pe neaşteptate, mi se aduce un îngeraş... Da, nişte părinți voiau să le binecuvântez fetița. M-am gândit: «Dar ce binecuvântare îi pot aduce acestei copile? Sunt la capătul puterilor». Tocmai voiam să-i rog să revină mai târziu, când fetița, care se afla în brațele tatălui ei, a început să mă privească şi să-mi zâmbească, făcând tot felul de mimici şi întinzând brațele către mine. Atunci părinții s-au apropiat, iar ea mi-a apucat cu mânuțele barba şi mustățile şi nu voia să le mai dea drumul. Trăgea, trăgea... Sigur că părinții erau puțin jenați, dar şi fericiți să vadă ce primire sărbătorească îmi făcea copilul lor.

Şi atunci s-a petrecut ceva extraordinar. Dintr-o dată, n-am mai simțit niciun pic de oboseală, ca şi cum, trăgându-mă de barbă, acea micuță ființă mă umpluse de forțe. Eu ştiu de multă vreme că firele de păr de pe cap şi de pe corp sunt antene prin care se pot primi curenți de energie. Dar ce se întâmplase atunci, în acest fel, era atât de neaşteptat, mai ales venind din partea unui bebeluş de câteva luni! Dintr-o dată, oboseala mea s-a risipit. S-ar fi zis că acea copilă fusese trimisă de Cer exact în acel moment şi a ştiut instinctiv ce trebuia să facă, astfel încât să- mi pot continua munca până la sfârşitul zilei. Oare ce a văzut şi a simțit ca să se poarte aşa?...

Toate manifestările copilului mic trebuie studiate cu atenție şi cu multă iubire, chiar şi la cel care nu pare deloc vioi, căci spiritul lui, care încă nu este complet încarnat în el, trăieşte parțial în afara corpului său şi el vede, simte ceea ce adulții nu mai văd şi nu mai simt. Se pare că atunci când eram copil, mi se întâmpla să povestesc unele lucruri pe care nimeni nu ştia cum să le

interpreteze. Copilul nu locuieşte cu adevărat în corpul său fizic decât de la şapte ani. Până atunci, el trăieşte parţial în afara corpului său fizic şi, de aceea, este în contact cu entităţile lumii invizibile.

Copilul rămâne încă un mare mister. Trebuie, pe cât posibil, să-l protejezi, ţinându-l într-o atmosferă de pace, de armonie, de puritate, chiar şi în timpul somnului, căci el este receptiv la toţi curenţii care circulă în jurul lui. Corpul lui astral doarme, iar corpul lui mental este încă foarte departe, dar corpul lui eteric lucrează activ şi absoarbe curenţii şi elementele atmosferei psihice. Dacă părinţii sunt atenţi la atmosfera pe care o creează în jurul copilului lor, mai târziu el va fi bine înarmat, capabil să facă faţă şocurilor şi asperităţilor vieţii (Cf. *O educaţie care începe înainte de naştere,* Col. Izvor nr. 203, cap. V: «Cuvântul magic»).

Când vine pe lume un copil, părinţii nu ştiu ce spirit locuieşte în el. Ei trebuie să-şi spună că acest copil nu le aparţine, că este un fiu, o fiică a lui Dumnezeu, căruia ei doar i-au dat un corp, adică o casă. Şi toţi cei care se apropie de el trebuie, de asemenea, să se poarte cu atenţie şi respect, pentru a-l proteja. Mai ales să evite să abuzeze de încrederea lui sau să-i dea exemple proaste şi sfaturi dăunătoare. Ceea ce vede un copil, ce aude, ce trăieşte se întipăreşte în el pentru totdeauna. De aceea n-am să repet niciodată îndeajuns: răspunderea părinţilor şi a adulţilor faţă de copii este imensă. Ei trebuie să tremure la gândul că se pot face vinovaţi de cuvinte şi de fapte urâte care îi vor marca definitiv. Adulţii care nu-i respectă pe copii vor fi pedepsiţi într-o zi de Cer şi aceste pedepse sunt cumplite (*Maestrul s-a adresat pentru ultima oară Fraternităţii, adunate în jurul unui foc imens, la Bonfin,*

pe 28 septembrie 1985, în ajunul sărbătorii de Sf. Mihail. După ce a vorbit cam o jumătate de oră, el a încheiat spunând: «Vă dăruiesc o lumină, păstrați-o cu grijă. Și dacă aveți copii, nu uitați niciodată îndatoririle pe care le aveți față de ei. Acești copii sunt suflete pe care le-ați invitat la voi. În fiecare zi, prin cuvintele, dar mai ales prin exemplul vostru, voi lăsați asupra lor propria voastră amprentă; faceți în așa fel ca această amprentă să fie cea a binelui și a frumuseții. Da, e ceva foarte serios.

Iar acum, bună seara și noapte bună. Chiar dacă nu sunt aici fizic, sunt cu voi mai mult decât am fost vreodată»).

La fel de extraordinară la copiii foarte mici este această percepție specială a lumii fizice, care merge la ei până la a crede că totul este viu, chiar şi obiectele. Ca în *Pasărea albastră* a lui Maeterlinck, copiii simt obiectele care îi înconjoară ca pe nişte prezențe familiare, prietenoase sau ostile, şi consideră normal să le spună ce gândesc sau ce aşteaptă de la ele. Un copil care se loveşte de o mobilă, care se răneşte cu un obiect, crede că acea mobilă sau acel obiect îi vrea răul şi atunci îi face reproşuri. De ce sunt obiectele vii în ochii lui? Oare pentru că este mic şi prin urmare încă puțin naiv? Poate, dar nu numai. Se întâmplă ca el să simtă că, într-un fel, obiectele sunt vii, iar viața care le însuflețeşte rămâne încă la fel de misterioasă pentru noi.

Într-o zi, trebuia să plec de la Videlinata (Sediul Asociației Fraternității Albe Universale din Elveția), pentru a merge la Lausanne să iau trenul spre Paris. M-am urcat în maşina fratelui care se oferise să mă ducă la gară, dar i-a fost imposibil s-o pornească. A încercat tot ce-a putut, maşina refuza să se pună în mişcare. Timpul trecea şi am început să mă neliniştesc, întrucât

trebuia neapărat să plec. Atunci m-am adresat maşinii ca şi când era în stare să mă înțeleagă. I-am spus: «Draga mea, ştiu că eşti binevoitoare, aşa că ascultă-mă cu atenție. Trebuie să iau un tren şi, precum vezi, nu sunt aici alte maşini cu care să pot ajunge. Fă un efort şi du-ne până la gară! Odată ce-ai ajuns acolo, poți să te opreşti dacă vrei, nu-ți voi face niciun reproş». Am continuat câteva secunde să o încurajez în gând, bătând-o amical pe carcasă, apoi i-am spus fratelui: «încearcă acum!» Şi iată că motorul a început să toarcă şi am pornit...

O oră mai târziu eram la Lausanne. Dar iată că în clipa în care s-a zărit gara, maşina s-a oprit brusc şi n-a fost chip s-o facem să mai meargă. Ne aflam în mijlocul străzii, unde provocam deja un ambuteiaj. În spatele nostru, toate maşinile claxonau. Nu aveam altă soluție decât să cobor cu valiza şi să mă grăbesc să nu pierd trenul, în timp ce fratele, cu câțiva trecători, se străduia să tragă maşina la o parte!

Ce s-a întâmplat atunci mi-a dat de gândit. Nu e nimic extraordinar în faptul că o maşină care la început nu vrea să pornească, până la urmă demarează. Dar ce este de mirare, în acest caz, e felul în care s-a oprit. Ar fi putut să facă asta înainte sau după, la întoarcerea de la gară. Ei bine, nu! Eu îi cerusem să meargă până la gară şi, imediat ce-a văzut gara (cu ce ochi, e şi asta o întrebare!), s-a gândit că, dat fiind că puteam să prind trenul, nu era obligată să meargă mai departe. A răspuns cererii mele şi-atât.

Aş putea să vă povestesc şi alte lucruri de acest fel, dar nu este necesar. Prin această întâmplare vreau doar să vă atrag atenția asupra acestui mister pe care îl

reprezintă, de asemenea, pentru noi obiectele şi relaţiile pe care le avem cu ele.

Esenţialul este să fim conştienţi că facem parte dintr-un tot, că acest tot este viu şi că, fiind viu, facem neîncetat schimburi cu el: vorbim şi ni se răspunde; ni se vorbeşte şi răspundem (Cf. *La izvorul cristalin al bucuriei,* Col. Izvor nr. 242, cap. X: «Apartenenţa noastră la Arborele Cosmic»). La tot ce facem, spunem sau cerem, primim răspunsuri: confirmare sau negare, aprobare sau condamnare. Lumea invizibilă este continuu prezentă, aici, în jurul nostru. Ea ne priveşte, ne ascultă şi ne dă întotdeauna răspunsuri. Numai că, iată, limbajul ei, foarte diferit de al nostru, nu este uşor de interpretat.

Într-un an am fost invitat în Grecia şi am stat un timp pe insula Patmos, unde tradiţia spune că apostolul Ioan a scris *Apocalipsa.* Într-o zi am meditat în camera mea de hotel, arzând tămâie, ca să pun unele întrebări lumii invizibile. Apoi am plecat să fac o plimbare pe dealuri, cu prietenii care veniseră cu mine. Şi iată că, pe marginea drumului, se afla o femeie cu o înfăţişare foarte simplă, chiar sărăcăcioasă, dar cu un chip foarte frumos. Stătea acolo ca şi cum ne aştepta şi, când am ajuns în dreptul ei, s-a apropiat de mine, mi-a sărutat mâna cu mult respect, apoi mi-a spus câteva cuvinte în greacă. Mi-au fost traduse şi iată că ce-mi spunea ea era răspunsul la întrebarea pe care o pusesem. Cerul s-a folosit de ea pentru a-mi răspunde. Eram atât de fericit! Da, întrucât cuvintele acestei necunoscute erau profetice, ele îmi aduceau răspunsul Cerului la ce întrebam. Trebuie să ştiţi că, pentru Cer, este foarte uşor să dea răspunsuri printr-o fiinţă umană, printr-un animal, dar şi prin fenomenele naturii.

De data asta se întâmpla tot în Elveția. Voiam să fac o lucrare anume şi am urcat pe Rochers de Naye, deasupra oraşului Montreux, un loc minunat, la puțin peste două mii de metri altitudine. Se însera, nu mai era niciun plimbăreț prin preajmă, totul era tăcut. M-am lăsat ghidat de prietenii mei din înalt, care mi-au indicat un loc unde se întruneau spiritele muntelui, un fel de poziție strategică de unde se pot vedea toate vârfurile din jur (Adică Alpii Savoiei, lanțul muntos Mont-Blanc, Alpii din Valais şi Alpii Bernezi). Şi acolo mi-am început lucrarea... Cum nu mai era nimeni, am rostit formulele sacre, dându-le glas cu voce puternică. Şi iată că, dintr-o dată, undeva, trei oițe au început să behăie duios, extrem de duios. Oile sunt un simbol al lui Hristos (Cf. Î*n pragul cetății sfinte - comentarii ale Apocalipsei,* Col. Izvor nr. 230, cap. VIII: «Cartea şi mielul», cap. XIV: «Cina nunții mielului») şi am înțeles că era o încurajare să-mi continui lucrarea. Atunci am continuat mult timp, foarte mult timp...

În sfârşit, când am terminat şi mă pregăteam să cobor, a răsunat o detunătură formidabilă, de s-a cutremurat tot muntele. Nu auzisem în viața mea o asemenea explozie. Am fost foarte impresionat. Am înțeles că spiritele muntelui îmi dădeau un răspuns şi, în aceeaşi seară, se anunța la radio că în ziua aceea fuseseră erupții solare foarte puternice. De ce această coincidență? Spiritele mă determinaseră să fac o lucrare în acea zi, în concordanță cu fenomenele care urmau să se producă în soare.

Aşa că acum vă spun: în ziua în care vom fi înțeles ce este viața universală din care facem parte, vom fi în stare să rostim cu adevărat cuvânt viu! Atunci poate Dumnezeu ne va spune, cum i-a spus proorocului

Iezechiel, să prorocim asupra nenumăratelor oase uscate, pentru a readuce morții la viață. Şi atunci vom spune, ca Iezechiel: *«Duhule, vino din cele patru vânturi şi suflă peste morții aceştia şi vor învia!»* Evident, e simbolic. Dar ce este simbolic, este şi real.

Cap. 16 - Un ideal de viață fraternă

Cineva îmi scrie: «Maestre, îmi place şi admir învățământul dumneavoastră, de aceea aş dori să vă întâlnesc în continuare, dar numai pe dumneavoastră, nu şi pe discipolii dumneavoastră. Găsesc că toți acei oameni din jurul dumneavoastră sunt ignoranți, oarecare, nu am nicio afinitate cu ei, nu aparținem aceluiaşi mediu, nu avem aceeaşi educație etc., etc». De mai multe ori mi s-au scris sau spus lucruri de acest gen, iar cei care se exprimă astfel nu ştiu cât de mult se discreditează în ochii mei; nu le pot dărui prietenia mea şi prefer să mă lipsesc de ei. Nu am nevoie de oameni bogați, învățați sau puternici. Pentru munca pe care vreau s-o fac, cunoştințele, puterile, o educație aleasă, banii nu folosesc la mare lucru.

Când primesc o persoană nou venită, nu mă interesează diplomele, averea, rangul ei social. Nu mă interesează nici dacă e frumoasă şi bine îmbrăcată, asta nu este interesant decât pentru ea, nu pentru mine. Pentru mine, important este idealul ei, modelul căruia încearcă să i se conformeze şi asta încerc să descopăr, nu numai după cuvintele ei, ci şi în privire, în gesturi şi în tot ce emană din ea. Căci acestea sunt ca nişte diplome pe care natura le-a întipărit pe ea şi care dezvăluie virtuțile pe care s-a străduit să le dezvolte.

Având în vedere natura muncii pe care o facem aici, vreau să ştiu pe cine pot conta; şi nu pot conta decât pe ființe care simt o nevoie profundă de a se elibera, de a-şi învinge slăbiciunile. Cât despre ceilalți, nu-mi fac iluzii, în curând mă vor părăsi sau vor încerca să-mi facă rău. Fiindcă au venit, îi accept, trebuie să le dau o şansă, încerc să-i ajut, căci ştiu cât este de grea existența

fiecăruia: poate nu au avut condiții bune, exemple bune. Dar realitatea este aşa cum este şi ştiu la ce trebuie să mă aştept. Numai că păstrez, desigur, pentru mine aceste observații, nu spun nimic şi tuturor celor care au păşit aici le urez bun venit.

În camera mea am imaginea unei Fecioare aplecându-se cu iubire asupra Pruncului Iisus pe care îl ține în brațe - un copil micuț. Privesc deseori această imagine atât de pură. Aş putea să v-o arăt spunând: «Vedeți, este copilul Fraternitate, îl țin în brațe». Căci această Fraternitate pe care Maestrul Peter Deunov m-a trimis s-o creez în Franța este, într-un fel, copilul meu şi îl țin, şi eu, în brațe.

Ideea de fraternitate pentru care lucrăm este încă asemenea unui copil nou-născut. Ca el să crească, trebuie să-i oferim hrană şi îmbrăcăminte, iar eu merg să caut această hrană şi această îmbrăcăminte până în stele. În fiecare zi le cer ceva pentru acest copil, iar stelele se apleacă asupra lui. Mă adresez şi copacilor: «îmi dați şi voi ceva?» îi vorbesc întregului univers despre acest copil care vrea să crească, să învețe să meargă, să capete cunoaştere. Eu îi ştiu toate nevoile, grija mea constantă este să-i asigur traiul şi creşterea, n-am altă muncă şi trebuie să fiu atât de atent! Am un întreg laborator pentru a analiza alimentele care îi sunt aduse. Mă asigur că sunt pure şi sănătoase, că nu conțin niciun germen de descompunere. Într-adevăr, când va creşte, acest copil trebuie să fie în stare să zguduie lumea veche din temelii. Aşa că vă cer şi vouă: aveți grijă de el. El are nevoie de multă iubire. Lipsit de iubire, ca toți copiii, ar putea muri.

Doar această idee de fraternitate - şi numai ea - are puterea să facă să domnească pacea în lume. Într-o zi,

când mă plimbam prin pădure, am cântat cântecul Maestrului Peter Deunov: *Niî sme slaveîceta gorski:* Noi suntem privighetorile pădurilor (Cf. *Chants de la Fraternité Blanche Universelle,* CD 1510 (CD2 - track 8)). Şi iată că un porumbel a venit, nu se ştie de unde, să mi se aşeze pe cap, apoi pe mână. Acum oamenii desenează acest simbol al păcii peste tot, dar nu este suficient să-l deseneze şi nici să convoace regulat adunări în care să se discute despre mijloacele de a opri războaiele. Porumbelul care s-a aşezat pe mâna mea îmi vorbea de o pace care izvorăşte din adâncurile fiinţei (Cf. *Egregorul porumbelului păcii,* Col. Izvor nr. 208, cap. I: «Pentru o mai bună înţelegere a păcii»).

Am venit printre voi, pentru ca aici, în Franţa, să se poată realiza un ideal de viaţă fraternă ce va servi drept exemplu în viitor. Franţa este considerată pretutindeni ca patria libertăţii şi a drepturilor omului, ea a învăţat întreaga lume că fiecare individ trebuie respectat ca o entitate liberă, independentă, că nimănui nu-i este îngăduit să se impună celorlalţi, să-i subjuge. Dar acum ea are de îndeplinit o altă misiune: aceea de a aduce un model de viaţă colectivă, fraternă, în care fiecare individ va accepta în mod conştient un fel de minunată servitute, pentru a accede la o altă libertate, mai adevărată, mai profundă, cea a Fiinţei sale superioare. E momentul să trăim o experienţă pe care oamenii nu au încercat-o încă şi care îi va elibera de iluziile, de izolarea şi de neputinţa lor.

Cu mijloacele pe care progresele tehnice şi ştiinţele le-au pus la îndemâna oamenilor, dacă aceştia nu se hotărăsc să iasă dm egoismul lor, din ideile lor preconcepute, pentru a învăţa cum sa trăiască împreună, tot pământul nu va mai fi în curând decât un

câmp de bătălie. Aşa că, toţi cei care vin să mă asculte, închipuindu-şi că le voi face o mulţime de revelaţii despre ştiinţele ezoterice, să ştie că vor fi dezamăgiţi. Mă vor auzi mult mai es repetând că esenţialul este să lucrezi asupra propriului caracter, să-ţi îmbunătăţeşti modul de viaţă. Pentru asta, astrologia, alchimia, magia, Cabala etc. pot fi, desigur, de o oarecare utilitate, dar ele sunt departe de a fi lucrul cel mai important. Aceluia care nu are un ideal înalt, care nu a renunţat la egocentrismul său, la nevoia de a-i domina pe ceilalţi, aceste cunoştinţe iniţiatice nu-i vor aduce nimic, ba ele constituie chiar o primejdie.

Cât despre cei care cred că le voi da metode pentru a deveni clarvăzători, trebuie să-i previn, de asemenea, că nu am deloc acea clarvedere pe care o caută ei. Clarvederea pe care o posed eu este cea a inimii. Da, am ochi foarte speciali, dar în mimă; de aceea, eu văd ceea ce alţii nu văd. Văd ce a pus Creatorul în fiinţe, lucruri care trebuie dezvoltate, hrănite. Îi pot învăţa doar această clarvedere (Cf. *Incursiune în invizibil,* Col. Izvor nr. 228, cap. VI: «Iubiţi şi ochii vi se vor deschide», cap. X: «Ochiul spiritual», cap. XIX: «Să preferăm senzaţia în locul viziunii»).

Pentru munca pe care o preconizez, vreau fiinţe bogate în mima şi-n sufletul lor. Nu trebuie să te mai mulţumeşti să vorbeşti de iubire, de pace şi de fraternitate, trebuie să le trăieşti, învăţând să te întâlneşti cu ceilalţi şi să împărtăşeşti cu ei lucruri m domenii în care valorile pe care societatea pune preţ nu mai contează atât de mult. Voi înşivă aveţi aici totul pentru a trăi în bucurie, dar cu condiţia să înţelegeţi mai întâi că bucuria voastră depinde de iubirea voastră, nu de a celorlalţi.

Fraternitatea este ca o corală. Aveți o voce; nu refuzați să vă alăturați celorlalți sub pretext că nu cântă suficient de bine pentru gustul vostru. Dacă toți cei care ştiu să cânte preferă să stea de-o parte, cum se poate forma această corală? E uşor să subliniezi slăbiciunile şi lipsurile celorlalți: ce merit credeți că aveți? Mai degrabă veniți să îmi susțineți munca, puneți-vă forțele la dispoziție, dați un exemplu de spirit fratern. Pretindeți că vă iubiți țara, dar ce faceți ca toți să poată trăi în ea fratern? încă nu ştiți cât de contagios ar putea deveni exemplul vostru.

Nu mă amestec în viața voastră personală - evident, în afară de cazul în care veniți voi înşivă la mine să vă destăinuiți. În sala noastră de întrunire stați cu toții în fața mea şi mi-e de- ajuns ca să ştiu ce trăiți interior. Pe chipul unora văd o lumină, pe al altora văd ceva tulbure, întunecat. Nu ştiu ce au făcut sau n-au făcut şi nu am nevoie să cunosc detaliile. Pot chiar spune că nu mă interesează şi nu cer nimănui să vină să-şi mărturisească greşelile. Vă dau tuturor o învățătură, metode ca să puteți merge pe drumul bun. Celor care simt că progresează, că se eliberează, le trimit în gând încurajări, ca să continue, iar celorlalți, care simt că sunt pe cale să se rătăcească, le trimit lumina mea, ca să găsească iar drumul.

Ştiu că unii dintre voi, care sunt destul de lucizi în ceea ce-i priveşte, îşi pun întrebări cu privire la atitudinea mea. Ei îşi spun: «Dar el nu vede cum suntem? Ne primeşte, ne zâmbeşte, ne dă dovezi de prietenie. Dacă ar şti, ne-ar vorbi altfel». Ei nu înțeleg de ce mă port aşa. Adevărul este că nu vreau să văd, nu vreau să ştiu anumite lucruri; acord credit oamenilor şi, acționând astfel, sper că îmi vor urma şi ei exemplul, că

vor înceta să mai stăruie asupra a ceea ce e rău în ceilalți. Văd, dar întorc privirea (Cf. *Iubirea mai mare decât credința,* Col. Izvor nr. 239, cap. X: «Cum să ne bazăm încrederea în ființe»).

Cred că ştiu despre natura umană tot ce e de ştiut. Uneori, când am avut ocazia, am intrat chiar şi în baruri, în cabarete, în cazinouri, ca să-mi dau seama. Degeaba ştii teoretic ce e ființa umană; e cu totul altceva să vezi oamenii în carne şi oase, ca să simți ce se petrece în sufletul lor. Să simți ce trăieşte cineva care iese de la cazinou, după ce a pierdut toți banii pe care îi avea - şi chiar şi pe cei pe care nu-i avea - este înspăimântător. Vă miră: nu vă închipuiați că aş fi putut pune piciorul în asemenea locuri?... Am fost invitat într-o zi şi într-o tabără de nudişti şi am acceptat, dar pusesem condiția să-mi păstrez hainele. Şi apoi, ce credeți? Când ai petrecut doi ani din viață în închisoare, poți să te duci oriunde. Şi dacă ați cunoaşte şi toate destăinuirile pe care le-am auzit şi tot ce-am citit în scrisorile pe care le primesc! De aceea, când vă vorbesc despre ființa umană, ştiu despre ce vorbesc. Dar dincolo de ce am sub ochi, mă strădui să văd ce va deveni ea într-o zi.

Când vă am în fața mea, încerc să văd în voi divinitatea a cărei expresie nu sunteți încă. Nu mă interesează cum sunteți acum. De fiecare dată când vă întâlnesc, mă gândesc la acea scânteie divină ascunsă în voi, care aşteaptă momentul să-i dați în sfârşit posibilitatea de a se manifesta. Aceasta este cea mai înaltă expresie a iubirii: să ştii să te legi la scânteia divină din fiecare făptură pentru a o hrăni, a o întări. Ce altceva credeți că face un Maestru cu discipolii săi? Şi ce credeți că fac eu cu voi? Mă ocup de această scânteie

divină din voi, care este tot ce aveți mai de preț. Şi dacă mă iubiți, aşa cum îmi spun mulți dintre voi, trebuie să fie doar pentru un lucru: fiindcă simțiți că mă adresez celei mai bune, celei mai prețioase părți din vol.

Cât de diferite ar fi relațiile dintre oameni dacă şi ei, când se întâlnesc, s-ar gândi că bărbatul sau femeia din fața lor păstrează în ființa sa o scânteie țâşnită din focul divin! Chiar şi într-un criminal trebuie să cauți această scânteie, pentru a încerca să o reînvii. Nu întotdeauna e cu putință, dar trebuie măcar încercat. Nu se ştie întotdeauna de ce o ființă umană s-a lăsat antrenată pe o pantă greşită şi nu se ştie nici ce ar putea să o readucă pe calea cea bună şi să reînvie în ea, dintr-o dată, scânteia. Este ideea pe care a dezvoltat-o Victor Hugo în *Mizerabilii,* povestind cum a procedat monseniorul Myriel cu Jean Valjean.

În câte ființe din lume scânteia divină este doar puțin întunecată, adormită! Dar cu mijloacele învățământului nostru, ea poate fi reînviată şi atunci face minuni. Spre deosebire de oameni, care sunt mereu gata să condamne, să pedepsească, Providența ştie foarte bine că, dacă o făptură s-a făcut vinovată de greşeli grave, nu înseamnă că va stărui veşnic în rău, ea se poate îndrepta, trebuie ajutată. Şi nu o poți ajuta decât concentrându-te asupra scânteii divine pe care o poartă în ea. Când bărbații şi femeile se întâlnesc, ar trebui să-şi spună: «Iată, sunt semenii noştri, pentru că au în ei, ca şi noi, o scânteie divină. Trebuie aşadar să-i considerăm frații noştri şi surorile noastre» (Cf. *Ce este un fiu al Domnului?,* Col. Izvor nr. 240, cap. XIII: «Un fiu al Domnului este frate cu toți oamenii»). Dar în loc de asta, ei îşi spun: sunt «ceilalți», n-avem nimic în comun,

n-avem treabă cu ei. Şi asta când nu-i consideră de-a dreptul duşmani ce trebuie striviţi, într-un fel sau altul.

Când mă ascultă vorbind, unii gândesc: «Dar pentru dumneavoastră viaţa fraternă e un lucra uşor. Aici toţi vă ascultă, toţi vă respectă, toţi vă iubesc». A! - aşa credeţi? Desigur, când intra în sala de întrunire, toată lumea se ridică pentru a mă saluta şi toată lumea face linişte pentru a mă asculta. Dar ce ştiţi voi despre scrisorile care mi se trimit? Şi când primesc fraţi şi surori, ce ştiţi voi despre ce aşteaptă de la mine? Şi când îmi cer sfaturi' ştiţi voi cum le aplică şi câte necazuri am după aceea din cauza asta? De unde şi de la cine credeţi că au venit calomniile şi nedreptăţile cărora le-am căzut victimă?

Acceptând rolul de îndrumător, ştiu câte greutăţi mă aşteaptă. Dar continui să acord încredere. Aşa sunt eu, n-am ce face. De câte ori n-am fost sfătuit să fiu mai prudent şi să nu las pe oricine să vină aici. Va trebui poate să ajung să fac şi asta într-o zi, căci nu pot pune în pericol întreaga Fraternitate, din cauza câtorva persoane. Dar sunt nefericit când cuiva trebuie să i se închidă uşa, îmi spun că ar trebui să-i mai dau o şansă, că poate ceva bun se va trezi în el. Ce e mai bine? Să fii nefericit pentru că trebuie să îndepărtezi pe cineva sau pentru că îţi atragi necazuri lăsându-l să intre? Vedeţi voi, trebuie mereu să alegi între două inconveniente. Sincer, m-am aflat în situaţii în care alţii, în locul meu, ar fi «închis prăvălia», cum se spune, dar nu era soluţia corectă.

Şi acum, vreţi să vă fac o mărturisire? Mă simt bogat, foarte bogat. Da, întâlnindu-vă, ascultându-vă, acceptând toate greutăţile pe care mi le faceţi, am devenit mai bogat în înţelegere, în îngăduinţă, în

răbdare. Nu e aceasta o bogăție? Da, bogăția mea vine din faptul că sunt cu voi şi că mă ocup de vol. Fără voi nu cred că aş fi câştigat atât. Nu vreți să vă îmbogățiți şi voi ca mine?...

Şi e adevărat că nici nu suntem singuri: entități invizibile ne însoțesc şi se dovedesc atente la eforturile, la nevoile noastre. Aşadar, când ele văd ce eforturi fac pentru a vă lumina, a vă susține, se grăbesc să mă ajute. La rândul meu, le adresez rugăminți, pentru a putea face față tuturor situațiilor şi cum ele sunt foarte generoase, îmi dăruiesc mult: datorită vouă, cei care sunteți aici, lăzi întregi, vagoane întregi sosesc din toate părțile. Şi dacă acceptați să trăiți fratern unii cu alții, entitățile celeste nu vă vor lăsa nici pe voi să duceți lipsă de nimic.

Lucrurile pe care încercăm să le facem pentru ceilalți, şi entitățile celeste le vor face pentru noi. Dacă ne interesăm de ceilalți, ele se vor interesa de noi. Dacă suportăm greutățile care ne vin de la ființe imperfecte din jurul nostru, dacă ne dezvoltăm răbdarea, aceste entități acceptă să aibă răbdare, să ne suporte, să ne susțină. Încercați să experimentați acest lucru, în loc să veniți să-mi spuneți că vă este imposibil să trăiți împreună în armonie câteva zile sau câteva săptămâni. Şi să nu credeți că mă flatați spunându-mi, cum fac unii: «Dar cum reuşiți să ne suportați pe toți de atâta vreme? Este extraordinar, vă admirăm». Aş prefera să mă admire mai puțin şi să încerce să înțeleagă de ce sunt răbdător şi ce metode folosesc pentru a ajunge să fiu astfel (Cf. *La izvorul cristalin al bucuriei,* Col. Izvor nr. 242, cap. XII: «Comorile nebănuite ale răbdării»).

Cine are multă iubire în inima lui este fericit cu toată lumea. Da, el descoperă la toate ființele calități,

bogăţii. Doar în el însuşi constată lipsuri. Dar iată că, în general, se întâmplă invers şi, în loc să-şi spună: «Dacă ceilalţi mi se par atât de greu de suportat, e pentru că îmi lipseşte iubirea... precum şi înţelepciunea», vin să-mi spună că cutare sau cutare a făcut aia... a zis ailaltă... Dar ce-şi închipuie că aflu de la ei? Eu ştiu foarte bine că nu sunt înconjurat de fiinţe impecabile; dar nu îngerii au nevoie de mine, nici arhanghelii. Ce spunea Iisus? *«Nu cei sănătoşi au nevoie de doctor, ci cei bolnavi».* Esenţialul pentru mine este ca cei bolnavi să vrea să devină sănătoşi, adică toţi cei aflaţi aici să fie hotărâţi să lucreze asupra lor înşişi, să se perfecţioneze. Aşadar, în loc să-i privească pe ceilalţi şi să-i critice, fiecare să înceapă prin a se privi pe sine, căci fiecare are ceva de îndreptat.

Iar acum, închipuiţi-vă că v-aş considera pe toţi foarte antipatici sau că într-o zi nu v-aş mai suporta, ce-ar trebui să fac? Ei bine, pur şi simplu să continui să mă ocup de voi, să vă vorbesc, să vă zâmbesc, să vă privesc cu iubire. Veţi spune: «Dar ar fi o ipocrizie!» Nu, mi-aş impune în felul acesta o metodă pedagogică, fiindcă raţionamentul mi-ar arăta că este mai bine pentru mine. De ce? Pentru că nu trebuie niciodată să te laşi pradă simpatiilor, antipatiilor şi dispoziţiei în care te afli. Nu e bine pentru ceilalţi, iar pentru tine este încă şi mai rău (Cf. *La pédagogie initiatique,* Œuvres complètes, t. 29, chap. VII: «Participer au travail de la Fraternité Blanche Universelle», partie II). Atunci de ce nu aţi adopta şi voi acelaşi raţionament? Dacă există în Fraternitate mutriţe care vă sunt antipatice, purtaţi-vă ca şi cum v-ar fi simpatice şi asta vă va face să creşteţi interior.

Veți spune: «Dar e atât de greu!» Ei bine, da, e greu, dar unde credeți că veți ajunge căutând doar ce e uşor? Singurul mijloc de a face față dificultăților este să nu stați să le rumegați, ci să înțelegeți tot ce veți câştiga acceptându-le. Credeți că mie mi-e uşor să fiu tot timpul printre voi? Credeți că îmi place să aud necontenit vorbindu-se de problemele unora şi altora? Dar ştiu că tocmai în felul acesta mă dezvolt şi pot apoi să vă ajut.

Când observ un defect la cineva, ce fac? Procedez ca un pictor: consider acest defect o pată pe pânza unui tablou; atunci iau o pensulă şi transform această pată, pentru a face din ea un element care se potriveşte în compoziția tabloului. Cei care îl văd exclamă: «Doamne, cât e de original! De ce este acest detaliu aşezat aşa?» Ah, aşa stau lucrurile, totul a fost calculat. Cum să valorifici ciudățeniile oamenilor? Cum să le neutralizezi defectele, integrându-le într-un scop mai general? Evident, este o întreagă artă, o artă pe care o deprindem în această şcoală a Fraternității Albe Universale. Toate imperfecțiunile unora şi altora trebuie ajustate. Această ajustare a atâtor elemente disparate contribuie la crearea unei vieți noi - şi acesta este lucrul minunat. Altminteri, mereu să critici, mereu să vezi ce nu merge, nimic mai uşor! Noi, în Bulgaria, spunem «şi bunica ştie să facă asta».

Pentru a înțelege ce este cu adevărat un Maestru spiritual, trebuie să renunțați la această imagine a pustnicului care se retrage din lume şi care iese, din când în când, din singurătate, pentru a rosti în fața celorlalți câteva vorbe de duh. Cum să-i ajuți pe oameni dacă nu îi înțelegi? Şi cum să-i înțelegi dacă nu trăieşti în mijlocul lor, pentru a le cunoaşte greutățile şi suferințele? Că, din când în când, ai nevoie să te

îndepărtezi puțin pentru a te regăsi, a te reîncărca, e firesc, e necesar, ca apoi să fii din nou disponibil. Dar şi în acest caz trebuie să rămâi conştient că, şi atunci când eşti singur, ceilalți există şi că, în clipa în care îi vei întâlni, va trebui să fii atent, vigilent, perspicace.

Contrar a ceea ce-şi închipuie mulți, înțeleptul nu-i priveşte pe ceilalți de departe. Dimpotrivă, el ştie să se pună în locul tuturor, de aceea el are profunzime în observații, măsură în judecăți şi echilibru în fapte. Veți spune: «Dar până unde poți ajunge astfel?» Până la infinit. Cel ce încearcă să se pună în locul celorlalți începe să simtă intuitiv, instinctiv, tot ce se petrece în sufletul lor. Odată ce a fost prevenit de intuiție, de instinct, el ştie cum să acționeze pentru a evita unele piedici sau a favoriza unele inițiative, iar viața lui devine din ce în ce mai bogată şi mai frumoasă.

V-am spus adesea că animalele pot fi pentru noi o sursă de învățătură. Ele au obiceiuri, trăsături de caracter specifice, care ne dau de gândit. Priviți, de pildă, liliecii. Ei, da, să nu vă mire că vă vorbesc de lilieci. Ei se pot afla cu zecile în întunericul unei peşteri şi nu se ciocnesc niciodată, căci au un fel de radar, datorită căruia pot să evite obstacolele. Liliacul, iată un exemplu asupra căruia oamenii ar trebui să mediteze. Ei nu ştiu să-şi măsoare nici cuvintele, nici gesturile, nici privirile şi nu fac decât să se jignească, să se bruscheze, să se ciocnească. Cunoaşteți, nu? A te mişca abil printre obstacole este o adevărată artă în care puteți începe să vă exersați dezvoltând în voi acel radar care se numeşte respect, atenție... Da, fie şi dacă e vorba numai despre atenția față de obiecte.

În fiecare zi vă deplasați printre nenumărate obiecte. Şi iată că sunteți grăbiți, agitați şi, împiedicându-vă în

trecere de un scaun, îl răsturnaţi. Asta vă irită, pentru că acum el vă stă în drum şi îi daţi un picior... Această lovitură de picior poate nu are în sine prea mare importanţă: important este ce se petrece în vol. A te împiedica în trecere de un scaun arată că nu ştii să-ţi măsori gesturile; iar a-i da, în plus, un picior pentru că ai fost ţinut în loc este nu numai o lipsă de inteligenţă, fiindcă nu foloseşte la nimic, ci şi o lipsă de iubire, fiindcă te-ai lăsat pradă unui acces de mânie. Cel care acţionează astfel se poartă ca un bădăran şi evident că va acţiona la fel şi cu oamenii. În plus, acest lucru se răsfrânge asupra aurei sale, care îşi pierde din lumină, şi ceva preţios se şterge în el. El şi-a dat prin urmare şi lui însuşi acea lovitură de picior, s-a maltratat pe sine.

Oricine poate să aibă un moment de neatenţie şi să răstoarne un obiect - chiar şi eu. Dar atunci ce fac? îl pun delicat la loc, bătându-l uşor, prieteneşte, cu palma. Se poate să-i şi vorbesc, dar, desigur, nu neapărat cu voce tare. Îi spun: «Iartă-ma! Uite, te pun la loc». Poate că obiectele nu prea simt dacă umblaţi sau nu atent şi blând cu ele, în schimb voi simţiţi o stare de bună dispoziţie, armonizaţi curenţii în voi, în jurul vostru. Dacă nu ştiţi cum să vă purtaţi cu nişte obiecte nevinovate, ce veţi face cu oamenii, când vor veni să vă deranjeze sau când v-au făcut un rău?

Viaţa este una şi în fiecare moment trebuie să fii conştient de ceea ce faci, căci niciun gest nu rămâne izolat; în interior sau în exterior, totul are repercusiuni. De aceea insist, de asemenea, mult să învăţaţi cum să vă salutaţi, de fiecare dată când vă întâlniţi. Spuneţi-vă că veniţi aici pentru a crea viaţa fraternă. Aşa că, în clipa în care vă întâlniţi, gândiţi-vă să vă salutaţi conştient, ca prin mână să vă transmiteţi unii altora

viața: curenți de energie, raze de culori. Schimburile cele mai puternice, cele mai benefice nu sunt neapărat cele pe care le faci apropiindu-te fizic. Poți pune multă iubire şi lumină într-un gest al mâinii şi în privirea care îl însoțeşte. Aşadar sufletul să fie părtaş la salutul vostru, iar spiritul să fie şi el prezent! Dacă veți fi venit aici doar pentru a învăța în ce fel să vă salutați, ar fi deja mult! Iar eu, cum nu am timp să vă primesc pe toți, sunteți prea numeroşi, ştiu că măcar prin salutul meu vă pot da ceva din ființa mea.

Şi să nu-mi spuneți, aşa cum au făcut unii, că acest salut aminteşte de salutul nazist, căci ei chiar nu au observat bine cum saluta Hitler şi cum vă salut eu! în clipa în care un tren se pune în mişcare, persoanele de pe peron venite să-şi conducă rudele sau prietenii care pleacă îi salută îndelung cu mâna şi atunci, spuneți-mi, oare asta vă aminteşte de salutul nazist? Lăsați-l, aşadar, pe Hitler acolo unde este, iar voi, când vă salutați, puneți în mâna voastră o viață, o forță, o iubire, ca fiecare să poată simți că ceea ce a primit prin acest salut pătrunde în el şi îl face mai hun. Este atât de important să aveți contacte psihice armonioase, înainte de a vă întâlni în planul fizic pentru a vorbi sau a lucra împreună!

În Fraternitate, ne rugăm şi medităm împreună, dar şi mâncăm împreună, iar înainte de a mânca, noi cântăm. În timpul zilei, fiecare a avut viața lui, s-a întâlnit cu diferite persoane şi s-a dedicat anumitor activități. Aşadar, fiecare vine la masă cu propriile preocupări, gânduri, sentimente, care nu se armonizează neapărat cu ale celorlalți. Cântăm pentru a realiza unitatea, a ne armoniza.

Se întâmplă uneori ca, în această armonie, să nu mai formați cu toții decât un singur suflet - un suflet atât de strălucitor, de vibrant, încât sunt parcă transportat în afara corpului. Cunosc, desigur, aceste momente de lumină, de dilatare, în care simt că particip la viața Sufletului universal, dar, în acele momente, cel mai adesea sunt singur. Ce bucurie, să pot trăi şi cu voi asemenea momente! Aşa că, după aceea, cum nu încerc să întipăresc anumite lucruri în voi numai cu gândul, iau stiloul, o foaie de hârtie, şi scriu. Da, scriu câteva cuvinte cărora le cer să intre, ca nişte semințe, adânc în voi, în subconştientul vostru, în supraconştiința voastră, cu speranța că, până la urmă, aceste semințe vor încolți într-o zi și în conştiința voastră.

Iar apoi mâncăm în tăcere (Cf. *Calea tăcerii,* Col. Izvor nr. 229, cap. IV: «Un exercițiu: să mâncăm în tăcere»). Pentru unii, care au obiceiul să stea de vorbă sau chiar să se ciorovăiască în timpul meselor, este o tăcere de moarte, un deşert. Şi totuşi, această tăcere este condiția indispensabilă ca entitățile celeste să vină pentru a fi prezente la acest moment atât de important în care, prin intermediul hranei, urmează să ne împărtăşim cu sângele şi trupul lui Hristos (Cf. *Yoga nutriției,* Col. Izvor nr. 204, cap. III: «Hrana, o scrisoare de iubire trimisă de Creator», cap. VIII: «Despre împărtăşanie», cap. IX: «Semnificația binecuvântării»). A te hrăni este prima literă din alfabetul divin, iar a mânca în tăcere, în armonie, într-o atmosferă fraternă, reprezintă pentru mine adevărata împărtăşanie.

Mi s-a întâmplat să fiu invitat să iau prânzul la ambasadori, la bancheri, la aristocrați şi am găsit, într-adevăr, acest lucru destul de greu de suportat. Toate acele feluri de mâncare, cu farfurii şi tacâmuri care sunt

schimbate într-una, şi slujitorii care servesc întâi la dreapta, iar apoi la stânga... Oare este nevoie de acest ritual? Ca să nu mai vorbesc de conversații, la care este politicos să participi! Nu mai ştii ce mănânci. Într-o zi, fiindcă-mi cunoşteam deja gazdele de ceva timp, până la urmă le-am spus: «Oare n-am putea simplifica puțin lucrurile? înțeleg că, pentru a primi anumite persoane, sunteți obligați să vă conformați unor convenții. Dar vă rog, faceți măcar o excepție cu mine. De-acum înainte nu e nevoie să mă mai primiți cu tot acest ceremonial». Stăpâna casei a zâmbit şi mi s-a părut chiar că răsuflă puțin uşurată. Vă asigur că în timpul acestui gen de mese, mi s-a întâmplat să regret simplitatea şi liniştea meselor noastre fraterne.

O atmosferă este vie fiindcă este locuită de toate entitățile luminoase atrase de cântecele, de gândurile şi de rugăciunile noastre - şi încă nu ştiți, în plus, ce protecție poate deveni ea pentru voi. Da, când te-ai obişnuit să respiri un aer curat, uşor, luminos, cum să nu simți, prin contrast, ce înseamnă o atmosferă grea, apăsătoare şi primejdiile pe care ea le prevesteşte? Deseori, o atmosferă este principalul indiciu pe care îl ai pentru a-ți forma o opinie despre anumite persoane sau situații.

Cu ani în urmă, am făcut, împreună cu un frate, o călătorie în Spania. Eram undeva lângă Granada. Ni se spusese că exista în preajmă un sat de troglodiți care merita văzut. Ne-am dus aşadar acolo, cu un grup de turişti, dar nici n-am ajuns bine, că i-am spus fratelui: «Să nu rămânem aici, să plecăm imediat!» Bărbații şi femeile care trăiau în acele peşteri aveau în privire un fel de lucire tulbure, neliniştitoare, dar mai ales simțeam în atmosferă ceva înspăimântător: pasiuni care se

dezlănţuiseră, crime care fuseseră comise, iar printre ei circulau larve' elementali, care se hrăneau cu emanaţiile lor. Fiindcă trebuie să ştiţi că, în locurile în care stau, oamenii nu sunt niciodată singuri. Alte entităţi, pe care le-au atras prin emanaţiile lor, umblă pe acolo nestingherite şi locuiesc cu ei.

Doar noi am plecat imediat, însă a doua zi, la hotel, ceilalţi turişti îşi exprimau regretul că nu ne-au urmat: petrecuseră acolo - spuneau ei - momente foarte neplăcute, fuseseră escrocaţi etc. Localnicii voiseră să le arate nu ştiu ce practici magice şi, adăugau turiştii: «Oamenii aceia s-au năpustit asupra noastră ca vulturii». Cum de nu simţiseră imediat în atmosferă ceva neliniştitor? Nu spun că este rău să ai puţină curiozitate şi interes pentru toţi oamenii, oricare ar fi - şi ei sunt fraţii noştri şi surorile noastre - dar trebuie să fii sensibil la atmosferă, ca să poţi scăpa înainte să devii victimă.

Această armonie pe care reuşim să o creăm împreună cu toţii se manifestă uneori şi sub formă de culori: un imens curcubeu care se deschide deasupra noastră şi care atrage entităţi celeste, care atrage îngeri. Da, îngeri... şi nu este doar un fel de a mă exprima, pe care l-aş dori poetic. Îngerii există şi ei vin să ne viziteze. Veţi spune: «A, aţi văzut îngeri? Povestiţi-ne...» Era o asemenea splendoare încât inima mea aproape că înceta să mai bată, dar nu e nimic de povestit. Vă voi spune doar că trebuie să dorim aceste prezenţe angelice mai mult decât orice.

Ar fi cu siguranţă un lucru bun dacă am mai putea avea nişte clădiri, dar scopul meu nu este să îmbogăţesc Fraternitatea cu câteva construcţii în plus. Fiecare societate, fiecare organism care se naşte începe să se

ocupe de clădirile în care se va instala şi aşa se face că există biserici, temple... există parlamente... există sediul Naţiunilor Unite, cel al Crucii Roşii etc. Dar războaiele continuă, şi nedreptăţile, şi sărăcia, şi crimele. Câteva clădiri în plus sau în minus nu pot schimba mare lucru atâta timp cât, în invizibil, oamenii nu vor fi capabili să construiască, cu gândurile, cu sentimentele, cu voinţa lor, monumente de lumină şi de iubire. Aceste construcţii nevăzute sunt la fel de reale ca cele din beton sau din sticlă - şi mai eficiente decât ele.

Un astfel de monument doresc eu să construim împreună, ceva de o asemenea forţă, încât toate conştiinţele din lume să fie impresionate, tulburate. Da, se va produce dintr-o dată o asemenea prefacere în conştiinţe, încât fiecare va fi purtat de un curent irezistibil: fără a-şi pune întrebări, îşi va lăsa de-o parte interesele egoiste şi se va hotărî să lucreze pentru înfăptuirea fraternităţii în lume. Nu mă întreb dacă voi reuşi să clădesc cândva un astfel de monument, dar în acest sens lucrez. Aceasta e munca ce dă sens vieţii mele şi doresc ca voi, toţi cei care veniţi aici, să participaţi la ea, cultivând această înţelegere, această iubire fraternă unii pentru alţii. Fiecare trebuie să vină pentru a adăuga o piatră la acest edificiu - şi nu vă întrebaţi care va fi locul vostru, Dumnezeu va şti unde să aşeze această piatră.

Peste tot pe unde am călătorit, am văzut realizări minunate, clădiri cu parcuri şi grădini cum Fraternitatea nu va avea, cu siguranţă, niciodată. Dar adesea, ele m-au făcut să mă gândesc la nişte morminte goale, pentru că bărbaţii şi femeile care le ocupau nu erau, ei înşişi, locuiţi de spirit, de iubire. Or, ceea ce doresc eu este să faceţi din Izgrev, din Bonfin, din toate

centrele noastre fraterne din Franța şi din celelalte țări, spații cu adevărat locuite (Cf. *O filozofie a universalului*, Col. Izvor nr. 206, cap. IX: «Congresele fraterne la Bonfin») în asemenea măsură încât, doar pătrunzând în ele, să simți în atmosferă ceva subtil, o lumină, o pace.

Ştiu că acest lucru începe să se realizeze. Persoane care intră la Bonfin pentru prima dată îmi spun asta sau o spun fraților şi surorilor. Uneori se întâmplă chiar cu muncitori care vin de la Fréjus, şoferi de camion care ne livrează alimente sau materiale. Ei nu ştiu întotdeauna cum să exprime acest lucru, dar spun că simt aici ceva special şi care le face bine. Ei da, fiindcă până şi pământul, pietrele, copacii sunt impregnați cu rugăciunile, cu cântecele, cu gândurile şi sentimentele noastre fraterne. Încercați să fiți încă şi mai conştienți de asta şi veți beneficia voi înşivă, ca şi cei care vor veni aici într-o zi.

Fiecare trebuie să se străduie să cultive cel puțin o calitate: respectul față de ceilalți, buna dispoziție, perseverența, stabilitatea, recunoştința, simțul ordinii, simțul estetic etc. - sunt atâtea! - ştiind că, datorită acestei calități, purifică şi luminează atmosfera, dar în acelaşi timp influențează benefic ființele pe care le întâlneşte, devine un model pentru ele. Evident, nu sunt atât de naiv încât să nu fi observat că, în general, oamenii sunt în mod firesc mai înclinați să jinduiască la succesul, faima, bogățiile celorlalți decât calitățile lor de răbdare, de bunătate, de devotament. Din aceste calități ei încearcă pe cât posibil să obțină un profit: este cu mult mai avantajos să profiți de calitățile celorlalți decât să lucrezi tu însuți pentru a le dobândi! Totuşi se întâmplă ca, în contact cu ei, să se lase până la urmă influențați.

A deveni un model pentru cei din jur este evident dificil, ştiu, dar merită să încerci. Studiaţi-vă bine şi descoperiţi care din calităţile voastre se pot consolida, amplifica, afirma. Alegeţi una şi cultivaţi-o cu perseverenţă, ea va deveni un centru către care vor începe să conveargă toate celelalte calităţi ale voastre. Dacă aveţi pretenţia să lucraţi asupra tuturor calităţilor voastre în acelaşi timp, nu veţi reuşi; trebuie mai întâi să vă stabiliţi un centru. Dacă hotărâţi că bunătatea va fi axul în jurul căruia se vor învârti eforturile voastre, alte virtuţi vor veni să i se alăture: răbdarea, generozitatea, înţelepciunea, chiar şi clarvederea. Da, acea clarvedere care vă face să-i ghiciţi pe ceilalţi, să simţiţi de ce au nevoie, cum să le vorbiţi sau să vă purtaţi cu ei.

Întrucât aţi venit aici, încercaţi să participaţi la munca mea, ca să putem influenţa într-o zi multe alte conştiinţe din lume! în acest fel viaţa voastră se va umple de sens şi de bucurie. Ce poate fi mai cumplit decât să trebuiască să părăseşti într-o zi pământul, fără să fi făcut nimic bun pentru ceilalţi? Din fericire, Dumnezeu a pus în inima omenească dorinţa de a fi util. La început este nevoia de a-ţi susţine familia, prietenii, ţara, dar nu e de-ajuns. Trebuie să te gândeşti la întreaga lume şi chiar la celelalte planete: şi acolo există făpturi care pot fi ajutate în evoluţia lor. Chiar dacă nu reuşiţi încă să vă propuneţi asta, trebuie cel puţin să ştiţi că această muncă este posibilă şi că, datorită ei, veţi intra în comunicare cu entităţi mai evoluate, care vă vor conduce mereu mai departe, mereu mai sus.

Uneori vă gândiţi: «Dar la ce foloseşte să mă rog, să meditez, să mă strădui să trăiesc în lumină şi în

puritate? Asta nu aduce nimic nimănui, oamenii nici măcar nu observă». Ei bine, vă înşelaţi! Când aţi făcut eforturi pentru a trăi în armonie, în lumină, simpla voastră prezenţă aduce un lucru preţios, a cărui influenţă nu o puteţi măsura.

Într-o zi, aprinzând televizorul, am dat din întâmplare peste o emisiune numită «Micul conservator al Mirelei». Se aflau acolo băieţi şi fete, care veneau pe rând să prezinte un cântec; iar profesoara lor, adică Mirela, îi învăţa să-şi învingă timiditatea, să-şi îmbunătăţească emisia vocală etc. Era foarte interesant. La un moment dat, atenţia mi-a fost atrasă de o tânără care stătea cuminte la locul ei. Din ea emana ceva atât de fin şi de subtil, că m-a încântat. Privind-o, îmi spuneam: «Dar oare ce-a făcut pentru a avea acest farmec, această graţie?» Talia, gesturile, chipul, părul, fruntea, ochii, nasul, gura, tenul, zâmbetul ei... totul era atât de frumos şi de bine proporţionat! Colegele ei nu păreau să-i acorde vreo atenţie specială, dar era evident pentru mine că simpla ei prezenţă le influenţa şi peste tot pe unde se ducea, această fată crea poezie şi inspira fiecăruia - şi mai ales fiecăreia - o tainică dorinţă de a deveni ca ea. Nu avea nevoie să spună: «Priviţi-mă, fiţi ca mine»... Ce fată n-ar fi simţit nevoia să-i semene?

Şi să nu vă mire că am ales ca exemplu această fată, pe care am zărit-o la televizor. Pentru mine toate exemplele pot fi utile pentru a vă face să înţelegeţi adevăruri ale vieţii psihice. Constat că nu vă daţi încă seama de puterea influenţei. Da, este atât de simplu! Vedem asta în fiecare zi. Iată că o artistă celebră se hotărăşte să-şi schimbe coafura... Ea nu se duce peste tot să ceară să fie imitată, dar are fotografia în reviste, este invitată la televiziune şi, de la o zi la alta, o mulţime

de femei încep să se coafeze ca ea, să poarte aceeaşi îmbrăcăminte etc. O influență spirituală este desigur mai subtilă, dar este totuşi o influență, şi ea acționează imperceptibil. De aceea trebuie să lucrați asupra voastră înşivă, pentru a deveni nişte cărți vii, care îi vor inspira pe toți cei pe care îi veți întâlni. Fără să deschideți măcar gura, veți vorbi şi asta este minunat. Cuvintele nu sunt întotdeauna cele mai convingătoare. Aşadar, să deveniți cărți vii: iată munca pe care trebuie s-o luați de acum încolo în serios, pentru că veți avea o influență benefică asupra tuturor celor care se vor apropia de vol. Iar iubirea fraternă înseamnă şi asta.

Există flori, există copaci încă necunoscuți, în locuri de pe pământ unde omul nu s-a aventurat până acum şi poate nici nu va ajunge vreodată. Atunci te întrebi uneori, ce rost au aceste plante, care nu folosesc nimănui, pentru că nimeni nu le va vedea: e lipsit de sens, te gândeşti; nu există inteligență în natură. Unii filozofi materialişti s-au folosit chiar de acest argument pentru a demonstra că nu există finalitate în creație, că totul în ea e rodul întâmplării. Poate ați ajuns şi voi vreodată în locuri aproape sălbatice, departe de lume, unde ați descoperit flori de o mare frumusețe şi v-ați întrebat: «La ce or folosi aceste flori, de a căror existență nu ştie nimeni? De ce sunt aici, necunoscute, inutile, părăsite?» Ei bine nu, în natură nicio floare, nicio plantă nu rămâne neştiută, niciuna nu este uitată, lipsită de rost. Dacă ființele umane nu fac asta, atunci entități ale lumii invizibile vin în preajma florilor celor mai tăinuite, pentru a le culege emanațiile.

Păi da, de ce numai oamenii ar putea să cunoască şi să folosească plantele, precum şi mineralele şi animalele? Mai sunt şi toate entitățile pe care nu le

vedem, dar care există: spiritele celor patru elemente, sufletele morților... Ca nişte chimişti, acestea extrag din ele anumite substanțe, cu care se hrănesc sau pe care iau cu ele, pentru a ajuta alte făpturi. Nimic nu este inutil în natură sau în societate, nimic şi nimeni. Țineți bine minte ce vă spun acum. Da, chiar dacă o ființă umană rămâne neştiută, ascunsă, iubirea şi lumina pe care ea le emană sunt culese de entități invizibile care se hrănesc cu ele şi aceste entități le pot duce, de asemenea, foarte departe pentru a salva făpturi care cer ajutor.

Când ne rugăm, câte spirite pot veni să ia din noi chintesențe care vor fi folosite pentru vindecarea suferințelor omenirii! Gândiți-vă la asta şi, dintr-o dată, existența voastră va căpăta un nou sens. Creatorul, în înțelepciunea Lui, nu a lăsat pe lume nimic inutil. De câte ori n-am verificat acest lucru şi, de aceea, vă spun acum: puteți deveni şi voi un izvor de binecuvântări pentru întreaga omenire.

Se întâmplă ca anumite persoane să-mi spună: «O, Maestre, cât trebuie să vă simțiți de singur!» Depinde de ce numim singurătate. Desigur, când constat că nu sunt nici înțeles, nici susținut în munca pe care o fac cu voi, mă pot simți singur. Dar în lumea invizibilă nu mă simt niciodată singur. V-am vorbit adesea de legea afinității, conform căreia toate ființele care nutresc acelaşi ideal, care au aceleaşi gânduri, aceleaşi sentimente, aceleaşi dorințe, intră în contact în lumea subtilă (Cf. *Cartea magiei divine,* Col. Izvor nr. 226, cap. XI: «Cele trei mari legi magice: 2. Legea afinității»). Aşadar, în invizibil, ştiu, simt că sunt ajutat, susținut, de toate ființele - din trecut dar şi din prezent - care au fost şi care sunt însuflețite de aceeaşi dorință ca şi mine, de a aduce

pacea şi fraternitatea în lume. Când vi se întâmplă să vă simțiți singuri, încercați să vă amintiți de această lege a afinității. În realitate nu suntem niciodată singuri.

În ultima zi a călătoriei mele în Turcia, eram la Istanbul. De la fereastra camerei mele de hotel priveam în stradă: casele, maşinile, oamenii trecând... Casa alăturată avea o curte, în care am văzut intrând un bătrân cu înfățişare jalnică: hainele lui, care nu mai aveau culoare, erau rupte pe alocuri. Ducea cu el un covoraş, dar atât de uzat, încât ai fi putut cu siguranță să vezi prin el. A întins covoraşul cu grijă pe jos, apoi a îngenuncheat pentru a-şi rosti rugăciunile, aşa cum fac musulmanii. Din acel moment atitudinea lui mi-a atras întreaga atenție. El se ruga cu o asemenea fervoare, o asemenea credință, o asemenea concentrare, încât am început şi eu să mă rog cu el şi i-am cerut Cerului să-i împlinească dorința. Ținuta, gesturile lui exprimau toată adorația unei făpturi față de Creatorul său şi, în pofida sărăciei lui, era evident că nu bani cerea. Dar părea atât de lipsit de mijloace, încât am vrut să fac ceva pentru el. Din păcate, până am coborât, plecase. Nu l-am găsit şi am fost dezamăgit, căci într-adevăr mă impresionase.

Am continuat să mă gândesc mult timp la acel bătrân şi îmi spuneam: «Doamne, este imposibil să nu i se împlinească ruga». Fără a bănui că cineva îl priveşte, se ruga în adâncul inimii lui cu atâta simplitate, cu atâta sinceritate! Şi ceea ce vreau mai ales să vă fac să înțelegeți povestindu-vă această întâmplare este că, tot aşa, când vă rugați din toată inima, cineva vă observă, chiar dacă nu de la fereastra unei camere de hotel. Din lumea invizibilă întotdeauna vă priveşte cineva şi dacă îi mişcați inima, e posibil să se hotărască să adauge gândul şi iubirea sa rugăciunii voastre, ca ea să fie

împlinită. Ei, da, nu sunteţi niciodată singuri, întotdeauna se găsesc câţiva «indiscreţi» care să vă privească. Şi când văd că sunteţi sinceri, dezinteresaţi, ei hotărăsc să vă susţină.

Există în lume atâtea suferinţe pe care nu le cunoaştem! Mai aflăm câte ceva din informaţiile pe care ni le oferă ziarele, radioul, televiziunea, dar este imposibil să enumeri şi să descrii toate nenorocirile care lovesc omenirea în fiecare zi, căci ce se întâmplă e de nedescris. Spiritele lumii invizibile ar vrea, desigur, să uşureze toate aceste suferinţe, dar nu pot, pentru că nu au mijloace să intervină direct pe pământ. Ele pot acţiona doar prin intermediul oamenilor înşişi. Dar unde sunt aceia care se gândesc cu adevărat să facă ceva, atunci când le stă în putinţă? Aşadar, iată îndatorirea noastră: să le oferim mijloace spiritelor celeste. Iar aceste mijloace suntem noi. Acolo unde există servitori devotaţi care se pun în slujba lor, spiritele pot, prin ei, să îmbunătăţească mult lucrurile pe pământ.

Într-o zi, în mijlocul unei conferinţe, am luat un aer grav şi, cu o voce solemnă, am întrebat: «Dragi fraţi şi surori, ştiţi cine sunt eu?» Toţi, foarte impresionaţi, credeau că voi spune că sunt Pitagora sau Orfeu sau Buddha sau Zoroastru... sau Genghis Khan, cine ştie? în orice caz, un personaj ilustru. Aşa că mă priveau, aşteptând revelaţia şi, după câteva momente, cu acelaşi aer grav şi aceeaşi voce solemnă, am spus: «Sunt trădătorul numărul unu». Şi atunci, bieţii de ei, ce surpriză, ce dezamăgire! Unii erau chiar puţin îngrijoraţi. Să fii un trădător nu este, într-adevăr, prea grozav!

Aşadar a trebuit să explic: «întregul pământ este ca o fortăreaţă imposibil de cucerit, în care nici entităţile

cele mai puternice din lumea divină nu reuşesc să instaureze ordinea, dreptatea, pacea, iubirea. De ce? Pentru că aceste entități nu sunt făcute din materie fizică. Pentru a interveni, trebuie ca oamenii înşişi să le dea posibilitatea. Pe pământ oamenii sunt la fel de puternici ca toate oştile cereşti şi dacă vor să le țină piept, nu e nimic de făcut; ele nu pot pătrunde în această fortăreață decât dacă, din interior, cineva le deschide măcar o uşă. Vă miră?... Dar câte cărți, câte filme nu povestesc întâmplări cu oraşe asediate pe care armata duşmană nu reuşea să le cucerească, până când un trădător din interior nu deschidea, în cele din urmă, o cale de trecere!

Ei bine, şi cu pământul e la fel. El nu va fi niciodată luat cu asalt din exterior de oastea cerească. Trebuie ca, din interior, trădători să facă spărturi în metereze, ca ea să poată pătrunde. De aceea m-am hotărât să devin un trădător... Recunosc că acest cuvânt sună puțin ciudat, dar nu-i nimic; cel puțin, cu acest cuvânt şi cu imaginea pe care o trezeşte, înțelegeți ce vreau să spun. Eu sunt aşadar un trădător, care se străduie să facă undeva o breşă, ca oastea cerească să poată să dea năvală înăuntru şi să-i salveze pe oameni, inspirându-le sentimente mai fraterne unii față de alții. Aşa că, nu vreți să mă ajutați puțin şi să deveniți şi voi trădători?

Dacă specia umană n-a dispărut, dacă ea supraviețuieşte încă, în pofida celor care, conştient sau inconştient, au făcut totul pentru o face să piară, asta se datorează unui mic număr de ființe care se străduiesc să neutralizeze curenții distrugători. Aceste ființe lucrează în taină, cele mai multe sunt necunoscute, ascunse nu se ştie unde, dar ele sunt atât de fericite când văd bărbați şi femei conştienți, care se hotărăsc să

participice la munca lor, cea mai utilă pentru salvarea omenirii! În această muncă vreau eu să vă angrenez, alături de mine.

Cap. 17 - Nu vreau decât libertatea voastră

Pentru cel care a lucrat mult timp ca să dobândească lumina, stăpânirea de sine şi pacea interioară, tentația de a se izola pentru a nu fi deranjat este mare: el poate să scrie cărți, să țină cursuri sau câteva conferințe, fără a se amesteca în viața celorlalți şi, mai ales, fără a-i lăsa pe ceilalți să se amestece în propria lui viață, căci întrevede deja ce greutăți îi vor crea. Nu trebuie să ne facem iluzii: dacă oamenii recunosc valoarea morală, spirituală a unei ființe şi se hotărăsc să învețe de la ea, asta nu înseamnă că şi ştiu cum s-o privească şi să găsească atitudinea corectă față de ea. Ei sunt încă atât de subjugați de ideile lor preconcepute, de dorințele lor egoiste, încât se aşteaptă, în mod firesc, ca îndrumătorul lor să se conformeze acestora şi atunci încep complicațiile. De aceea, cel mai adesea, un înțelept alege să stea departe de frământările şi de pasiunile oamenilor.

Însă pe un adevărat Maestru spiritual nu-l sfătuieşte doar înțelepciunea, el este inspirat şi de iubire. El îşi spune: «îmi voi atrage greutăți care mă vor ține pe loc în propria mea muncă, dar la ce foloseşte să progresez de unul singur? Nu-mi pot lăsa frații şi surorile în întuneric, în îndoială şi nelinişti... Voi fi liber, desigur, dar nu voi fi fericit, dacă nu contribui şi la eliberarea lor».

În India, yoghinii se străduie să atingă Nirvana, dar pentru a atinge Nirvana rămânând pe pământ, trebuie să te poți izola. Iar eu nu pot. Când Maestrul meu mi-a spus: «Aminteşte-ți că ai semnat un contract», n-a făcut asta ca să mă duc să caut beatitudinea cine ştie pe unde, departe de toți şi de toate. Existența noastră

terestră este scurtă, vom avea tot timpul să gustăm beatitudinea în lumea cealaltă. De multă vreme ştiu că sunt un călător în spaţiu, că pământul nu este patria mea, că adevărata mea patrie este în altă parte. Dar deocamdată sunt pe pământ şi atâta vreme cât sunt pe pământ, încerc să le fiu util fraţilor mei oameni, oricare ar fi greutăţile.

Voi mă numiţi Maestru, dar eu nu v-am cerut niciodată asta. Ani de zile mi s-a spus «fratele Mikhaël» şi îmi convenea perfect, aş fi acceptat fără probleme să continuaţi să-mi spuneţi aşa. Doar cei care nu cunosc realitatea muncii spirituale au nevoie de un titlu, crezând că acesta le va aduce prestigiu şi faimă. Eu n-am dorit niciodată să primesc titlul de Maestru; Fraternitatea este cea care mi l-a dat, la întoarcerea mea din India, şi nu consider asta o onoare, ci o sarcină grea pe care o port pe umeri cu răbdare. Eu mă simt în continuare fratele vostru, fac multe eforturi pentru a vă ajuta, dar mă ajutaţi voi oare să vă ajut?

Adevărul este că nu m-am simţit niciodată suficient de pregătit pentru munca pe care o fac. Nici acum nu simt că sunt gata. Şi ce înseamnă pentru mine a fi gata? A mă putea manifesta ca un intermediar, ca un mediator între Cer şi pământ, între entităţile divine şi fiinţele umane. De acest lucru este capabil doar cel ce s-a purificat de orice element care ar putea reţine sau devia curenţii celeşti. Şi cine poate pretinde că a ajuns la acest grad de puritate, de transparenţă?

Desigur, o să obiectaţi: «Dacă nu vă simţiţi încă pregătit, de ce ne repetaţi atât de des că nimic nu depăşeşte învăţătura pe care ne-o daţi?» A, asta e altceva. Plimbându-mă uneori prin Paris, am văzut cum caută vânzătorii ambulanţi să atragă atenţia trecătorilor

asupra produselor pe care vor să le vândă. Ei strigă-ntr-una: «Apropiați-vă, apropiați-vă! Iată un lichid miraculos care face să dispară toate petele. Nicăieri nu veți găsi un produs mai eficient!» Etc., etc... Iar această publicitate nu şochează pe nimeni, oamenii se opresc, ascultă, privesc şi cumpără. Atunci mi-am zis că este un exemplu de urmat şi am hotărât că şi eu voi şti să-mi «vând» produsele, adevărurile, care sunt de o valoare inestimabilă. Procedez astfel pentru a vă capta atenția. Dacă nu v-aş spune: «Iată cel mai mare adevăr», «Iată o idee pe care nu o veți găsi nicăieri în altă parte», «Este pentru prima dată când vi se revelează un asemenea lucru», oare ați face efortul să mă ascultați?... Dar, în ce mă priveşte, ştiu, simt că încă nu sunt pregătit pentru ceea ce consider a fi singura muncă ce merită făcută.

La întoarcerea mea din India, unii frați şi surori se aşteptau să mă comport de-acum încolo ca unul din acei guru despre care citiseră tot felul de istorisiri: poate că voi purta robă, poate că voi sta ore întregi nemişcat ca o statuie în fața căreia ceilalți vor veni să se prosterneze şi, din când în când, voi deschide gura pentru a rosti câteva cuvinte şi a da ordine care vor trebui imediat executate. Dar iată, au fost nevoiți să constate că eram acelaşi... În afară de faptul că acum aveam barbă. Şi au fost dezamăgiți, mi-au spus-o, se aşteptau într-adevăr să mă conformez de-acum ideii pe care şi-o făceau despre un Maestru, după cărțile pe care le citiseră. Ca şi când un an petrecut în India ar fi fost suficient pentru a mă face altfel de cum sunt în adâncul ființei mele!

Sincer, a fi înconjurat de oameni ascultători şi supuşi e un lucru care pe voi v-ar face fericiți? Eu nu găsesc că ar putea fi vreo bucurie în asta. Propria mea

libertate îmi este de-ajuns, n-am nevoie s-o iau pe-a voastră. Eu îmi găsesc fericirea în altă parte, iar fericirea mea este să vă văd inteligenți, puternici şi liberi. Da, liberi. Veți spune: «Dar atunci fiecare va putea să facă ce-l taie capul!» Nu, dimpotrivă, fiecare va avea conştiința faptului că ceea ce îl sfătuiesc este lucrul cel mai bun pentru el. Dacă accept să mă considerați Maestrul vostru, e pentru a vă ajuta să vă dezvoltați, nu pentru a vă impune ce vreau eu. Ce-aş face cu nişte ființe uniformizate, fără caracter? Pentru munca pe care trebuie să o facem împreună, am nevoie, dimpotrivă, de ființe independente, puternice, iar regulile de respectat aici nu au, tocmai, alt scop decât să vă întărească, să vă elibereze... vreau să spun să întărească şi să elibereze principiul divin din vol. Căci, deocamdată, principiul divin din voi suferă, este prizonier, ca un rege pe care supuşii l-au detronat şi l-au închis într-o temniță: voi îl chinuiți, nu-i dați nici să bea, nici să mănânce, iar eu vreau doar să vă ajut să-l scoateți din închisoare (Cf. *Păşiți cât aveți lumină,* Col. Izvor nr. 244, cap. XII: «în slujba principiului divin»).

Însă şi citindu-mi doar cărțile, unii nu înțeleg asta. Au impresia că vreau să-i îngrădesc. Deseori nici măcar nu ştiu cine sunt acele persoane, nu le cunosc, dar în loc să profite de cunoaşterea mea, ele protestează, îmi scriu că nu sunt de acord cu mine. Şi ce vor să fac? Dacă le deranjează cărțile mele, să nu le citească! Eu nu-mi pot îndeplini rolul de îndrumător decât pe lângă aceia care sunt capabili să recunoască faptul că singurul meu scop este să-i ajut să se elibereze. Ceilalți...

V-am spus că atunci când cineva vine la mine pentru prima dată, nu iau în considerare nici diplomele,

nici titlurile, nici averea lui. Din cuvintele, din atitudinea, din gesturile sale, eu caut mai ales să aflu care îi este idealul. De ce? Pentru că dacă nu are un ideal spiritual, ştiu că foarte repede mă va acuza că vreau să-l supun.

Dar ce concepţie au oamenii despre libertate, când se hotărăsc să devină discipolii unui Maestru? Asta este, într-adevăr, o întrebare... Cu prima ocazie, ei sunt gata să-i reproşeze că încearcă să-i îngrădească şi, în acelaşi timp, nu încetează a-i cere ajutor, pentru a ieşi din dificultăţile în care s-au afundat. Şi ei nu văd în asta nicio contradicţie! N-au înţeles că libertatea înseamnă să nu ai nevoie de nimeni pentru a progresa. Ce idee îşi fac ei despre libertatea lor, când nu încetează a cere proptele, bastoane, cârje... sau când caută un Maestru închipuindu-şi că el le va schimba cursul vieţii şi îi va pune la adăpost de încercări?

Ca toate fiinţele umane, discipolii unui Maestru au destinul lor, datorii karmice de plătit, iar Maestrul nu are dreptul să intervină pentru a schimba cursul lucrurilor. Dacă intervine uneori, e fiindcă simte că este momentul, fiindcă e sigur că nu întrerupe desfăşurarea unui proces necesar. Cel mai adesea, el trebuie să se limiteze la a le explica discipolilor anumite adevăruri, a le da sfaturi, metode. Nu aşteptaţi, aşadar, de la mine să intervin direct în viaţa voastră. Trebuie mai întâi să înţelegeţi cum aţi ajuns la strâmtoare şi cum puteţi ieşi din ea. Eu vă dau o lumină; dacă nu o acceptaţi sau dacă nu vedeţi nimic, ce pot face? Să presupunem chiar că vă scot din încercările prin care treceţi... Atâta timp cât nu le-aţi înţeles originea şi nu faceţi eforturi pentru a le depăşi, veţi cădea imediat înapoi în ele. Şi ce veţi face când nu voi mai fi aici? Puterea mea este aşadar

limitată. Dar datorită explicațiilor mele şi metodelor pe care vi le prezint, nu veți resimți atât de dureros aceste încercări pe care nu le puteți evita. Şi când le-ați depăşit, sunteți mai lucizi, mai puternici, mai bogați.

Aşa că, să fie limpede: nu vă voi elibera de karma voastră, dar vă pot învăța să transformați experiențele dureroase la care vă supune ea. Eu vă arăt cum să căutați eliberarea în planul conştiinței (Cf. *Libertatea, victorie a spiritului,* Col. Izvor nr. 211, cap. VI: «Adevărata libertate este o consacrare»). Fiecare dificultate pe care o întâlniți este o ocazie de a învăța; dacă aş interveni pentru a vă scăpa de ea, v-aş împiedica să progresați. Trebuie doar să vă dau o lumină şi metode ca să puteți voi înşivă să faceți munca. Şi viața mea credeți că e uşoară? Acceptând rolul de îndrumător îmi atrag toate dificultățile. Dar consider aceste dificultăți ca pe o binecuvântare şi nu le-aş da pe toate comorile din lume. Îmi spun că şi eu trebuie să progresez.

E absolut necesar ca fiecare să ştie ce poate să aştepte - sau să nu aştepte - de la mine. Dar oamenii nu dau dovadă de înțelepciune. Unii de-abia m-au cunoscut sau abia au citit câteva din cărțile mele şi hotărăsc că posed toată cunoaşterea şi toate puterile din lume. Ei îmi fac atunci o statuie, pe care o pun pe un piedestal şi îmi spun: «Sunteți Maestrul meu». Dar iată că, în scurt timp, ei descoperă că nu corespund acestei statui pe care au făcut-o şi o culcă la pământ. Ce vină are statuia? Ce vină am eu că nu sunt aşa cum şi-au închipuit - şi asta fără măcar să ştiu?

Unii mi-au spus-o: «Mi-ați părut a fi o divinitate, iar acum constat că nu sunteți». Dar ar fi trebuit să-şi dea seama imediat! Şi ce înfumurare, în plus, să creadă că o

divinitate va accepta să-i învețe şi să trăiască printre ei! Ce-au făcut ca Cerul să le trimită o divinitate? Şi iată că m-au întâlnit pe mine, căci cu siguranță nu meritau mai mult. Dacă nu sunt în stare să-l înțeleagă pe modestul îndrumător care sunt, ce vor face în fața altora mai mari?

Să zicem că nu e rău să faceți un mic stagiu lângă mine şi să vă pregătesc pentru alții, mai mari decât mine. Apoi mă veți părăsi şi e foarte bine. Ce le-a spus Ioan Botezătorul ucenicilor săi, când L-a văzut pe Iisus trecând? *«Iată Mielul lui Dumnezeu».* Şi ucenicii săi L-au urmat pe Iisus. Eu aş fi foarte fericit dacă m-ați părăsi pentru a-L urma pe Hristos. Dar sunt trist să văd că unii mă părăsesc pentru a se duce să se împotmolească în mlaştini.

Nu v-am spus niciodată cum trebuie să mă considerați, vă las să vă formați singuri o părere. Vă cer doar să reflectați la faptul că dacă m-am aflat în drumul vostru, nu este din întâmplare, e aici ceva de înțeles. De ce suntem împreună? Eu ştiu de ce sunteți în fața mea, cu mine. Adesea voi sunteți cei care nu ştiu. În orice caz, vă las liberi: liberi să veniți, liberi să plecați şi liberi să rămâneți. Dacă mă părăsiți, n-am să mă întristez, iar dacă rămâneți, iarăşi n-am să mă întristez, gândindu-mă la greutățile pe care mi le veți face cu siguranță. Vedeți, sunt extrem de binevoitor, accept tot. Vă întrebați dacă vorbesc serios?... Credeți ce vreți.

Se pare că sunt persoane care ar dori să participe la congresele noastre, dar nu vin, fiindcă li s-a spus că odată ce au pus piciorul în Fraternitate, le voi obliga să rămână. Ce idee! Ar trebui să fiu de-a dreptul neghiob ca să procedez astfel. Dacă cineva nu vrea să rămână, prefer să plece, altfel va stingheri munca pe care o avem

de făcut aici, prin voință comună şi în armonie. Vedeți, oamenii nu raționează. Şi vă voi face şi această recomandare: dacă o persoană aparține deja unui alt învățământ spiritual, nu încercați să-o atrageți în Fraternitate. Întrucât acela este locul în care se dezvoltă, se împlineşte, lăsați-o în acel învățământ. Evident, dacă ea este cea care doreşte să vină în Fraternitate, e altceva; dar dacă nu manifestă această dorință, vă rog, nu faceți nimic pentru a o atrage la noi, n-ar fi cinstit.

Se întâmplă, de asemenea, să primesc scrisori în care mi se spune: «Pentru mine sunteți ca un tată, ca o mamă...» Şi credeți că sunt fericit şi mândru să aflu că reprezint ceva atât de important pentru unele persoane? Ei bine, deloc: văd deja toate complicațiile care mă aşteaptă. Căci cunoaşteți oare mulți copii care să fie mulțumiți de părinții lor? O mare parte din viață nu au decât reproşuri să le facă. Când, mai târziu, ajung ei înşişi părinți şi văd cât este de greu, ori când propriii lor părinți sunt în vârstă sau deja au murit, îşi dau în sfârşit seama că aceştia au fost buni părinți şi le pare rău că s-au purtat urât cu ei şi au fost nerecunoscători. Ei bine, aşa se va întâmpla şi cu mine: mulți vor aştepta să mor pentru a recunoaşte tot ce puteau primi bun de la mine. Până atunci, tot eu trebuie să găsesc cel mai bun mod de a-i ajuta - şi cât e de greu, uneori!

În conferințele mele abordez chestiuni generale şi mă adresez tuturor, dar iată că atunci când vorbesc cu asprime, unii frați şi surori cred că mă adresez în mod special lor. Li se pare că recunosc un detaliu care îi priveşte în mod deosebit şi sunt jigniți. E oarecum normal să se simtă vizați, nu? Dacă ce spun nu ar privi pe nimeni, la ce-ar mai folosi să vorbesc? Or, tocmai, lucrurile pe care le spun vă privesc pe voi toți cei care vă

aflați aici, este aşadar inevitabil să vă regăsiți în ele. Eu mă uit la fiecare dintre voi ca la o carte deschisă; din fiecare citesc o pagină şi, din ce citesc, extrag o învățătură de care, mai devreme sau mai târziu, veți beneficia cu toții. N-ați observat că tot ce vă explic în conferințe am citit în voi, în cărțile care sunteți? Dacă n-ați fi aici, poate n-aş avea mare lucru de spus... Aşa că, în loc să se simtă jignit, fiecare să încerce să ia ceea ce îi va fi de folos pentru a se corecta, a se schimba în bine, fără să piardă timp frământându-se, sub pretext că s-a recunoscut în cuvintele mele.

Din momentul în care unele persoane încep să vină în Fraternitate, ştiu şi că risc să fiu făcut răspunzător de stările proaste pe care acestea le pot resimți. Ele au dus până atunci o viață dezordonată şi, în fața adevărurilor pe care le aud aici, sunt neliniştite, tulburate. Dar, cum nu le vine ideea să facă o legătură între aceste tulburări şi dezordinile din existența lor trecută, ele nu înțeleg ce le-a putut provoca. Şi iată că, într-o zi în sfârşit, descoperă... da, ce găselniță minunată: eu am cerut unor entități să le urmărească pentru a le pedepsi că n-au trăit cum trebuie înainte! Eu sunt de vină - şi mi-o spun; iar ele sunt complet nevinovate. Altora se pare că le trimit noaptea vise îngrozitoare. Ca şi cum n-aş avea nimic mai bun de făcut decât să tulbur somnul oamenilor! Din fericire, când acceptă explicațiile mele, cei mai mulți devin până la urmă conştienți de faptul că sursa stărilor lor proaste se află în ei şi încetează să mă mai acuze. Dar până atunci...

Iar acum, în ce fel trebuie să procedez când am de făcut observații personale? Mai întâi trebuie să hotărăsc să nu vorbesc decât în momentul în care simt că pot fi înțeles. De aceea, de câte ori nu m-am prefăcut că nu

văd nimic! Ar fi uşor pentru mine să chem o soră sau un frate pentru a-l preveni că e pe cale să se rătăcească şi a-i descrie ce-l aşteaptă dacă rămâne mai departe pe această cale. Dar dacă nu e pregătit să înțeleagă, va fi inutil, va riposta şi poate chiar se va îndepărta de mine, pentru a continua liniştit în altă parte, şi atunci nu-l voi mai putea ajuta. Deocamdată nu-l pot ajuta decât prin gând, prin rugăciune, şi-atât. Dacă îi dau impresia că mă amestec în treburile lui, când el nu-mi cere nimic, pun o barieră între el şi mine; pentru a continua să lucrez cu el, trebuie să mențin legătura. Şi ce se întâmplă adesea? După un timp, acea soră sau acel frate, care până la urmă şi-a dat seama că nu se află pe drumul bun, vine să mi se destăinuie şi-mi cere sfatul.

Nu spun că nu intervin niciodată. Fraților şi surorilor care mă cunosc de mult timp şi despre care ştiu că au încredere în mine, mi se întâmplă să le vorbesc foarte aspru. La început, bineînțeles, sunt nefericiți că au fost certați astfel şi poate şi puțin mânioşi şi revoltați, dar acceptă. Chiar dacă nu înțeleg imediat, ei ştiu că vreau să-i feresc de greşeli pe care apoi le va fi atât de greu să le îndrepte. Şi, un pic mai târziu, când au înțeles, îmi mulțumesc. Atunci ce bucurie pentru mine că i-am putut ajuta!

Dar mai există şi cazul unor frați şi surori care mă roagă: «Maestre, aş vrea atât de mult să mă perfecționez, spuneți-mi care îmi sunt slăbiciunile, lipsurile. - Sunt dispus să o fac, dar veți accepta? N-o să vă mâhnească? - Nu, nu, vă rog, vreau să ştiu adevărul». Unii suportă cu stoicism. Dar alții, de-abia am rostit trei cuvinte că văd în fața mea un chip răvăşit, iar dacă este o soră, începe să plângă. Bineînțeles că, cel mai adesea, nu are batistă la ea şi trebuie să mă duc să-i aduc una. Din

fericire am multe batiste!... Înțelegeți de ce uneori aştept ani de zile ca să-i spun cuiva ce are nevoie să audă. Dacă persoana e distrusă şi plânge în loc să înțeleagă ce spun, e inutil.

Şi mai sunt, desigur, cei care nu pot accepta nici cea mai mică observație din partea mea. Un frate mi-a scris într-o zi: «N-am să vă iert niciodată pentru ce mi-ați spus astăzi. Vă detest». Şi ce-i spusesem? Că e leneş. Bietul de el, în loc să mă deteste, ar fi făcut mai bine să reflecteze, i-ar fi fost mai de folos. Nu e nevoie să mă iubiți sau să mă detestați, ci doar să reflectați, atâta tot. E păcat, cred eu, că persoanele care trăiesc în greutăți şi suferințe nu ştiu să recunoască ce le-ar putea ajuta. Dar eu, în orice caz, sunt blindat împotriva gândurilor şi sentimentelor rele. Da, blindat: a trebuit să învăț să mă protejez de cei care fac magie neagră împotriva mea, ca să nu mă poată atinge. Dacă ați şti măcar ce lucruri mi-au fost trimise prin poştă! Am fost obligat să lucrez şi asupra fotografiilor mele, ca să nu mai existe legătură între ele şi mine şi să nu poată fi folosite pentru a-mi face rău. Dar să lăsăm toate acestea...

În fiecare zi, frați şi surori îmi cer întrevederi, căci - spun ei au să-mi pună întrebări pentru a-şi rezolva problemele. Foarte bine... Dar când aud aceste întrebări, deseori îi privesc uluit. De câte ori n-am dat deja răspunsuri în conferințele mele! Iar răspunsurile sunt acum şi în cărțile mele. Dar oare le-au citit? Şi dacă le-au citit, de ce nu sunt în stare să găsească răspunsurile pe care le caută? Desigur, ştiu ce gândesc unii când îmi pun întrebări: au impresia că dacă le răspund lor, personal, cuvintele mele le vor rezolva ca prin minune problemele, vor face să dispară dificultățile în care s-au afundat. Ei bine, nu, cuvintele mele nu au vreo putere

magică asupra dificultăților lor. Ei sunt aceia care trebuie să înțeleagă ce înseamnă legile vieții psihice şi spirituale pe care vi le prezint, iar apoi să le aplice, adaptându-le la situația lor. Ei se poartă ca pasagerii unui vas care au căzut în mare: se zbat, strigă după ajutor şi nu văd că eu îmi petrec timpul aruncându-le frânghii, ca să-i scot de-acolo. Şi atunci, ce pot să fac?

Drumul Inițierii este greu, ştiu. Aş vrea să nu întâlniți niciun obstacol în calea voastră, dar evenimentele sunt mai puternice decât mine. Dacă entitățile celeste mi-ar asculta rugăciunile, totul s-ar petrece blând, liniştit, uşor. Dar ele gândesc altfel. Degeaba le spun: «Sunt copiii mei, n-aş vrea să sufere», ele îmi răspund: «Au nevoie să întâlnească piedici, să fie zgâlțâiți, căci «zgâlțâielile» sunt cele care îi vor face să reflecteze, să studieze, să analizeze, să caute soluții». Eu vreau pentru voi iubirea, pacea, armonia şi sunt înțelegător, indulgent - şi asta, îmi dau seama, chiar dincolo de ce ar trebui pentru binele vostru.

Primesc enorm de multă corespondență. Unele scrisori încep foarte rezonabil: «Stimate Maestre, am să fiu concis, fiindcă ştiu cât este de prețios timpul dumneavoastră...» Urmează douăsprezece pagini scrise atât de mărunt, încât trebuie să le descifrezi cu lupa. Şi ce mi se relatează? Poveşti despre soți, soții, amanți, amante, soacre, vecini, colegi de muncă... Dar trebuie totuşi să se înțeleagă că nu pot rezolva problemele pe care le are fiecare în parte cu familia şi cu cercul său de cunoscuți. Oare când vor învăța frații şi surorile să adapteze la propria lor situație explicațiile şi metodele pe care le dau de ani de zile pentru a face față dificultăților? Mi se întâmplă, desigur, să dau personal sfaturi, dar şi atunci, cum sunt înțeles?... Şi cum sunt

urmate sfaturile mele?... Uneori ei înțeleg altceva decât spun eu sau aplică acel sfat cu stângăcie, fără a lua deloc în considerare aspectele psihologice, şi atunci rezultatul este şi mai deplorabil. Şi pe cine fac ei răspunzător de aceste noi dificultăți? Pe cine învinovățesc că le face oamenilor farmece, că-i înnebuneşte, că distruge familii etc.? Pe mine, bineînțeles.

Când vorbesc, trebuie aşadar să mă aştept mereu să fiu interpretat greşit şi uneori chiar am de ce să fiu neliniştit. Alteori, e adevărat că rezultatul poate fi foarte amuzant. Vreți un exemplu?

În perioada în care Fraternitatea încă nu se instalase în casa de la Sevres, pentru a asista la răsăritul soarelui ne adunam pe terasa parcului din Saint-Cloud. Este un loc minunat; nu ştiu cum mai e acum, dar pe atunci (*înainte de 1947. Inițial, tinerele modiste încă necăsătorite la vârsta de 25 de ani o sărbătoreau pe Sfânta Ecaterina (pe 25 noiembrie) confecționând şi purtând asemenea pălării. Cu timpul, această tradiție s-a extins la toate fetele de 25 de ani încă necăsătorite, dar ea începe să se piardă în zilele noastre*) nu se auzea niciun zgomot. Aşadar acolo, primăvara, le vedeam în fiecare dimineață pe surori venind cu pălării în culori atât de triste, atât de întunecate! De ce să porți acel maro, acel gri, acel negru, când vii să asişti la răsăritul soarelui?...

Într-o zi m-am hotărât să spun câteva cuvinte despre acest subiect. Am sugerat, aşadar, că ar putea să-şi pună pălării în culori puțin mai deschise şi chiar o floare sau două. Şi a doua zi dimineață, ce-mi văd ochii?! Ceea ce purtau unele dintre ele nu mai era o pălărie, ci o grădină: pe ea erau flori, fructe, păsări şi

panglici de toate culorile. În special una din acele pălării era un adevărat coş cu fructe: cireşe, struguri, mere, pere... Şi mă întrebam: «Oare de unde le-au scos?» în fața acestei etalări de flori şi fructe de pe capul lor, a trebuit într-adevăr să fac eforturi să nu izbucnesc în râs. Şi îmi mai spuneam că, în ciuda orei matinale, nu se putea ca ele să fi trecut neobservate: în drum întâlniseră cu siguranță câteva persoane, muncitori care mergeau la lucru... Îmi închipuiam ce comentarii trebuie să fi făcut aceştia, văzându-le.

Cu această ocazie am descoperit cât este de delicat să le faci femeilor observații cu privire la ținuta lor vestimentară. A trebuit, aşadar, să intervin din nou, pentru a cere ceva mai multă sobrietate. După câțiva ani, am văzut într-o zi la televizor acelaşi gen de pălării împodobite cu panglici, cu flori şi cu fructe, dar erau destinate unei sărbători, numită *La Fete des Catherinettes.* Vedeți, o simplă chestiune de pălării şi iată cum am fost înțeles; vă imaginați atunci ce se poate întâmpla când e vorba de lucruri mult mai importante!

«Şcoala vieții»... se întâmplă destul de des să auzim folosindu-se această expresie. Dar, pentru majoritatea oamenilor, rămân simple cuvinte. Vedem asta: dacă ar fi înțeles cu adevărat că viața e o şcoală, în fața fiecărei noi dificultăți ei ar fi imediat conştienți că au noi exerciții de făcut şi ar spune: «Iată încă o ocazie să progresez». Şi când au depăşit acea dificultate, s-ar bucura ca studentul care a trecut un examen (Cf. *La izvorul cristalin al bucuriei,* Col. Izvor nr. 242, cap. V: «La şcoala vieții: lecțiile Inteligenței Cosmice»). Când unele persoane vin să-mi destăinuie dezamăgirile, suferințele lor, sigur că nu pot rămâne indiferent. Dar trebuie să constat că, la ele, răul provine mai întâi din

necunoaşterea acestui adevăr primordial: că toți am venit pe pământ pentru a studia, a exersa. Cei mai mulți sunt convinşi că nu se află aici decât pentru a se bucura de confort, de bogății, de iubirea celorlalți, ca şi când asta li s-ar cuveni în mod firesc. Ei bine, nu; toate acestea nu se află în planurile Inteligenței cosmice.

Veți spune: «Dar atunci, Inteligența cosmică vrea ca oamenii să trudească şi să sufere?» Nu, Inteligența cosmică nu pune problema aşa: ea vrea ca oamenii să fie fericiți, dar a făcut lucrurile în aşa fel, încât ei să nu găsească fericirea decât dezvoltându-şi natura superioară, iar natura superioară nu se dezvoltă în confort şi facilitate. Citiți biografiile sfinților, Inițiaților, marilor Maeştri: prin câte încercări au trebuit ei să treacă şi cât au trebuit să lupte până să trezească în ei corpul cauzal, asupra căruia răul şi suferința nu mai au niciun fel putere (Cf. *Viața psihică: elemente şi structuri,* Col. Izvor nr. 222, cap. X: «Corpul cauzal»). Vreți să vă ajut - şi vreau şi eu să vă ajut. Vă aduc o lumină, metode, dar e îndatorirea voastră să faceți munca, nu a mea. Însă adevărul este că vă ajut şi într-un fel de care nu sunteți conştienți. Mă port sever, chiar vă scutur uneori, ca să vă hotărâți să faceți eforturi; dar apoi, fără să ştiți, în invizibil, vă ajut cu gândul, vă netezesc calea, vă trimit sprijin. Nu ştiți asta şi, fără îndoială, e mult mai bine aşa. Vă ajut, aşadar, în două feluri: impulsionându-vă să faceți eforturi şi susținându-vă în aceste eforturi. Fac ca acel băcan turc pe care l-am cunoscut la Varna. Când venea un cerşetor să-i ceară câțiva bănuți, îi spunea: «Leneşule, de ce nu munceşti? Nu-ți dau nimic, pleacă!» etc., un întreg discurs... Dar în momentul în care cerşetorul se îndepărta ruşinat, îi strecura câteva monede în buzunar. Asta mi-a plăcut

mult şi m-am hotărât să-i urmez exemplul: să fiu în acelaşi timp sever şi generos.

Când trebuie să-i fac cuiva observaţii, nu mă mulţumesc să-i adresez reproşuri, îi dăruiesc timpul meu, precum şi cunoştinţele mele, energiile mele. Ştiu cât este de greu să lucrezi asupra propriului caracter, propriului comportament. Cum să nu-l ajut pe cel pe care îl îndemn să facă în continuare eforturi? Şi nu-l voi ajuta prea mult dacă voi deschide doar gura pentru a-i vorbi cu asprime. Trebuie să-l şi susţin, dându-i ceva ce nu are încă şi, deci, iubindu-l. Când nu iubeşti pe cineva, nu simţi nicio dorinţă de a-i dărui ceva. Aşa că, cine nu are iubire, să nu încerce să-i îndrepte pe ceilalţi, să-i lase în pace, va fi mai bine pentru ei - şi pentru el.

Când ne întrunim, vă văd pe toţi aici, în faţa mea, şi pe chipurile unor fraţi şi surori citesc uneori atâta suferinţă! Ştiu că ei caută sincer lumina, fac eforturi, dar din tot felul de motive, nu găsesc leac pentru frământările lor interioare şi acest lucru li se întipăreşte pe chip, care este supt, cutat. Atunci n-aveţi idee ce sfâşiere simt în inimă. Aş vrea să deţin toate puterile ca să-i scot din acea stare şi nu le am. Puterile mele sunt limitate, dar încerc să fac tot posibilul pentru a-i susţine. Şi văd alţi fraţi şi surori care suferă, şi ei, dar care refuză să înţeleagă şi să facă eforturi. În acest caz simt, bineînţeles, cu totul altceva. Dar să nu credeţi că mă bucur, gândindu-mă că n-au decât ce merită. Nu, de data asta sunt şi mai nefericit, fiindcă ştiu că orice aş face pentru ei, nu-i voi putea ajuta; ei înşişi mă vor împiedica, într-un fel sau altul... Şi mai ales atunci când, după ce mi-au destăinuit greutăţile, neliniştile, suferinţele lor, sfârşesc prin a-mi spune: «Dar nu mă puteţi înţelege!..».

Acum m-am obişnuit, am auzit atât de des aceste cuvinte: «Nu mă puteți înțelege!» Dar sunt totuşi mereu un pic mirat. Mai întâi, dacă sunt atât de convinşi că nu-i pot înțelege, de ce vin să-mi vorbească? îşi pierd timpul şi mă fac să mi-l pierd şi pe-al meu. Dar îi ascult, răbdător şi, în cele din urmă, le spun: «Să ştiți că greşiți, vă înțeleg foarte bine, pentru că am trecut şi eu prin aceste greutăți şi suferințe. Dumneavoastră sunteți cel care nu înțelege ce vă explic, pentru că încă nu ați păşit pe calea pe care merg eu. Aşadar, dumneavoastră trebuie să faceți eforturi ca să mă înțelegeți pe mine. Credeți-mă, vă va fi mult mai bine, căci numai aşa puteți scăpa de chin». Dar măcar mă aud ei, oare? Eu, când am devenit discipolul Maestrului Peter Deunov, nu mi-aş fi permis niciodată să-i spun că nu mă înțelege. Înainte de toate, la ce-ar fi folosit să mă înțeleagă? Ştiam că eu trebuia să-l înțeleg, pentru a creşte interior şi a mă întări.

Vă cunosc greutățile, fiindcă ce trăiți voi am trăit şi eu - ba chiar mai rău de-atât. Ştiu ce înseamnă să-ți fie foame, să-ți fie frig, să fii bolnav, să nu ai bani, să nu ai unde sta, să nu te poți spăla, să fii prost îmbrăcat, să aştepți cu orele pe culoarele unui serviciu administrativ, să fii tot timpul amenințat cu expulzarea, să-ți vezi numele târât în noroi, să fii victima unor comploturi şi aruncat în închisoare... După toate lipsurile, toate încercările pe care a trebuit să le îndur, dar despre care nu e nevoie să vă vorbesc, mă pot pune în situația tuturor oamenilor - chiar şi în cea a criminalilor. Da, chiar şi a criminalilor. Pot înțelege foarte bine că, în anumite condiții absolut îngrozitoare, ființe care nu au fost în niciun fel pregătite să le înfrunte simt imboldul

de a comite crime. Evident, nu le voi da niciodată dreptate, dar le înțeleg.

Aşa că nu-mi reproşați că nu sunt capabil să mă pun în situația voastră. Tocmai pentru că o cunosc şi o înțeleg trebuie să fiu exigent cu voi, ca să vă ajut să ieşiți învingători în orice împrejurare. Ar fi cu mult mai plăcut pentru mine dacă n-ar trebui decât să vă aprob, să vă aduc laude! Credeți că e uşor să fii obligat să subliniezi de fiecare dată imperfecțiuni, lipsuri? A! Vă miră? Credeți că este uşor: nu trebuie decât să deschid gura pentru a spune ce e în neregulă. Ei bine, pentru mine asta e foarte greu, îmi cere mari eforturi şi chiar recunosc că trebuie să fii nesocotit ca să te faci atât de antipatic oamenilor. Dar accept, spre binele vostru. Pentru mine, cel mai uşor e să fiu amabil, să vă zâmbesc, să vă privesc cu iubire, să vă vorbesc cu blândețe, să iert şi fac asta pe cât se poate. Dar, în calitatea mea de pedagog, sunt obligat să fiu şi sever şi să ridic tonul. Apoi, tot restul zilei sunt trist şi nefericit, dar asta e: trebuie să-mi fac corect datoria.

Cum puteți crede că mi-e uşor să vă fac observații şi reproşuri? Când vă vorbesc de toate bogățiile pe care Dumnezeu le-a pus în voi, când vă revelez măreția, frumusețea viitorului care vă aşteaptă, atunci da, sunt fericit. Dar să vă arăt că greşiți, că n-ați procedat bine, nu, asta chiar nu-mi place. Dacă o fac, este pentru a vă elibera şi nu pentru a mă impune în fața voastră şi a vă răpi libertatea. Şi v-am cerut vreodată măcar o centimă pentru a avea dreptul să asistați la conferințele mele? Nu, învățământul meu este gratuit. Aşa că, dacă unora nu le place ce spun, să nu mai vină să mă asculte, şi-atât. În orice caz, nu au dreptul să-mi reproşeze că i-am înşelat.

V-am spus deja: propria mea libertate îmi este deajuns, nu am nevoie de-a voastră. Şi, contrar a ceea ce mulți au tendința să creadă, nu-mi place nici să fac morală. Mă mulțumesc să prezint realitățile lumii psihice care, ca şi natura, se supune unor legi. Da, legile morale sunt, în plan psihic, echivalentul legilor naturii (Cf. *Omul spre victoria destinului său,* Col. Izvor nr. 202, cap. VI: «Legile naturii şi legile morale»). Cum aş putea să stau aşa, nepăsător, când nu vedeți că mergeți pe căi care vă duc în fundături, în prăpăstii, în timp ce eu văd?... Nu vă fac morală, doar explic. Vă explic ce e benefic şi ce e nociv, ce vă va salva şi ce vă va duce la pierzare. Şi înainte de a mă hazarda să iau cuvântul în public pentru a explica orice ar fi de explicat, ani de zile am studiat şi am făcut experiențe. Doar când am reuşit, în sfârşit, să trăiesc după unele reguli ale iubirii, înțelepciunii şi adevărului, am început să vorbesc. Vorbitul trebuie să vină întotdeauna după, când eşti capabil să-ți duci propria viață în conformitate cu legile pe care le ceri celorlalți să le respecte. Dacă nu, intri în categoria panglicarilor, a şarlatanilor şi a ipocriților.

Şi mai ales, să ştiți că nu mi-aş permite niciodată să vă cer eforturi pe care nu le-am făcut eu însumi. Tot ce vă cer, am reuşit să realizez. Nu e teorie. Ceea ce vă cer, eu trăiesc zi şi noapte. De aceea, când vă vorbesc despre viața mea, e pentru a vă face să înțelegeți că cele mai mari greutăți pot fi învinse datorită acestei lumini pe care ne-o dă Ştiința inițiatică.

Cu ani în urmă, m-am întâlnit din întâmplare pe stradă cu un frate despre care ştiam că trece prin încercări grele; şi cum avea deja o tendință la neurastenie, era într-adevăr într-o stare deplorabilă. În momentul în care l-am întâlnit nu aveam timp să mă

opresc şi i-am propus să vină să mă vadă a doua zi. A doua zi, deci, l-am lăsat întâi pe el să vorbească, iar el îmi spuse: «Am încercat tot, medicii nu mai au ce să-mi facă şi vreau să isprăvesc. Dar mai înainte, trebuie să vă spun că cele câteva momente de răgaz pe care le-am avut în ultimul timp, dumneavoastră vi le datorez. În adevărurile pe care ni le transmiteți, am putut găsi uneori pacea şi chiar bucuria. De aceea vreau să vă spun că vă iubesc mult şi că vă mulțumesc, dar acum nu mai pot să lupt».

Timp de câteva secunde m-am întrebat ce aveam să-i răspund cuiva care venea să mă anunțe calm că, dintr-o clipă în alta, avea să-şi pună capăt zilelor, căci simțeam că e capabil să facă asta. L-am privit îndelung, adânc, şi i-am spus: «Credeți că viața mea e uşoară? Şi eu mă simt deseori copleşit, descurajat. Spuneți că mă iubiți şi că apreciați învățătura mea, dar vreți să mă părăsiți. Dacă m-ați iubi cu adevărat, nu v-ați gândi să muriți, ați trăi pentru a mă ajuta. Ca şi mine, v-ați strădui să faceți ceva pentru ceilalți. Vă implor, încercați, vă voi ajuta cu gândurile şi rugăciunile mele, cred că vă puteți vindeca». Şi l-am şi scuturat puțin, căci nu-i ajuți pe oameni dacă le arăți că-i înțelegi prea bine. A rămas un moment tăcut, apoi mi-a spus: «N-am privit lucrurile din acest punct de vedere. Va fi greu, dar voi încerca să fac ceea ce-mi cereți». După un timp mi-a scris că, deşi trecea încă prin momente foarte grele, simțea că se află pe drumul spre vindecare şi nu se mai gândea la sinucidere. El a înțeles că-ți poți depăşi suferințele căutând să faci ceva pentru ceilalți şi asta l-a salvat.

Ce mă miră pe mine totuşi cel mai mult, e că oamenii sunt întotdeauna gata să-l bănuiască pe un

Maestru spiritual că amenință libertatea discipolilor săi, dar nu se întreabă ce libertate îi lasă discipolii Maestrului lor. Ei găsesc că este normal să-l modeleze în capul lor, ca să fie aşa cum îl vor ei şi să răspundă tuturor aşteptărilor lor, iar dacă nu face asta, atunci câte critici! Păi, da, câți nu aşteaptă de la mine să-i las mai departe în gusturile, în părerile lor... ca să nu spun în slăbiciunile şi patimile lor! Eu trebuie să nu le spun decât ce au chef să audă, să nu-i scot din obiceiurile lor, şi ei nu rețin din cuvintele mele decât ideile şi sfaturile care nu le cer eforturi. Iar eu, ca un căpitan de vas, trebuie să rămân atent şi să țin bine cârma, ca nava să nu-şi piardă direcția, dusă de tot felul de curenți contrari.

Şi ştiți care e lucrul cel mai primejdios pentru libertatea unui Maestru spiritual? Iubirea discipolilor săi. Femei sau bărbați, care dintre ei n-ar vrea să-i atragă atenția, să fie preferați? Este firesc, desigur, dar câte complicații! Uneori zăresc în sală un frate sau o soră care ar avea nevoie de susținere, de încurajare... Aş putea face asta printr-o privire, căci prin privire îmi e cu putință să exprim multe lucruri din inima şi din sufletul meu. Dar nu o fac, fiindcă ştiu că alții, de lângă ei, vor gândi: «Dar de ce nu mă priveşte şi pe mine?» Aşa că, atunci când vreau să-mi trimit iubirea şi lumina celor care simt că au nevoie să-i susțin în eforturile lor, închid ochii. Căci tot aşa cum poți vorbi în tăcere, poți privi închizând ochii.

Ei da, pentru un Maestru spiritual, iubirea celor care îl urmează poate fi lanțul cel mai cumplit (Cf. *Adevărul, rod al înțelepciunii şi al iubirii,* Col. Izvor nr. 234, cap. IV: «Iubirea discipolului, înțelepciunea Maestrului»). Cu ani în urmă, o femeie care asistase la

câteva din conferințele mele a venit să-mi declare că eram ființa cea mai extraordinară din câte întâlnise vreodată şi că hotărâse să se căsătorească cu mine. Era căsătorită, avea copii, dintre care unul chiar puțin mai mare decât mine, dar asta nu reprezenta un obstacol pentru ea. Şi când a înțeles că nu voi ceda avansurilor ei, s-a dezlănțuit. Pe atunci eram în Franța de zece ani şi urma să primesc documentele care îmi acordau definitiv dreptul de rezidență. Ea a aflat şi, pentru a se răzbuna, s-a dus la poliție şi a făcut tot ce i-a stat în putință ca să nu obțin acele documente, spunând că sunt un om primejdios.

Şi toate declarațiile de dragoste pe care le-am primit în viața mea! Pagini întregi ... Dar să nu credeți că sunt mândru de asta. De fiecare dată ştiam că greutățile şi capcanele nu vor întârzia să apară. Nici nu vă imaginați cât de mult a trebuit să învăț să nu mă încred în iubirea oamenilor. Uneori, fete foarte tinere au hotărât să se căsătorească cu mine. Unele abia dacă au peste douăzeci de ani, eu sunt un om bătrân şi vor să se căsătorească cu mine! Ele asistă la conferințele mele şi, în loc să fie atente la adevărurile care le-ar fi atât de folositoare pentru viitor, rămân prinse în ițele sentimentelor lor: se mulțumesc să mă privească fără să asculte nimic, fără să învețe nimic.

Şi în ce situație sunt pus atunci față de părinții acestor fete, care ar dori atât de mult să le vadă ducând, în sfârşit, o viață normală, cu un soț şi copii...? Nici ei nu reuşesc să le facă să înțeleagă, nici eu, şi atunci câte necazuri pentru mine! Căci evident, eu sunt cel considerat răspunzător de a le fi inspirat asemenea sentimente. Oamenii nu-şi dau seama, vă asigur. Fiindcă mă văd pe un podium, expunând adevăruri ale

sufletului şi spiritului, în fața unui public care pare atent, ei cred că viața mea e simplă. Închipuiți-vă!... De câte ori nu trebuie să mă apăr de gândurile, sentimentele şi inițiativele atât de puțin înțelepte ale unora şi altora!

Într-o zi, la Bonfin, am fost anunțat că o femeie tânără voia să mă vadă. Se pare că vorbea despre mine în termeni extraordinari: după ea, eram cel mai mare Maestru în viață etc., etc. M-am uitat la fotografia ei: era foarte frumoasă, dar când i-am văzut privirea, am devenit circumspect. Întrucât era căsătorită, am cerut să vină cu soțul. Aşadar, el a însoțit-o; am vorbit despre diferite lucruri şi a plecat, încă şi mai încântată de mine.

Dar iată că, după câteva zile, aud că bate cineva la uşă. Deschid şi o văd pe acea tânără femeie. Ea intră în casă fără să o fi invitat şi îmi spune că vine să mă trateze, întrucât, în cursul vizitei precedente, îmi diagnosticase tot felul de boli. Da, a enumerat organele mele bolnave: plămânii, inima, splina, intestinele, ficatul... Într-adevăr, stăteam foarte prost cu sănătatea. Pentru a mă vindeca, ea adusese o sticlă cu un amestec de uleiuri pe care îl preparase special pentru mine. Şi, cu un tupeu de neînchipuit, îmi cere să mă dezbrac, ca să-mi poată face un masaj. Am fost de-a dreptul siderat! I-am spus: «N-am permis niciodată nimănui să-mi facă masaj. Cum vă puteți imagina că am să accept asta din partea dumneavoastră? Dar mai întâi spuneți-mi ce este în acea sticlă? - A, nu! Nu vă pot spune! - Foarte bine, în orice caz, este exclus să mă atingeți».

Asta a înfuriat-o, mă fulgera cu privirea, pretinzând că era o mare clarvăzătoare (dacă ar fi fost măcar puțin, ar fi «văzut» în ce fel aveam să o primesc), că străbătuse mii de constelații, că primise toate Inițierile, că putea

vindeca orice boală... Apoi s-a îndreptat spre uşă, gata să plece. Atunci i-am spus: «Nu, dacă tot ați venit, o să mai rămâneți câteva minute, pentru că sunt anumite adevăruri pe care aveți nevoie să le auziți». Nu este necesar să vă repet acum ce i-am spus, dar am fost necruțător, pentru că femeile de genul acesta sunt un pericol public. La sfârşit, în mânia ei, a făcut un gest brusc şi, fără să vrea, a spart sticla: licoarea s-a împrăştiat peste tot şi a trebuit să curăț după plecarea ei. Apoi s-a dus, bineînțeles, să se plângă de mine la o mulțime de oameni şi, dintr-o dată, nu mai eram cel mai mare Maestru de pe pământ. Mulțumesc Ție Doamne, cu atât mai bine!

Aş mai avea multe alte astfel de întâmplări de povestit - şi unele mult mai puțin amuzante - dar e de-ajuns. Nu mă plâng, dar când oamenii mă acuză că îi privez pe ceilalți de libertatea lor, ar trebui poate să se întrebe şi cât de mult preț pun ei pe a mea. Credeți că faptul de a trăi în mijlocul vostru îmi aduce mari avantaje? în unele zile m-aş simți mult mai bine dacă aş putea să mă îndepărtez puțin şi să uit toate grijile pe care mi le faceți. Pentru a fi fericit nu am nevoie de oameni în jurul meu. Interior nu mă simt niciodată singur, căci am învățat să trăiesc în comuniune cu prezențele cele mai luminoase, cele mai poetice din cer şi de pe pământ. E de-ajuns să deschid fereastra dimineața, să-mi umplu privirea de lumina zilei şi am tot ce mi-aş putea dori vreodată.

Uneori, când am obosit să tot aud poveştile, mereu aceleaşi, pe care oamenii vin să mi le spună, mi se întâmplă să-l chem la mine pe Nastratin Hogea». Îl strig: «Nastratine, vino Mulla Nasrudin (Nastratin Hogea pentru bulgari) este eroul cu multiple fațete al unui

mare număr de anecdote umoristice menite să ilustreze anumite aspecte ale doctrinei sufiste. El este cunoscut din Afganistan până în Balcani. A se vedea Idries Shah: *Les exploits de l'incomparable Mulla Nasrudin,* Le Courrier du Livre. Sau *Sublimes* încoace!» Atunci el vine, cu turbanul lui mare pe cap, şi îmi vorbeşte de soţia lui Fatme, de vecini, de măgăruşul lui, de minaretul în care urcă pentru a cânta şi a chema credincioşii la rugăciune... E într-adevăr amuzant, acest Nastratin Hogea. Spune lucruri care nu ştii niciodată prea bine dacă sunt înţelepte sau smintite şi raţionează într-un mod atât de original! îl ascult şi gata, încep să râd. Noroc că nu e nimeni să mă vadă!

Veţi spune: «Dar, totuşi, fraţii şi surorile nu vă fac doar griji şi neplăceri şi poate că sunteţi fericit uneori să le simţiţi respectul şi iubirea. Şi sunt, fără îndoială, şi unii pentru care aveţi o preferinţă». Da, bineînţeles, nu se poate altfel. Cine poate să nege că, în virtutea temperamentului, avem spontan mai multă afinitate cu unele fiinţe decât cu altele? Dar nu-mi arăt preferinţele, căci din punct de vedere pedagogic, acest lucru n-ar da rezultate bune. Cel care se simte preferat are tendinţa să se delase, să devină vanitos, să aibă pretenţii, ceea ce nu e deloc bine pentru evoluţia lui. În acelaşi timp, ceilalţi, de lângă ei, care văd această preferinţă, găsesc că nu este corect, pentru că şi ei îşi iubesc Maestrul. Gelozia, invidia încep atunci să se strecoare în fiinţa lor şi aceste sentimente nu-i pot ajuta. Situaţia mea seamănă cu cea a părinţilor faţă de copii lor: dacă părinţii au o preferinţă pentru unul din copiii, acest lucru nu este reprobabil, dar nu trebuie niciodată s-o arate. Iar eu trebuie să procedez ca un tată: dacă am unele preferinţe, încerc să nu le arăt.

Un Maestru spiritual face un foarte mare sacrificiu încarnându-se pe pământ, pentru a-i învăța pe oameni: el cheltuie în acest scop mult timp şi multă energie, pe care le-ar putea consacra propriei lui dezvoltări! Veți spune: «Dar el nu şi-a terminat deja munca?» Poate că a terminat o anumită muncă, dar există întotdeauna un nivel superior de atins, o mai mare lumină, mai multe puteri de dobândit. Dacă este permanent acaparat de discipoli, nu prea mai dispune de timpul şi de activitățile lui. Dar acceptă şi, chiar şi în munca pe care a început-o cu ei, trebuie să se arate răbdător (Cf. *Râsul înțeleptului,* Col. Izvor nr. 243, cap. XI: «Cel mai mare dintre voi să fie slujitorul vostru»). Uneori se opreşte o clipă pentru a-i aştepta, dar niciodată nu se întoarce înapoi. Când discipolii îl ajung din urmă, este fericit şi porneşte din nou la drum, pentru a-i duce cu el mai sus. Eu sunt adesea obligat să mă opresc ca să vă aştept, inima mă îndeamnă să fac asta. Mi se întâmplă să-i aduc reproşuri acestei inimi, pentru că mă împiedică să rămân la hotărârile pe care le-am luat. Ea îmi repetă: «Mai ai răbdare, aşteaptă puțin». Eu vreau să fiu sever, dar în clipa următoare, această inimă pe care mi-a dat-o mama mea - căci în această privință îi semăn mult - mă îndeamnă la îngăduință.

Dar insist totuşi, ca să avansați. E adevărat, insist pentru că mă preocupă viitorul vostru: vreau să fiți mai sănătoşi, mai înțelepți, mai frumoşi, mai fericiți. Doresc asta din toată inima, în fiecare zi. Voi nu prea vă gândiți la viitorul vostru, trebuie să mă gândesc eu la el, în locul vostru. Dar cum să mă fac înțeles? Zi şi noapte caut argumente, metode, căci ştiu că dacă nu acceptați ce vine de la mine, viața e cea care se va îngriji să vă

facă să înțelegeți, iar ea o va face fără menajamente, cu lovituri de măciucă.

Dar trebuie să vă las liberi; am doar îndatorirea de a explica - şi explic. Dacă nu sunteți atenți la ce vă spun, atunci cu atât mai rău. Sigur că e obositor, sigur că e descurajant, uneori, să-mi consum timpul şi energiile încercând să conving nişte capete tari care, deşi îmi cer ajutorul, nu țin cont de sfaturile mele. Dar nu am dreptul să vă oblig la absolut nimic. Ce faceți după aceea nu vă priveşte decât pe vol. Eu îmi continui munca şi, chiar dacă nu primiți ceea ce vă dau, acele lucruri nu se vor pierde, se vor întoarce la mine: este o lege. Dar dacă vă voi putea ajuta, voi fi omul cel mai fericit. Zi şi noapte nu mă gândesc decât la asta: să vă fiu util. Mi-e imposibil să fac altfel şi voi continua orice s-ar întâmpla.

Oamenii caută mai ales să aibă ca prieteni persoane plăcute, care le încurajează gusturile, instinctele. De cineva care le spune cum să progreseze, cum să se întreacă pe ei înşişi - Oho! - trebuie să fugă! Şi cu toate acestea, nu există prieten mai bun decât un Maestru spiritual, căci el reprezintă capul care cunoaşte direcția. Acest cap nu-ți dă, desigur, senzații plăcute. Uneori, când se sufocă sau se îneacă, când şi-a pierdut busola, discipolul se hotărăşte, în sfârşit, să recurgă la el pentru a-şi trage sufletul şi a găsi din nou drumul. Dar adesea, asta nu durează prea mult şi discipolul se întoarce să se bălăcească în mlaştini.

Şi cu toate acestea, ştiu că într-o zi veți fi obligați să recunoaşteți că am fost prietenul vostru cel mai bun, un prieten cum nu veți găsi nicăieri în altă parte; şi atunci nimeni şi nimic nu vă va putea opri din drumul vostru către lumină şi către libertate. Deocamdată nu numai că

nu v-ați dat prea bine seama că sunt prietenul vostru, dar se întâmplă uneori să mă considerați dușmanul vostru, când eu vreau doar să vă feresc de suferință.

Până la urmă veți înțelege. Numai să nu fie prea târziu! Și într-o zi vă veți duce să mă căutați chiar și pe celelalte planete, pentru a-mi mulțumi.

Cap. 18 - Alții vă ajută prin mine

De ce am vrut să fiu liber? De ce nu am întemeiat o familie?... Orice dorință de a fi liber nu se justifică decât dacă asumi alte angajamente. Iar eu aveam angajamente față de o altă familie, familia mea spirituală. Am copii de hrănit şi, în fiecare zi, le cer entităților celeste să mă lumineze, pentru a le putea aduce hrana cea mai bună. Căci asta este îndatorirea mea: să vă hrănesc.

V-am spus-o deja, sunt un bucătar şi, ca orice bucătar bun, înainte de a vă aduce o mâncare, o gust. Dacă mi se pare că-i lipseşte un ingredient sau că nu e destul de fiartă, mai aştept. Nu v-am adus până acum nimic care să nu fi fost mai întâi gustat, verificat de sute de ori. Şi numai după ce am constatat că felul meu de mâncare este hrănitor, gustos, vi-l aduc: apoi trec la altă rețetă. În restaurantul meu sunteți aşadar invitați să gustați cele mai bune mâncăruri, bucatele cele mai delicioase şi mereu noi.

Când veți şti să primiți în ființa voastră cu multă atenție, iubire şi recunoştință această hrană pe care v-o dau, o veți putea transforma imediat în lumină şi sănătate. Dacă m-aş îndoi că e aşa, dacă aş simți că această hrană este indigestă sau nesănătoasă, aş închide imediat restaurantul, căci nu vreau ca numele şi faptele mele să fie înscrise undeva ca fiind cele ale unei ființe răufăcătoare. Nu vreau ca Stăpânii destinelor să mă cheme într-o zi dinaintea lor şi să-mi spună: «Uite unde i-ai dus pe bieții oameni. Du-te înapoi pe pământ, să-ți îndrepți greşelile».

Ca toată lumea, am călătorit cu trenul noaptea. Era în vremea când căile ferate nu erau aşa de perfecționate

ca astăzi, iar locomotivele, care mergeau cu cărbune, scoteau nori negri de fum. În timpul acestor lungi trasee, mi se întâmpla să mă gândesc la conductorul trenului, ce se afla acolo, în faţă, scrutând întunericul cu ochii strălucitori în noapte, atent la fiecare din gesturile sale, pentru a duce toţi pasagerii teferi la destinaţie. Îmi spuneam: «în timp ce unii citesc sau dorm sau vorbesc sau îşi dăruiesc sărutări, el veghează, nu-şi poate permite nici cea mai mică neatenţie, nici cea mai mică scăpare. De fiecare dată când trenul se opreşte, călătorii coboară bucuroşi că au ajuns, dar oare îndreaptă ei măcar un gând, o privire către acest om, datorită căruia sunt acolo teferi?... Iar el, care îi vede plecând, nici măcar nu se miră că nimeni nu vine să-l salute şi să-i mulţumească». Da, iată ce gândeam în sinea mea. De aceea, de fiecare dată când coboram din tren, obişnuiam să merg până la locomotivă, să-l salut pe conductor, mulţumindu-i. Şi ce surprindere, ce bucurie citeam pe chipul lui! Ochii îi străluceau şi îmi zâmbea larg, arătându-şi toţi dinţii, care păreau extrem de albi pe faţa lui înnegrită de fum. Atunci plecam şi eu fericit.

De ce aduc acum la lumină aceste amintiri? Pentru că mă simt ca acel conductor de tren care goneşte în noapte, cu o mulţime de călători la bord. Acest tren este Fraternitatea şi vreau să ajungeţi cu toţii teferi la destinaţie. Voi încă nu ştiţi cât este de dezvoltat la mine simţul responsabilităţii. Ideile şi metodele pe care vi le prezint le-am experimentat ani de zile înainte de vi le da. Tremur la gândul ca nu cumva să trebuiască să răspund într-o zi pentru vreo transgresiune în faţa celor care m-au trimis. Judecata oamenilor nu mă

impresionează, nu ei au făcut decretele cărora li se supun universul şi făpturile care îl locuiesc.

Ştiu că, dacă m-aş lăsa purtat de imaginaţie, şi eu v-aş putea spune tot soiul de poveşti de adormit copii şi v-aş putea duce în regiuni care vi s-ar părea extrem de seducătoare, dar unde v-aţi pierde. De aceea sunt atent, nu accept toate ideile care îmi trec prin cap, le cercetez cu atenţie şi le triez. Sunt conştient că răspund în faţa lui Dumnezeu de sufletul tuturor celor care vin la mine şi asta e cea mai mare răspundere, ştiu ce risc dacă v-aş înşela sau v-aş induce în eroare. Aşa că să ştiţi, mă strădui să vă călăuzesc în lumină nu numai pentru voi, ci şi pentru mine, pentru a nu mă duce pe mine însumi la pierzare. Această grijă pe care o am faţă de familia mea spirituală mă obligă nu numai să fiu atent, ci şi să caut mereu noi bogăţii, noi forţe pentru a vă putea ajuta. Şi tocmai datorită acestei griji, primesc din ce în ce mai mult ajutor şi mai multă susţinere din înalt.

Am mereu în minte faptul că într-o zi va trebui să mă înfăţişez dinaintea entităţilor celeste, care mă vor întreba ce am făcut ca să deveniţi mai buni, mai puri, mai puternici. Stima şi iubirea acestor entităţi vreau eu s-o câştig mai întâi; dacă voi câştiga şi stima şi iubirea voastră, e foarte bine, dar nu asta trebuie să caut. Pentru a nu vă induce în eroare, trebuie mai întâi să-mi îndrept privirea către entităţile celeste, să le dau întâietate. Şi tocmai fiindcă încep prin a mă gândi la ele, vă aflaţi la adăpost. Dacă preocupările mele s-ar opri la voi, dacă pe voi m-aş strădui să vă mulţumesc mai întâi, atunci da, aţi fi în primejdie.

Voi nu ştiţi câte greşeli poţi face când îţi concentrezi atenţia asupra oamenilor. Cu cele mai bune intenţii din lume, involuntar, sfârşeşti prin a-i induce în eroare. Ştiu

că uneori vă întrebați dacă voi contați pentru mine. Da, desigur, dar nu aşa cum şi-ar dori unii. Eul vostru superior e cel care contează pentru mine, Eul vostru superior, de care mă strădui să vă fac conştienți, oferindu-vă mijloace să-l dezvoltați, să-l hrăniți. Şi tocmai pentru că vreau să vă hrănesc Eul superior, îmi îndrept privirea mai întâi spre lumea divină. Pe cât contează pentru mine lumea divină, tot pe atât contează pentru mine şi Eul vostru superior, care este singurul vostru eu adevărat. Iată ce trebuie să înțelegeți.

Şi aşa cum este de dorit să ştiți în ce sens contați pentru mine, e de dorit să ştiți şi în ce sens trebuie să contez eu pentru voi, ca să evităm unele neînțelegeri. Când se întâmplă ca frați şi surori să-mi spună sau să-mi scrie că mă iubesc, că se pun la dispoziția mea, ce fac eu atunci? Mă întorc către Dumnezeu şi îi spun: «Doamne, nu mie, ci Ție îți dă acest suflet totul. Ia-l sub ocrotirea Ta, ocupă-Te Tu de el... Trimite-i îngerii Tăi, ca să-l susțină în eforturile lui pe drumul luminii. Eu nu am nevoie de această iubire şi nu am nevoie ca cineva să mă slujească».

Devotamentul vostru, iubirea voastră, niciodată nu le voi folosi pentru mine. Dacă simțiți că datorită acestei iubiri vă împliniți, vă întăriți, sunteți inspirați, continuați: nu riscați nimic. De ce? Pentru că mă consider doar o cutie de scrisori, da, o cutie de scrisori! Iubirea voastră reprezintă nişte scrisori pe care le primesc şi le transmit în înalt. Spun: «Doamne, prin mine, Ție îți este adresată, de fapt, această iubire. Prin mine, pe Tine Te caută, pe Tine Te iubesc, pe Tine Te venerează, nu pe mine». Şi gata, scrisoarea a plecat. Acum începeți să mă înțelegeți? Eu nu trebuie să contez pentru voi decât în sensul în care sunt acea cutie de

scrisori, care îi va transmite lui Dumnezeu credința și iubirea voastră.

Iar când primesc mulțumiri, elogii, dovezi de admirație, le transmit, de asemenea, în înalt, unde sunt primite de entități spirituale, care le vor folosi apoi în munca lor. Căci n-am încredere în complimentele și în laudele pe care mi le pot adresa oamenii, știu ce primejdii reprezintă ele. Chiar dintre marii Inițiați, câți nu și-au pierdut capul, fiindcă admirația și venerația celor din jur i-au făcut până la urmă să creadă că sunt divinități. De aceea, îmi iau măsuri de prevedere și sper că sunt suficiente.

Există o anumită muncă interioară de făcut pentru a suporta criticile, dar există o altă muncă de făcut când primești laude; nici asta nu trebuie uitat. Așadar, când primesc dovezi de stimă, de admirație, îmi spun: «Atenție, e momentul să fii vigilent» și, interior, mă leg la Dumnezeu, îi spun: «Dacă e adevărat că fac câteva lucruri bune, Doamne Dumnezeule, nu al meu, ci al Tău este meritul». Iar mie îmi spun: «Nu trebuie să te revolți când ești calomniat și persecutat, dar trebuie cu atât mai puțin să te mândrești când ești lăudat. Persecuții sau laude, trebuie să le pui pe toate în fața tronului lui Dumnezeu».

Această iubire, această recunoștință pe care le primesc din partea diferitelor persoane și pe care nu le țin pentru mine sunt ca un aur pe care îl depun în băncile cerești. Și când am nevoie să fiu susținut în munca mea pentru voi, știu că mă pot întoarce către Cer și primesc ajutor. Sub ce formă? Sub tot felul de forme. Iată misterul și bogăția vieții spirituale. Când îmi destăinuiți grijile, suferințele, aspirațiile voastre, nu primiți neapărat de la mine răspuns sau alinare: doar

pentru mine, ar fi o sarcină prea grea. Le primiți de la prietenii mei din înalt.

Ați văzut copiii, dimineața, când coborâm de pe Stânca Rugăciunii, după răsăritul soarelui: ei mă însoțesc şi toți vor să mă ia de mână. Este un gest plin de semnificație, ați reflectat asupra lui? Pentru a fi susținut, ocrotit, trebuie să cauți o ființă mai înțeleaptă, mai puternică şi să-i dai mâna. Eu, în timp ce cobor cu aceşti copii, mă gândesc că trebuie să procedez ca ei. Da, vreau să fiu ca un copil şi să pun mâna mea în mâna ființelor superioare, ca ele să-mi dea lumină şi forță (Cf. *Un nou înțeles al Evangheliilor,* Col. Izvor nr. 217, cap. II: «Dacă nu deveniți precum copiii» şi *Iubirea mai mare decât credința,* Col. Izvor nr. 239, cap. VIII: «De nu veți fi precum pruncii...»). Dacă n-aş face asta, aş fi strivit de toate cererile şi grijile care mă asaltează. Dar îmi pun mâna într-a lor şi ele sunt acelea care se ocupă să rezolve problemele.

Din fericire sunt înconjurat de spirite care acceptă să se ocupe de voi. Nu le cunoaşteți. Vă adresați mie, dar adesea alții vă răspund - şi nu întotdeauna aceiaşi. Ca să vă dau o imagine, să zicem că formați numărul meu de telefon, dar vă ascultă alții. Se poate ca eu să nu văd nimic, să nu simt nimic, să nu aud nimic, dar cei care sunt în jurul meu văd, aud şi simt. Sunt foarte privilegiat, căci în lumea invizibilă am mulți prieteni care mă ajută în munca mea şi, uneori, aceşti prieteni din înalt vă spun: «Nu vă neliniştiți dacă Maestrul vostru nu este atât de disponibil pe cât ați vrea ca să vă asculte, să vă vorbească, să vă ajute; noi suntem aici şi, atâta timp cât căutați lumina, vă vom susține».

Învățământul nostru se răspândeşte în toată lumea prin cărți. Dacă aş fi singur, cum aş putea ajuta toate

acele suflete aflate departe care apelează de-acum la mine? Dar ştiu că le pot încredința prietenilor mei. Se întâmplă ca aceşti prieteni să ia, cu umilință, chipul meu, pentru a apărea dinaintea ochilor interiori ai cuiva şi a-l ajuta, a-l vindeca, a-l învăța, în timp ce eu mă ocup de cu totul altceva. Căci tot ce-i interesează pe ei este munca de înfăptuit pentru împărăția lui Dumnezeu. În spatele meu sunt aşadar mii de entități care valorează mai mult decât mine, care sunt mai înțelepte şi mai sfinte, entități care s-au pus în slujba Cauzei divine şi care acceptă să mă ajute în misiunea mea.

Şi nu sunt susținut numai de prietenii care se află în jurul meu, ci şi de cei care sunt în mine. Pentru a folosi o altă imagine, vă voi spune că reprezint un fel de firmă: în mine locuiesc numeroase entități, care se manifestă fără ştirea mea, luându-mi înfățişarea. Câte persoane nu mi-au spus-o! Ele pierduseră, de exemplu, un obiect de preț sau erau bolnave sau descurajate sau aveau o problemă greu de rezolvat: mi-au cerut ajutor cu gândul şi m-au văzut apărând în somn pentru a le spune ce să facă. Altele, care nu mă întâlniseră niciodată, văzând fotografia mea, au recunoscut un chip pe care îl zăriseră deja în vis.

Eu, evident, nu am cunoştință de aceste lucruri atunci când se petrec, dar ştiu că ele sunt posibile. Unele persoane mi-au spus că, rostind numele meu, au evitat un grav accident de maşină sau au pus pe fugă un agresor. Şi de astă dată e posibil. Am să vă cer totuşi să nu contați prea mult pe mine pentru a vă veni în mod miraculos în ajutor, a vă vindeca sau a vă salva. Fiți atenți, nu vă expuneți cu imprudență la primejdii, căci şi dacă am anumite puteri pentru a interveni în lumea invizibilă, răspunsul nu depinde de mine. Cel mai

adesea nu ştiu ce face acea parte din mine care este o ființă colectivă. Ea acționează fără ştirea mea, dar nu acționează decât în anumite condiții şi niciodată nu sunt eu cel care decide dacă în acel moment trebuie să primiți ajutor.

De câte ori nu mi se întâmplă să simt dintr-odată că-mi pierd din energii. Este o senzație specială, care se manifestă aproape întotdeauna în acelaşi mod: mă cuprinde un fel de oboseală, dar o oboseală care nu este a mea. Atunci ştiu că cineva are nevoie de mine şi mă cheamă în ajutor. Cine este persoana care a făcut astfel apel la mine, asta nu ştiu şi n-am nevoie să ştiu, încerc, pe cât pot, să-i acord sprijin. Mă concentrez şi e ca şi cum îmi părăsesc pentru o clipă corpul, pentru a mă duce până la ea, apoi mă întorc. Iar după un timp, primesc o scrisoare în care mi se scrie, de exemplu: «O, Maestre, ieri am avut o durere insuportabilă la mâna dreaptă, atunci m-am concentrat asupra dumneavoastră şi acum nu mă mai doare». Da, iar eu am simțit aceeaşi durere, în acelaşi loc.

Şi acesta este doar un mic exemplu. Câte scrisori de acest fel nu primesc! Zi şi noapte oamenii fac apel la mine şi nu este întotdeauna lucrul cel mai înțelept. În loc să încerce să se vindece şi să-şi rezolve problemele folosind metodele pe care le-am indicat, într-un fel sau altul tot mie mi se adresează. Dacă ar trebui să intervin eu de fiecare dată, aş fi murit demult de epuizare. Aşa că mă îndrept către această ființă colectivă care trăieşte în mine şi care nu ştiu de cât timp mă locuieşte. Ea se strecoară peste tot pentru a vedea, a auzi... Asta explică faptul că uneori îmi surprindeți gândurile sau că eu continui o discuție pe care ați avut-o mai înainte între

voi, departe de mine. Oare eu sunt cel care vă captează gândul sau invers?

Încă nu ştiu de ce e în stare această fiinţă care mă locuieşte. Din când în când o invit şi o ascult... I se întâmplă şi să nu-mi răspundă când o chem, dar nu mă descurajez. Deseori îi spun: «Tu ştii tot, poţi tot. Aşa că, te rog, ocupă-te puţin de cutare sau cutare persoană care suferă. Eu sunt slab, dar tu eşti puternică, te cunosc». Evident, nu o pot obliga să intervină, dar mi-a arătat adesea ce e capabilă să facă. Această fiinţă are puterea să vă ajute de la distanţă şi să vă înveţe, de asemenea, în timpul nopţii. Dar nu o chemaţi pentru orice. Oricum, nimic nu o poate obliga să vă împlinească rugăminţile. Ea vine atunci când vă manifestaţi ca nişte copii ai lui Dumnezeu, dornici să vă consacraţi unor îndatoriri nobile. Ea nu va veni niciodată dacă vreţi s-o puneţi în slujba unor acţiuni egoiste sau necinstite.

Aceste realităţi ale vieţii spirituale sunt greu de pătruns şi chiar şi numai de crezut, ştiu; şi pot doar să încerc să mă fac înţeles folosind analogiile. Când vă adresaţi mie, sunt ca o icoană la care vă rugaţi: prin mine, rugăciunile voastre ajung la entităţi mai înalte (Cf. *În duh şi în adevăr,* Col. Izvor nr. 235, cap. XII: «Imaginea, un suport firesc pentru rugăciune»). Consideraţi-mă doar ca pe un intermediar; dacă aveţi încredere în mine, dacă sunteţi cinstiţi şi sinceri, veţi obţine întotdeauna răspuns. Ceea ce contează sunteţi voi, în ce scop, în ce stare de spirit vă adresaţi mie. Este de dorit să aveţi un Maestru înţelept şi generos, dar nu uitaţi că elementul determinant sunteţi voi. Ceea ce purtaţi în voi atrage din spaţiu curenţi şi elemente de aceeaşi natură.

Viața interioară se supune legii afinității. Chiar dacă eu nu sunt capabil să vă ajut așa cum doriți, alții o vor face prin mine, întrucât punctul de plecare sunteți voi, dacă adoptați atitudinea potrivită, veți fi auziți. Începeți prin a vă purifica şi a vă lumina sentimentele şi gândurile, fără a vă întreba sub ce formă va veni ajutorul pe care îl cereți. Şi dacă, în aparență, primiți contrariul a ceea ce aşteptați, nu vă revoltați şi nici nu vă pierdeți curajul. Reflectați mai degrabă la motivele pentru care vi se întâmplă acel lucru şi continuați să lucrați.

Îndatoririle unui Maestru spiritual sunt copleşitoare şi dacă el nu s-ar fi pregătit pentru asta de mult timp, ar fi repede strivit. Fără să ştie, fără să vrea, discipolii săi îl epuizează. Şi ei numesc asta iubire! Da, tocmai pentru că îşi iubesc Maestrul, îi cer neîncetat atenția, timpul, ajutorul. Și când s-au adus în situații de neînchipuit, se îndreaptă către acest Maestru pe care îl iubesc atât de mult, acest Maestru în care au atâta încredere. Şi ce anume îi dă Maestrului posibilitatea să reziste? Vă voi răspunde tot printr-o analogie.

Imaginați-vă un bloc imens de piatră: întrucât el este supus atracției terestre, atârnă foarte greu şi nimeni nu-l poate ridica. Dar iată că se găseşte un mijloc de a-l îndepărta suficient de mult de pământ, ca el să nu mai fie supus acestei atracții: nu mai atârnă, este uşor, chiar pluteşte. Concluzia este că, pentru cel care a învățat să-şi urce poverile foarte sus, dincolo de limita atracției terestre, nu numai că acestea nu mai atârnă, dar ele sunt cele care îl ridică în aer ca pe un balon, iar el se înalță, se înalță… Întrucât un Maestru spiritual îşi consacră viața slujirii lui Dumnezeu şi vrea doar să răspândească lumina, îndatoririle care îl apasă

nu-l strivesc, chiar dacă sunt copleşitoare. Natura preocupărilor sale îl sustrage, ca să spunem aşa, atracției terestre. Punându-se în slujba lui Dumnezeu şi a oamenilor pe care vrea să-i lumineze, el îşi slujeşte în realitate propria ființă, Eul superior. Întrucât Eul său superior trăieşte în soare, el se trezeşte propulsat în soare (Cf. *Les splendeurs de Tipheret - le soleil dans la pratique spirituelle*, Œuvres complètes, t. 10, chap. III: «Notre Moi supérieur habite dans le soleil»). Iar acolo, în soare, cât cântăresc poverile pământului?

Cap. 19 - Doar ce este irealizabil e real

Când am intrat în contact cu filozofia Inițiaților, eram foarte tânăr, dar am simțit imediat că merită să sacrifici totul pentru ea. De aceea, în mintea mea de adolescent fără experiență, îmi închipuiam că dacă aş avea posibilitatea să prezint oamenilor adevărurile Ştiinței inițiatice, limpezimea, frumusețea lor, ei nu ar avea cum să nu le accepte. Doamne, cât eram de naiv! Şi de câte ori n-am constatat cu uimire că aceste adevăruri nu produceau niciun efect asupra unora - ba chiar asupra celor mai mulți dintre ei. Sau efectul era destul de redus - şi cât am fost de dezamăgit! Nu reuşeam să înțeleg că ceea ce pe mine m-a convins imediat - şi cu atâta forță - putea să nu-i convingă pe ceilalți. Iar asta m-a obligat să cercetez misterele naturii umane: ce anume face posibil ca, în fața evidenței - evidența a ceea ce este adevărat, ce este bun şi ce este frumos - cineva să aleagă să se înşele şi să se afunde în dezamăgiri, nenorociri şi urâțenie? (Cf. *Natură umană şi natură divină,* Col. Izvor nr. 213, cap. I: «Natură umană... sau natură animală?», cap. II: «Natura inferioară, o reflectare inversă a naturii superioare»)

Toți oamenii poartă în ei dorințe, ambiții, pe care caută să şi le împlinească. Fie că este vorba de bogăție, de frumusețe, de cunoaştere, de putere, de glorie, de plăceri etc., îşi cheltuie cu asta timpul şi energiile. Dar odată ce şi-au atins scopul, ce se întâmplă? După o clipă de satisfacție, lucrul pe care îl aşteptau, pe care îl sperau, la care visau nu le mai spune nimic... ca şi cum s-ar şterge din conştiința lor. Odată realizată, nicio dorință nu mai păstrează aura ce-o înconjura atunci când nu era, tocmai, decât o dorință. Cine are

posibilitatea îşi stabileşte noi obiective, dar asta îl va face doar să repete aceeaşi experiență şi, după câtva timp, se trezeşte din nou în gol. Poate va reuşi, cu timpul, să înțeleagă că viața nu se poate limita la satisfacerea câtorva ambiții sau a câtorva dorințe.

E firesc să te bucuri că ai repurtat un succes, dar, din nefericire - sau din fericire - este la fel de firesc ca, după un timp, acest succes să nu mai fie de-ajuns: el ține de trecut şi trebuie să găseşti un nou motiv pentru a continua să mergi, cu aceeaşi convingere, către un alt țel. Pentru a scăpa de această senzație de inutilitate şi de gol care urmează realizării proiectelor noastre, singurul mijloc pe care îl avem este, deci, acela de a ne propune un țel îndepărtat, atât de îndepărtat încât nu-l vom atinge niciodată. Acest țel îndepărtat, inaccesibil, care depăşeşte tot, care conține tot ce nu ne putem măcar imagina, pe el îl numim Dumnezeu, Preaînaltul, Creatorul. Făcând din El unicul țel al căutării noastre, ne legăm de El, şi pe acest drum pe care trebuie să-l parcurgem pentru a ne apropia de El, găsim tot ceea ce a pus El însuşi pentru noi: iubirea, înțelepciunea, frumusețea, forța, bogăția, gloria...

Vă gândiți: «De ce să tindem către ceva imposibil, inaccesibil? Sensul vieții stă în realizare». Nu, tocmai că nu. Sensul vieții se află în căutarea a ceea ce este veşnic irealizabil, inaccesibil. Această aspirație către ceva care, precum orizontul, pare să se îndepărteze pe măsură ce înaintăm, ne pătrunde în conştiință, în subconştient, în supraconştiință, ne mobilizează toate energiile şi ne deschide drumul infinitului, al veşniciei: nimic nu ne mai poate opri.

Când Iisus spunea: *«Fiți, dar, voi desăvârşiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este!»* (Cf. *Adevărata*

învățătură a lui Hristos, Col. Izvor nr. 215, cap. III: «Fiți, dar, voi desăvârşiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este»), credea El, oare, cu adevărat că noi, oamenii, suntem capabili să atingem perfecțiunea Tatălui nostru ceresc? Noi nu putem avea măcar o idee despre ce este El, cum să credem că vom ajunge vreodată la desăvârşirea Lui? Şi totuşi, acesta este idealul pe care ni l-a dat Iisus, fiindcă este singurul care poate cu adevărat să împlinească nevoia de absolut pe care o purtăm în noi, să ne umple viața şi să-i dea un sens. Un copil seamănă mai mult sau mai puțin cu tatăl lui, dar este în mod necesar de aceeaşi esență cu el; şi pentru că Dumnezeu este Tatăl nostru, purtăm în noi germenii desăvârşirii Lui. Eu am făcut din acest cuvânt al lui Iisus stâlpul muncii mele pentru că, în privința acestui cuvânt, şi toate religiile pot fi de acord. De orice religie ar fi - şi chiar dacă nu au vreuna - oamenii nu au nimic mai important şi cu adevărat esențial de făcut pentru dezvoltarea lor decât să se străduie să realizeze desăvârşirea Creatorului: toți sunt fiii şi fiicele Lui, şi acest ideal irealizabil îi obligă să meargă spre El fără a se opri.

«Fiți, dar, voi desăvârşiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este!» Iată, totul a fost spus. Dar numai pentru a ne apropia de acest ideal de perfecțiune divină, ce cunoaştere mai avem de dobândit, ce disciplină de acceptat, ce eforturi de făcut în fiecare zi! Şi tocmai asta este minunat: să fii mereu în mişcare, să înaintezi, să urci către un pisc de neatins. Pe acest drum către înalt, entități binevoitoare vor veni să ne întâmpine, ne vor îndemna să le urmăm şi, atâta timp cât vom face efortul să ne adaptăm la ritmul lor, vom fi sprijiniți, ocrotiți, luminați. Dacă revin deseori asupra

acestui cuvânt al lui Iisus, e fiindcă am înțeles că sensul vieții noastre e scris în el - şi nu numai sensul vieții noastre actuale, ci şi al tuturor vieților noastre viitoare, şi asta pe vecie.

Cel ce ţinteşte irealizabilul, desăvârşirea lui Dumnezeu, amintindu-şi că a fost creat după chipul Lui, acela trăieşte în adevărata realitate. Şi fiindcă L-a pus pe Dumnezeu în centrul existenței sale, El ia parte, de asemenea, la activitățile lui; în fiecare din manifestările sale, în gândurile, în sentimentele sale, Dumnezeu este prezent, chiar fără ştirea lui. De aceea, zi de zi, credința, speranța şi iubirea lui cresc, zi de zi lumina şi pacea devin în el tot mai puternice.

Inteligența cosmică a prevăzut totul. De-a lungul căilor fără ieşire pe care oamenii sunt tentați să rătăcească, ea a ridicat stavile care-i obligă să facă, în cele din urmă, cale întoarsă şi să cugete la lecție. În timp ce pe calea cea bună, fie ea şi anevoioasă, nimic nu-i opreşte. Calea bună este liberă. E adevărat, ținta este de neatins, dar ce contează? Ce e foarte îndepărtat este, în realitate, foarte aproape, pe când ce e la îndemâna noastră nu este decât un miraj. Idealul nostru este în noi... la modul ideal. De la el primim forța, bucuria şi pacea, pe care le pierdem tocmai căutând să punem stăpânire pe ceea se află aici, aproape.

Cum să vă fac să înțelegeți acest adevăr, care face în asemenea măsură parte din viața mea? Secretul împlinirii noastre stă în această contradicție aparentă: din clipa în care îl căutăm pe Dumnezeu, cel de neatins, de negândit, de neconceput, El este foarte aproape de noi, este în noi. Adevăratele bunuri la care aspirăm nu sunt aici, pe Pământ, ele sunt în înalt. Pe Pământ nu vedem decât reflectări ale lor şi vom continua să tânjim

după ele atâta timp cât nu vom căuta să le descoperim în sufletul şi-n spiritul nostru.

Cu cât ne înălţăm, cu atât devenim mai capabili să captăm realităţi subtile şi, cu toate acestea, nu vom reuşi niciodată să pătrundem în întregime misterul Divinităţii. Să zicem că vom reuşi abia să-i zărim... picioarele. Dar îi putem cunoaşte diferitele nume şi este deja mult. Această ştiinţă a numelor lui Dumnezeu este prezentată detaliat în Cabală (Cf. *De la om la Dumnezeu - sefiroţi şi ierarhii îngereşti,* Col. Izvor nr. 236, cap. IV: «Numele lui Dumnezeu», şi *Les fruits de l'Arbre de Vie - La tradition kabbalistique,* (Euvres complètes, t. 32, chap. IV: «Le Tétragramme et les soixante-douze génies planétaires»). Dumnezeu nu îngăduie făpturilor, oricare-ar fi ele, să-L cunoască în totalitate - şi e cu atât mai bine! Vom avea întotdeauna de ce să ne bucurăm, pentru că vom avea întotdeauna ceva de descoperit. În univers formele sunt infinite, ele se schimbă fără încetare şi tot timpul se produc noi combinaţii de elemente. Ar fi cumplit să nu mai avem nimic de aflat, de înţeles, nu ne-ar mai rămâne decât să murim. Or, Dumnezeu este viaţa veşnică.

Întrucât experienţa ne arată că, odată atins, scopul pe care ni l-am propus nu mai prezintă prea mult interes, trebuie să căutăm ce e de negăsit, să urmărim ce e de neatins, să încercăm ce e de neînfăptuit, numai aşa vom rămâne mereu vii şi plini de elan. Pe acest drum pe care îl avem de parcurs, vom gusta din toate lucrurile bune la care aspirăm. De aceea, Iisus mai spunea: *«Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui, şi toate acestea se vor adăuga vouă» (Textual: «Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi Dreptatea Lui şi tot restul vă va fi dat pe deasupra.» (n.t.))*

(Cf. *Adevărata învăţătură a lui Hristos,* Col. Izvor nr. 215, cap. IV: «Căutaţi împărăţia lui Dumnezeu şi Dreptatea Lui»). Însă şi aici, cine poate crede că vom vedea venind curând împărăţia lui Dumnezeu? Dar pentru că Iisus ne cere să căutăm împărăţia lui Dumnezeu, am hotărât, şi de astă dată, să iau în serios îndemnul Lui, fără să mă intereseze dacă o voi vedea înfăptuită.

Pentru a mă pătrunde de această idee a împărăţiei lui Dumnezeu, pentru a o aprofunda, a o alimenta, a o apăra în mine, am fost obligat să fac toate sacrificiile. Dar această idee mi-a adus o asemenea împlinire, încât am impresia că n-am sacrificat absolut nimic, şi viaţa mi-a dovedit că nu m-am înşelat. Această idee a împărăţiei lui Dumnezeu nu-şi are sălaşul aici, pe Pământ; este o entitate care îşi are rădăcinile, patria, în lumea divină. De aceea, hrănind-o în mine, simţeam că pătrund în regiunea în care această entitate trăieşte, respiră, înfloreşte, iar conştiinţa faptului că lucrez pentru ceva imens, sublim, mă umplea de inspiraţie, de curaj, de bucurie.

Ideea împărăţiei lui Dumnezeu are ramificaţii, răsunet, în toate regiunile universului, în toată creaţia, de sus până jos. Pentru că totul e legat. Nu poţi realiza ceva cu adevărat măreţ pe Pământ, decât dacă începi prin a pune în mişcare o idee în înalt, ştiind că o idee nu este ceva abstract, ci o entitate vie şi activă. Aşa că toţi cei care au primit atingerea Verbului divin, a razelor de soare, să se hotărască să lucreze pentru ideea împărăţiei lui Dumnezeu şi a Dreptăţii Lui! Chiar dacă realizarea acestei idei se lasă aşteptată, chiar dacă ea nu se va realiza niciodată, îi vor da viaţă măcar în ei.

Când am început să citesc în mod serios Evangheliile, cu mult timp în urmă, am simțit că în ele este o asemenea bogăție, încât mi-ar trebui ani de zile ca să interpretez corect cuvintele lui Iisus. Atunci mi-am spus: Am în mine un câmp imens, mintea mea, şi în acest câmp semăn semințe, toate aceste adevăruri, aceste cuvinte pe care le-a rostit Iisus şi care încă n-au fost bine înțelese. Aşadar, le semăn, mă îngrijesc să aibă apă, căldură, lumină şi, din când în când, culeg roade pe care vi le împart vouă.

Că nu aveți încă răbdarea să semănați voi înşivă aceste adevăruri în voi şi să le faceți să crească, asta pot eventual înțelege, dar când vi le dau, acceptați măcar să le studiați şi să le gustați.

Unele persoane care fac cunoştință cu învățământul nostru se miră că el nu se inspiră mai mult din hinduism şi din budism sau că Fraternitatea noastră nu seamănă mai mult cu un ashram. Dacă de asta au nevoie, pot să se ducă într-un ashram, în India sau în altă parte. Dar mai întâi ar trebui să-şi pună nişte întrebări, căci poate nu din întâmplare s-au născut în Occident, într-o țară creştină, există un motiv. Oamenii nu cugetă, ei îşi închipuie acum că, pentru a găsi spiritualitatea, trebuie să meargă în India, în Tibet, în Japonia sau în China. Şi atunci, fără a fi studiat sau practicat acasă propria religie, fug de ea, pentru a căuta în altă parte o hrană care nu este făcută pentru ei. Nu spun că este rău să vrei să cunoşti alte forme de religie şi de spiritualitate: dimpotrivă, pentru cei care sunt inteligenți şi reflectează, aceste religii şi spiritualități aduc clarificări ce-i pot ajuta să o înțeleagă mai bine pe-a lor, dar cu condiția să înceapă măcar prin a o studia serios. Dacă înțelepciunea de necuprins conținută în

Evanghelii nu le spune unora mare lucru, e pentru că pur şi simplu nu au mare lucru în cap.

Câte adevăruri exprimate în Evanghelii nu le scapă creştinilor pur şi simplu pentru că nu ştiu să le interpreteze! Şi de ce nu ştiu să le interpreteze? Pentru că nu au încercat să le studieze în lumina Ştiinţei iniţiatice (Cf. *Piatra filozofală - de la Evanghelii la tratatele alchimice,* Col. Izvor nr. 241, cap. I: «Despre interpretarea Scripturilor»). Eu, în orice caz, deşi sunt capabil să recunosc măreţia tuturor religiilor, n-aş renunţa niciodată la creştinism, iar în Fraternitate ne străduim să studiem şi să aplicăm tocmai învăţătura lui Hristos.

Mulţi dintre cei care părăsesc creştinismul pentru tradiţiile spirituale orientale invocă drept motiv faptul că găsesc în ele tehnici de meditaţie, de respiraţie, cunoaşterea legilor karmei, care lămureşte sensul destinelor noastre etc. Dar ce îl împiedică pe un creştin să practice meditaţia, respiraţia şi chiar diferitele forme de yoga? Şi ce îl împiedică pe un creştin să accepte reîncarnarea?... V-am arătat că unele cuvinte ale lui Iisus din Evanghelii nu se explică decât prin reîncarnare (Cf. *Omul spre victoria destinului său,* Col. Izvor nr. 202, cap. VIII: «Reîncarnarea»).

De ani şi ani, am avut tot felul de ocazii să vorbesc cu preoţi, cu pastori, şi am întâlnit şi unii care erau atât de limitaţi! Din clipa în care încercam să abordez cu ei anumite chestiuni, erau înspăimântaţi, de parcă îl aveau dinainte pe diavol în persoană. Alţii, dimpotrivă, s-au arătat foarte deschişi şi ştiu că unii citesc cărţile mele şi le apreciază. Cu câţiva dintre ei am avut conversaţii extrem de interesante. Ei îmi mărturiseau însă că, în privinţa multor subiecte - ca de pildă, tocmai

reîncarnarea - trebuiau să păstreze tăcere asupra convingerilor şi credinţelor lor, ca să nu aibă probleme cu superiorii.

Într-o zi, un episcop a dorit să mă vadă. Când a intrat, ce stupefacţie pentru mine să-l văd căzând în genunchi dinaintea mea şi sărutându-mi mâna! Am fost foarte jenat şi l-am ridicat imediat. Am stat de vorbă şi mi-a pus întrebări despre anumite idei prezentate în cărţile mele şi a fost foarte mulţumit de răspunsurile primite. Dar a trebuit să-mi mărturisească faptul că n-ar putea spune vreodată că a venit să mă vadă. Să viziteze un eretic ca mine, aflat în fruntea unei secte, vă daţi seama! Mi-a arătat o fotografie de-a lui cu Papa Ioan Paul al II-lea, la Vatican. Am multă simpatie, mult respect şi multă iubire pentru acest papă polonez. Este un om de o mare inteligenţă şi de o înaltă spiritualitate, un suflet minunat. Din fericire, a supravieţuit atentatului a cărui victimă a fost. I se aduc tot felul de acuzaţii, dar sunt sigur că va intra în istorie ca unul dintre cei mai buni papi. Îi lipsesc, desigur, unele cunoştinţe iniţiatice. Dar să lăsăm asta...

Am primit, într-o zi, o scrisoare de la o soră, care îmi mărturisea cât de mult o intrigă faptul că rostesc atât de des cuvântul «muncă». «E pentru prima oară - spunea ea - când îmi dau seama de asta. Îmi pun întrebări referitoare la această muncă despre care ne vorbiţi mereu şi căreia îi acordaţi o asemenea importanţă. Înţeleg că faceţi ceva care ne scapă şi ceea ce încep să descopăr e grandios. Nu pot merge încă atât de departe, există o limită de care nu reuşesc să trec, dar vreau să-mi continui căutarea». Am fost fericit să primesc acea scrisoare.

N-am revelat niciodată în ce constă adevărata mea muncă. E secretul meu, singurul pe care l-am păstrat întotdeauna cu grijă. Nici măcar Maestrului nu i-am vorbit vreodată despre el, dar cu siguranță îl ghicise. În viața interioară, în viața spirituală, există lucruri pe care trebuie întotdeauna să le tăinuieşti. Dacă vorbeşti despre ele, e ca şi cum ai pierde un fluid vital, o chintesență prețioasă. Dar nu interzic nimănui să încerce să ghicească în ce constă munca mea. Atunci când Iisus spune în Evanghelii: *«Tatăl Meu până acum lucrează; şi Eu lucrez»*, ce muncă este aceea? (Cf. *Vie et travail ă l'école divine,* (Euvres complètes, t. 31, chap. III: «Le véritable sens du mot «travail», partie IV) Toți vorbesc de iubirea lui Dumnezeu, de înțelepciunea Lui, dar cine vorbeşte despre munca Lui?... Acest cuvânt al lui Iisus este unul din cele care mi-au dat cel mai mult de gândit. Am făcut din el temelia propriei mele munci şi îl am mereu prezent în minte. Aşa cum Iisus lucra împreună cu Tatăl Lui Ceresc, vreau şi eu să lucrez cu Tatăl meu Ceresc. Iar voi cu cine, pentru cine, în ce regiune şi în ce fel lucrați?

Fiecare are de aflat cum poate să participe la munca Tatălui Ceresc. Acestei munci, niciodată nu-i va vedea sfârşitul şi tocmai de aceea merită făcută. S-a întâmplat ca unele persoane să-mi spună: «Dar ce căutați, de fapt? Unde vreți să ajungeți? Nu se înțelege şi cu siguranță veți eşua în ce încercați să faceți». O alta mi-a spus chiar că alerg după vânt. Credea poate că mă jigneşte, căci a alerga după vânt este lucrul cel mai zadarnic, cel mai prostesc din lume. În aparență, poate, dar simbolic există o analogie între vânt şi spirit/duh, iar în ebraică, e acelaşi cuvânt: *ruah.* Amintiți-vă de cuvintele lui Iisus din *Evanghelia după Ioan: «Vântul suflă unde voieşte şi*

tu auzi glasul lui, dar nu ştii de unde vine, nici încotro se duce. Astfel este cu oricine e născut din Duhul». Adevărul e că nu mă întreb dacă voi reuşi sau voi da greş: lucrez, şi-atât.

Istoria omenirii ne învață că nu putem să ne pronunțăm asupra valorii ființelor, luând drept unic criteriu succesele sau eşecurile lor. Cei care au reuşit nu sunt neapărat cei mai mari, iar cei care au dat greş nu se află, nici ei, pe o treaptă mai jos. Fiecare făptură vine pe pământ cu o anumită misiune şi, de multe ori, cei care au primit misiunile cele mai grandioase sunt sortiți eşecului - cel puțin în aparență. Ei au pregătit terenul - şi asta e cel mai greu - pentru alții, care vor reuşi. Aşadar, cei care reuşesc să nu uite că-şi datorează reuşita eforturilor şi sacrificiilor celor care i-au precedat.

Vă aflați aici într-o Şcoală inițiatică, iar învățătura mea e bazată pe filozofia lui Hristos, care spunea: *«Fiți desăvârşiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este!»... «Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu şi dreptatea Lui, şi toate acestea se vor adăuga vouă».* Vreau să-L ajut pe Hristos să vă spună aceste cuvinte pe care voi nu le auziți; nu aşteptați aşadar de la mine să vă expun aceleaşi puncte de vedere şi să vă dau aceleaşi sfaturi ca oricine altcineva. Aveți înjur destui oameni care se pun la nivelul vostru, care vă vorbesc pe limba voastră, vă dau hrana care vă place, haine care vă sunt pe măsură. Nu credeți că aveți nevoie de cineva care să facă excepție? Ei, da, de aceea vă aduc haine puțin cam mari şi vă spun: «Uite, sunt pentru voi, dar trebuie să vă dezvoltați!»

Nu vă pot spune altceva decât trăiesc. Aşa că nu îmi cereți să vă prezint un ideal uşor de realizat, pentru că

un ideal uşor de realizat nu este cu adevărat un ideal. Vă voi prezenta întotdeauna țelurile cele mai îndepărtate, de neatins, căci acolo domneşte adevărul, acolo domneşte frumusețea. Încercați să nu semănați cu acei călători care, aflați la poalele unui munte, se feresc să-l urce. Muntele e lângă ei, e foarte bine, sunt foarte bucuroşi, îl admiră, chiar îi cântă frumusețea, dar muntele este ceea ce este, iar ei, jos, rămân ceea ce sunt. Ei aruncă, din când în când, o privire către pisc şi le-ar plăcea ca acesta să se aplece puțin până la ei, dar piscul continuă să se înalțe spre cer. Dacă ei nu vor să urce, cu atât mai rău, piscul - şi vreau să spun prin asta un învățământ spiritual, un Maestru spiritual - nu va coborî.

Veți spune că e o cruzime. Nu, căci şi dacă nu coboară, acest pisc continuă să trimită în jos, spre vale, câte ceva din gândurile, din iubirea lui. Ca soarele... Soarele îşi răspândeşte razele pe pământ şi aceste raze sunt ca nişte frânghii lungi pe care ni le întinde, ca să ne agățăm de ele. În felul acesta, el încearcă să ne ridice până la el, fără a coborî el însuşi. Iar eu sunt aici pentru a vă cere să faceți eforturi şi să întreprindeți această lungă călătorie către vârf, către soare, fiindcă aceasta este predestinarea voastră.

Deşi aveți uneori impresia că vă atrag după mine spre regiuni nu numai inaccesibile, ci şi ireale, eu nu vă prezint niciodată teorii abstracte. Nu vă vorbesc decât despre evenimente care se petrec sau se vor petrece în voi, în viața voastră psihică, spirituală. Ştiu pe unde ați trecut şi pe unde veți mai trece, ştiu la ce încercări veți fi supuşi şi ce munci veți avea de făcut pentru a vă îndeplini misiunea pe acest pământ. Ştiu că veți înainta şi că uneori veți şi cădea, dar nu este grav. Esențialul

este să nu dați înapoi, să vă ridicați şi să mergeți mai departe, fără să vă pese vreodată cât timp o să vă trebuiască pentru a depăşi fiecare etapă.

Îmi pasă mie, oare, de timp? Nu, fiindcă ştiu că cel ce vrea să se apropie de perfecțiunea divină, lucrează cu elemente dintr-o altă dimensiune. Atunci îmi spun: «Chiar dacă o să-mi ia o veşnicie, nu mă voi opri. Chiar dacă nu reuşesc, voi continua. Atâta vreme cât merg, sunt viu». Cei ce s-au angajat pe calea adevăratei Inițieri simt că cele mai mari bucurii se află în aşteptarea şi nu în realizarea a ceea ce-şi doresc.

Viața profesională, viața socială, viața individuală îi obligă pe oameni să țină cont de timp, iar pentru unii asta devine chiar o obsesie; există întâlnirile la care trebuie să ajungă la timp, programul de lucru, cel al trenurilor, al avioanelor, cel de deschidere sau închidere a magazinelor sau serviciilor publice etc. Ca să nu mai vorbim de timpul pe care trebuie să încerce să-l economisească, fiindcă, aşa cum se spune, «timpul costă bani». Timpul îi guvernează pe oameni. Dar în viața spirituală, timpul nu trebuie să conteze. Esențial este scopul. Şi chiar dacă scopul de atins rămâne inaccesibil, nu contează, trebuie să mergi înainte, fără să te preocupe timpul. Începeți acum aşadar să lucrați, arătați-i Tatălui vostru ceresc că aveți conştiința faptului de a fi alcătuiți din aceeaşi chintesență ca El şi El se va recunoaşte în voi.

Vă vorbesc ca să vă hotărâți să deschideți porți şi ferestre spre această lume nouă, lumea divină, care este adevărata noastră patrie. Şi soarele vă vorbeşte şi el, natura vă vorbeşte, viața vă vorbeşte… ce mai pot eu să adaug? Nimic. Pot doar să vă invit să vă amintiți de toate lucrurile pe care vi le-am spus de ani de zile.

Căutaţi-le. Oricare ar fi schimbările care se vor petrece în lume, adevărurile pe care vi le-am dat sunt valabile pe vecie: cum să dobândeşti stăpânirea de sine, cum să primeşti lumina, cum să intri în armonie cu toate forţele benefice şi dătătoare de viaţă din univers, asta va rămâne pentru totdeauna. Indiferent că va fi război sau pace, că veţi fi săraci sau bogaţi, că veţi avea o familie şi prieteni sau veţi fi singuri, părăsiţi de toată lumea, nevoile voastre profunde vor rămâne aceleaşi: veţi avea întotdeauna un corp fizic, o inimă, un intelect, un suflet şi un spirit pe care va trebui să le hrăniţi, pentru a vă apropia din ce în ce mai mult de Tatăl vostru ceresc, care v-a creat după chipul Său.

Aşa că nu fiţi revoltaţi de insistenţa mea, întrebaţi-vă, mai degrabă, ce faceţi cu toate aceste adevăruri pe care le-aţi primit. Eu sunt un bijutier şi când vă dau un diamant, vă spun: «Această piatră este de o valoare inestimabilă». Credeţi, dacă vreţi, că este vanitate, mi-e egal. Ce-aţi spune de un bijutier care, pentru a-şi arăta modestia, ar pune dinaintea clienţilor rubine, smaralde şi safire, spunându-le: «O, ştiţi, nu sunt decât nişte pietricele, nişte bucăţele de sticlă… » Eu sunt un bijutier bun, cunosc valoarea a ceea ce vă dau, de aceea vă spun: aceste adevăruri sunt nepreţuite şi vor străluci într-o zi ca nişte nestemate pe firmamentul existenţei voastre.

Ştiu, desigur, şi că mulţi dintre voi, conştienţi de importanţa clarificărilor pe care le primesc şi a momentelor unice pe care le trăiesc aici, în Fraternitate, ar dori să le păstreze amintirea într-o încarnare viitoare. Unii m-au întrebat dacă este posibil. Da, e posibil şi le-am dat o metodă pe care am să v-o dau şi vouă.

Luați ca punct de plecare un munte, de exemplu, ceva care va rezista uzurii timpului. Poate fi şi un edificiu cunoscut în întreaga lume, căci şi dacă va fi distrus într-o zi, se vor păstra reproduceri ale sale în unele cărți. Priviți adesea acel munte sau acel edificiu, gândind: când mi se va întâmpla să-l văd din nou într-o viață viitoare, vreau să-mi revină în memorie cutare şi cutare eveniment din viața mea actuală. În felul acesta, creați o legătură între voi şi acel munte sau acel edificiu, întipăriți un clişeu care va continua să lucreze în materia inconştientului vostru şi, când vă veți reîncarna, veți reveni cu el. În clipa în care veți avea sub ochi muntele sau edificiul dinaintea căruia v-ați concentrat, clişeul va trezi amintirea evenimentelor din viața voastră pe care le-ați înregistrat treptat. V-am vorbit deseori de legea înregistrării (Cf. *Cartea magiei divine,* Col. Izvor nr. 226, cap. XI: «Trei mari legi magice», 1: «Legea înregistrării»). Tot la ea trebuie să apelați pentru a păstra amintirea momentelor prețioase pe care le-ați trăit în această existență.

Implor entitățile celeste să vă îngăduie să întrezăriți, fie şi doar pentru câteva clipe, finalitatea îndepărtată a muncii pe care o facem aici. Nu veți putea uita niciodată această splendoare, nimic nu vă va mai opri, nimic nu vă va mai face să dați înapoi. Treptat veți depăşi toate obstacolele, pentru că această viziune vă va umple sufletul cu dorința de a atinge acest țel, care se îndepărtează neîncetat. Veți suferi, desigur, că nu-l puteți atinge niciodată, dar această suferință va întreține în voi elanul, nevoia de a înainta tot mai mult. Această suferință binecuvântată vă înnobilează întreaga ființă şi este singura suferință pe care vă doresc să o cunoaşteți, aşa cum o cunosc eu.

Doar după mult timp ajungi să înțelegi şi să interpretezi toate neliniştile, întrebările şi aspirațiile copilului şi adolescentului care ai fost. Citind atâtea cărți, făcând atâtea experiențe şi exerciții, până la a fi în primejdie să mor din cauza lor, nu ştiam ce caut. Iar acum, că ştiu, ştiu şi că acel lucru n-o să ajung niciodată să-l realizez. Dar tocmai asta dă un sens vieții mele: să urmăresc inaccesibilul, irealizabilul, căci în viața spirituală, doar ce este irealizabil e real.

Anexe

Documentele care urmează ne-au fost transmise după publicarea primei ediţii a acestei lucrări.

Editorii

Anexa I

Izgrev (Sevres)
28 septembrie 1947

(Note luate în timpul întrunirii săptămânale)

Astăzi am venit să vă spun la revedere...

De când sunt printre voi, v-am dat tot ce-am putut şi încă vă mai pot da mult, voi nu ştiţi de ce este capabilă iubirea pe care o port în mine. S-ar spune însă că cei care au venit special din Bulgaria pentru a mă împiedica să îndeplinesc misiunea pe care mi-a încredinţat-o Maestrul sunt pe cale de a reuşi.

Priviţi în ce situaţie sunt: în timp ce unii dintre voi mi se adresează cu respect, numindu-mă «Maestru» - ceea ce n-am cerut niciodată, pentru mine, singurul Maestru al Fraternităţii rămâne Peter Deunov (Decedat pe 27 decembrie 1944) - alţii mă prezintă ca pe un pericol public, mă fac escroc, satir şi îmi promit un glonţ de revolver. Sunt acestea condiţii să continuăm împreună o muncă spirituală? Rezistenţa mea are limite. Dacă sunt încă în picioare, e pentru că mă lupt interior fără încetare cu toate aceste forţe care încearcă să mă pună la pământ. Sunt condamnat în baza unor lucruri neînsemnate şi mi se atribuie intenţii pe care nu le-am

avut niciodată. Ştiu, simt că ce se urzeşte împotriva mea mă poate duce la închisoare - şi asta cu atât mai uşor cu cât sunt un străin în țara voastră. Pentru asta e nevoie doar de câteva minciuni şi sunt atâția care se ocupă să le născocească!

Desigur, cunoscând natura umană aşa cum o cunosc, aş fi putut să fiu mai prudent şi să țin anumite persoane la distanță. De ce nu am făcut-o?... Am fost ca un lac în care aceşti oameni au venit să-şi arunce murdăriile: m-au împovărat cu ambițiile, cu dorințele, cu bolile lor fizice şi psihice, iar acum mă acuză, pentru că felul în care i-am ajutat nu le-a convenit. Dar cui credeau ei că se adresează? îşi închipuiau că am să fac miracole pentru a-i mulțumi?... De-acum caut doar să ard în focul iubirii divine toate mizeriile care îmi sunt aruncate. Dacă nu voi izbuti, e pentru ultima oară când sunt printre voi, nu ne vom mai revedea.

Port pe umeri o foarte mare răspundere. Am fost şi rămân un discipol al Maestrului. Când m-a trimis la voi, nu a făcut-o crezând că sunt perfect, ci că aveam să mă perfecționez în această muncă în comun pe care urma s-o facem împreună. Mă pregătea, fără ştirea mea, de mult timp, iar într-o zi mi-a spus: «Forța ta nu este pentru aici, este pentru altundeva». Apoi, la sosirea mea în Franța, prin gândurile, prin scrisorile sale şi prin mesaje venite din Bulgaria din partea lui, n-a încetat să mă încurajeze în munca şi în metodele mele. Acum, când el a plecat de pe pământ, unii încep să considere că-i trădez învățământul, ei seamănă tulburare peste tot, răspândind calomnii: se spune nu numai că aş fi venit fără acordul lui, ci şi că m-ar fi alungat din Şcoala sa. De ce i-au aşteptat plecarea ca să lanseze asemenea

zvonuri? Dacă cei care m-au cunoscut în Bulgaria cred că mi-am însuşit, fără a avea dreptul, locul pe care îl ocup, să se apropie şi să spună limpede, îi aştept...

(A urmat un moment de tăcere, iar cei cărora le erau adresate aceste cuvinte au părăsit sala, pentru a nu se mai întoarce.)

Nu vă interesați atât de mult de mine. Dacă filozofia pe care v-o aduc vă poate ajuta, este pentru că ea vine de la Maestru. El a lucrat asupra mea ani de zile, sunt fiul lui spiritual, veți înțelege asta mai târziu. Până atunci, rugați-vă ca toate lucrurile de care sunt învinuit, în speranța de a mă face să mă prăbuşesc, să se îndepărteze de mine, căci mai am încă multe să vă dăruiesc. Dacă unii vor să mă părăsească, s-o facă, le cer doar să nu renunțe niciodată la învățătura Maestrului, căci ceea ce ne-a lăsat este o comoară. Hotărârea pe care o vor lua nu trebuie să depindă de persoana mea: să nu aleagă să urmeze acest învățământ pentru că le sunt pe plac, nici să nu-l respingă pentru că le displac...

Le mulțumesc celor care continuă să-mi acorde încredere.

* * *

Izgrev (Sevres)
1 ianuarie 1948

Dragi frați şi surori,

Evenimentele anului care s-a scurs erau demult previzibile. V-am avertizat şi v-am spus ce măsuri de prevedere să luați. Când se lasă noaptea, nu poți merge

mai departe, trebuie să te opreşti şi să aprinzi un foc, pentru a te apăra de animalele sălbatice, adică să te legi la Dumnezeu cu toate puterile, aşteptând clipa în care soarele va răsări şi-ţi va lumina drumul.

Nu este greu pentru un îndrumător spiritual să ghicească firea şi intenţiile fiinţelor care îl înconjoară. Dar misiunea lui este să le dea tuturor posibilitatea să înveţe, să se schimbe în bine şi nu trebuie să folosească decât puterile iubirii, ca ei să păstreze pentru totdeauna întipărite în fiinţa lor sacrificiile pe care le-a făcut pentru a-i apăra de ei înşişi. Aşa l-am văzut pe Maestrul Peter Deunov procedând în Fraternitatea noastră din Bulgaria: unii din discipoli i-au făcut mult rău. Ei nu veniseră cu intenţia de a-i pricinui neajunsuri, dar nu se cunoşteau pe ei înşişi, nu erau conştienţi de mobilurile care îi făceau să acţioneze şi i-au devenit cei mai mari duşmani. Uneori mă întrebam dacă îşi dădea seama ce se urzea împotriva lui, dar într-o zi mi-a spus: «Adevărata iubire vrea să întindă mâna tuturor fiinţelor. Ele au puterea de a respinge graţia divină, dar nu sunt eu cel care să le excludă». Întrucât Maestrul acţiona astfel, oare discipolul care a primit însărcinarea de a-i continua opera ar avea dreptul să se poarte în mod diferit? Neînţelegerea, ingratitudinea, răutatea sunt otrăvuri pe care trebuie să le digeri, să le neutralizezi în tine şi mă strădui să acţionez ca Maestrul.

Prin tot felul de semne, în ochii mei unii s-au dovedit repede a fi nişte fiinţe răufăcătoare, care aşteptau momentul prielnic pentru a mă distruge. În ciuda acestor avertizări, am continuat să mă port cu ei aşa cum o fac cu fiecare dintre voi, pentru a-i ajuta, a-i lumina. În aparenţă, n-a folosit la nimic. Dar adevărul este că, fără

ştirea lor, le-am întipărit în suflet ceva ce nu se va şterge niciodată. Cei care cred că ar fi fost preferabil să tai orice legătură cu aceste persoane fac dovada unei mari neînțelegeri. Munca mea, ca cea a Maestrului meu, este de o natură specială: eu nu trebuie să iau în calcul ce e bine pentru mine şi liniştea mea.

Timp de zece ani, v-am transmis o învățătură a cărei valoare o veți aprecia cândva. Iar apoi, m-am aflat în situația de a observa ca spectator desfăşurarea implacabilă a evenimentelor. Asta a fost o şcoală pentru voi şi încă şi mai mult pentru mine. Dar nimic nu trebuia să mă facă să-mi schimb purtarea față de cei preocupați să cugete la pieirea mea. O pot spune în fața lui Dumnezeu şi spre slava Lui: am văzut limpede în fiecare dintre ei, niciunul n-a reuşit să mă păcălească. Dar eram obligat să dau în continuare dovadă de o răbdare, de o bunătate, de o smerenie pe care nu şi le vor putea şterge vreodată din minte. Într-o zi, germenii nocivi pe care aceştia îi hrănesc de nenumărate încarnări şi care aşteptau doar momentul să se manifeste vor fi neutralizați de germenii benefici pe care învățătura Maestrului i-a sădit în ei. Voi nu cunoaşteți puterea binelui în timp...

Anul 1948 va fi absolut extraordinar.

Şi fericiți cei care vor înțelege asta!

Fratele vostru Mikhaël

Anexa II

închisoarea La Santé
Februarie 1948

(închisoarea de pe strada *La Santé*, situată în cartierul Montparnasse din Paris (n.t.)

Dragi fraţi şi surori,

... Nu vreau ca încercările prin care trec să vă mâhnească. Nu uitaţi că de nepătruns sunt căile Domnului. Drumul meu trece prin închisoare, dar el nu se va opri aici, iar adevărata mea muncă acum începe. Credeţi-mă când vă spun că în adâncurile acestui hău în care mă aflu cufundat, sunt clipe în care mă simt fericit şi privilegiat. Era necesar să trec pe aici. De acum totul devine cu putinţă...

Iisus a spus: «Iubiţi pe vrăşmaşii voştri şi rugaţi-vă pentru cei care vă prigonesc». Mai mult decât oricând în viaţa mea, acum trebuie să dau dovadă că sunt capabil de asta. Mă rog şi trimit gânduri luminoase tuturor celor care sunt cauza suferinţelor mele, dar care, în realitate, îmi fac un imens bine. Maestrul mi-a prezis aceste suferinţe, fără a-mi destăinui sub ce formă le voi avea de îndurat (A se vedea capitolul VIII: «întâlnirea cu Maestrul Peter Deunov. Revelaţiile Psalmului 116»)). *Discipolul trebuie să fie pregătit pentru bine şi pentru rău, dar nimic nu trebuie să-l oprească din drumul său către piscuri, iar dacă păstrează în el credinţa şi iubirea, tot ce i se întâmplă va fi spre binele lui. Cu o astfel de înţelegere a lucrurilor, poţi fi fericit oriunde, chiar şi în închisoare. În*

timp ce mulți alții, în libertate și în cele mai bune condiții, sunt nefericiți, revoltați.

Eu sunt prizonier, dar spiritul meu e liber și el vine adesea să vă viziteze pentru a vă spune: «întăriți, la rândul vostru, credința, iubirea și lumina în voi. Cântați, rugați-vă din toată inima. Dați exemplu de curaj, de răbdare, de tenacitate». Noua viață are nevoie de suflete puternice.

închisoarea La Sânte
Martie 1948

... Sunt gata de orice sacrificiu, numai să pot împlini voința lui Dumnezeu și duce suflete înapoi către El. Am pentru toate ființele o iubire pe care cu greu v-o puteți imagina. Aș vrea ca ele să plângă de fericire în fiecare zi, în fața frumuseții și a luminii, așa cum eu însumi am plâns adesea când ochii mei interiori contemplau splendoarea creației. Dacă asta este condiția pentru a reuși acest lucru, accept să fiu închis într-o celulă strâmtă în care suntem șapte, cu șobolani care se plimbă noaptea, accept să fiu lipsit de sistem de iluminat, de încălzire și de hrană corespunzătoare, în afară de cea pe care mi-o trimiteți voi. Cerul îmi dă o problemă foarte greu de rezolvat. El îmi spune: «Mikhaël, tu care ești atât de friguros, încât nu bei niciodată apă rece, care nu suporți fumul de țigară, care nu cauți decât liniștea, armonia, frumusețea, pretinzi că-i iubești pe oameni și vrei să-i transformi? Ei bine, vom vedea de ce ești în stare, acum că ești obligat să suporți murdăria, zgomotul, urâțenia și violența..».

În prima zi când am sosit în această celulă, am fost primit cu o ostilitate care m-a uluit. Mă aflam într-o junglă în mijlocul fiarelor care au început să se alieze toate împotriva mea. Orice făceam, erau gata să mă acuze, să-mi adreseze injurii. Când eram chemat în afara celulei, îmi luau tot ce puteau, mâncau proviziile pe care mi le trimiteați şi pe care le împărțeam, totuşi, cu ei. Fără ştirea mea, comandau în numele meu țigări, mezeluri şi tot felul de lucruri, pe care trebuia apoi să le plătesc. Tot ce le puteam spune pentru a-i ajuta nu stârnea din partea lor decât batjocură şi ură. La început a fost, cu adevărat, un iad: îmi găseau într-una vină şi degeaba mă dovedeam răbdător, îngăduitor, nu era nimic de făcut...

Iar apoi, am văzut puterea cuvântului şi a gândurilor bune. Unul dintre ei mi-a luat într-o zi apărarea şi a început să se împotrivească celorlalți. Încet-încet, mai mulți şi-au schimbat şi ei purtarea, mergând până la a-mi pregăti patul, a face curat în celulă în locul meu, a-mi păzi mâncarea când nu eram acolo, a-mi spăla gamela, a-i împiedica pe ceilalți să mă fure, a-mi încălzi apă când mi-era sete şi încă multe alte lucruri, pe care nu le pot enumera. Acum le e ruşine că au fost atât de duri cu mine. Desigur, nu se vor transforma de azi pe mâine, dar vor să învețe, îmi pun întrebări, iar ceea ce mă bucură cel mai mult e că şi purtarea lor unii față de alții s-a schimbat: îşi vorbesc altfel. Rațiunea începe să se întoarcă în aceste ființe înrăite, furioase pe întreaga societate. Eu le arăt că au capacități, calități pe care încă n-au ştiut să le exploateze. Inima mea e plină de compasiune pentru ei, căci şi dacă sunt vinovați, ei sunt în acelaşi timp victimele unor condiții vitrege.

Aşadar, iubiţi fraţi şi surori, folosiţi-vă de experienţa mea pentru a avansa şi mai mult în iubire şi lumină. În viaţă totul trece, în afară de gândurile bune, de sentimentele bune, de vorbele bune şi de faptele bune. Nu vă frământaţi din cauza a ceea ce mi se întâmplă, încercările mele să fie pentru voi o ocazie de a progresa.

Uneori primesc câte zece-douăsprezece scrisori pe zi. Acest lucru are un efect extraordinar asupra celor care clasează şi împart corespondenţa, dar mai ales asupra tovarăşilor mei de celulă, care sunt uimiţi. Uneori le dau să citească aceste scrisori şi studiez impresia pe care o produce asupra lor conţinutul acestora. Asta îi ajută, deschizându-le porţi către o lume aproape necunoscută lor, lumea iubirii, a bunătăţii, a recunoştinţei. Doar Dumnezeu ştie care vor fi pentru ei consecinţele îndepărtate ale acestor lecturi!

Gardienii sunt ei înşişi impresionaţi, iar acum vorbesc cu mine din ce în ce mai îndelung şi mai prieteneşte. În zori, ei ne spun tuturor: «Bună dimineaţa!», iar seara «Noapte bună!», ceea ce nu fac cu deţinuţii din celelalte celule. Poate pentru prima dată, închisoarea La Sânte e străbătută de atâtea raze şi de atâţia curenţi luminoşi. Atunci când cânt cântecele Maestrului sau Paneuritmia, simt producându-se schimbări neobişnuite în atmosfera acestei închisori.

Dumnezeu coboară în adâncurile infernului pentru a le întinde o mână tuturor acestor nefericiţi, care nu ştiu nici de unde vin, nici unde se duc, nici de ce se află pe pământ. Da, Dumnezeu coboară prin scrisorile pe care mi le trimiteţi. Condiţiile - totuşi atât de grele, aici - reprezintă atât de puţin dacă El vrea să trezească astfel conştiinţe.

Continuați să lucrați cu iubirea şi cu înțelepciunea, nu luați în seamă opinia publică, ea e atât de schimbătoare! Numai cel căruia nu îi este teamă să-şi manifeste credința în puterea noii vieți este demn să primească darurile Spiritului, care vor fi veşnic împărțite copiilor luminii.

Fratele vostru Mikhaël

* * *

închisoarea din La Châtaigneraie
1 ianuarie 1949

În această primă zi a anului 1949, vă adresez tuturor, dragi frați şi surori, cele mai bune urări de sănătate, de pace, de bucurie şi de curaj. Niciodată nu m-am simțit atât de aproape de voi ca din momentul în care a trebuit să vă părăsesc, pentru a merge în închisoare. Voi sunteți preocuparea, grija mea constantă.

V-am spus-o deja - dar o să v-o mai spun: aici verific măreția învățământului iubirii şi înțelepciunii, puterea lui de a lumina, de a ghida şi de a întări ființele. Am ştiut dintotdeauna că acest învățământ este chintesența tuturor cercetărilor pe care Inițiații şi marii Maeştri le continuă, din timpuri imemoriale, asupra ființei umane, asupra universului şi asupra Creatorului, cu care se află în comunicare conştientă prin intermediul unei întregi ierarhii de entități spirituale. Dar acum, datorită condițiilor cu totul neobişnuite în care sunt pus, am o şi mai mare posibilitate să verific faptul că de această ştiință pe care ei ne-au lăsat-o, ne putem folosi până în infernul uman, spre binele tuturor. Experimentez, iar şi

iar, puterea gândului. Trebuie să beau otrava, trebuie să beau cucuta şi nu numai să nu mor din cauza lor, ci să le transform în ambrozie.

Amintiţi-vă de acest exemplu pe care vi l-am dat cândva: reacţiile opuse ce pot fi constatate la două persoane lipsite de hrană câteva zile. În timp ce una se irită, se revoltă şi devine agresivă, cealaltă îşi spune: «întrucât n-am mai avut niciodată ocazia să postesc, am să profit acum de aceste condiţii». Şi ea se purifică, se luminează şi devine mai sensibilă la realităţile spirituale. Eu ştiam deja de mult timp ce înseamnă privaţiunile, dar nu cunoşteam închisoarea. Aşa că acum o accept, pentru a continua să învăţ. Cel care este mereu cruţat nu trebuie neapărat să se considere mulţumit: neavând de luptat, ce va câştiga? Atunci când ştii cum să le priveşti, încercările sunt un privilegiu. De aceea, chiar şi aici, pot continua să iubesc, să cânt şi să intru prin gând în comuniune cu toate fiinţele care trăiesc în lumea frumuseţii, a luminii şi a iubirii.

Într-o zi pentru mine vor exista din nou libertatea, aerul curat şi pacea. Totul este prevăzut cu precizie de către Domnii destinelor. Când va sosi clipa, se vor produce evenimente spre slava Fraternităţii Albe Universale care este în înalt. Şi fie ea binecuvântată pentru totdeauna !... Lucrarea la care particip se bazează pe legi imuabile. Chiar dacă întreaga lume s-ar ridica şi s-ar înarma împotriva ei, n-ar putea-o distruge, s-ar distruge mai degrabă pe sine.

Iar acum, vă spun că un viitor măreţ apare în faţa noastră, o nouă cultură îşi face loc în lume, cultura fraternităţii. Omenirea a trecut deja de la viaţa subconştientă la viaţa conştientă, dar ea trebuie să

accedă acum la supraconştiinţă, deschizându-se treptat către o viaţă mai înaltă, ce poartă pecetea sacrificiului, care este manifestarea Divinităţii. Omul acestei culturi viitoare dobândeşte prin sacrificiu o conştiinţă nouă, el este asemenea soarelui care se înalţă la orizont.

Fratele vostru Mikhaël

Anexa III

Izgrev (Sevres)
12 februarie 1950

Dragi fraţi şi surori,

Izvorul care curgea în văzul tuturor a trebuit să se afunde în straturile subterane, pentru a se duce să fertilizeze alte regiuni şi să cunoască tainele adânci ale fiinţei umane, unde infernul joacă şi cântă în toate registrele. Dar acest izvor reapare acum la suprafaţă şi îşi va continua drumul, pentru a uda plantele şi a astâmpăra setea animalelor şi oamenilor.

În decursul acestei îndelungate absenţe nu v-am părăsit niciodată. Şi, de asemenea, m-am îmbogăţit: pe fundul acestui ocean de ticăloşie în care am fost aruncat, nu numai că am descoperit aur şi pietre preţioase, ci am şi învăţat cum să transform răutatea şi ura în elixirul vieţii.

Acum să nu vă supăraţi pe mine dacă vă spun că nu ne putem revedea imediat. Recunoscând că am fost încarcerat pe nedrept, nişte magistraţi au dispus eliberarea mea, dar în vederea procesului care va avea loc, mi-au transmis că e mai bine să nu-mi reiau imediat vechile activităţi: întruniri, conferinţe, căci unii ar putea vedea în asta, din partea mea, o dorinţă de a influenţa opinia. În plus, am puţin timp la dispoziţie pentru a studia cantitatea de documente de care e necesar să iau cunoştinţă înainte de proces. Ar fi fost o mare bucurie pentru mine să vă reîntâlnesc mai repede, căci am atâtea lucruri să vă spun! Dar voi continua să fac asta în suflet şi-n gând, aşa cum o fac zi de zi.

Ştiu şi simt că în voi s-au produs mari schimbări. Vedeți din ce în ce mai limpede necesitatea de a participa la construirea acestei noi vieți care se pregăteşte în regiunile subtile ale planetei, pentru a îmbunătăți destinul omenirii. Binele şi răul au dus dintotdeauna unul împotriva celuilalt o luptă fără cruțare. De câte ori nu a biruit răul - şi asta în toate domeniile! Dar acum, din ce în ce mai mult, se împlinesc condițiile pentru triumful binelui.

Nimic nu e mai important pentru discipolul Fraternității Albe Universale decât să ofere zi de zi participarea lui conştientă pentru izbânda Cauzei divine. Cu cât vor fi mai multe ființe care vor vota în favoarea acestui ideal, cu atât împărăția lui Dumnezeu va veni mai repede pe pământ şi viața va căpăta alte culori. Din moment ce avem voința fermă de a sluji această Cauză divină, puterile luminii şi frumuseții îşi găsesc expresia în noi, iar pacea devine o realitate aproape tangibilă. Răbdarea este una din cele mai mari virtuți. Viitorul aparține aceluia care continuă să lucreze, păstrând, orice s-ar întâmpla, o credință de nezdruncinat.

Mulțumesc din nou fraților şi surorilor pentru sprijinul material şi moral pe care mi l-au acordat, pentru dovezile lor de devotament, pentru eforturile pe care le-au făcut şi pentru timpul pe care l-au consacrat pentru a mă apăra.

«Soarele iubirii se ridică deja peste lume. El îşi răspândeşte pretutindeni lumina, îşi trimite pretutindeni căldura. Noi suntem razele soarelui, noi aducem noua viață», spune cântecul Maestrului.

Fratele vostru Mikhaël

REFERINȚE BIBLICE

«Ascultă, fiul meu, învățătura tatălui tău» - *Pilde 1: 8, p. 638* **«Bine voi plăcea înaintea Domnului pe pământul celor vii»** - *Psalmul 114: 9, p. 621*

«Care îți este numele? - Legiune» - *Marcu 5: 9, p. 1143*

«Că Dumnezeu aşa a iubit lumea» - *Ioan 3: 16, p. 1207*

«Că spre Mine a nădăjduit şi-l voi izbăvi pe el» - *Psalmul 90, 14- 16, p. 609*

«Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu şi dreptatea Lui» - *Matei 6: 33, p. 1103*

«Cuprinsu-m-au durerile morții» - *Psalmul 144: 3-4, p.621*

«Demonizatul din ținutul Gadarenilor» - *Marcu 5:1-l6, p.1143*

«De nu se va naşte cineva din apă şi din Duh» - *Ioan 3: 5, p. 1207*

«Duhule, vino din cele patru vânturi» - *Ezechiel 37: 9, p.833*

«Eu sunt Lumina lumii» *-Ioan 8 :12, p. 1216*

«Eu unul vă botez cu apă *» - Matei 3:11, p.1099*

«Eu voi face ceruri noi şi pământul *nou» - Isaia 65 :17, p.728*

«Fiți, dar, voi desăvârşiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este!» - *Matei 5: 48, p. 1102*

«Iată Mielul lui Dumnezeu» - *Ioan 1: 29, p. 1205*

«Iisus trimite demonii în turma de porci - *Matei 8: 30-32, p.1105*

«La început a făcut Dumnezeu cerul şi pământul» - *Gen. 1 :1, p.11*

«La început era Cuvântul» - *Ioan 1: 1, p. 1204*

«Nu cei sănătoşi au nevoie de doctor, ci cei bolnavi» - *Matei 9: 12, p. 1106*

«Pe fiecare om El pune a Sa pecete » *-Iov 37: 7, p.560*

«Pentru orice lucru este o clipă prielnică» - *Ecleziastul 3: 1, p. 664*

Pilda celor cinci fecioare înțelepte şi a celor cinci fecioare fără minte - *Matei 25 :1 - 13, p. 1129-l130*

«Şi a intrat Noe în corabie» - *Facerea 7: 1 -9, p. 17*

«Tatăl Meu până acum lucrează; şi Eu lucrez»-*Ioan 5:17,p.1210*

«Vântul suflă unde voieşte» - *Ioan 3: 8, p.1207*

«Voi sunteți lumina lumii» - *Matei 5:14, p.1101*

CUPRINS